

GOI-ZALE

I.-OTOITZAK

II.—KRISTO'ren ANTZ
BIDEA

III.-ERASPENAK

Karmeldar Idaztiak

Gazteiz

1 956

NIHIL OBSTAT
Fr. Secundus ab Eucharistia
Fr. Linus a Sacra Familia
CENSORES ORDINIS

IMPRIMI POTEST
Begoniae, die 23 februarii 1956
Fr. Hippolytus a S. Familia
Vic, PRVLIS.

NIHIL OBSTAT
Fr. Isidorus de Guerra, O. F. M.
Aranzazu, 10 martii 1956

IMPRIMATUR
Sti. Sebastiani, 12 martii 1956
t Jacobus Episcopus
Sti. Sebastiani

ATARIKOA

Aita Pi karmeldafa, Gorozika'ko 5mea, Bizkargi azpian jaio zan, 1899'gafen urtean. Ta amaika urte dira Peru'ko Lima'n ii zala, 46 urteko.

Ez eban inundik be aitzu bere amaren magal gozoan ikasiteko izkuntza joria; nai-ta Amerika zear, beti arima biia, luzaro bizi, ba eban asti pizkat euskeraz idazti edefak eratzeko. Asko idatzia dogu, bai, «Karmen' go Argian» efa. Aita Granada'ren liburu sakonak fa osorik euskerara biurtu ebazan, bai fa Sales'tar Prantzisko donearenak be.

Baia bere lanik bikañena, nire eritxi, gaur esku artean jarten dautzugun Kenpis agurgafiaren «Kristo'ren Antz-bidea». Goxo ta arduraz egiña nunbait.

Ezfa bein-beingoa be, irugafen aldiz argi-tara emoten dana baño. Lenengoz, urte mordoska dala, 1926'gafenean, Zornotza'n, «Jaungoiko-Zale» 'ren irarkolan, bigafenez be, antxe berian, 1936'gafenean, efa orain ogei urte geroago...

Ez gorputz bakafik, arima be ba-gara, ta
berau zeruratu beafean gagoz, Arazo ofetan,
ezek laguntzekotan, liburu eder onek

Noizean - noizeau *irakuñi egizu*, ba, ta
etxatzu inoiz damutuko, zerutiko *ur* gardena
bere orì ariea *aurkituko dozu-ta*.

Gañera, *esku*-liburu antzera erabiñi dagi-
zun, goizgabeko otoitzak, autortza, Jaunar-
fzea, Meza santua, Gurutzbidea, Jose donea-
ren zazpi domekak, *ondo* ilten laguntzeko era
labufa, ta abar, berton ipiñi ditut.

Ofela, ez dozu Kenpis bakafik; otoitz-
liburu aukerako ta egoki be bai.

Eibar'en, 1956-1-6'an.

Aita JAGOBA, K. O.

I.—OTOITZAK

GOIZEKO OTOITZAK

Goizean, oetik jagikeran, ur bedeinkatua artu ia (jurutzea egiñaz, esaizu : Gurutze santuaren señailegaitik geure t arerikandik zaindu gaizuz t geure Jaun eta Jaungoikoa. Amen. Aitearen eta Semearen t eta Espiritu Santuaren izenean. Amen.

EGUNA ESKINTZEKO.—Egun oni asiera emoteraño ekafi gozuzan Jaungoiko Jauna: eiguzu indafa, gure itz, gogorakizun eta lan guztiak, ezetan okertu barik, zure lege-bidean beti joan daitezcan. Bitarteko bekigu Jesukristo gure Jauna, Zeugaz Espiritu Santuaz batean

gizaldien gizaldietan Efege bizi dana.
Olantxe.

JESUS ' EN BIOTZARI OTOITZA. — Neure Jesus maitea, Maria'ren Biotz garbiaren bitartez, gaurko eskari, neke ta egite guztiak eskintzen dautzudaz, egiten yatzuzan iraiñen orde, ta zure Biotz santu ofen asmo guztietarako.

ANDRA MARIA'RI.— Ene Ama maitea, oso-osorik eskintzen dautzut neure burua : zuretzat nire begi, belafi, min eta biotza. Osoan zeurea nazan ezker, zeure gauza ta ondasun lez zaindu ta gorde nagizu, afen. *Iru Agur Maria.*

JOSE DOATSUARI. — Esan eziñalako arduraz Jose doatsua zure Ama guztiz deunaren senartzat aukeratu dozun Jaungoikoa : eiguzu, afen, lufean zaindari dogun lez, zeruan bitarteko izan daigula. Olantxe.

INGERU JAGOLEARI.—Jaunaren aingeru ta nire zaintzaile on ori, zagoz nire alde,- ez ni bakafik itxi, galdu ez nadin,- gau ta egun argitu, zaindu ta lagun zakidaz.

ERIoTZA ONA JARISTEKO. — Jaungoiko maitea : ilgo nazala gauza argia da; noz, non eta zelan, orixe iakin ez, baiña pekatu astunean il ba ' nadi, betiko galdua nintzake. Maria, Birjiña doatsua, Goiko Jaunaren Ama deuna, pekatari nazan ezker, nire alde egizu orain eta nire eriotzaldian. *300 eguneko parkapena, egunean bein.*

AGUR MAUIAK. — *Goizean, eguerdi la atatean otpitz eder au esateko oiturea artu egizu.*

- I. Jaunaren aingeruak Maria'ri iragafi eutsan.
- E. Eta Espiritu Santuaren egitez Ama egin zan. *Agur Maria.*
- I. Ona emen Jaunaren mirabea.
- E. Egin bekit zuk diñozuna. *Agur Maria.*
- I. Eta Jaungoikoaren Semea gizon egin zan.
- E. Eta geure artean bizi izan zan. *Agur Maria.*
- I. Otoitz egizu gure alde Jaungoikoaren Ama done ofek.

E. Kristo'ren agintzariak jadetsi daik-
keguzan.

OTOITZA.—Ixuri, afen, Jauna, gure
biotzetara zure grazia,- aingeruak ira-
gafirik, zure Seme Kristo gizon zala
jakin genduan ezkeru, bere nekaldi ta
eriotzeagaitik, biztuta zero edefean
sartu gaitazan. Kristo gure Jauna bera
bitarteko bekigu. Olantxe.

*Pazko-aldian Agur Marien orde z itingo
au esafen da .-*

Zeruko Efeğiña, poztu zaite, Aleluia.
Sabelean ekafi zenduana, Aleluia.

Biztu da, esan eban lez, Aleluia.

Efegutu egiozu Jaungoikoari gure
alde. Aleluia.

I. Poztu ta alaitu zaite, Birjiña Maria,
Aleluia.

E. Jauna egiz biztu da-ta, Aleluia.

OTOITZA.—Jesukristo zure Seme ta
gure Jaunaren biztuereaz mundua po-
zetan ipiñi dozun Jaungoikoa,- egizu,
afen, Andra Maria bere Amaren bitar-

tez, betiko bizitzako poza izan daigula.
Kristo gure Jauna berberaren izenean.
Olantxe.

Egun bitarterako otoitz batzuk

JAN - AUKKLIK İİSATUKO. — Bedeinkatu
gagizuz geu, Jauna, ta bedeinkatu zure
esku zabalari esker, artzera goazan janari
oneik be. *Aiia Çurea, Agur 'Maria ta
Aintza.*

Zeruko Efege ancliak ango mayan
batu gagizala.

JA.\-OSTI;A,\ — Eskerak zeuri, zeure me-
sede guztien alderako, gizaldien gizal-
dietan Efege bizi zarean Jaungoiko
algutidun ofi. Olantxe. *Aita Çnrea.*

Jaungoikoak bere bakea emon daigula.
Eta gero betiko bizia.

LANA ASTI'ÁN.— Jauna, lan au zeuri
eskintzen dautzut; afen, bedeinkatu
egizu.

OLİDUA EDO KANPAIA BNTZUTEAN. — AgUr
Maria guztiz garbia, orban barik sortua.

MEZA r.N'izuTEKO OKDUA\--Jauna, erioztaldian dagozan eta gaur ilgo direan pekatarien alde, gaurko egunez emongo diran Meza guztiak eskintzen dautzudaz. Jesus gure Beferoslearen Odol bikaiña efuki bekioe.

Eooznis' UEAR-ORDUTAN.—Andra Maria, neure Ama ona, zu zara nire igesleku ta indafa,- zure magalpera nator ustc osoaz; zagoz neugaz, Ama samur ori, ta ezbear guztietatik jagon ta zaindu nagizu.

Iluntzeko Ofoitzak

Oera baiño len, ez aiziu iñoz be, egun bitartean artutako mesede aundiakaitik eskefak einotea. Jzteriu zeure barua, ta ikusi zetau uts eain dozunj damutu biotzez, ia asmo sendoa artu o.u'reranizen alanúo utsik ez egiteko.

OTOITZA. — Eskefak zuri, Jesukristo neure Jaun ofi, gaur egin daustazuzan mesede guztien alderako. Zeuri eskihetzen dautzut lo au, baita gau-aldi osoa

be,- zaindu ta gorde nagizu pekatutik. Ofetarako zeure saiets santu bafura sartu nai dot, eta Maria Birjiña neure Ama gozoaren magalpean babestu. Begcz emen neugaz Aingeru santuak, ni bakean zaintzen; eta betor nigana zure onespeia. *Ilebetero parkapen osoa.*

JESUKRISTO NFURI: JAUNA.—Jesukristo neure Jauna, Jaungoiko ta gizon egiazkoa, neure Egile ta Salbagilea, zareana zarealako, ta gauza guztiak baiño maiteago zaitudalako, damu dot, Jauna, damu dot biotz biotzez, zti iraindua. Asmo sendoa artzen dot ez geiago pekatu rik egiteko. Zu iraindutcko bide guztietatik alde egin, autortu eta oben-nekea betetako. Amen.

ANDRA MARIA'RI. — Zure tnalpera nator igesi, Jaungoikoaren Ama deuna, entzun, afen, nire eskariak bear-orduetan, eta afisku guztietatik onez atera nagizu, Birjiña eder ta onetsi ofek.

JESUS, MARIA TA JOSB.—Jesus, Maria, fose, zuentzat nire biotz eta arima,

Jesus, Maria, Jose, eriotzaldian lagun zakidaze.

Jesus, Maria, Jose, gau onetan gorde nagizue.

AINGUKU JAGOLEARI. —jaunak sortzetik laguntzat emondako Aingeru santúa, argitu, záindu ta gorde nagizu.

GARBITOKIKO ARJMAI.—Emoiezu, Jauna, azkenbako atsedena, ta betiko argiak argi egin begioe.

Maria, Jaungoikoaren Ania efukitsua, gure ta ildakoen alde egizu, afen.

Xír bedeinkaiua artu ta Aitearen egizu :

Aitearen eta Semearen eta Espiritu Santuaren izenean. Amen.

Gorde nagizu, Jauna, zeure betseiña lez.

Zeure egoen kerizpean zaindu nagizu.

AUTORTZA

«Zuri eniongo dautzudaz zeru-efiko giltzak,- eta zuk lufean lotua zeruan be lotua izango da,- eta zuk lufean askatua, zeruan be askatua izango da» (Mat., XVI, 19).

Gizaseme guztiok zerurako egiñak gara,- Jaunak ez dau iñor galtzerik nai. Safitan, alan be, pekatu egin oi dogu, Jaungoikoren legea ausi, arimea loitu,- ta zeruan loiturik ezertxo be ezin sartu. Zer egin? Ona autortza, zeru itxia edegiteko ufezko gilfza, Jaungoiko efukitsuaren esker aundia. Esan egizu egindako utsa edo pekatua ta zure arimeak lengo garbitasuna jaritxiko dau,- autortu ez ba'dagizu, bafiz, galdua zara, pekatu astunean ba'zagoz beintzat. Zerurako ez dozu beste biderik edo aterik | edo autortu edo betiko zorigaitoa.

Bear dan lez autortzeko, ondo gertau zaite. Ona emen ofetarako bost eginbear nagusienak: 1) lenengo, bafura begiratu

ta zetan uts egin dozun ikusi; 2) egindako pekatuen damu bizia artu,- 3) auferantzean pekatuak ez egiteko erabagi sendoa biotzean sórtu,- 4) pekatuak, astunak beinipein, autor-entzuleari esan; 5) autor-entzuleak ezafitako oben-neke edo penitentzia bete.

Guztitan beinena oneik biok dozuz: *damua* ta *erabagia*. Etzaite lafegi estutu bafua aztertzen,- alegiña egizu, batez be, pekatu astunak gogoratzeko, ta naikoa dozu. Datnutzen, bai, alak egizuz. Era bitakoa dozu datnua: *mailasunezkoa* ta *biidufezkoa*, biak onak, baiña maitasun-*ezkoa* obe. Benetako damuak, ostera, auferantzean pekatuak ez biurtzeko ta txafera zaroazan bide gnizto ta afiskuak isteko erabagi sendoa beragaz daroa.

Lenengo, damuzko sakramentu au artu baiño len, otoitz egizu, batez be pekatuak ezagutzeko argitasuna eskatuaz,

AUTORTZA- AURREKO OTOITZA. —ZatOZ, Espiritu Santua. Bete egizuz zure siñis-tunen biotzak, eta maitasun-sugafez

biztu egizuz. \. Bialdu zeure arnasa ta bafien bafi biztuko dira E. Ta lur azala bafiztuko dozu.

Otoitz daçjigun. Zintzoen biotzak Espiritu Santuaren argiz irakatsi dozuzan Jaungoikoa: lagun zakiguz, afen, Espiritu ofen bitartez zuzena maite izanik, bere atsegiñez beti poztu gaitez. Jesukristo gure Jaunaren izenean. Olantxe.

iffeugo, bañua azlerlu.

JAUNGOIKOARLN LBGEKO AGINPUAK.—E(-uengoa,- jaungoikoa nmflen izatea. Goiz-afatseko otoitzak egin ditut? Fedeko egirik ukatu? Ezbaian attu? Areitaz txanlxetan itz egin? Sorginkeri, aztikeri ta olangorik siñistu? Siñismenai'en aurka-ko libururik irakufi al dot? Edo aurka ezer esan, edo esaten dabenakaz batu? Eleizgizonakaitik txarto esan? Zerura joateko itxa-opena galdu? Txarto autot-tu edo pekatu astunean gure Jauna artu?

Bigafena , • *Jaunjoikoareii izena acjotan alperik ez artzea*. Biraorik jaurti al dot

Jaungoikoaren edo santuen aurka? Seme-alaben afean bear-bada? Jaungoikoaren izena agotan alpefik erabili? Edo lotsa ta begirapcn barik? Zin egin al dot alpefik, edo-ta guzufaz? Neure buruari biraoka kalterik opa? Egindako promesa edo agindua bete al dot beti?

Jrugafena: Jai-egunakjai egitea. Domeka ta jaiak zelan gorde ditut? Meza entzuteko egunetan entzun dot beti? Beranduegi eldu? Bear dan jaieraz entzun? Igandez lanik egin al dot, bear gofian ezik? Beste iñori eragin?

Laugafena . • Cjurasoai dedu ia lolsa izafea, Gurasoen edo arein ordezkoen esanik ezetsi al dot? Gurasoai lotsa gitxi izan, eurakjo edo bildurtu, eriotzarik eurari opa, edo lotsabakokeriz naigaberik emon? Mofoiakaz esker txafeko izan? Gurasoa ba'naz, badaezpadako auturik erabiii al dot umeen afean? Neure seme-alabak galbide ta afiskuetatik al-dendu dodaz? Neure irabazia ez ete dot ondatzen jan-edanean edo jokoa?

Bostgafena: Iñor ez iltea. (ñogaz asafatu al naz? Eriotza edo beste oker andiren bat iñori opatu? Iñorjo ta zauritu, edo etofi jakon kalteaz poztu? Bekaizkeriz gofotoan bizi, patkapena iñori ukatu? Neure burua il nai izan, edo janedanean neufi barik osasunari kalterik egin dau-tsat? Iñori gaiztakerira eragin? Liburu txafik emon, arimako bizia galtzeko zotian jafirik?

Seijanna ta bederalzigařena: Aragikeririk ez egitea. liesteren senar edo emazterik ez gura izatea. Buruan nai biotzean erabili al dot, egiteko asmoz, aragizko pekatu-tik? Egin al dotonetan pekaturikikustez, entzutez, itz egitez edo irakufiz? Kanta zikiñik abestu edo entzun, antzoki, ziñe ta beste olango leku nabarbenetan ibili? Nasai samar jantzita, edo lagun gaiztoakaz ibili? Bakafean neugaz ikutu loirik, beste iñogaz, gizon, emakume, ezkongai edo ezkonduaz? Zenbat bidar?

Zazpiganna ta amargařena : Ez osiutea. Iñoren ondasunik, oker-bidez, opa ez izatea.

Ostu al dot ezer, edo besteri kalterik egin? Kalte egiñarena edo ostua biurtu? Zofak ordaindu barik luzaro egon al naz? Ilburuko ta beste aginduak bete ditut? Dirua edozelan eralgi al dot? Izen ona iñori kendu?

Zortrii/añeua . Ez da» *tjauzarik iñori rz* fzarlea, *la gnuzufe bt ez esaiea*. Guzufeško lekuko edo testigu izan al naz? Guzufik esan al dot? Txarto esanez iñoren izena baltzilu? Besterentzat fxarto esanak pozik entzun? Ixil-gordeak zabaldu edo guzufeškoak asmau? Eritxi txarariñik edo zaio txafik egin al dot neure buruan? Norbaiten eskutizik irakufi jaubearen baimen barik?

Ondoren esan egizu t-Mik pekatari onek» ta zoaz autortzera. Autortegian belaunikaturik, esaizu Ienen : *Agur TAaria, guziiz garbia*. Autofentzuleak erantzungo dautzu: *Orban bagarik serlita*, Esan gero zenbat denpora dan azkenen-goz autortu ziñala. Añezkero, lenengo aginduan... Bigañean... Eta onela beste

guztietan. Danak esanda gero, entzun abadeak esango dautzuzan konsejuak, bai ta gogoan artu oben-nekea edo penitentzia. Abadeak pekatuak parkatzeko berbak esan bitartean, esan biotzbiotzez : *Jesukristo neure Jauna...*

JAUNARTZEA

«Ogi bizia Ni naz», esan eban Jesu-kristok; eta bera egi utsa dan ezkerok, olantxe izan bear. Bai, benetan, zerutik iatsiriko Ogia dogu Bera, ta au bear dan lez jan dagianik ez da ilgo,- jan ez dag't-anak, osterak, ezin bizirik izan,- jan egin bear, ba, bizirik irauteko.

Bizia damoskun janari zoragafi ori altarako Sakramentuan daukagu; ortxe gau ta egun, geure zain. Pekatu astunaren eriotzatic arimea jagon nai ba'dogu, or guretzat egizko osakaia, bai ta arimea onoimen sendoz indartu ta apaintzeko be. Ofa altaran bizi-itufi gardena.

Zoaz, ba, safi, al dozula egunero, jaunartzera. Gauza edefagorik egin ete zeinke? Ortxe aurkituko dozu pekatutik iges egiteko indafa, ziltzaldietan bear dozun kemena. Zoaz beti asmo zuzenez, pekatu astun barik, biotza garbi dozula, Ezyatzu geiago eskatzen.

Jaunartze-aufetik, ekafi gogora nor

artzen dozun zeruko Ogi ofetan, zu nor zarean, zergaitik datofen, eta zetara datofen.

Nor daior? Nor da nigana datofena? Ai, ba'neki ondo!... Jesukristo, Jaungoiko ta gizon, zeru-lufen Jabe ta egilea. Osti santu onetan Bera artzen dot, gorputz ta odol, bere gogo ta Jaungoikotasunaz. Duin ez nazan afen, olan siñisten dot.

Nor naz *ni*? Ezer-eza ta pekatari nabarmena. Ainbat bider iraindu dot Jesus on efukitsu ori. Biotza pekatuz beterik eukia nozu... Alan be, Zuk, Jesus on ofek, ona zer diñostazun : «Nire aragia jan eta nire odola edaten daunak betiko bizia dauko, ta azken - egunean Nik berbiztuko dot». Eskefik asko, Jauna.

Zergailib daior? Maitasun utsez dator-kit. Ez daukanak ezin ezer emon; nik ez daukat ezer onik; zer emongo? Ez dator nigana irabazi-bila; bai on utsez eta maitasun-bila. Beiñola be olantxe emon eban bere bizia gurutze-agean.

Zetara daior? Gaixorik daukat arimea,

osagile-beafean, eta Zu osagile zaitut. Osatu nagizu, jauna. Badakit,- zure aragia jan eta zure odola edan ba'dagit, osatuko naz. Zatoz, bada, Jaungoiko maitea, nire osasun, nire argi, nire poza.

Abadeak Şure Jauna eskuetan artu ta tiari erakuslean, esan zuk be iru bider .•

Jauna, ez naz ni iñor Zu nire.etxean sartzeko,- baiña esaizu itz bakar bat, eta niie arimea osatuko da.

Zoaz ondoren, apaí ela itzalik andieuz, Jaunaren Qorpuza arlžera.

JAUNAUTZE-oSTtAN.—Zagoz jxilik, zeuie Jauna zeure bafuan daukazu-ta. Jesus, oso maite ta kutun, zeurea dozu. Uste osoz eskatu egiozu bear dozun guztia; ez dautzu ezer ukatuko. Eskatu zeuretzat, guraso, senide, adiskideentzat,- eskatu pekatarien alde, Aita Santuaren alde; il-agiñean dagozanak eta garbito-kiko arimak be eogotan izan.

•

Loiola'ko Iñaki deunaren otoitza

Kristo'ren arimea, santutu nagizu.
 Kristo'ren gorputza, salbau nagizu.
 Kristo'ren odola, ase nagizu.
 KristoVen saietseko ura, garbitu
 fnagtzu.
 Kristo'ren nekaldia, indartu nagizu.
 Ene Jesus ona, entzun nagizu.
 Zure zauri-bafuan gorde nagizu.
 Zugandik alde egiten itxi ez eidazu.
 Arerio gaiztoagandik jagon nagizu.
 Neure eriotzaldian dei egidazu.
 Eta Zugana joateko agindu eidazu.
 Zure Santuekaz betikotasun osoan
 Zu goratu zaidazan. Olantxe.

300 eguneko parkapenak, 7 urtekoa egunean bein, eta parkapen osoa, f/jean bein.

OTOITZA. — Zeugandu egizu, Jauna, nire aukeramen osoa, baita nire gomutamen, adimen eta naimen guztia be. Daukadan eta dodan guztia Zeuk emona dot eta zeuri biurtzen dautzut,- zeurea dozu eta naien dozunez erabili egizu. Zeu maite izatea eta zeure eskefa emoidazuz, eta ofegaz naikoa dot,- ofezaz gafiñerakorik ez dot ezertxo bere eskatzen. (300 *tguntko parkapenak, eçjunean bein*). .

JESUS GURUTZKOARI. — fBere irudia urean esan bear da).

Ona emen ni, Jesus on eta gozoa, zeure aúfean auzpez eta belauniko, eta gogorik bizi ta gartsuenaz eskatzen dautzut nire biotz oni sinismen, itxaropen eta maitasunaren sua, neure pekatuen egiazko damua eta euretan auferantzean ez jausteko erabagi sendoa ezafi claiozuzala,- nik bitartean maitasun aundiz eta damu zintzoz zure bost zauriak gogora ekafi ta auznartzen ditut, Dabid igarleak zure aoan, Jesus ona, jpinten ebazan itz

oneik neure begi-aúfean dodazala : Nire esku ta oñak zulatu ta nire azur guztiak zenbatu dabez. (*Bakotxean parkapen osoa dau, agindutako erea bete ezker*o).

ANDRA MARIA'RI.—Biurtu nigana zure begiok, Maria Bitjiña goragaria, oiain zure begien atsegin-poz a egiñik nago-ta. Eskatu nire alde zure Seme maite-maiteari, bere gorputzodol osasungafia jan-edariz cmon daust-eta. Nire utsegitc ta bear-izan aunclien ordcz, zeure irabaziak cskiñi. Eskefak emon nire izenean eta mesede bafiak eskatu. Nire gorputz eta atiinea bere esker eta mese-dez bete barik ez daitcla nire biotz-bafutik joan, Olantxc.

MEZA DEIINA

Mezea, zer da? Eleiza Ama Deunak auxe erakusten dauku: Jesukristok bere gorputz-odolez, ogi ta ardáo irudipean, Aita Jaungoikoari eskintzen dautson oparia dala.

Ba-ziran Lege Zafean be opariak : abere, ogi, ardao, orio, ta abar, Jaungoikoari eskiñiak. Kristo'k, osterá, areik kendu ta beste bafi bat ipiñi euskun, berberak Aita Goikoari gurutze-agean eskiñia.

Mezea ta gurutzeko oparia, bafiz, gauza bat baiño ez dira. Jesukristo'k gurutzean bere burua, gorputz eta odol, eskiñi eban,- altaran be, bere gorputza ta odola eskintzen ditu, meza-emoilearen bitartez. Bera da, bai an ta bai emen, eskintzaife ta opari.

Gurutzean opari odoltsua izan zan, altaran ez,- emen ez dau Jesukristo'k odolik ixurten. Gurutzean Berak bakafik

eskiñi eban opari baliotsua gizonen onerako,- altaran meza-emoileari emoten dautsoz bere indafa ta abotsa. Gurutzea gofitu eban Odol bikaiña altarako edontzi edo kalizan daukagu orain,- Jaungoikoaren Semearen gorputza, gurutzagean josi ta eskiñia, ona orain oial zuri gaiñean, Opari goitar egiñik.

Zetarako da? Lau gauza oneiterako bai beintzat :

1) *Jauugoikoa tjurtzeko.* Gizonak baditu zeregin berarizkoak munduan bizi dan bitartean : oneitatik lenena, Jauna eza-gutu ta zor dautsagun menpetasuna berari autortzea. Baiña gizona ain ezereza izanik, gauza ez ofetarako,- ta Jesukristo'k, gure orde, bere Gorputza ta Odola eskiñiaz, zor yakon besteko gurtza emoten dautso Goiko Aitari.

2) *Pekatu-iraiñak ordainfzeko.* Gizona pekatu egiñaz zordun egiten da Jaungoikoaren alderako. Eta, nok zor ori kitutu? Pekatu astun batez Jaungoikoari egiñiko iraiña ordaintzeko, Santu guztien egite

onak ez dira naikoa. Jaungoikoak bakafik ordaindu dagike, ta orixe egiten dau Jesukristo'k meza santuan.

3) *Eskeřak emoteko*. Jaungoikoari zor dauzsagu guztia : arima, gorputz, bizi, osasun, eguneroko esker ta mesedeak. On guztiokaitik eskeřak egiteko nieza santuko oparia dogu era ta biderik egoki ta zuzenena.

4) *Mesede ba'riak eskatzeko*. Pekatuan jaust ba'zara, ta begiak gora jasoteko lotsaz ba'zagoz, Jesukristo meza santuan Aita Goikoari gure aide otoika daukazula gogoratu egizu. Ta olan, Beragan uste onez beterik, cskatu egiozu bear dozun guztia. Ta ez bildur izan, jade-tsiko dozu-ta.

Mezearen betiko zatia

Táeza sanluaren betiko zálfa, etfunero esan oi dana, jarten dogu emen, zař aldakorak. JCristo'ren Ćorputz- edo Ćorpuztí-eguneko mezatik ezariko dputzaguz.

[—SIÑISBARRIEN MtZEA

a) *Ćjertaketa*.

Meza-emoflea, *altara-au'rean zutunik, onan asten da* .

Aitearen eta Semearen eta Espiritu Santuaren izenean. Olantxe. , *Ćjero, meza-taipintzeu dausonak erantzuten daiisola, jaiaitzen dau*.

Bmi..— Eldu nadin Jaungoikoaren altara.

E. Ni, gazte onen poza dan Jaungoikoagana.

42'gařen Eresia.

1 Ebatsi Zeuk, jauna, nire auzia, egizu nire alde bada - ezpado gontecn aurka,- gizon maltzur eta makufagandik zaindu nagizu.

E. Zu zaitut, Jaungoiko ori, nire indafa,- zegaitik jaurti nozu, ta zegatik nabil ilun, arcricioak naigabetzten nauala?

I. Bialdu egizu zure egiaren argia,- onek zuzendu ta eroango nau zure mendi santura, zure jaurettxera.

- E. Eldu nadin Jaungoikoaren altarara, ni gazte onen poza dan Jaungoikoagana,
- I. Kitara - otsean goratuko zaitut, Jaungoiko, bai neure Jaungoikoa. Zer dalata zagoz ilun, ene bafua? Zegaitik lafitzen zara?
- E. Itxaron Jaungoikoagan,- oindiño geyago goratu bear dot berau,- bera dot nire arpegiko poz-argia ta neure Jaungoikoa.
- I. Aintza Aitari ta Semeari ta Espiritu Santuari.
- E Len lez, orain, beti ta amaibako egunetan. Olantxe.
- BIRL. — Eldu nadin Jaungoikoaren altarara.
- E. Ni gazte onen poza dc n Jaungoikoagana.
- I. Jaungoikoaren izena gure lagun.
- E. Arek egiñak dira zeru lufak.
- AUTORTZA.—*Táeza-emoúeak makurturik* •.
- Nik, pekatari onek, autortzen dausat Jaungoiko alguztidunaii, Andra Maria

beti Birjiñari, Mikel Goiaingeru zoriondunari, Joan Bautista zoriondunari, Pedro ta Paulo Apostolu deunai, beste santu guztiai, ta zuei anai-afeba ofei, pekatu lafegi egin dodala gogapenez, itzez eta egitez, neure efuz, neure efuz, neure efu andiz. Augaitik eskatzen dautset Andra Maria beti Birjiñari, Mikel Goi-aingeru zoriondunari, Joan Bautista zoriondunari, Pedro ta Paulo Apostolu deunai, beste santu guztiai, eta zuei anai-afeba ofei, otoi egiteko nire alde Jaungoiko gure Jaunari.

"Meza erasoten dauanak erantzuten dautso.

Efuki bekizu Jaungoiko alguztiduna, ta zure pekatuak parkaturik, eroango al zaitu betiko bizira. *Abadeak erantzuna* . Olantxe.

Oraín meza-erasotzaleak be «Nik pekatariak» *esaten dau, ela gero abadeak jaraitzai dau, eñ osoarenizai erukía eskatuaz* •.

I. Efuki bekizue Jaungoiko alguztiduna, ta zuen pekatuak parkaturik eroango al zaitue betiko bizira.

E. Olantxe.

I Gure pekatu guztiak parkatu, garbitu ta czerezutuko al ditu Jaun efukitsu ta alguzridunak.

Zerbañi makurtuía.

I. Biurtu zaitex, Jaungoiko ori, gugana, ta bizi-erazo gagizuz.

E. Eta zure eña Zugan poztuko da.

I. Erakutsi eiguzu, Jauna, zure efukia.

E. Eta emoiguzu Zugandiko osasuna.

I. Jauna, entzun nire otoitza.

E. Eta nire oyua eldu bedi Zuganaño.

! Jauna zuekaz.

E. Baita zure ariman be.

Abádeak, allarara itjon, eía ixikan diño .

Kendu, afen, Jauna, gugandik gaizta-keri guztia, altara santu onetara biotz garbiz igon gaitexan. Kristo gure Jauna bitarteko bekigu. Olantxe.

Jllara-anko kulv.nai muti egiñez .

Afen, Jauna, eijien dagozan gorpuzkin onein izeneko santuen eta beste santu guztien irabaziak bitarteko dirala, niie oben guztiak parkatu egizuz. Olantxe.

ⁱ Sarcra

Mfza-emoñea orain eskumaldera doa la «Ljurulze Santua» egrñff, mezearen sañerea irakurten dau.

SARRF.RF.A.— Gari guriz janaritu ebazan, aleluia, ta atxeko eztiz ase. Aleluia, aleluia, aleluia. — Ps. Pozezko ijutik egizuez Jaunaren omenez, gure indafa da-ta,- jo egiozuez txaloak Jakob'en Jaungoikoari.

"Xirie. Jauna, efuki zakiguz.

Jauna, efuki zakiguz.

Jauna, efuki zakiguz.

Kristo, efuki zakiguz.

Kristo, efuki zakiguz.

Kristo, efuki zakiguz.

Jauna, efuki zakiguz.

Jauna, efuki zakiguz.

Jauna, efuki zakiguz.

GLORIA. — Gora Jaungoikoa goietan. Eta bakea lufean gogo oneko gizonai.

Goresten zaitugu, onesten zaitugu, gurtzen zaitugu, andiesten zaitugu, eskefak emoten dautzuguz. Jaungoiko Jaun, zeruko Efege, Jaungoiko Alguztiduna. Jaun - Seme bakar, Jesukristo, Goiko Jaun, Jaungoikoaren Bildots, Aitaren Semea. Munduko obenak kentzen dozuzana, efuki zakiguz. Munduko obenak kentzen dozuzana, artu gure eskaria. Aitaren eskumaldean zagozan ori, efuki zakiguz. Zu bakafik zara santu, Zu bakafik Jaun, Zu bakafik guztien gaiñeko, Jesukristo, Espiritu Santuaz batean Jaungoiko Aitaren zorionean. Olantxe.

b) *Jrakaspena.*

Abadeak, altara cjamean mun tgin ta eñari begira .

I. Jauna zuekaz.

E. Baita zure ariman be.

OTOITZA.—Sakramentu afigafi onetan zure oiñazeen gomuta itxi dauskuzun Jaungoikoa,- zure Gorputz-odolen gertaera au ospa-erazo eiguzu, zure erospe-

naren ondorea geuregan eten barik sentitzeko eran. Efege bizi zarean...

E. Olantxe.

IRAKURGAIA.—Paul doatsuak Korintio-koai (I, 11). Anaiak : Jaunak irakatsita dakit irakatsi dautzuedana, au da, Jesus Jaunak, saltzeko euken gabea, ogia artu ebala, ta eskefak emonik, zatitu ta au esan ebala ; «Au neure gorputza da, zuen alde saltzeko dana,- egizue au neure gomutaz». Apalondoa be bardin, ontzia arturik, au esan eban . «Ontzi au neure odolezko Itun Bafia da,- egizue au neure gomutaz». «Ogi au jan eta ontziko au edaten dozuen bakotxean, Jaunaren eriotza adierazoten dozue, Bera etofi artean». Beraz ogi au gai eztala jan eta ontziko onetatik edaten dauana, Jaunaren gorputz-odoletan efudun daiteke. Aztertu begi, ba, bakotxak bere burua aufetik eta gero jan begi ogi onetik eta edan ardao onetatik. Bear ez danez jaten edo edaten daunak, bere ondamera

jaten edo edaten dau, Jaunaren Gorputza aintzat artzen eztaualako.

E, Eskefak Jaungoikoari.

ZUHUBIA.—Guztien begiak Zu'ribegira dagoz, Jauna; ta Zuk mugonez emoten dautsezu janaria. V. Esku ori zabaltzen dozu, ta bizidun guztiak onez asetzen dozuz. Aleluia, Aleluia. V. Nire aragia egiz da janari, ta nire odola egiz edari. Nire aragia jan eta nire odola edaten dauana, Ni'gan dago ta Ni aregan.

Taeza-emoileak, ailara au'raera joan ta makuriurik, esaten iau •.

Garbi egizuz, Jaungoiko alguztidun oreak, nire ezpan-biotzak, Isaias Igarlearenak txingar goriz garbitu zenduzan lez: arexen antzean zeure efuki atsegiñez garbi nagizu, zure Ebangelio santua bear dan lez iragafi dagidan. Kristo gure Jauna bitarteko dala. Olantxe.

V. Onetsi nagizu, Jauna.

Jauna bedi nire biotzezpanetan, Aren Bafi ona egoki ta taiuz iragafi dagidan. Olantxe.

Ezkeñaldera joanik, jañaitzen dau .

I. Jauna zuokaz.

E. Baita zure ariman be.

I. Bafi onaren zati au Joan'etik.

E. Aintza Zu'ri, Jauna.

EBANGEUOA.—Beiñola Jesus'ek judu-taldeari au esan eutson: «Nire aragia benetan da janari ta nire odola be benetan edari. Nire aragia jan ta nire odola edan dagiana, Ni'gan dago ta Ni aregan. Ni bialdu nauan Aita bizi dan lez, eta Ni Aitaren bidez bizi nazan lez, Ni jaten nauana be Ni'gaitik biziko da. Au da zerutik jatsiriko ogia. Zuen gurasoak basamortuan mana jan eben, eta il ziran,-Ogi au jaten daua, bafiz, beti-beti biziko da.

1-1/- . . . -7 . 1,- -

E. Gora Zu, Kristo.

7a abadeak liburuari mun ecjiñik •.

Ebangelio au irakufiak parkatu beiskuz obenak.

KREDOA.—Sinisten dot Jaungoiko alguztiduna, zeru-lufen egilea, agiri di-

ran eta ez diran guztiena. Bai ta Jesu-kristo Jaun Jaungoikaren Seme bakafa, gizaldi guztien aufetik Aitagandik sortua,- Jaungoikoaganik Jaungoiko, argiaganik argi, egiazko Jaungoikoaganik egiazko Jaungoiko dana. Sortua, ez egiña, Aitaren izakidea, gauza guztiak egin dituana. Gu gizonakaitik eta gure salbatzeafen zeruetatik jatsia.

(*Belaunikalu emen*). Eta Espiritu Santuaren egitez Marta Birgiñagandik aragia artu eta gizon egin zana. Gure alde gurutzean josi be egin ebena,- Pontzio Pilatoren menpean nekaldua ta obiratua, ta Liburu Santuak esan eben lez, irugafen egunean biztu ta zerura igon ta an Aitaren eskumaldean jezafita dagoana. Eta bafiro, biziak eta ifak epaitzera etofiko dana,- Aren efeiñuak ez dau azkenik izango. Baita sinisten dot Espiritu Santua,- Aita ta Semeagaz batera gurtzen eta goresten doguna, Igarleen aoz itz egin ebana. Sinisten dot Eleiza bakafa, Santu, katoliku ta apostoluekan-

dikoa. Autortzen dot, pekatuak parkatzeko bataio bakafa. Eta sinisten dot ilen biztuerea eta geroko bizia. Olantxe.

1. Jauna zuokaz.

E. Baita zure ariman be.

II. — SINISTUNEN MEZFA

a) *Abadeak acfur tguen dautso eriari* , •

I. Jauna zuokaz.

E. Baita zure ariman be.

Otoi gagigun.

ESKINTZA. — Jaunaren apaizak lufuna ta ogia eskintzen dautsoz Jaungoikoari,-beraz, santu izan bear dabe, aren izena loitu barik.

Orain ogia ta ardaoa, mezako oparf-gaiak eskintzen ditu *ubadeak*.

OCIA tSKiNTZEAN.—Eutsi, Aita deun, Jaungoiko alguztidun betiko ofi, orbanbako opari au; nik, zure otsein gai ez onek, Zu'ri, ene Jaungoiko bizi ta egiazko ofi, eskintzen dautzut, neure ezin kontau-alako oben, irairi, eta nagikerien

orde,- baita emen dagozan eta gaiñerako kristiñau zintzo, bizi ta il guztien alde be; niri lez ofei be betiko bizirako osasungafi dakigun. Olantxe.

ARDOARI UR-APURRA NASTBAN. —Gizonak afigafiro egin eta afigafiroago bafiztau zenduzan Jaungoikoa; eiguzu urardao onein irudipean adierazten dana, au da, Jesukristo zure Seme ta gure Jauna gizatasunean gure ideko egin zan lez, gu bere Jaungoikotasunaren ideko egitea : berau dozu Espiritu Santuagaz batean beti ta beti zure bizi ta agintelagun dozun Semea. Olantxe.

ARDAOA ESKINTZEAN. — Zu'ri eskintzen dautzugu ontzi osasungafi au,- Jaun efukitsu ofek, afen, egizu gure ta mundu guztiaren osasunerako Jaungoiko aundiaren aufera usain gozoz igon dabila. Olantxe.

Gero eskuak altara gaiñean la makur, diño,-

Artu gagizuz, Jauna, biotz-apal eta damaturik gatozenok; eta gaur zure

aufean eskintzen dautzugun opari au atsegingafi izango al yatzu, Jaungoiko Jaun ofi.

Meza-gaiak bedeinkaluz .

Zatoz, Jaungoiko betiko, alguztidun, donetzaile ori; eta bedeinkatu egizu zure izen santuari eskiñiriko opari au.

Ilzamarak garbitzeko allara-ertzera doa.

25°GARRIN F.RIÍSIA.—Eskuok otban guztitik garbitu ta zure altarara uferatuko naz, Jauna.

Zure gorespenak abesteko, ete zure afigafiak oro zabaltzeko.

.Vlaite tlot, Jauna, zure etxearen cdefa ta zure bizileku argitsua.

Ez galdu, afen, Jaungoiko ofek deungeekaz batera nire arimea, ezta nire bizi au be gizon odolzaleakaz.

Oneik eskuetan gaiztakeria dabe, euren eskumea lapufetako etnoiz baterik daukie.

Ni, bafiz, garbi ibiiko naz,- jagon nagizu ta efuki zakidaz.

Nire oiñak oiñafi sendoan dagoz,- bazafetan goralduko zaitut, Jauna. Aintza Aitari...

Iltara erdiratu la zerbail makurturik .

Artu egizu opari au, Irutasun deun ofek,- Zu'ri eskintzen dautzugu, Jesu-kristo gure Jaunaren nekaldi, berbizte ta zeruratzearen goniutaz, eta Maria beti Birjiña doatsuaren, Joan Bataiatzaile zoriondunaren, Pedro ta Paulo Aposto-luen eta beste santu guztien goragafi; areiri aintzagafi ta guri osasungafi izan dakigula, eta lufean goratzen doguzanok zeruan bitarteko izan daiguzala. Kristo gure Jaunaren izenean. Olantxe.

Abadeak eñirantz biurtuz, ofofiz egiteko eskatzen dautse guztiei.

Otoitz egizue, anaiok, neure ta zuen opari au Jaungoiko alguztidunari gogo-ko izan dakion.

E. Artu begi Jaunak zure eskuetako opari' ori, bere izenaren gorespen eta

edeferako, ta gure ta Eleiz Ama deun osoaren onerako.

Meza-emoileak .- Olantxe.

IXIL-OTOITZA.—Emoiozuz, afen, Jauna, zure Eleizeari alkartasuna ta bakea, emen daukaguzan opari oneik doai ofeik adiefazten ditue-ta. Bitarteko be-kigu Jesukristo...

b) *Sagara-aldia I*

I. Jaunazuokaz.

E. Baita zure ariman be.

I. Gorabiotzak.

E. Cure Jaunagan daukaguz.

1. Eskefak emon daioguzan gure
Jaungoiko Jaunari.

F. Egoki ta bidezko da.

F.goki ta bidezko da, bai, zuzen eta osasungafi beti ta alde guztietan guk Zu'vi eskefak emotea, Jaun santu, Aita alguztidun, betiko Jaungoiko ofi, Kristo gure Jaunaren bitartez. Beronen bidez, Jaun andi ori, goratzen zaitue aingeru-ak, gurtzen agintariak, ^Vldunak ikaraz

ezagutzen, goyak eta goiko Indardunak aingeru gartsuekaz batean pozez ospatzen zaitue,- gure kantak be areñiakaz batean, afen, ontzat artu egizuz,- alan eskatzen dautzugu apalik eskari-oyuka ekiñaz :

Sanctus. Laguntzaileak iri txiñu-ois joten ditu.

Santu, santu, santua Sabaot'eko Jaungoiko Jauna. Zeru-lufak zure aintzaz beterik dagoz. Otnena zuri goietan. One tsi a - Jaunaren izenean datofena. Omena Zu'ri goietan.

KANON DERITXON ZATIA

edo

SAGARAREN ARAUA

Mezako unerik ederetan gaçoz. Meza-emoiñeak, lenenijo Eieiza osoaren alde otoiiz egin, zeruko santu ta batez Andra "Mariari laguntza e%katu, Çjoiko Aitari be eskintzen

doan opari au onfzañ arizeko.eskañu ía gero, Xristo'k azken-apanian lez, ogia ta ardoa Jesukristo'ren Çorputz eta Odol biurtzen dilu.

ELIIZAREN ALDEZKO OTOITZA. — Zu 'ri, Aita onbera ofi, gure Jaun eta zure Seine Jesukristo bitarte dogula, auzpez afenka eskatzen dautzugu, emoi t oneik, eskintsari t oneik, opari t santu garbi oneik ontzat artu ta bedeinkatu daizuzala. Lenengo ta bein, zeure Eleiza santu katolikuaren alde eskintzen dautzuguz, Eleiza au Iur zabal osoan baketu, jagon, batu ta zuzendu dagizun, zure Otsein N. Aita Santu, gure gotzain N. siñistun zintzo ta apostoluen siñiste katolikuan bizi diranen guztiekaz batean.

BIZIEN ONEIÁKO. — Gomutau zaitte, Jauna, zure otsein ta mirabe N. ta N. tzaz, gotnutau emen dagozan guztietzaz, siñiste onekoak eta zintzoak dirana badakizu-ta. Euron alde eskintzen dautzugu, edo ta eurok be eskintzen

dautzue, opari goragafi au,- euren buru ta senideen alde, euren arimak zeruratzeko, betiko osasun eta zoriona jadesteko ustean eskintsari oneik Zu'ri, betiko Jaungoiko bizi ta egizko ofi, egiten dautzuez.

ZERUKOEN LAGUNTZA - ESKP. — Guztiok alkar arturik, gogora dakargu, lenengo ta bein, Maria beti Birjiña doatsu, Jesukristo Jaungoiko ta gure Jaunak Ama dauanaren gomuta gurgafia, baita zure Apostolu ta Martiri doatsu Pedro ta Paulo, Ander, Santiago, Pilipe, Bartolome, Mateo, Simon eta Tadeo, Lino, Kleto, Klemente, Sisto, Kornelio, Zipriano, Lorenzo, Krisogono, Joan eta Paulo, Kosme ta Damian eta zure santu guztien gomuta gurgafia be, euron irabazi ta otoitzak dirala bitarte, gauza guztietan zurelaguntzarenindafak babestu tajagon gagizala eskatzen dautzugu. Bitarteko bekigu Kristo gure Jauna bera.

Abadeak oparien cjaiñean eskuak ezarlen ditu.

Gu zure mofoi onein eta zure etxeko guztien opari au abegi onez artu egizu, afen, Jauna,- emoiguzu bakea gure egunotan, eta betiko surtatik gu aldendurik, zeure autuen artean artu gagizuz. Bitarteko bekigu Kristo gure Jauna. Olantxe.

Opari au, Jaungoiko ofek, orotan bede in t katu, zeuretzat t artu, ontzat t emon, itxurazko ta zeure gogoko egizu, afen, zure Seme txit maite dan Jesukristo'ren Gorputz eta Odol biurtu dakigun.

OGIA SAGARATZIÑ DAU.—Berak, il-aufeko egunean, bere eskusantuagurgafietan ogia artu eban, eta, begiak zerura jatorik, Zu'gana, bere Aita altsu ofegana, Zu'ri eskefak emonaz, bedein t katu, zatitu, ta bere ikasleai emon eutsen, zirautsela: «Artu egizue, ta jan guztiok onetatik: AU NEURE GORPUTZA DA».

ARDAOA SAGARATZEN DAU.—Era berean, apal ondoan, edonrzi (kaliza) bikain au be bere esku santu ta agurgafietan arturik, Zu'ri bafiro eskefak emonaz, bedein

t katu eban, eta bere ikasleai einon euisen, zirautsela: «Artu egizue, ta edan guztiok onetatik: AUXE DA, BA, NIRE ODOL-ONTZÍA, ALKARTASUN BA-RI TA BETIKOA. SIÑISTEKO ESKU-TUKIA: ZUEN ETA BESTE ASKOREN PEKATUAK PARKATZEKO IXURIKO DANA. Oneik egin daizuezan baktotxean nire gomutaz egikezitez.

OPARIAK ESKIÑIZ. — Ofegaitik, Jauna, guk zure mofoiok eta zure efi on osoak, zure Senie Jesukristo gure Jaunaren Nekaldi deuna, lurpetiko berbiztutea ta zeruratze argia gogora ekarten doguzala, Zu'ri Jaungoiko andi ta argitsu ofi, zeuk emondako doai ta emoietatik, opari t garbi au, opari t santu au, opari t orbanbako au c-skintzen dautzugu, betiko bizirako ogi santu au, ta betiko osasunerako edontzi au.

Opari onei abegi ona ta efukiofa egiezu, afen, eta ontzat artu eurok, zure niofoi zintzo Abel'en emoiak, Abraan gure

Aitagoiarenvoparia, ta zure apaiz nagusi Melkisede'k opaldu evttzun opari deuna, eskintza orbanbagea, ontzat artu zenduzan lez.

Çero, makurlurik, esaieti dait:

Zu'ri, laungoiko alguztidun ofi.auzpez eskatzen dautzugu, zure aingeru santuak bere eskuz opariok zure goiko altara bikaiñera, Jaungoiko andi ofen aufera eroan dagizala,- altara onetan zure Semearen Gor t putz eta O t dol txit deunak artzen doguzanak zeruko onespen guztiz eta eskefez beteak izan gaitez. Bitarteko bekigu Jesukristo gure Jauna berbera- Olantxe.

ILLEN ALOIÍZKO OTOITZA, — Gomuta zaitetz, Jauna, siñeste-ezaugafiaz aufetik joan jakuzan eta bake-lotan dagozan zure mofoi eta mirabe N. ta N'.tzaz be.

Eurori, Jauna, ta Kristo'gan atsedean daben guztiai argizko ta bakezko toki atsegin bat emoiezu, afen, Jesukristo gure Jaun ofen izenean. Olantxe.

Bai ta guri, zure efuki ugarian ustea dogun zure mofoi pekatarioi be, emoiguzu, afen, artuentxoa ta lagunartea zure Apostolu ta martiri santuekaz: Joan, Esteban, Matia, Barnaba, Iñaki, Alexander, Marzelino, Pedro, Pelizitas, Perpetua, Ageda, Luzia, Ines, Zezilia, Anastasia, eta beste santu guztiekaz,- artu gaizuz, bai, arein lagunartean, ez gure irabaziakaitik, zeure efuki samufafen baño. Bitarteko bekigu Jesukrist^o gure Jauna,

Beronen + bitartez, Jauna, sortuerazoten dozu beti on guztia; baita san + tutu, in + dartu, bedein + katu ta guri emon be.

Bere + bidez, Bera + gaz, ta Bera + gan Zu'ri, Jaungoiko alguztidun ofi, dedu ta aintza guztia dagokizu, Espiritu Santuaz batean. Gizaldien gizaldietan.

E. Olantxe.

d) Jaunarízea.

Túeza-emo'úea Jaunartzera doa, ofetarako bere biotza gertau gura dau, ta cjeriu biderik

onena *A'úa Çurea* esatea *aurki*, Jesukrisfo'k bere aoz /*rakatsifako* oioitz ede'á *auxt dogu-ta*.

PATER NOSTER. — Salbagilearen agin-duak adoreturik eta JaungOikoak berak irakatsirik, bildur barik diñogu:

Aita gurea, zeruetan zagozana, santifikadu bedi zure izena,- betorkigu zure efeiñua; egin bedi zure borondatea zeruan lez lufean be. Emoiguzu gaur geure eguneroko ogia,- parkatu eiguzuz geure zofak, geuk gure zofduñai parkatzen dautseguzan lez; eta ez eiguzu itxi tenta-ziñoan jaustcn.

E. Baña gatxetik jagon gaizuz.

Abadeak: Olantxe.

Jagon gaizuz, afen, Jauna, lengo ta oraingo ta geroko gaitz guztietatik; eta Jaungoikoaren Ama doatsu ta aintzatsu, Maria beti Birjiña, zure apostolu zoriontsu Pedro ta Paulo eta Ander eta santu guztien bitartez, emoiguzu efukiz bakea gure egunotan,- zure efukia lagun dogula, pekatutik beti alde egin ta biufialdi guz

tietatik jarein izan gaitez. Bitarteko bekigu zure Seme ta gure Jaunjesukristo bera, Espiritu Santuaz batera Zeu'gaz bizi ta agintzen dauana gizaldien gizaldietan.

E. Olantxe.

iMeza-emoileafc *Osti* Deuna /nu zati *ecjiten dau*.

I. Jaunaren bakea bego betí zuekaz.

E. Baita zure ariman be.

Jesukristo gure Jaunaren Gorputz ta Odola emen nastau ta Sagaratuak izango al yakuz artzen doguzanoi betiko bizitzarako. Olantxe.

Qero abaátak iru bider bulafa joaz,-

Munduaren pekatuak kentzen dozuzan Jaungoiko-Bildofs ori: efuki zakiguz.

Munduaren pekatuak ker.tzen dozuzan Jaungoiko-Bildots ori: efuki zakiguz.

Munduaren pekatuak kentzen dozuzan Jaungoiko-Bildots ori: emoiguzu bakea.

JAUNARTU-AUBREKO OTOITZAK —Jesukristo gure Jauna, Zu'k bein zure apostolui esan zeuntsen: «Neure bakea isten dautzuet, neure bakea damotzuet»; ez egiezu, afen, nire obenai begiratu, b i zeure Eleizearen siñismenari. Eleiza au, zure gogoan dan lez, baketu ta bat egizu, amai-bako egunetan bizi ta agintzen dozun Jaungoiko ofek. Olantxe

Jesukristo gure Jauna: Jaungoiko bizia-aren Semea, Aitaren aginduz etaEspiritu Santua lagun, mundua bizierazo zenduana: zure Gorputz-Odol santu onen bitartez, jagon nagizu ta atara neure; bide makur eta gaitz guztietatik; eta zure aginduai beti dautsedala, ez nadila, afen Zu'gandik iñoz be aldendu. Eidazu auxe Zeu'k, Aita Jaungoiko beragaz eta Espiritu Santu ofegaz gizaldien gizaldietan Efege bizi zarean ofek. Olantxe.

Jesukristo gure Jauna: nik merezi ez-afen, artu nai dodan zure Gorputza ez bekit, afen, neure burua galtzeko epai-bidea ta ondamendia,- ta bai zure efuki

andiz nire gorputza eta arimea zaintzeko ta euren sendabidea artzeko. Eidazu auxe Aita Jaungoikoaz ta Espiritu Santuaz batean amaibako egunetan bizi ta agintzen zagozan ofek. Olantxe.

ABADEAREN JAUNARTZEA.— Artu dagidan zeruko ogia, ta Jaunaren izenari dei egin dagiodan.

Orain, bulaña joaz, iru bider esaien áau-.

Jauna, ez naz ni iñor, Zu nire etxean sartzeko,- baña esaizu itz bat bakafik, eta nire arimea osatuko da.

Jesukristo gure Jaunaren Gorputz onek gorde begi nire arimea betiko bizitarako. Olantxe.

Osti apuñak batuaz:

Zer etnongo dausat Jaunari' egin daustazan on guztien orde? Edontzi osasangafi au artu, ta Jaunaren izenari ots-egingo dausat. Bai, Jauna goraldtu ta Berari ots-egingo dausat, eta areriokandik onez atarako nau.

Odol santua artuaz:

Jesukristo gure Jaunaren Odol onek gorde begi nire arimea betiko bizitarako. Olantxe.

ESKU-GARBITZEA.—Aoaz artu dogun au gogo garbiz artu daigula, Jauna,- ta gaurko emoi au betiko osasun biurtuko al jaku.

Jan doclan zure gorputza,Jauna,ta edan dodan zute Odola itsatsi bekidaz efaietan,- eta sakramentu garbi ta santu onek indartu nauan ezkeru, ez bedi, afen, nigan gaiztakeri-orbanik gelditu. Egidazu auxe, amaibako egunetan Efege bizi zarean ofek. Olantxe.

AZKEN-OTOITZAK.—Ogiaujan eta ontziko au edaten dozuen baktaxean, Jaunaren etiotza adierazten dozue, Bera etofi artean. Beraz, gai ez tala Ogi au jan nai ontziko au edaten dauanak Jaunaren Gorputz-Odoletan efudun izango da.

OTOITZA.—Goza dagigun, Jauna, be-tan eta betiko zure Jaungoikotasuna;

Gorputz - Odol baliotsu oneik artzeak ori adirazten dau-ta. Egiguzu auxe Aita Jaungoikoagaz Espiritu Santuaz batean gizaldien gizaldietan bizi ta agintzen dozun ofek. Olantxe.

I. Jauna bego zuekaz.

b. liai ta zure aninan be.,

I. Zoaze, mezea amaitu da-ta. *Eáo-*
Onetsi daigun Jauna.

E. Jaungoikoari eskefak.
Meza-emoileak *makurturik esatn dau-*.

Atsegin bekizn, lrutasun santua, mofoi onen oparia,- ta ontzat artu egizu nik txatxar onek Jaungoiko andi ofen begietan egin dodan eskintza au; ta zure efukiafen, niri ta euren alde eskiñi dodan guztiai osasungafi bekigu. Jesukristo gure Jaunaren izenean. Olantxe.

*Abadeak, aítareari mun eaiñik, e'ria bedein-
katzen dau, diñoala-*.

Bedeinkatu zagiezela Jaungoiko alguztidunak, Aitak eta Semeak eta Espiritu Santuak.

E. Olantxe.

Azkeu-euaugenoa.

I. Jauna zuekaz.

E. Baita zure ariman be.

I. Ebangelio Santuaren asiera, Juan'ek dakafenez.

E. Aintza Zu'ri, Jauna.

Asi-asikerarik zan Itza (Jaungoikoaren Semea), ta ltza Jaungoikoagan Dana arçk egiña da, eta Bera barik ez da egin egiñikorik ezer be. Aregnn egoan bizia, ta bizia gizonen argi zan,- eta argiak ilunetnn, argi egiñafen, iluna] ez eben artu bera. Gizon bat agertu zan Jaungoikoak bialdua, Joan eri'.xona. Siñispidetzat etofi zan berau, beronen bidez guztiak siñistu egien. Etzan argia bera, argiari siñispidea emotekoa baiño. Bazan beste bat egiazko argia, lur onetara datoñen edozein gizon argitzen dauana. Munduan egoan, eta mundua berak egiña izanafen, munduak ez eban ezagutu. Bereakana etofi ta bereak ez eben artu. Baña

artu eben guztiai, au da, bere izenean siñisten dabenai, Jaungoikoaren seme biurtzeko eskubidea emon eutsen. Oneik ez dira odoletik jayoak, ez aragi-senetik ez gizonaren naieratik, Jaungoikoagandik baiño. Ta Itza aragi egin (*betauniko*) eta gure artean bizi izan zan. Eta geuk ikusi dogu aren aintza, Aitagandiko Semeari dagokion aintza, eskefez eta egiz betea.

E. Jaungoikoari eskefak.

AZKEN-ESKARIAK.—*!Meza ixilen ostean egrf-ten dira ofoñzok, Aifa Santu Leon amairuga-
renak aginduta.*

Cenengo, iru Agur Mari esafen dira.

Agur, Efégiña, Ama efukiofa, geure bizi, gozotasun eta itxaropena, agur. Zu'ri deiez gagoz Eba'ren ume erbestetuok. Antsiz eta negafez gatorkizuz negar-efi onetan. Ea, bada, geure bitarteko Andrea, zeure begi efukitsu ofeik gugana biurtu egizuz, eta erbeste onen ondoren, erakuskuzu Jesus, zeure sabe-

leko seme onetsi ori. O biotz bigun, o efukior, o Maria Birjiña gozoa!

I. Otoitz egizu gure alde Jaungoikoaren Ama done ofek.

E. Kristo'ren agintzariak jadetsi daikeguzan.

OTOITZA.—Zu zara, Jaungoiko ori, gure igesleku ta indafa; begiratu, ba, deika daukazun efi oni, ta Jaungoikoaren Ama eder Maria beti Birjiña bitarteko dala, tabera gazbatera Jose bere senar doatsua, Pedro ta Paulo zure apostolu santuak eta santu guztiak, pekataria onbideratzeko, Eleiz Ama deunaren azkatasunerako eta garaitzarako zuzentzen datzuguzan eskariok, efukiz eta biotzonez entzun egizuz. Jesukristo gure Jauna beraren izenean. Olantxe.

Mikel Goi-aingeru deun ori, zatoz gure guda-lagun, deabru gaizto ta maltzufagandik jagon gagizuz. Menpetu begi Jaungoikoak, auzpez otoitzka gaituzu, ta zuk, zeruko gudarien buru zajrean ofek,

gure ariniak galdu nairik, munduan zear dabiltzan Satan eta beste deabru gaiztoak, zure Jaungoiko-indafez, inpernura jaurti egizuz.

E. Olantxe.

I. Jesus'en Riotz guztiz santua.

E. Efuki zakiguz. (*Jlu iru aidiz esaien*

m.

GOGOZKO OTOITZA edo GOGAKETA

¿/izona bai eder Jaunaren au'rean belau-niko! Bioiza gora jasvrifc, tnesede la eskefak eskatzeu dautsaz.

7aio-baiiak uaiezko dan esne gurio, bai ia arimtak be oloitza, zerua irabazteko. (jizona ba-da bere ustez, zerbait, ba-ditu kemen, in-dar ia adore, gorputzaldeik. Baiiia rriir.a oldetik ezta gauza auudirik, Jaungoikouk laijundu ezik. Au egi biribila. 7a eskatzen dauanak baiño artzen eztauan ezkeru, arlzeke eskalu rgiu bear. Jesukristo'ksúridiio: •t.de-noiz la beti oioiz egizue. Eskatu la artuko dozue, deiu la edegiko yatzue, biñafu ia aur-kituko dozue».

*í.ra bitan ofoiz dagigu-. aoz edo iiez, ber-baz, efa gogo utsez, miu-ezpanai erarjin barik. Nai bata nai bestea, tjuztiz egoki la eder, Jaung'oikoarekin batzeke, baiña biga-
rnia, edefago.*

Siñistea dogu aritna-bizilzearen oitiari, la ftxaropeñak sortzen dausku íurkeko gauza guz-tiak íixi ta, zerura igonik, laungoikoaz jabe-

IG

Izeko gogo bizia. Jainkozko onbide onei eusleko biderik egokf ta begiz-joena auxe. Jedeko tgi aundiak gogoan erabili, ta au, geienik, otoitz-aldian, siñi^teko egiak auinartzean, tgin oi dogu. ,

Santuen anlzera geure barua eraba'ritu ta ondu nai izan ezkerff, gogozko itoitzean saialu la alegindu bear. Lenen, gure adimena ta naimena lanean jafi, ta gero, biotzaren jarduna, gorigori egiteraiño.

Zazpi zati dauz gogozko otoitzat: 1) gerlaketa, 2) irakurtaldia, 3) gogarketa, 4) ikusketa, 5) tske'rak emon, 6) eskalzea, \a 7) azkena.

Jrakurlea ta gogarizea ez dira bat. Çaia artu ta irakurtea ezla naikoa, gai ori gogoan erabiii bear da, egia ausnartu. Ofela biolzean sua sortzen da, ta ondoren erabagi sendoak arlu.

jXenpis onetan daukazuz guraña irafcurgaf pder, asieralik atzeneraiño. Çoiz nai arats, irakuii egizu zerbait, asiiro-astiro, ta gero, begiak itxirik, bertako egiak adimenean ela naimenean erabiliaz, bioiza berolu.

Santu izateko dirausku Krisio'k. Ofetarako biderik egokfeua, gogozko otoiiza. Teresa Ama deunakargi tagarbi- "Ordu lauren bat, egunero, gogo-otoitzari emoiozu, la or zerua zeure eskuetai".

II.-KRISTO'ren ANTZ BIDEA.

KRISTO'REN ANTZ-BIDEA

LENENGO IDAZTIA

f

Gogo-bizitzarako oar onuratsuak

I ATZAI.BURUA

KRISTo'liiN' ANTZ-BIDiiA TA LURRBKO USKERI
GUZTIRN I;ZiFSI>I;\A

1. «Niii jafaitzen daustana eztabil ilunpean», diño Jaunak (1).
2. Kisto'renak dira itz oneik; eurokaz bere bizikerea ta oifurak geugandu dai-guzala aolkatzen dausku, egiz argituak eta biotz-itsukeritik azke izan gura ba' dogu.

(1) Joaa, VIII 12.

3. Gure ikaskizunik bein-beiñena Jesukristo'ren bizitzea goznartzea izan bedi.

4. Kristo'ren ikasbidea deunen irakaskintza baño gorago dago, ta Kristo'ren gogoz dabizanak ostenduko mana idoroko dabe.

5. Baña askok Kristo'ren gogorik eztaukie-ta, Bafi-ona safitan entzun afen, gurari motelak eukitea jazo oi da.

6. Eta Kristo'ren itzak ondo ta gozaro ulertu gura dauanari, bere bizikerea Kristo'ren bizitzaren antzeko egitea egoki yako.

7. Irutasunatzaz gai sakonak eztabaidaka erabilteak zer onik egiten dautzu, apaltasunik euki ezta, ofetantxe be Irutasuna iraintzen ba'dozu?

8. Egiz, itz goratuak eztabe deun eta zuzen egiten; bizikera onoimentsuak, ostera, Jaungoikoarentzat maitagafi egiten dau,

9. Damua zer dan jakin baño, damu izatea gurago dot.

10. Idazti deunak asieratik azkeneraño, ta jakitun guztien esakunak ba'zenkiz be, Jaungoikoaren esker eta maitasun barik, zer onik egín leiketuzue?

11. «Uskerfen uskeria ta dana uskeria baño ez» (1), Jaungoikoa maite izan eta berari bakafik otsein-egitea izan ezik.

12. Gizakeriaren ezespenetik zerurantzaz igotea, jakituri sakona da.

13. Ondasun igeskofoak bilatzea ta ustea eurretan ipintea, uskeria da.

14. Andikeri-zale izatea ta burua afo jasotea, uskeria da.

15. Aragiaren zalekeriai jafaitzea, ta gogor zigorkatu beafa ekafiko dauana gura izatea be, uskeria da.

16. Bizitza luzea gura izatea, ta ona izan daiten ez arduratzea, uskeria da.

17. Oraingo bizitzeaz baño ez arazotzea, ta gero etofiko danari ez begiratzea, uskeria da.

18. Arin-arin íges egiten dauana mai-
(1) Eccl. I, 2.

Lenengo idaztia

n

te izatea, ta. betiko atsegiña arduraz ez bilatzea, uskeria da.

19. Safitan gogoratu egizu Idazti deuneko esakun au. «Begia ikusiz eta belafia entzutez eztira asetzen» (1).

20. Zure biotza ikuskofetatik alden-du ta ikusi-eziñetara biurtzeko alegindu zaite.

21. Aragikeriari jafaitzen dautsenak, euren bafua orbandu ta Jaungoikoaren eskefa galtzen dabe-ta.

II ATZALBUHUA

NORBERAZKO ERITXI A'ALA

1. Gizon guztiak berez dira jakin zaleak, baña zer onik dakar Jaungoikoaren bildurbako jakiteak?

2. Bere buruaz aitzuta, izafen ibile-ra aztertzen dauan jakitun afoa baño, Jaungoikoari otsein-egiten dautsan bafesefitar apala obea da.

(t) Eccl. 1,8.

i. Norbere burua ezagutzen dauanak ezetsi egften dau, ta gizonen txaiok etxakoz atsegin.

4. Lufeko dan-danak ba'nenkiz be, baña maitasunean ezpa'nengo, zer lagunduko leuskit nire egiñai dagokionez epaituko nauan Jaungoikoaren aufean?

5. Jakingura lafegiak ezi egizuz, euroetan eragozpen eta iruzurandia aurkitzen da-ta.

6. Ikastunak, agirira pozik urten eta jakitunak dirala pozik entzuten dabe.

7. Gauza asko dira, jakiteak arimari onura gitxi edo bape ez damotsenak.

8. Norberaren gaizkakunderakoa (salbaziñorakoa) laga-ta, besteetara biurtzen dana zentzunbakoa da.

9. Itz askogaz gogoia ezta asetzen, bizitza onak osterarindu egiten dau, ta bafu garbiak Jaungoikoagazko uste andia sortzen.

10. Geyago ta obeto jakin, gogofago epaitua izango zara, deunago biziten ezpa'zara.

11.. Ederti edo jakiturien bategaitik etzaite puztu, emon dautzuen ezagutze-gaitik bildur izan baño.

12. Asko dakizula ta ondo ulertzen dozula ba'deritxazu, eztakizuna asko geyago da)a siñistu egizu.

13. Gai goratuak jakiten ibifi barik, zure ezjakitea autortzea oba dozu.

14. Zu baño jakitunagoak eta legea ezagutzean argiagoak asko dira-ta, zegaitik daukazu zeure burua geyago dalakoan?

15. Ezei* onuraz jakin eta ikasi gura ba'dozu, aitztuta ta ezereztzat euki zageiezala gura bear dozu.

16. Ikaskizunik gorengo ta onuragafiena, norbere buruázko egizko ezagutzea ta ezespena da.

17. Norbere burua ezereztzat eta geideak ondo ta andiro epaitzea, jakituri ta ornitasun andia.

18. Iñor argirian oben edo efu andiak egiten ikusiko ba'zendu, ofelan eta gutti be zeure burua obetzat eztozu euki

bear, onean noz arte iraun zeinkenez-takizu-ta.

19. Jauskofak gara guztiok,- baño zeu baño jauskofagotzat iñor be ez egizu euki.

III ATZALBURUA

iiGIAREN IKASBIDÉA

1. Egiak berak, eta irudi edo itz igeskofen bidez barik irakasten dautsan gizona, zorionsua da.

2. Gure buru-eritxi ta senak safitan iruzur egiten dauskue, ta gitxitxu ikusten dabe.

3. Gai eskutu ta ilunak ondo jakiteak zer ou egiten dau, olakorik jakin ezagaitik epaikundeko egunean eztauskue agiraka egingo-ta?

4. Onurakofak eta beafezkoak itxita, kaltegafiai ekitea zorakeri andia da benetan.

5. Begiak euki ta eztozu ikusten; eta ikastunen enda ta motakaz, zer daukaugu zer ikusirik?

6. Jaungoiko-Semeak itz egiten dau-tsana, eritxi askotan azke gelditzen da.

7. Guztiak JaungoikoSemeagandik datoz, éta guztiak auxe esan bakafa di-ño: eta «asierea berauxe da, guri itz egi-ten dauskuna» (1).

8. Bera barik iñok eztau ez ulertzen ez artez ebazten.

9. Guztiak bat yakozana, ta guztiak batera dakazana, ta guztiak baten ikus-ten dauzana, ofexek bai biotzean aldatu barik eta Jaungoikoagan baketsu iraun eike.

10. Egia zarean Jaungoiko ofek, beti-ko maitasunean zeugaz bat egin nagizu.

11. Asko irakufi ta entzuteak gogait eragin daust safi askotan; zугan dago nai ta gura dodan guztia.

12. Ixildu beitez irakasle guztiak, iza-ki guztiak ixilik begoz: zeuk bakafik itz egidazu.

13. Norbait zuri batuago ta bafuan garbiago egin, geyago ta andiagoak neke
(1) Joan VIII, 25.

barik adituko dauz, adimenaren argia goitik artzen dau-ta.

14. Arazo askori ekin afen, garbia, lnuu ta aldatu - gaitxa ezta okertuten, guztiak Jaungoikoaren aintzarako egi-ten, eta bere buru-eritxiz utsik egoteko arduratzen da-ta.

15. Zure biotzaren ezibako zaleke-riak baiio geyago, zek eragotzi ta neka-tzen zaitu?

16. Gizon onak eta jaungoiko-zaleak agirian egin bear dauzanak, lenengo be-re bafuan atondu daroaz.

17. Eginbeafak bera eztaoe griña okefetara, baña berak adimenaren bide artezera biurtzen dauz.

18. Bere burua azpiratzen diarduanak baño bufukaldi «ogofagoa nok dauko?

19. Ta gure egikizuna burua azpira-tzea, egunoro sendoagotzea ta onean zerbait auferatzea izan bear leuke.

20. Bizitza onetako edozein osotasu-nak be bete-ezin bat dauko, ta gure asniakuntzak eztira iluntasun bakoak-

1). Jakituriaren azterpen sakona baño zeure buruaren ezagutze apala Jaungoikoaganako bide zuzenagoa dozu.

22. Jakituriari ez beste ezagutzeai etxake eðurik ezafi bear, bercz onak eta Jaungoikoagana zuzenduak dira ta, baña beti bafu ona ta bizitza onoinientsua cibeagotzat euki bear dira.

23. Baña askok ondo biziteko baño jakiteko geyago ikasten dabe-ta, safitan oler egiten dabe, ta irabazi gitxi edo ezebe eztabe artzen.

24. Jakingayak arakatzeko dauken ardurea, ekandu txafak sustraitik atera ta onoinenak ereiteko artuko ba'lebe, efietan ainbeste gaitzakeri elitzakez izango; ta lekaidetxeetan bez ainbeste nasai-keri.

25. Ba, azken-egunean zer irakufi dogun barik, zer egin dogun, eta ederto itz egin ete gendun barik, ondo bizi izan garean itaunduko dauskue.

26. Esan egidazu, afen,- bizi ziranean ondo ezagutu zenduzan arako jaun eta

irakasleak, eta irakas-lanetan nagusi ziran guztiak, orain non ete-dira?

27. Euren ondasunak orain beste baziuek daukiez, eta euretzaz baten bat gomutatzen ba-da be eztaikit.

28. Bizi ziran artean zer edo zer zira-la zirudien,- orain bafiz iñok be eztauz aitatuten.

29. Bene - benetan cmengo aintza arin-arin doa.

30. Euren bizitzea euren jakituria lakoa izan ba'litz, Orduan bai ondo ikasi ta irakufiko ebela!

31. Jaungoikoari otsein egiteko ardu-ra gitxi dauken amaikatxu galdu dauz jakituri utsalak.

32. Ta apala barik andi izatea auke-ratzen dabelako, euren asmakeriakaz afotu egiten dira.

33. Maitasun andia daukana, auxe da benetan andia.

34. Norbere critxiz txikia dana, ta andikeriko gorengo malea ezesten dau-na, egiz andia da.

35. Kristo irabazteafen lufeko gauzak satsa diralakotzat daukazana, auxe da benetan zufa.

36. Bere buru-eritxia itxi ta Jaungoikoak nai dauana egiten dauana, benetan oso jakituna da.

IV ATZALBURUA

HGINBEARROTAZKO ZURTASUNA

1. Edozein itz edo burukeriri etxako siñistu bear, Jaungoiko-arauz zur eta astiro-astiro aztertu baño.

2. Au da samiña! urkolagunatzaz safitan ona baño txafa efazago siñistu ta esaten dogu: onen makalak gara.

3. Baña gizon osoak edonoren esamesak eztauz efaz siñisten, gizatasuna txuferako makufa ta izketan labana dala ba daki-ta.

4. Eginbeafetan ariñegi ez ibiltea, ta norberen eritxiari gogor-gogor ez eustea, jakituri aundia da.

5. Edonoren itzai ez sinistea, ta entzun edo siñistua beingoan beste ba-

tzuei ez esatea, jakituri ofexena da.

6. Erantzun - eske zoaz jakitun eta bafu onekoagana, ta zure asmaketai jafaitu barik, zu baiio obeak irakatsi dagitzula egizu.

7. Bizikera onak gizona Jaungoikoaren arauz jakitun, ta askotarako zufago egin daroa.

8. Norbait bere biotzean apalago ta Jaungoikoaren menpekoagoa dan bestean, guztietan jakitunago ta baketsuago izango da.

V ATZALBURUA

IDAZTI DEUNAK IRAKURTEAZ

1. Egia bifatu bear da Idazti deunetan, eta ez izkortasuna.

2. Idazti deun guztia, egin zan googaz irakufi bear da.

3. Esakera zofotza baño onurea geyago bilatu bear dogu Idatzi deunetan.

4. Idazti gorengo ta sakonak lez, idazti' txiki ta eraspentsuak be gogo onaz irakufi bear doguz.

5. Irakurtera, idazleak jakituri gitxi edo asko daukalako barik, egi utsaren egafiak eraginda joan bear dozu.

6. Begiratu egizu, ez nok esan dauan, zer esan dauan baño.

7. Gizonak ba'doaz, baño «Jaungoikoaren egiak betiko irauten dau» (1).

8. Jaungoikoak nor nor dan begiratu barik, era askotara itz egiten dausku.

9. Idazti deunak irakurtean, irakufi ta beste barik siñistu bear geunkenai ulertu ta eztabaidakatu gura dogunean, gure jakingura lafegiak safitan eragotzi egiten dausku.

10. Onurarik zeuregandu gura ba' dozu, gogo apal, garbi ta zintzoagaz irakufi egizu,- ta jakitun-izena eukitea bein be ez egizu gura.

11. Gogo onaz ifandu egizu, ta deunen esanak ixilik entzun egizuz, eta zaf-en esanak ez begitzuz izan gogaikafi, alpefik eztabez esaten-eta. i

(1) Ps. CXVI, 2.

VI ATZALBURUA

GURARI OKERRAK

1. Gizonak zeren bat oker gura dauan bakotxean, ber-bertatik artegatzenda.

2. Afoak eta zekenak atsedenek eztauke iñoz be,- ezeukia ta gogoz apala dana bake andian bizi da.

3. Oraindik ondo ilduratu barik da goan gizona, zer txiki ta zatafetan laster zirikatu ta garaituko dabe.

4. Gogo makala ta oraindiño zer-bait aragikoi ta giza-zale danak, gurari lurkofetatik nekez-nekez azkatuko dau bere burua.

5. Eta ofetatik urteten danean safitan ifun gelditzen da,- eta baten batek aurka egiten ba'dautso, beingoan asafatzen da.

6. Baña gura ebana jadesten ba'dau, bere ba'ua bereala kezka lafitzen yako, berak bilatzen eban bakea jadesteko egoki etzan griñari jafaitu eutsan-eta.

7. Griñai gogor egiñaz lortzen da biotzaren egizko bakea, ta ez eurak otseinduaz.

8. Bakea gizon bero ta elizkoyan baño eztago, ta ez gizon aragikoyaren biotzean, ezta atetikoetan sartuta dabilanagan be.

VII ATZALBURUA

At,I-ERRIKO ITXAROPEN ETA ARROKERITIK IGES-EGIN BEAR DA

1. Itxaropena gizonetan edo beste irazakien bategan ipinten dauana, utsalada.

2. Josu'ren maitasunafen beste bateri otsein-egin eta gizartean txiro agertzeko etzaite lotsatu.

3. Ustea zeure buruan ez egizu ipiñi; ipiñi egizu, ostera, zure itxaropena Jaungoikoagan.

4. Zuk al dozuna egizu, ta Jaungoikoak lagunduko dautso zure gurari onari. ',

5. Zure ustea zure jakituri edo iño-

ren maltzurkerian barik, apalak goratu tn afoak beratzen dauzan Jaungoikoaren eskefean ipiñi egizu.

6. Ondasunak ba'daukazuz, euroetan aintzik ez egizu artu, ezta adiskideetan be, altsuak dirala-ta; guztiak emon eta, batezbera, guri berbera emotea gura dauan Jaungoikoagan baño.

7. Gorputzaren lerdentasun edo jas edefagaitik etzaite afootu, gaxo txiki bategaz usteldu ta austu egiten da-ta.

8. Zure trebetasun edo asmamena-gaitik etzaite anditu, Jaungoikoa aspertu eztagizun; jatofizlco onak beragandik artu dozuz-ta.

9. Zure burua besteena baño obeztat ez egizu euki, gizonagan zer dagoan dakian Jaungoikoak bere auffman gaiztoagotzat artu etzagizan.

10. Zure egite onakaitik etzaite afootu, Jaungoikoaren eta gizonen eritxiak eztira bardiñak-eta,- gizonai atsegingafi yakena, safitan, Jaungoikoari iguingafi yako.

11. Ezer onik ba'daukazu, besteak beak dirala uste egizu, onetara apaltasunean iraun dagizun.

12. Beste guztiak baño atzerago jarretik kaiterik etxatortzu; baña bateri bakafik auferatzeak kalte andia dagitzu.

13. Apalak bake iraunkofa euki oi dau, baña afoaren biotzean safifan dira efetea ta asafeak.

VIIIATZALBUHUA

ADISKIDETASUN LARREGIRIK F.ZTA EUKI BEAR

1. «Zure biotza edonori ez egiozu zabaldu» (1); zure egikizunak, ostera, jakitun eta Jaungoikoaren bildur danagaz atondu egizuz.

2. Gazteakaz eta afoztakaz gitxitan egon zaite,

3. Aberatsen zurikatzalea etzaite izan, eta etzaite agertu andikien aufean arpegi one'z.

(1) Eccli. VIII, 22.

4. Apal, bakun, eraspentsu ta bizitza onekoakaz batu zaite, ta eurakaz bizikera onerakoetzaz itz-egizu.

5. Emakume bategaz be adiskidetasun lafegi ez egizu euki; baña emakume on guztien alde Jaungoikoari otoitz egiozu.

6. Jaungoikoaren eta bere aingeruen etxeko izatea autu egizu, ta gizonen ezagutzetik ufindu zaite.

7. Maitasuna guztiakaz euki bear da,- baña adiskidetasun lafegirik ezta egoki.

8. Batzuetan, ezagutzen eztan norbaitek izen onaz argi-egitea be jazoten da, baña bera ikusteak begiak lausotu egiten dauz.

9. Batzuetan gure adiskidetasuna besteai atsegin yakela uste dogu, ta gudan oitura ezibakoak ikusten dabezalako, iguingafi izaten gayakez.

IX ATZALHURUA

ESANGINTZA TA MI.NPL.TASUNA

-

1. Agindupean egon, nagusiaren tenpean bizi ta norbere buruaren jaube ez izatea, gauza andia da.

2. Nagusitzean baño menpean bizi-tea, askoz be eskiefago da. i

3. Asko, besterik eziñean bizi dir? mempean eta ez maitasunagaz,- baño ofetarikoak nekez eta marmarka dabiz. s

4. Burua Jaungoikoafen biotz-biotzez menperatzen ezpa-dabe, gogo-azkatasunik iñoz eztabe jadetsiko.

5. Ofa nai ara zoaz,- baño nagusiaren menpean apal bizi ezik, atsedenek eztozu aurkituko.

6. Irudimenak eta toki-aldatzeak askori iruzur egin dautse.

7. Egia da, baktzak norbere eritxiz pozago diarduala, ta bere eritxikoakana efaz makurtzen dala.

8. Baña Jaungoikoa gure artean ba-

dago, bakea eukiteafen nozikpein geure eritxia itxi bear dogu.

9. Gauza guztiak ondo-ondo dakizan jakituna, cnor da?

10. Zeure eritxian uste lafegirik izan barik, besteen eritxia ona ba'da ta besteena jafaitzeko, Jaungoikoafen izten ba'dozu, onan geyago auferatuko dozu,

11. Iñoren onua entzun eta artzea, emotea baño eskiefago dala, safitan entzun dot.

12. Norbere eritxia ona izatea be jazo leiteke,- baño besteen eritxiak, adimenak eta bear-izanak alan eskatzen dauanean be ez artzea, afokeri ta buru gogofaren ezaugafia da.

X ATZALBURUA

Ai.PERRIKO ITZAK EZTIRA ESAN BEAR

1. Gizonen zer-esanetatik albait geyen ufindu zaite, lufeko autuetan ibiliteak, asmo bakunaz esan afen be, asko eragoztendau-ta.

2. Uskeriak beingoan zikindu ta lotzen gaitu.

3. Ixilik egon ba'nintz eta gizonen artean egon ezpa'nintz, gura izaten dot safitan.

4. Baña, zegaitik onen pozik itz-egí-ten dogu, ta alkafegaz autuetan gabiz, ixil-aldira onen banaketan biurtzen bagara bafua loifu barik?

5. Baña alkarautuetan bilatu gurarik, eta oldozpenak nekatuko biotza arindu gurarik, pozafen goaz itz egitera.

6. Asko maite ta gurari biziaz nai doguzanak, baita geure aurkakoak diranak be, gogoan eta autuetan pozik darabilguz.

7. Baña, au da negargafia! safitan ezerjadetsi barik eta alpefik.

8. Azaletiko atsegin au jaungoikozko ta bafuko atsegiñaren kalte andirako izaten da-ta.

9. Augaitik itxafik egon eta otoitz egin bear da, aldia alpeferian ez igaroteko.

10. Itz egitea bidezko ta egoki ba'da zure itzak onerakoak izan beitez.

11. Oitura gáiztoak eta bide onean auferatzeko ardura-ezak, miña ondo zaintzeko txafak dira.

12. Gogo - auferakuntzerako, bafiz, gogoari dagokiozanak autuetan erabiltea laguntasun andia da, batezbere, gogo ta biotz idekoak Jaungoikoagan alkartzen tlranean.

XI ATZALBURUA

BAKTA JADKTSI TA ONEAN JARRAITZEKO

ARDUREA

1. Gure ardurapeko eztiraren zer-esan eta egikizunetan nastuko ezpagaña, bake andia eukiko geunke.

1. Iñoren egikizunetan nastu, alboetan jauspideak bilatu ta bere bafuan gitxitan edo belu batzen danak, zelan iraun leike luzaroko bakean?

3. Zoriontsuak bakunak, bake andia eukiko dabe-ta.

4. Deun batzuk, zegaitik izan ete ziran ain oso onak eta ikusketa-zaleak?

5. Euren burua lufeko zalekerietzaz ildurutzen ekin ebelako, ta olan biotzaren mami - mamitik Jaungoikoagaz batuta, eurenetan asko jarduten ebelako.

6. Gu geure griñakaz geyegi arazotuten gara, ta igeskofakaitik ardura lafegi artzen dogu.

7. Ekandu txar batxu bat ondo azpiratu ez, eta egunoro bide onean auferatzeko ixiotzen ez garealako, otz eta epel geratzen gara.

8. Geure buruarentzat il-ilak eta gure bañuan arazo barik ba'gengoz, orduan Jaungoikoarenak be gozartuko geunkez, eta zeruko apurtxu bat ikustcraño be elduko gintzakez.

9. Eragozpenik andiena gu griña ta ifitsaren jopuak izatea, ia deunen bide onean sartzeko indar ez egitea da.

10. Naigabetxuen bat yatorkunean be, beingoan adorea galdu ta giza-atsegiñetara biurtzen gara.

11. Biotz sendodunak lez bufuka ekingo ba'gendu, ezbai barilc, Jaungoikoaren laguntasuna zerufik gugana jasten be ikusiko geunke.

12. Rera, ba, bufukalariai ta bere eskefean itxaroten dabenai laguntzeko beti gertuta dago, ta guk garaitu daigun, guretzako bufuka-bifa dabil.

13. Lekaideen bizitzaren auferakuntzea agiriko eginbear oneitan baño ipinten ezpa'dogu, geunken eraspena laster amaituko yaku.

14. Aizkoreagaz sustraya jo daigun, griñetatik azkatuta gogoa bakean eukiteko.

15. Urte bakoitxean ekandu txar bat sustraitik aterako ba'gendu, laster gutziz onak izango gintzakez.

16. Baña orain, ostera, Lekaidekundetik ona urte asko daroaguzala, asieran obeak eta garbiagoak giñala dakusgu safitan.

17. Gure bafuko beroa ta auferakuntzea egunoro geitu egin bear geunkez,-

baña orain lenengoetako berotasunaren apurtxu bateri iraun-azotea asko dala dirudigu.

18. Lenengoan indarka egin ezkerero, gero guztiak oso efaz eta pozik egin alizango geunkez.

19. Oiturea iztea zaila da,- baña norbere gurearen aurka ekitea zailagoa.

20. Baña zer txatxar eta efazak garaitzen ezpa'dozuz, zailak zelan azpiratuko dozuz?

21. Zure makurkeriai lenengotik gogor egiozu, ta oitura txafa itxi egizu, apurka-apurka zailtasun andiagora eroan etzagizan.

22. Ondo biziak zuk eukiko zeunken bakea, ta besteai emongo zeunskioen alaitasuna ba'zenkiz, gogoaren auferabidean arduratsua goa izango zintzakela uste dot.

XII ATZALBURUA

ZORITXARRAR.F.N ONUREA

1. Noizipein ezbear eta naigabeak eukitea ondo yatorku,- gizonari erbesteetan bizi dala safitan ezagutu-azo ta bere ustea lufekoetan ipiñi eztagian, bere biotzera deitzen dautse-ta.

2. Noizipein naigabeak jasatea (sufriidutea) ta guk ondo eta asmo onaz egin afen be, besteak oker eta txarto artzea ondo da.

3. Onelakoak ba askotan apalak izaten laguntzen daukue, ta afokeritik zaindu egiten gaitue.

4. Agirikoan gizonak guri jaramonik egin ez eta siñisten eztauskuenean, orduantxe gabiz gure bafuko ikusle Jaungoikoaren bila.

5. Ofegaitik gizona oso-osoa Jaungoikoagan sendatu bear litzake, gizatasunaren atsegin asko bilatu beafik izan eztagian.

6. Biotz oneko gizona atsekabetua, zirikatua ta oldozkun (pensamentu) gaiztoakaz naigabetua danean, Jaungoikoa barik ezer onik ezin egin leikela ezagututa, ñnoz baño Jaungoikoaren beafizan geyago daukala igarten dau.

7. Orduan jasaten dauzan zoritxafakaitik itundu egiten da, ta zotin eta otoitz egiten dau.

8. Orduan bizitza luzea gogaikafi egiten yako, ta gorputz onetatik azkatu ta Kristo'gaz egoteafen, eriotzea aurkitu gura leuke.

9. Orduan benetako eskiertasunik eta egizko bakerik lufean ezin euki leikezala, argiro ezagutzen dau.

XIII ATZALBURUA

ZILTZALDIAI GOGOR L'GINBr.ARRA

1. Lufean bizi garean artean, naigabe ta ziltzaldi barik ezin izan gintekez.
2. Augaitik Job'gan idatzita dago:

«Lur-ganean gizonaren bizitzea, ziltzaldia da» (1).

3. Augaitik bakotxak bere ziltzaldiaren ardurea euki begi ta otoitzean ernai bego, txefenak (diabruak) iruzurbiderik aurkitu eztagian,- gaizto ori, ba, ñnoz be eztago lo, ostera, beti inguruka nor iruntsiko dabil (2).

4. Noizipein ziltzaldiak eztaukazan ain ornidua ta deuna danik eztago, ta ziltzaldi bat be barik ezin bizi gintekez,

5. Baña ziltzaldiak nekegafi ta astunak izan afen, gizonari safi askotan guttiz onuratsuak yakoz,- ziltzaldietan gizona apala, garbía ta jakituna egiten da-ta.

6. Deun guztiak neke ta ziltzaldi askoren artetik igaro ta auferatu ziran.

7. Ta ziltzaldirik eroan ezin ebenak, gaiztetsiak egin eta galdu ziran.

8 Ziltzaldi ta ezbearbako lekaidi ain deunik eta toki eskuturik eztago.

9. Bizi dan artean gizona ziltzaldie-

(1) Job, VII, 1.

(2) I Petr. V, 8.

fatik oso eskier iñoz be eztago,- ifitsaz jayo giñan ezkerro, euren jatofia geugan daukagu.

10 Ziltzaldi edo nekegafi bat doaneko beste bat dator,- eta zer edo zer jasan beafa beti eukiko dogu, gure zoriontasunaren ondasuna galdu genduan-

11. Askok ziltzaldietatik iges - egin gura dabe, ta ziltzaldi gogofagoetara jausten dira.

12. Íges egiiiáz bakafik eztoguz garaituko; osterá, eroápen eta egizko apal-tasunaz, gure arerioak baño indartsua-goak egiten gara.

13. Sustraya atera barik, gaitzetik agiriz baño, alde egiten eztauana, gitxi auferatuko da.

14. Ostera be, ziltzaldia onegana arriñago biurtuko dira, ta len baño txar-toago izango yako.

15. Apurka-apurka eroápenagsz eta biotz zabalayaz, Jaungoikoa la^un dala,

obeto eziko dozuz, zure indar eta alegi-ñakaz baño.

16. Ziltzaldian onua safitan artu egizu,- ziltzaldian dagoanarentzat etzaite izan latzegia, zeuk zeu poztutea gurako zeunken erara poztu baño.

17. Ziltzaldi guztien jatofja gogoaren aklakortasuna ta Jaungoikoaganako uste ufa da,- itxasontzia lema barik ureskak (olatuak) batera ta bestera daroen lez, onan bere asmoa izten dauan ardurabako ta nagia era askotara zirikatua izaten da.

18. Suak burcliñea, ta ziltzaldia gizon zuzena egiztuten clabez (1).

19. Safitan zer al dogun eztakigu, baiia zer garean ziltzakfiak crakusten dau.

20. Ernai egon bear dogu, bafez-bere ziltzaldia agertzen danean,- gogoa atetik bartira sartzen ezetaia be itxi barik,-ateajo ordukoxe gogor egiten ba'yako, efezago gaiáitzen da-ta.

21. Augaitik batek esan eban : «asieran gogor egiozu, gaitza luzarostu sendotu ezker, osagafia beluegi izango litzake-ta» (1).

22. Lenen ba gogoari oldozpen utsa yatorke, gero irudi bizia, ta onen ostean atsegiña ta igikun lizuna ta bayetza.

23. Ta onan, asieran gogor egin etxakolako, arerio gaitza apurka-apurka osoan sartzen da.

24. Ta gogor egiteko norbait luza-roagoan nagituaz, egunoro ta makalago gelditzen da- ta arerioa, bafiz, indartsuago bere aurka.

25. Batzuk bide onera datozanean euki daroez ziltzaldirik gogofenak; beste batzuk, bafiz, azken-aldian.

26. Norbaitzuek bizitza guztian dira zirikatuek; batzuk ziltzaldi arinak daukiez, gizonen bizikera ta irabaziaz ondo dakizan eta zer guztiak bere autuen onerako arteztuten dauzen Jaungoikoaren asmo jakintsua ta zuzena danez.

(1) Ovid. Remed. am. 91.

27. Augaitik zirikatuek garenean itxaropena galdu barik, Jaungoikoari beroago eskatu bear dautsagu naigabe guztietan lagundu dagiskula,- berak, ba, Paul deunak diñonez.- «Ziltzaldiaz batera, ziltzaldiari gogor egiteko laguntasuna emongo dausku» (1),

2g. Gure gogoa Jaungoikoaren eskupean apaletsi daigun ziltzaldi ta naigabe guztietan,- «gogoz apalak diranak Berak gaizkatu tajasoko dauz-tá-v (2).

29. Naigabe ta zikzaldietan ezagutzen da gizonak auferatu dauana,- ziltzaldietan dago irabazirik ugariena, ta onoi-mena obeto agertzen da.

30. Astuntasunik eztagoanean eraspentsu ta gogo beroaz egotea ezta asko,- baña zoritxar-orduan eroapenez jasaten ba'dau, auferakuntza andiaren itxaropena izango da.

31. Batzuk euren burua zaintzen dabe ziltzaldí andietan ez jausteko,- baña

(1) I Cor. X, II.

(2) í Petr. V, 6.

egunoroko txikietan safitan jausten dira, onen zer txatxafetan onen makalak diralako lotsatuta, andietarako ustea euren buruan ezafi eztagien.

XIV ATZAI.BURUA

7,\0 ARIÑUGIAZ EZTALA r.PAITU HRAR

1. Begiak zeugana biurtu egizuz, eta besteen egiñak ez epaitzeko alegin egizu.

2. Besteak epaitzeari gizonak alpefik daragoyo; safitan oker epaitzen dau, ta efaz oben egiten dau. bere burua epaitu ta azterkatzeari, bafiz, beti onuraz daragoyo.

3. Gauzea geure biotzarentzat dan lez epaitzen dogu, gure buru-maitakeria-gaitik eritxi zuzena efaz galtzen dogu-ta.

\. Gure gurari guztien elburu bakafa Jaungoikoa ba'litz, aragikeriak aurka egin afen, onen laster ez gintzakez arte-gatuko.

5. Baña safitan gure bafuan zer edo

zer ostenduta daukagu, edo atetik yator-ku, geu be bere atzean garoazana.

6. Asko, egiten dabezanetan, ixilean euren egokitasunaren bila dabiz, baña eztakie.

7. Gauzak eurak gura ta atsegin dabezan erara datozeanean, bake onean dagozala dirudie.

8. Baña zerbait bestetara jazoten ba'yake, laster artegatu ta ifuntzen dira.

9. Burutasunak eta eritxiak bardiñak eztiranean, safitan adiskide ta auzokoen artean, eta lekaide ta eraspentsuen artean be, eztabaidak sortzen dira.

10. Aintziñako oiturea nekez izten da, ta norbere eritxia iñok be gogoz eztau izten.

11. Jesukristo'ren onoimen eragin-tsuari baño zeure sentzun eta antzeari geyago itsasten ba'zayakoz, gitxitan eta belu argitua izango zara; Jaungoikoak gu bere menpean osoro egon, eta bere maitasunaz gartuta, eritxi guztiak baño gorago igon daigula gura dau-ta,

XV ATZALBURUA

MAITASUNATIKO EGIÑAK

1. Ez lufeko ezegaitik, ez iñoganako maitasunagaitik ezer txafa danik egin leike,- baña bear-izana daukanaren onerako, alakoen baten egite ona kezka barik atzeratu, edo egite obean aldatu leike.

2. Onan ondo egiteari itxi barik, obeagoaz ordeztuten da.

3. Azaletiko egiñak maitasun barik onik eztau egiten,- baña maitasunaz egiten dana, txikia ta ezesgafia izan afen, oso onuratsua da.

4. Jaungoikoak egiñari baño egilearen biotzari geyago begiratzen dautso.

5. Asko egiten dau, asko maite dauanak.

6. Asko egiten dau, egiten dauana ondo egiten dauanak.

7. Norberaren onurarako baño guztien onerako egiten dauanak, obeto egiten dau.

8. Safitan maitasuna dirudiana aragieria baño ezta,- jatofizko makurkeriak, gure zalekeriak, sariaren itxaropenak eta *lasaitasunaren* atsegiñak nekez ízten gaitue.

9. Maitasun benetakoa ta osoa daukana, ezetan be eztabil bere buruaren bifa, guztietan Jaungoikoa aintzaldua izan daitela baño eztau gura-ta.

10. Bere atsedetik eztau maite, ta iñori be eztautso bekaizkeririk- bere buruagan eztau poztu gura, baña guztien ganetik Jaungoikoagan gozartu gura dau.

11. Iñori be onik eztautso ezarten,- guztiak, ostera, Jaungoikoari ezarten dautsoz,- on guztiak, itufitik lez, beragandik datozalako, ta deun guztiak azkenean egizko zorionaz Beragan atsedenduten dira-lako.

12. Benetako maitasunaren txinpart bat nok euki leiken! ofexek bai Jufeko gauzak uskeriz beteta ikusiko Jukez.

XVI ATZALBURUA

BESTEEN UTSAK EROAN BEARRA

1. Gizonak norberagan edo bestee-tan ondu ezín leikena, eroapenaz eroan bear dau, Jaungoikoak beste era batera atondu artean.

1. Bear ba'da zure egiztabide ta eroapenerako ori obe edo izango dala uste egizu,- eroapen barik gure irabaziak gauza anditizat eztira artu bear.

3. Baña olan da guzti be, Jaungoikoari iagundu dagitzula eskatu bear dautsazu, olako eragozpenak ondo eroan dagikezuzan.

4. Norbait baten edo bifitan aolkatuta onduten ezpa-da, beragaz eztabaidaka ibili barik, txafaz ona egiten ondo dakian Jaungoikoaren eskuetan ezafi egizu, Jaungoikoaren guraria ta aintza bere jopu guztietan bete daitezaz.

5. Ikasi egízu besteen utsak eta edo-zelako makaltasunak eroaten, zeuk be

ba besteentzat eroapengafi asko daukazuz-ta.

6. Zu zeul< gura dozun erakoa egin ezin ba'zara, bestea zelan euki zeinke zeure gurariaren neufira?

7. Besteak onak izatea gogoz gura dogu, baña gure utsak eztoguz beteten.

8. Besteak neufi gogofakaz artu dagiezala gura dogu,- baña geuri agiraka egiterik eztogu gura.

9. Besteai eskubide luzea emotea iguin yaku,- ta geuri eskatzen dogunik ukatzea eztogu gura.

10. Besteak legepean artu dagiezala gura dogu,- baña geuri ezer galazoterik eztogu eroaten.

11. Onan geure hurua baño urkoa gitxiagotan maite dogula agertzen da.

12. Cuztiak on-onak izango ba'lira, besteakandik zer jasan bearko geunke Jaungoikoafen?

Í3. Baña Jaungoikoak onelan erabagi eban ; «Alkafen utsak eroaten ikasi dai-

gula» (1), uts eta astuntasun bakorik, norberetzat naikoa danik eta naikoa dakianik eztago-ta; baña bata besteari jasatea, alkar poztutea, ta alkafi laguntzea ta bata besteari irakatsi ta onu onak emotea egoki da.

14. Onoimenetan bakotxa noraño eldu dan, zoritxar-aldian agiri da.

15. Jauspideak ba eztabe gizona jauskofa egiten,- baña nor dan agertzen dabe.

XVII ATZAI.BURUA

Lt=KAIDEtN RIZIKLRA

1. Zure buru-eritxia safitan austen ikasi bear dozu, besteakaz bake ta alkarasunean bizi gura ba'dozu.

2. Lekaidetxeetan ta lekaide artean bizi, ta asafe bartk jafaitu, ta eriotzaraño zintzo irautea, ezta gitxi.

3. Antxe ondo bizi ta ondo ilten dana zorionsua.

(1) Gal.VI, 2.

4. Bear dozun lez egon eta auferatu gura ba'dozu, zeure burua erbesteko ta bidaztitzat etsi egizu lur-ganean.

5. Jesukristogaitik zeure burua senbako egin bear dozu, lekaideen antzean bizi gura ba'dozu.

6. Jantziak eta ule motzak gitxi egi-ten dabe,- ekanduen aldakuntzak eta griñen benetako ildurak egin oi-dabe benetako lekaidea.

7. Jaungoikoa ta norbere animaren gaizkakundea (salbaziñoa) barik beste ezer bilatzen dauanak, naigabea ta neke-miña baiio eztau aurkituko.

8. Txikiena ta guztien menpeko izateko alegintzen eztanak, bakean ezingo dau iraun luzaroan.

9. Otseintzera etofi ziñan, eta ez agintzera.

10. Jasateko ta lan egiteko deitu yatzula iakin egizu, ta ez alpeferian eta bafiketn egoteko.

11. Ufea Iaban lez, gizonak enien egiztuten dira.

12. Emen iñor ezin egon leiteke, Jaungoikoafen biotz-biotzez apala izan gura ezpa'dau.

XVIII ATZAUUIURUA

ASABA DEUNEN EREDUAK

1. Benetako deuntasun eta jaungoikozaletasunaz argi egin eben asaba deunen eredu gurenai begiratu egiezu, ta guk egiten doguna gitxi edo ezertxu be cztala ikusiko dozu.

2. Ene ba'da, zer da gure bizitzea aenaren ondoan?

3. Kristo'ren adiskideak gosez eta egafiz, otzez eta bilostasunez, lanez eta nekez, lo gitxiz eta barauz, otoitzez eta gogarketa deunez, eta jasarpen eta irañetan Jaungoikoa otseindu eben.

4. Bialduak, ziñopak, autorleak, nes-kutzak eta Kristo'ren oñatzetatik ibili gura izan eben guztiak ibai lor asko ta astunak jasan ebezala!

5. Bizitza onetan euren arimak gofo-

tatu ebezan, gcro betiko bizitzan euki-teafen.

6. Asaba deunak lekaroan eroan eben bizikerea, bai, ba'zan bizitza estu ta ixilekoa. Aenak bai ba'ziran ziltzaldi luze ta astunak! aek bai, safi askotan arerioak oñazetu ebezala! Aek Jaungoikoari safi-safi eskiñi eutsezan otoitzak, bai, ba'ziran otoitz gartsuak! Aen barau gogofak!

7. Aen ardura ta gurari biziak go-goazkoetan auferatzeko! Aen bufukaldi gogofak oitura zatafak garaitzeko! Aek bai ba'euken Jaungoikoaganako asmo garbi ta arteza!

8. Egunez lanari ta gabaz luzaroko otoitzari ekiten eutsen; eta lanean egozan artean be gogozko otoitzari ez eutsen izten.

9. Aldia onuraz emoten eben,- orduak labufak eritxoezan Jaungoikoagaz jardunteko, ta ikasketaren gozotasun andiaz gorputzari jaten emotea be aitzu egiten yaken.

10. Ondasunak, nagusitasunak, deduak, adiskideak eta senideak itxi egiten ebezan,- lufeko ezer ez eben gura izaten; biziteko bear zana be nekez artzen eben; gorputzari bear zanetan begiratzea be nekegafi yaken.

11. Lufeko ondasunez ezeukiak ziran- baña esker eta onoinenez oso aberatsak.

12. Azalez beartasuna euken,- baña bafuz eskafez eta jaungoikozko atsegiñez poztuak ziran.

13. Gizadiarentzat (munduarentzat) afotzak ziran,- bafia, Jaungoikoarentzat urkoak eta adiskide bafukoak.

14. Euren buruak ezereztzat eukezan eta gizadiarentzat ezetsiak ziran; baña Jaungoikoarentzat edefak eta kutunak.

15. Benetako apaltasunean egozan, menpetasun bakunan bizi ziran.

16. Maitasun eta eroapenez ebizan eta onantxe, gogo-bidean egunoro auferatzen eben, eta Jaungoikoaren aufean esker asko jadéstén ebezan.

17. Lekaide guztien eredutzat ipiñiak izan dira, ta bide onean auferatzeko gegayago eragin bear leuskigue, epel piloak nasaikerirako baño.

18. Lekaidien asieretan lekaide guztien gogo bai ba'zala beroa!

19. A zan eraspina otoitzean! onoinmenerako a zan gurariaren indafa! aek erabilen legea estu-estuan betetea! a zan lotsea ta esanekotasuna irakaslearen agindupean!

20. Ta ain gogor bufuka ekinda, gizakeria (mundua) azpiratu ebenak itxi euskuezan oñatzak, benetako deun eta on-onak zirala, gaur be argiro dirauskue.

21. Orain, bafiz, legea austen eztauna, ta bere guarariz artu ebana eroapenez eroan al dauana, anditzat eristen da.

II. Gure izakeraren epelkeri ta alperkeria,- lenengo berotasunetik onen laster itzuliten gara, ta gure nasaikeri ta epelkeri onegaz bizitea be gogaikafi egiten yaku!

23. Jaungoiko-zaleen eredu asko safi

ikusi dozuzan ezkeru, onoiemenen aufe-
rakuntzea ezpedi, afen, zukan lozofuan
egon.

XIX ATZALBURUA

LEKAIDE ONAREN IÑARKUNAK

1. Lekaide onaren bidez onoiemen
guztiakaz apaindu bear da, azalean agiri
dan lakoxea bafutik be izan dedin.

1. Eta azalean ikusten dan baño as-
ko geyago izan bear dau bafuan, alde
guztietan lotsa andia izan bear dogu-ta

3. Gure asmoa egunoro bafiztu ta.
bide onera gaur lenengoz eldu ba'giñan
lez bafuko beroa bizkortu, ta esan bear
dogu.

4. Lagundu egidazu, neure Jaun eta
Jaungoiko ofek, nire asmo on eta zure
otsetntzean; eta gaur ondo-ondo astea
emon egidazu, gaur arte egin dodana
ezer be ez da-ta.

5. Gure asmoa dan bestekoa izan
bear litzake gure auferakuntzea, ta ondo

auferatu gura dauanak oso zoli ibili
bear dau.

6. Asmo sendoa artzen dauna be
askotan jausten ba-da,- banaketan eta
asmo epelak artzen dauzanaz, zer
izango da?

7. Gure asmoari era askotara izten
yako, ta iñarkunak efaz iztea oso gitxi-
tan izaten da kalte barik.

8. Zuzenen asmoa euren jakiluriari
barik Jaungoikoaren eskefari eutsita
dago, ta zerbaiteri ekin orduan ustea
beti beragan dauke.

9. Gizonak asmoa artzen dau, baña
Jaungoikoak ebazten dau, ta eztago
gizonaren eskuetan bere bidea.

10. Alakoen baten oituko iñarkuna
jaungoikczaletasunerako edo urkoaren
onerako izten ba-da, gero bafiro be efaz
eskuratu leike.

11. Baña biotzeko gogaitasun eta al-
peferiaz efaz izten ba-da, naiko efudun
egiten da, ta kaltea izango dau.

12. Al dogun bestean alegindu gait-

zan : onan eta guzti be, efaz jausiko gara.

13. Baña beti zerbait, au edo bestea, egiteko erabagia artu bear dogu, ta batezberere, geyen eragozten dauskuenen aurka gogor ekin bear yako.

14. Azaletiko ta bafuko gauzak bardin aztertu ta atondu bear doguz,- gure auferakuntzarako bitzuak be onak dira-ta.

15. Beti-beti zeure bafura batu ezin ba-zara, noizipein batu zaite, ta gitxienegunoro, au da, goizean edo gabean.

16. Goizean asmoa artu egizu ta gabeen zure egiñak azterkatu egizuz, egun ofetan itzez, egitez eta oldozpenez nor izan zorean,- olakoetan Jaungoikoa ta lagun-urkoa, bear ba'da, safitan iraindu izango dozuz.

17. Txefenaren azerikerien aurka gizon-arauz gertu zaite,- jan-gura lafegia ezi egizu, ta aragiaren griñak efazago eziko dozuz.

18. *Aper-alper* bein be etzaite egon,-

edo irakurten edo idazten, edo otoitz egiten edo goznartzen, edo lagundiaren onerako dana egiten eragoyozu.

19. Baña gorputz-iñarkunak zur egin bear dira, ta guztiak bardin artzea ezta egoki.

20. Bakotxak bereak eztauz egin bear agirian, norberenak ixilean eskiefago egiten dira-ta.

21. Guztientzakoetan etzaite izan alpefa eta zeuretzakoetan zolia, baña bein aginduak eta eginbeafak osoro ta zintzo-zintzo bete ezkerro, astia ba-daukazu, zure eraspinari dagokionez zeure bafura batu zaite.

22. Danak iñarkun bardiña ezin euki leikie; batari au ta besteari a onuragafiago yako.

23. Baita aldi batzuetan iñarkun oneik edo besteetan aek egokiago yatzuz; batzuk jai-egunetan, eta beste batzuk lan-egunetan atsegingafiago dira.

24. Batzuen beartasuna ziltzaldian daukagu, ta beste batzuena bake ta barealdian.

25. Batzulc ituntzen gareanean gogoratu bear doguz, eta beste batzuk Jaungoikoagan pozik gagozanean.

26. Jai - egunik andienetan inarkun onak bafiztu, ta deunen bizartekotasuna gogotsuago eskatu bear da.

27. Jai batean ufengo jairako asmoa arlu bear dogu, bizitza onetatik orduantxe urtenda, betiko jaira eltzeko ba' gengoz lez.

28. Augaitik aldi eraspentsuetan zoli gertu, ta eraspen andiagoaz itz egin, eta eginbear guztiak zeatzago bete bear doguz, gure neke-saria Jaungoikoagandik laster artzeko ba'gengoz lez.

29. Ta sari ori belutzen ba'yaku, orafindiño ondo gertu barik gagozala, ta bizitz onen ondoren gugan agertuko dan aintz edeferako ezkareala gai siñistu bear dogu, eriotzarako obeto gertuteari ekin dayogun.

30. «Jauna datofenean itzafik idoroko dauan otseña zorionsua da», dñño Luka goizparlariak. Bene-benetan dirautzuet, ondasun guztien jaube egingo dauala (1).

XX ATZALBURUA

BAKARTASUN BTA IXILTASUNBRAKO
ZALETASUNA

1. Zeure buruaz bakafean egoteko asti egokia bilatu egizu, ta Jaungoikoaren on-egiteak safitan gogoan erabili egizuz.

2. Txukunkeriak itxi egizuz,- arazoa baño geyago damua dakafen irakurgayak irakufi egizuz.

3. Alpefiko izketak eta ibilteak eta bafiak eta txarto-esanak entzutetik ufinduko ba'ziña, gogarketa deunetan ekiteko asti naiko ta egokia idoroko zeunke.

4. Denik andienak gizonen artetik al eben bestean ufintzen ziran, eta ixilean Jaungoikoarentzat bizitea aukeratzzen eben.

(1) Luc. XII 37,44.

5. Norbaitek esan eban: «Gizon artean egon nazan baxotxean gizon-ezago biurtu naz» (1)-

6. Ta au egunoro geugan dakusgu, lafegi itz egiten dogunean.

7. Itz egitean utsik ez izatea baño, ixilik egotea efazago da.

8. Kanpoan bear dan bestean burua zaintzea baño, etxean gelditzea efazago da.

9. Augaitik bafuko ta gogokoetara eltzeko alegin egiten dauanari, Josu'gaz gizon artetik alde egitea egoki yako.

10. Iñor ezta eskier (seguru) ager-tzen, gogoz ostenduten dana baño.

11. Gogoz ixilik egoten danak izan ezik, iñok be eztau eskier itz egiten.

12. Iñor ezta eskier nagusi izaten, gogoz menpekoa izaten dana baño.

13. Iñok eztau ondo agintzen, agin-dua ondo egiten ikasi dauanak baño.

14. Iñor be eskier ezta poztuten, bafu onaren ziñalpena daukana baño.

(1) Seneca'k, 7'gafen idazkian,

15. Baña deunen eskiertasutia beti Jaungoikoaren bildufez betea zan,- eta onoimen andiz eta esker ugariz argi-egin afen, euren ardurea ta apaltasuna etzan gitxiagotzen.

16. Gaiztoen eskiertasuna afokeri ta andikeritik dator; eta azkenean, eurai iruzur-egiten daufse.

17. Bein be ez egizu uste izan bizi-tza onetan eskier zagozanik, Iekaide ona, bakar-zalea ta eraspentsua zareala badirudizu be.

18. Safi askotan gizonen eritxian one-rtak dirudienak, euren uste lafegiagaitik txafagoetara jausi oi-dira.

19. Augaitikaskorentzat, eskiefegi bi-zi eztaitezan, taburua afokeriz jaso ezta-gien, eta azaletiko atsegiñetara nasaiegi makurtu eztaitezan, ziltzaldi barik ez bi-zitea ta safitan zirikatua izatea obe da.

20. Bein be alaitasun igeskofa bila-tzen eztauanak, eta lufeko gauzakaz iñoz be arduratzen eztanak, ibai bafu ona eukiko leukela!

21. Norberagandik ardura utsalak Jaurti, ta onurakor eta jaungoikozkoe-tzaz baño oldoztu ez eta bere itxaropen osoa Jaungoikoagan ipiñiko ba'leu, onek bai bakc ta babetasun andia eukiko leukezala!

22. Damu deunean zoli ekin eztauanak, eztauz irabazi zeruko atsegiñak.

23. Biotz-biotzez damutzea gura badozu, zure bafu-tokira sartu zaite, ta lufeko zarata guztiak aldendu egizuz, eta idatzita dagon lez «zeuoen etzangue-tan damutu zaiteze» (1).

24. Etzangan (gelan) idoroko dozu, safitan kanpoan galtzen dozuna.

25. Etzangu oifua atsegingafi da,- ta nozean-beingoa gogaikafi.

26. Ontzearen asieratik safitan bertan egon eta ondo zaindu ba'zendu, gero adiskide maite ta atsegin pozgafia izango litzakizu.

27. Gogo jaungoiko-zaleak ixiltasun eta bakean auferatu, ta Idazti deunetako

(1) Psal. IV, 5,

egi eskutuaz ikasten dauz,- gau bako-txeanikusi ta garbitzeko negar-malkozko ibayak idoroten dauz, lufeko durundie-tatik ufintzen dan bestean bere Egi-learentzat etxekoago egin daiten.

28. Ezagun eta adiskide artetik ufin-tzen danari, Jaungoikoa aingeru deuna-kaz uferatuko yako.

29. Norbere buruaz aitzuta afigafiak egitea baño, ostendutá egon, eta norbere buruaren ardurea eukitea obe da.

30. Gitxitan urten, besteen begieta-tik iges-egin, eta gizasemeak ikustea ez gura izatea, lekaideak txalogafi dau.

31. Eukitea egoki etxatzuna, zer dala ta ikusi gura dozu?

32. «Ludía (mundua) ta bere atse-ginkeriak igaro egiten dira» (1).

33. Aragikeriak nasaitzera daroa, baña ordu ori igaro ezkerro, gogoa kezkatzea ta biotza banatzea baño bes-terik ateraten dozu?

34. Urteera pozgafiak safitan biur-

(1) IJoan, II, 17.

tze ifuna dakar, eta afatsalde alayari biaramon itunak jafaitu oi-dautso,

35. Onan aragiaren atsegiña bigun sartu oi da,- baña azkenean aginka ta il egiten dau.

36. Emen ikusten eztozunik beste tokietan, zer ikusi zeinke?

37. Ofa ortzea, ofa or lufa ta izagai guztiak eta ofexeikaz egiñak dira enparauak.

38. Eguzkiaren azpian luzaro iraun leikenik, non ikusi zeinke?

39. Guztiz asetzea edo uste dozu,- baña ezingo dozu jadetsi.

40. Guztiak begien aufean ba'zeunkoz be, ikuskizun utsa elitzake izango?

41. Begiak Jaungoikoagana jaso egizuz, eta zure oben eta nagikeriakaitik otoitz egiozu.

42. Utsalak utsalentzat itxi egizuz, eta zu Jaungoikoak agindu dautzuzanetan arduratu zaite.

43. Zure ostean atea itxi egizu, ta Josu laztanari deitu egiozu.

44. Zagoz beragaz zure egotokian, ofenbeste bake iñon be eztozu aurkituko-ta.

45. Urten ezpa'zintzan eta zufumufak entzun ezpa'zenduzan, bake onean obeto iraungo zendun.

46. Nozikpein bafiak entzutea atsegin yatzulako, ofexegaitik jasan bearko dozuz biotzaren artegatasunak.

XXI ATZM.BURUA

BIOTZEKO DAMUA

1. Zerbait auferatu gura ba'dozu, jaungoikoaren bildur izan zaite; eta nasayegi bizi gura barik, zure asmamen guztiak legepéan ezi egizuz, eta poz zoroetara etzaite joan.

2. Biotz-damuari ekin egiozu ta eraspena idoroko dozu.

5. Nasaikeriak laster galdu oi-dauzan ondasun asko, damuak ekafi of-dauz.

4. Bere erbestetasuna ta bere arimaren galbideak gogoratu ta goznartzen

126

Lenengo idaztia

dauzana, bizitza onetan bein be oso pozik egotea afigafia izango litzake.

5. Biotz ariñaz eta gure utsen ardura- ezaz gure arimaren gaitzak eztoguz oartzen-da, askotan zorakeriz bafe egiten dogu, benetan negar egin bear geunkenean.

6. Bañu garbiagaz Jaungoikoaren bil- dufean izan ezik, ez benetako azkatasu- nik, ez alaitasun onik eztago.

7. Obetzeko diran eragozpen guztie- tatik ufindu leitekena ta bere bafuan damu deunaz batu leitekena, zoriontsua da.

8. Bere bafua lotu nai astundu leiken edozerjaurtiten dauana, zoriontsua da.

9. Gizon-arauz gogor egizu, oiturea oitureagaz garaitzen da-ta.

10. Gizonak izten ba-dakizu, eurak be zure eginbeafak beteten itxiko zaitue.

11. Besteen arazoak ez egizuz lepo- ratu, ta nagusien egikizunetan be etzaite nastu.

12. Lenengo zeure buruari begiratu

egiozu, ta maite dozuzanentzat baña zeuretzat onu (conseju) obeak artu egizuz.

13. Gizonen laguntasuna ezpa-dau- kozu be, ofegaitik etzaite itundu; baña Jaungoikoaren otseñari ta lekaide eras- pentsuari dagokion lez ondo ta ardura- tsu biziten etzarelako, bai, atsekabetu zaite.

14. Bizitza onetan atsegin asko ez eukitea, batezbere aragiaren aldezkoak, safitan gizonari obe ta eskiefago yako.

15. Baña Jaungoikozko atsegiñak iñoz bez, edo noizipein baño ezpa- daukaguz, geu gara efudun, biotzeko damuaren bila ezkabizalako, ta utsalak eta azaletiko atseginkeriak ufintzen eztoguzalako.

16. Jaungoikozko atsegiña artzeko barik, naigabe asko artzeko gai zareala siñistu egizu.

17. G'tzona oso damututa dagonean, orduan ludi osoa nekegafi ta gañatz izaten yako.

18. Gizon onak zegaitik damutu ta negar-egin aurkitzen dau.

19. Naiz bere buruari, naiz iñori begiratu, lofik barik emen iñor be eztala bizi ba'daki.

20. Ta bere buruari zeatzago begiratuaz, geyago samintzen da.

21. Gure oben eta oitura gaiztoetan etzunda gagoz, eta zerukoak gitxitan goznartzen doguz-ta, badaukagu samindu ta biotzean damutu beafa.

22. Bizitza luzearen ordez, gogoari eriotzea safiago erabiliko ba'zendu, ez-pai barik berotsuago onduko zintzateke.

23. Baita etorteko yatzuzan gaiztokiko (inpernuko) edo garbitokiko oñazeak biotzez goznartuko ba'zenduz be, neke ta samintasunak pozik eroango zeunkezala, ta laztasunari bildufik etzeunskiola izango uste dot.

24. Baña oneik gauzok biotzeraño sartzen etxakuzalako, ta oraindiño bigunkerizaleak garealako, augaitik otz eta nagi geratzen gara.

25. Safi-askotan gogoa uts-utsik daukagulako, gorputz gaxoa ayeneka dabil

26. Biotzeko damua emon dagitzun Jaunari apal eskatu, ta Igarleagaz esan egiozu: «Negafezko ogiaz janantu nagizu, Jauna,- ta negar-malkoak neurtuta edateko emon egidazuz» (1).

XXII ATZALBURUA

GKATASUNAREN ZORITXARRAK GOZNARTZEAZ

1. Edonon egon, naiz edonorajoan, Jaungoikoagana biurtzen ezpa-zara, efukafi bat zara.

2. Nai ta gura dozuna jazoten etxatzulako, zegaitik artetatzen zara?

3. Zer guztiak nok daukoz gurariaren neufiz?

4. Ez nik, ez zuk, ez lur-ganeko gizon batek bez.

5. Atsekabe ta lafitasun barik iñor be eztago lufean, efegea naiz Aita Santua izan.

(1) Ps. LXXIX, 6.

6. Nor da ondoen dagoana?
7. Benetan Jaungoikoafen zer edo zer jasan leikena.
8. ¡Vlakai eta gaxo askok esaten dabe.- Begitu, urliak bai ba'daroa bizitza ona'. a bai aberatsa! a bai andia! a bai altsua ta goratua!
9. Baña zeruko ondasunetara begitu egizu, ta emengo zer igeskoñak oso ezetz-bayezko ta astunegitzat eukiko dozuz,- ardura ta bildur barik iñoz be eztira eukiten-eta.
10. Gizonaren zoriona ezta ondasun aldikoñak ugari eukitea; beafezkoakaz naiko dauko.
11. Benetan, lufeko bizitzea zoritxafa da.
12. Gizona gogo-zaleago dan neufiz, bizitzea gafatzago izango yako, gizatasun ustelduaren utsuneak obeto ezagutu ta argiroago ikusten dauz-ta.
13. Jan, edan, itzafik egon, lo egin eta gizatasunaren beste beartasunen azpian bizitea, gorputzatic azke ta oben

barik izan gura dauan gizon eraspentsuarentzat ezbear era naigabe andia da benetan.

14. Bizitza onetan bafukpuya gorputzaren beartasunak oso ástundua dattke.

15. Augaitik azkatua izatea biotzez eskatzen dau igarleak, diñola: «Nire beartasunetatic ateta nagizu, Jauna» (I).

16. Baña ta efukafiak dira euren eze-reza ezautzen eztabenak; eta efukafigoalc bizitza zorítxartsu ta ustelkor au maite dabenak.

)7. Emen beti bizi al ba'lira, askok Jaungoikoaren jaureriaren (efeñuaren) ardurarik eleukie izango,- onen bat-bat egínda dagoz bizitza ustelkor onegaz, bear beafekoak, lanean nai eskean ibilita, oso nekez etiki afen be.

18. Aragiken'ak baño atsegín ez izateraño lufekoetan ondatuta dagozanak, bai, ba'dira benetan zoro ta biotz siñis-tebakoak!

19. Baña efukafi oneik azkenean, maite izan ebena uskeria ta ezer-eza zala asko damututa ezagutuko dabe.

20. Jaungoikoaren deunak eta Josu-kristo'ren adiskide zintzoak, bafiz, aragiari atsegin yakozanai ta lufean loratzen diranai jaramon egin barik, euren itxaropen osoa ta asmoak betiko ondasunetara zuzentzen ebezan.

21. Euren guraria gorantz, iraunkor eta ikusi-eziñetara igoten zan, ikusten diranen zaletasunak bekoetara eratsi etzegiezan.

22. Gogoarenetan auferatzeko ustea ez egizu galdu, oraindiño aldia ta ordua daukazuz-ta.

23. Zure asmoa zegaitik biaramone-ratu gura dozu?

24. Jagi ta oraintxe asi zaite, ta esan egizu: oraintxe da ekiteko aldia, oraintxe da bufuka egiteko aldia, oraintxe da ni onduteko une egokia.

25. Txarto ta atsekabetuta zagozanean, orduantxe dozu irabazteko aldia.

26. Su ta ur artetik ígaro bear dozu, atsedenera eldu baño len.

27. Zure buruari gogor egiten ezpa-dautsazu, oítura txafik eztozu garaituko.

28. Gorputz ausikor au darabilgun artean oben barik ezin egon geintekéz, ezta gogaitasun eta min barik bizi be.

29. Ezetariko zoritxar barik, pozik atsedenduko gintzakez, baña efubakot-suna obenagaz galdu gendun ezkeru, benetako zoriona be galdu gendun.

30. Augaitik eroapena euki ta Jaungoikoaren efukiari itxaron bear dautsagu, gaiztakeria igarota, bizitza au erio-tzeak ondatuko dauan artean.

31. . Beti ekandu gaiztoetara makur' tuta dagoan gizonaren makaltasuna andia da benetan!

32. Zure obenak gaur autortzen dozuz, eta biar autortu zenduzanetan bafirojausten zara.

33. Arduraz biziteko asmoa artzen dozu, ta emetik ordu batera, asmorik be euki ezpa-zenduan lez egiten dozu.

34. Onen ausikofak eta aldakofak garean ezkerro, bene-benetan gutzat bein be andirik uste barik burua apal-apal erabili bear geunke.

35. Neke gogofaz eta eskefaz oztaz-oztaz lortu zana, ardura-ezaz beingo batean galtzen da.

36. Onen goizetik epelak ba-gara, gugaz zer izango da azkenean?

37. Gure bizikeran oraindiño bene-tako deuntasunaren oñatzik be agiri ez-tala, bake ta eskiertasuna daukagulakoan atsedenera eldu gura ba'dogu, ondo efu-kafiak gara.

38. Asibafi onak lez oitura onetan bafiro irakatsiak izatea ondo litzakigu, bear ba'da geroko obekuntzaren eta go-go-auferakuntzaren itxaropenik ba'lego.

XXIII ATZALBURUA

BRIOTZAZKO GOGARKETA

1. Laster-lastertxu egingo dau emen zureak; begiratu ba zelan zabizan.

2. Gaur ba-da gizona, ta biar ezta agiri.

3. fiegien aufetik kendu ezkerro, gogoramenetik be laster doa.

4. Gero etofiko danari begiratu bari-rik, oraingoakaz baño arduratzen eztan gizona, baj ba'daia tenteltzafa ta biotz-gogofekoa!

5. Egite ta oldozkun bakoitzean gaur ilgo zarelakoan lez jardun bear zeunke.

6. Bañu garbia ba'zeunke, eriotzari bildur andirik ez zeunskio izango.

7. Eriotzatik iges egitea baño, obenatit (pekatuetatik) alde egitea obe litzake.

8. Gaur ezpa-zagoz gertuta, zelan ongongo zara biar?

9. Biarko eguna bada-ezpadakoa da, ta ba-dakizu biar goizean bizirik itxartuko zarean?

10. Onen gitxi onduten garean ezkerro, zer onik dakarsgu Juzaro biziteak?

11. Ene! bizitza Juzeak beti ezkaitu obetzen, safitan obenak geitu baño.

11- Ene! gure bizitzako egun batxu bat ondo igaro ba'gendu!

13. Bide oneratu ziranetiko urteak zenbatzen dabez askok, baña obekuntza-ren igaliak ufi dira safitan.

14. Iltea bildurgafi ba-da, luzaroan bizitea galgañago izan leike.

15. Zoriontsuabere eriotz-orduabeti begien afean darabilana, ta ilteko egunoro gertzen dana.

16. Iñoz gizonik ilten ikusi ba-dozu, zeu be bide ataxite joango zareala gogoratu egizu.

17. Goizean, gabera eltzeko usterik ez egizu euki.

18. Ta gabera eldu ezkerero, biaramonera elduko zareala esaten etzaite asartu.

19. Augaitik beti gertuta egon zaite, ta eriotzeak gertu barik aurkitzeko lez iñoz be etzaite bszi.

20. Asko bat-batean eta uste barik ilten dira, gizonaren Semea uste eztan orduan etofiko da-ta (1).

(1) Matth. XXIV, 44.

21. Azken-ordua datorkizunean, ordurarteko zure bizikerea beste era bate-ra irudiko yatzu, ta asko damutuko zara ofen alpefa ta nagia izan zarealako.

22. Eriotz - orduan aurkitzea gura dauan lez orain biziten diarduna, bai da zoriontsua ta zuña!

23. Gizakeria ezesteak, onoimen-bidean auferatzeko gurari gartsuak, lazta-suna maite izateak, oben-nekearen lofak, esangintzarako bizkortasunak, norbere burua ukatzeak eta edozein ezbear Josukristo'ren maitasunafen eroteak, ondo ilteko uste andia emongo dau.

24. Gauza on asko egin zeinkez osasunaz zagozan artean,- baña gaxotuta gero eztakit zer al izango dozun.

25. Gaxoaz onduten diranak gitxi izan oi-dira; bardin batera bestera asko dabizanak be gitxitan deuntzen dira.

26. Zure ustea ez egizu ezafi adiskide ta auzokoetan, eta onduteko ordua be ez egizu geroratu, gizonak zugaz zuri derit.xazun baño lastefago aitzuko dira-ta.

27. Iñoren laguntasunean itxarotea baño, obe dozu otain aldiz arduratu ta egite on batzuk aufetiz bialtzea.

28. Orain zeure buruaz arduratsua ezpa-zara, gero nok artuko dau sure ardurea? ^

29. «Oraingoxea da aldi eder-edefa, oraingoxeak dira osasun-egunak,- orain-goxea da aro artugafia» (1).

30. Baña au da negargafia! betikotasunerako bizitzea irabazi zeinkela, aldi au alpefik igaroten dozu.

31. Onduteko egun edo ordu bat gurako dozun eguna etofiko da, baña jadetsiko dozunik eztakit.

32. Eup, kutun ori: betiko eriotzaren bildur izan eta ordu ori ^anean dozulakoan gertatuta ba'zengoz, afisku ta ikara izugafietatik aldenduko ziñateke ba!

33. Eriotz-orduan bildurtzeko barik, poztuteko erara biztteko alegindu zaite orain.

34. Oraindixik gizakeriarentzat ilten
(1) IICor.VI,2.

ikasi cgizu, orduan Kristo'gaz biziten asi zaitezán,

35. Orain guztiak ezesten ikasi egizu, orduan Kristo'gana azke joan zaitekezan.

36. Orain oben - nekeakaz ilduratu cgizu zure gorputz ori, orduan itxaropen betea euki dagizun.

37. Zer dala-ta uste dozu, zoro ofek, luzaroan biziko zareala, egun eskiefik bat be euki ezta?

38. Atnaikatxu luzaro biziko ziralakoan egozala, atzipetuta gelditu dira, ta gorputzctik uste barik atareak izan dira!

39. Ofenbat bidar entzungo zendun urlia ezpataz il zala, berendia ito zala, sandiari goitik jausita burua apurtu yakola, emengoajaten egoala ber-bertan il zala, ta angoari yolasketan izan 3'ako!a bere azkenengo ordua: bat sutan il zan, bestea burdiñaz, emengoa izufitean, angoa Iapufen eskuetan, eta onan guztioen azl<ena eriotzea da, ta gure bizitzea kerizpea lez arin-arin igaroten da.

40. Zu il ezkeru, zutzaz nor gomu-

tauko da ta zure alde otoitz nok egingo dau?

41. Egizu, orain egizu, maite ofek, egin al dozun guztia,- noz ilgo zorean eta eriotz-ostean jazoko yatzuna eztaki" zu-ta.

42. Aldia daukazun artean, betiko ondasunak batu egizuz.

43. Gogoan zure gaizkakundea (sal-baziñoa) baño ez egizu erabili, ta Jaungoikoarenakaz baño etzaite arduratu.

44. Orain, Jaungoikoaren deunak gurtu ta euren egiteen antza artuta, adiskideakaz egin zaite, bizitza onetatik urten zaitezanean betiko biztokietan artu zageizan» (1).

45. Lufeko arazoetan zer-ikusirik ez daukon bidazti ta afotza lez bizi zaite.

46. «Emen uri iraunkofik eztaukozu-ta (2), biotza azke ta Jaungoikoagana gora jasota euki egizu.

47. Zure egunoroko otoitz eta an-

(1) Luc. XVI, 9.

(2) Hebr. XIII, 14.

tziak negar malkoakaz araxe biaJdu bear dozuz, zure gogoalc eriotz-ondoren Jau-naren atsedenera joatea irabazi dagian. Olantxe.

XXIV ATZALBURUA

OBENDICN EPAI TA OÑAZEAK

1. Gauza guztietan elburura begitu egizu, ta ezer estaltzen etxakon, eta emokaiiakaz biguntzen eztan, eta zurikatzerik artzen eztauan, eta zuzen-zuzen epaittiko dauan Epaiari zofotzaren aufean zelan aurkituko zorean, gogoratu egizu.

2. Ene obendi efukafi ta senbakoa, zure gaiztakeri guztiak dakizan Jaungoikoari, zuk zer erantzungo ete-dautsazu, batzuetan gizon asafatuaren arpegiari bildur dautsazun ofek?

3. Bakotxak bere buruaz be egikizunik asko eukiko dau-ta, inok be inoren alde ez zuribiderik ez itzik esango eztauan epaikunde - egunerako, zegaitik etzara gertzen?

4. Zure nekea oraintxe da onuragafia, zure negafa artugafia, zure zotiña entzungafia, ta zure datnua ordaingafia ta garbia.

5. Irañak artzean, artu dauan iraña baño irain egin dautsanaren asmo gaiztoa mingafiago yakonak, eta arerioen alde otoitz gogoz egin, eta iraña biotzez parkatzen dauzanak, eta besteai patka eskatzea belutzen eztauanak eta asafatu baño efazago efukitu egiten danak, eta bere buruari safitan indar-egin eta aragia gogoari guztiz menperatzeko alegintzen danak, garbitoki andi ta onutagafia dauko.

6. Obenak orain garbitzea, ta ekandu gaiztoak sustraitik ebagitea obe da, gero gatbitzeko iztea baño.

7. Geure aragiari dautsagun maitaketiaz geure buruain iruzur egiten dautsagu.

8. Arako suak, zer besterik iruntsiko dau, zure obenak baño?

9. Orain zeure buruari geyago par-

katu ta aragikeriari jafaitu, gero gogorazigorkatua izango zara, ta zeu efetako efekin gcyago batzen dozu.

10. Gizonak oben egiten dabenetan, gogofago zigorkatua izango da.

11. An nagiai suzko eztenak sartuko dautsez, eta mizkeri-zaleak gose-egafi andiaz oñazetuak izango dira.

12. An aragikoi ta atseginen'-zaleak ur irakiñez eta ikatzafi atsituz igurdiak izango dira, ta bekaizkeritsuak, txakur amufutuak lez, oñazeen artean ofuka egongo dira.

13. Ekandu zatar bat ezta izango, berari dagokion oñaze barik.

14. An afoak lotsaz beteko dira, ta zekenak txirotasun gofianaurkituko dira.

15. An go ordu bat nekegafiago izaugo da, emen eun urte oben-neke gogofenakaz baño.

16. An eztago atsedetik, gaiztokikoentzat atsegin bat bez,- emen, bafiz, lanati nozikpein izten yako ta adiskideakaz pozaldiak artzen dira.

17. Zure obenen ardurea ta damuá orain euki egizu, epaikunde-egunean deunakaz eskier egon zaitezán.

18. Egun atan zuzenak, len eurak lafitu ta ostikopean erabili ebezanen aurka, adore andiaz jagiko dira (1).

19. Orduan epaikari izango da, orain gizonen epayai burua apal menperatzen dautsena.

20. Egun atan txiro ta apalak uste andia eukiko dau; afoari, bafiz, alde guztietatik bildur ikarea sartuko yako.

21. Orduan bizitza onetan Kristo' gaitik ezjakiña ta ezesgafia izaten ikasi ebana, jakituna izan zala ikusiko da.

22. Orduan eroapenez jasaniko nai-gabeak atsegin emongo dau, ta gaizta-keriak aoa itxiko dau (2).

23. Orduan jaungoiko-zale guztiak poztu, ta eraspen bakoak itundu egingo dira.

24. Orduan aragi ilduratua, beti

(1) Sap.V.I.

(2) P. Salm. CVf, 42.

atsegin artean bizi izan ba'litz bafflo geyago poztuko da.

25. Orduan jantzi zatafak argi egingo dau; jantzi meak, osterá, ilun.

26. Orduan jauregi ufeztatua baño, etxetxu txiro-txiroa geyago goratuko da.

27. Orduan eroapen iraunkofak geyago lagunduko dau, lufeko al guztiak baño.

28 Orduan gizonen aintziñako aze-rikeria baño, menpetasun apala geyago goretsiko da.

29. Orduan geyago poztuko dau bafu garbi ta onak, jakituri sakonak baño.

30. Orduan Iufeko ondasun guztiak baño, aberastasunen ezespena obetzat eukiko da.

31. Orduan geyago poztuko zara eraspenaz egindako otoitzaz, bazkari gozoaz baño.

32. Orduan ixilik egonagaitik geyago atseginduko zara, bafiketa lazeagaitik baño.

33. Orduan egite onak onuragafiago izango dita, itz apain asko baño.

34. Orduan bizikera estu ta laztasun gogofa atsegingafiago izango da, lufeko atsegin guztiak baño.

35. Orduan neke gogofetatik azke izan zaitezcan, orain apurtxu bat jasaten ikasi egizu.

36. Lenen emen zeure burua egiztu egizu, gero zer jasan daikezun jakiteko.

37. Orain onen gitxi jasan al ba-dozu, betiko oñazeak, zelan jasan al izango dozuz?

38. Orain neke txiki batek ofen artega izten ba-zaitu, orduan betiko oñazeak, zer egingo ete-dautzu?

39. Bene-benetan poztasun bi: emen bizitza onetan atsegin artzea, ta gero an Kristo'gaz agintzea, ezin euki zeinkez.

40. Gaur arte beti txalo artear. eta atseginkerietan bizi izan ba'ziña,- ofeik danok zer onik egingo leuskitzue, orain-txe ber-berton ilgo ba'ziña?

4t. Benetan dan-dana uskeri utsa da,

Jaungoikoa maite-izan eta bera bakafik otseintzea izan ezik.

42. Biotz-biotzez Jaungoikoa maite dauanak, ba, ez eriotzeari, ez oñazeari, ez epaikundeari, ez gaiztokiari (inperuari) eztautso bildufik, maitasun orniduak Jaungoikoaganako bide eskiefa edcgiten dautso-ta.

43. Baña oraindiño obena atsegin dauanak, eriotzeari ta epaikundeari bildur izatea ezta afitzekoa.

44. Baña oraindiño gaiztakeritik maitasunak aldentzen ezpa-zaitu, betiko gaiztokiaren bildufak atzeratu-azo dagitzula.

45. Bafiz, Jaungoikoaren bildufa baztertzen dauanak onbidean luzaro ez'mgo dau iraun, eta txefenaren sareetan laster batuko da.

XXV ATZALBURUA

GURE HIZIKURA OSOARI.N OBEKUNTZA GARTSUA

1. Jaungoikoaren otseintzean ernai ta zoli egoii zaite, ta safitan gogoratu

egizu : zetarako etofi nintzan, eta zer dala-ta gizakeria itxi neban?

1. Jaungoikoarentzat biziteko ta goaren arduradun izateko, ez ete-zan?

3. Ekiozu, ba, sutsu auferatzeari, neke-saria lastef artuko dozu-ta, andik auferantzean ez bildufik ez miñik bein be eztozu izango.

4. Orain apur bat nekatuko zara, ta gero atsedean andia, baita betiko alaitasuna be, idoroko dozuz.

5. Zuk zintzo ta gartsu ba'diarduzu lanean, ezbai barik, Jaungoikoa zintzo ta esku zabala izango da saria emotean.

6. Saria lortzeko itxaropen ona euki bear dozu, baña eskiertasuna eukitea etxatzu egoki, nagitu ta afotu etzaitezen.

7. Norbait safi artegatsu, bildufaren eta itxaropenaren artean loka ebilala, alako baten oso lafituta eleizara sartu ta opamai afean otoitz egiteko auzpaztuta, bere bafuan burutasun onei eragiten eutsen, esaten ebala : «Azkeneraño iraungo'dodan ba'nenki».

8. Eta bereala entzun eban Jaungoikoaren erantzun au : zer egingo zeunke azkeneraño iraungo dozula ba'zenki? Orduan egin gurako zeunkena, oraintxe egizu, ta eskier egongo zara.

9. Eta ber-bertatik poztu ta sendotuta, bere burua Jaungoikoaren nayaren azpian jafi eban, eta bere urduritasun lafia baretu yakon.

10. Afezkero berari zertzuk jazoko litzakiozan ez eban ez jakin gura, ez azterkatu gura, edozein eginbear on asi ta amaitzeko Jaungoikoaren ondogurea ta osoa ezagutzeko ikasi baño.

11. «Jaungoikoagan itxaron ta onean iarduzu, diño Igarleak, eta lufean bizi zaite, ta bertoko aberastasunetan janarituko zara» (1).

12. Zailtasunaren bildur-ikareak edo bufukearen nekeak, auferatzetik eta obekunfza gartsutik asko atzeratzen dauz.

13. Benetan besteak baño askoz geyago auferatzen dira onoiemenetan, eurai

0) Psalm. XXXVI, 3.

astunagoak eta aurkakoagoak yakezanak garaitzeko gizon-arauz ekiten dautsenak.

14. Gizonak bere burua geyago garaitu ta gogoia ildurutzen dauanean, auferakada andia egin eta esker yoriagoa irabazten dau.

15. Baña guztiak eztaukie garaitu ta ilduratu bear bardiña.

16. Olan da guzti be deuntasunerako gertaera ohea eukiko dau, griña asko euki afen, bere burua onduteko zoli ta arduratsu diarduanak, izakera on-onekoa izan eta onoinemetarako epelagoa danak baño.

17. Gauza bik, batezbere, ooeakuntza andirako laguntzen dabe : gure izatasuna oker makurtuta dagoanetik indafez aterateak eta beafen dogun ona gartsu eskatzeak.

18. Resteengan safi iguin emoten dautzuenak, zeuk egin ez eta garaitzeko Erdurea euki egizu.

19. Naiñondik zure onurea atera

egizu,- ta jafaibide onak ikusi edo entzuten ba-dozuz, euroen antza artzeko berotu zaite.

20. Baña agirakafirik ikusi ba-dozu, ofelakorik ez egiteko arduratu zaite.

21. Edo iñoz egin ba'dozu, ainbat lastefen onduteko alegindu zaite.

22. Zuk besteai begirutzen dautsezun lez, besteak be zuri begirutzen dautzue.

23. Anai gartsu ta eraspentsuak ekandu onakaz eta legepean jarduten ikustea, atsegingafia ta gozoa da.

24. Ta, bafiz, negargafia ta samin-gafia da, deituak izan ziranetan ez diarduela, bide barik ibiltzen ikustea.

25. Benetan norbere dei-asmoan nagitzea, ta agindu etxakozanetan nastea kaltegrafia da.

26. Arturiko asmoaz gomutau zaite, ta eredutzat gurutzeko Jauna ipiñi egizu.

27. Jaungoikoaren bidean aspaldion zabizala, oraindiño Jesukristoren antzekoa izateari azkafago ekin eztautsazula-

ko, lotsatu beafa dozu Jesukristo'ren bizitzeari begiratzan ba'dautsazu.

28. Jaunaren bizitz eta Nekaldi (Pasiñoan) deun-deunean adi ta eraspentsu diarduan lekaideak, egokiak eta beafeko guztiak bertan efaz idoroko dauz, eta Jesu'gandik ataz (kanpoan) gauza obearen bila ibili beafik eztauko.

29. Ene, gure biotzera Jesus gurutzatua etofiko ba'itiz, orduan bai beingoan eta bear dan bestean jakitunak egingo gintzakezala.

30. Lekaide berotsuak agintzen yakon dana, ondo eroan eta artu oi-dau.

31. Lekaide alper eta epelari, bafutiko atsegiñik eztaukolako, ta azaletikoen bila ibiltea galazo yakolako, atsekabeen ganera atsekabeak, ta alde guztietatik artegatasunak yatorkoz.

32. Legepean bizi eztan lekaidea jauspide andian dago.

33. Nasaikeri ta alperkeri bila dabiána, beti lafi egongo da : bata edo bestea iguingafi izango yako.

34. Zelan burutzen ete dira lekaide-txeetan legepean naiko estu bizi diran ainbeste lekaide?

35. Gitxitan urtetan dira, bakarti bizi dira, oso txiro jaten dabe, soñeko lodiakaz janzten dira, lan asko egin baña itz gitxi esaten dabez, luzaroan ernai dagoz, goizjagiten dira, otoitz-aldia luzatu egiten dabe, safitan irakurten dabe, ta legea zeatz-zeatz beteten dabe.

36 Begiratu egiezu Kartus'tar, Zister'tar ta beste gopatzetako (erlejiñoetako) lekaide ta Jekaimeai, ta ofeik Jaunari onespenak abestuteko gau guztietan jagiten dira.

37. Beraz, ainbeste lekaide Jauna go-resten asten diran aldi deun ofetan zu nagitzea, Iotsagafia izango Iitzake.

38. Ene, gure Jaun eta Jaungoikoa biotz-biotzez eta aoz gorestea bafio beste egikizunik ezpa'geunke!

39. Ene! iñoz ez jan, ez edan, ez lo eginbeafik izango ezpa'zendu; ta bafiz, beti Jaungoikoa goretzi ta gogozkoai eki-

ten bakafik bizi al ba'ziña, orduan askoz zoriontsuago izango zintzake, orain aragiaren beartasunai atseintzen dautsazunean baño.

40. Onetariko beartasunak ezpa'geunkoz; ostera, zoritxafez onen gitxitan gozartzen doguzan gogoaren janaldiak baño ezpa'geunkoz!

41. Gizonak beretzat atsegiñik bilatzen eztauanean, orduantxe asten da lenengoz Jaungoikoa gozartzen, eta jazonen yakozan gora-beratan ondo pozik dago.

42. Orduan askoan ezta poztuten,- eta gitxian ezta ituntzen,- bafiz, guztietan guztia yakon Jaungoikoagan izten dau bere burua, uste oso ta beteaz,- eta Jaungoikoari ezer etxako galtzen ez izten,- bafiz, guztiak bizi yakoz eta beti-beti otsein egiten deutse.

44. Beti zure azkena, ta galduko aldia ez tala biurtzen gomutatu zaite.

44. Ardura ta zolitasun barik onoi-menak iñoz eztozuz zeuretuko.

45. Epeltzen asten ba'zara, txaito joaten asiko zara.

46. Berotsu ekiten ba'dozu, bake andia aurkituko dozu, ta nekea Jaungoikoaren eskefaz eta onoimena maite izanaz arinduko yatzu.

47. Gizon beroa ta zolia edozetarako gertuta dago.

48. Gorputz-lanetan izerditzea baño, gaiztakeri ta griñen aurka ekitea neke gogoñagoa da.

49. Uts txikietatik aldenduten ez tana, apurka-apurka aundiago etarajausiko da.

50. Eguna onuratsu erabili ba-dozu, gabean beti poztuko zara.

51. Zeure burua zaindu, itxartu ta aolkatu egizu, ta iñori jaramon egin barik, zeure buruaren ardurea euki egizu.

52. Zeure buruari indar-egiten dautsazun bestean auferatuko zara. Olantxe.

BIGAREN IDAZTIA

Barura batzen daben aolkuak (konsejuak)

I ATZALBURUA

BARRUKO AUTUETAZ

1. «Jaungoikoaren jaurefia (efeñua) zeuen bafuan dago, diño Jaunak» (1).

2. Biotz-biotzez Jaunagana biurtu zaite, ta ludi ezesgafi au itxi egizu, ta zure arimeak atsedena idoroko dau.

3. Azaletikoak ezesten eta bafutikoai ekiten ikasi egizu,- ta Jaungoikoaren jau-refia zugana datofela ikusiko dozu.

4. «Jaungoikoaren jaurefia Goteunagandiko (Espiritu Santuagandiko) bake ta poza da» (2), ta gaiztoai etxake emoten.

(1) Luc.XVII, 21.

(2) Rom. XIV 17.

5. Zure bafuan beretzako laingo biz-tokia gertzen ba-dautsazu, Kristo zugana etofiko da, bere poza agertzen dautzula.

6. Bere aintza ta edertasuna bafuan dagoz, eta antxe dauko bere atsegiña.

7. Bafu-zaleaz euki daroaz Kristo'k bere safitako ikustaldiak,- bere autu eta gozoak, bere poz atsegingafiak, bere bake andi ta senitartekotasun afigafia.

8. Ene ba'da, arima zintzoa: Ezkonti-de onentzat zure biotza atondu egizu,- zugana etofi, ta zugan bizi gura izan dagian.

9. Berak onan diño, ba: «Norbaitek maite ba-nau, nire esana egingo dau, ta beragana etofi ta beragaz biziko gara» (1).

10. Kristo'ri tokia emon egiozu ba, ta beste enparau guztiai saferea ukatu.

11. Kristo euki ezkerro, aberatsa izango zara ta naiko yatzu.

12. Bera izango yatzu zure ornitzafe

(1) Joan. XIV, 23.

ta aldezkari zintzoa, ta gizonetan itx'S-ron be^afik eztozu izango.

13. Gizonak laster aldatu ta beingo batean doaz: Kristo'k, bafiz, betiko irauten dau, ta azkeneraño sendo dago.

14. Gizon ausikor eta ilkofagan uste andirik ezta ipiñi bear, onuragafi ta niaitea izan afen,- eta alakoen batean zeure aurka jagi edo jaramonik egiten ezpa-dautzu be, ofegaitik etzara ifundu bear.

15. Gaur zure alde dagozanak, biar zure aurka jagi leitekez; eta bestera be bai, safitan aizea lez besteratzen dira-ta.

16. Zure itxaropen guztia Jaungoikoagan ipiñi egizu, ta bere bildur izan zaite, ta bera maite izan egizu.

17. Zure alde berak erantzun eta egokien yatzunez egingo dau.

18. Emen biztoki iraunkofik eztaukazu; ta edonora joan afen, afozta ta erbestekoa zara,- ta bafiz, Kristo'gaz bat eginda ezpa-zagoz, atsedetik iñoz be eztozu eukiko.

19. Zure atsedentokia au izan ezta, zer dala ta zabiz ofa-ara begira?

20. Zure biztokiak zerukoetan izan bear dau, ta lufeko guztiai, igeskofai lez begiratu bear yake.

21. Guztiak igaro egiten dira, ta zeu be eurokaz batera.

22. Ez lotu ez galdu etzagiezan, ofeikaz etzaite alkartu.

23. Zure oldozkuna (pensamentua) Jaungoikoagan bego, ta zure otoitza eten barik Kristo'gana igon bedi.

24. Goikoak eta zerukoak gogartzen ezpa-dakizu, Kristo'ren Nekaldian atsendendu, ta bere zauri deuneton pozik bizi zaite.

25. Josu'ren zauri ta zakail edefetara eraspentsu biurtzen ba-zara, naigabaldian sendotasun andia nabaituko dozu; eta gizonakandiko ezesprenari jaramon andirik eztautsazu egingo, ta txartoesanen esamesak efaz eroango dozuz.

26. Lufean Kristo bera be ezetsi

eben eta beafizanik gogofenean bere ezagun eta adiskideak irain artean itxi eben.

27. Kristo'k beretzat neke ta ezespak gura izan ebazan; eta zu inogaitik espaka asiko zara?

28. Kristo'k arerioak eta txarto-esaleak euki ebazan, eta zuk danak adiskide ta ongile euki gura dozuz?

29. Ezetariko atsekaberik ezpayatortzu, eroapenaren saria zelan irabaziko dozu?

30. Aurkakorik jasan (eroan) gura ezpa-dozu, zelan izan zintekenez Kristo'ren adiskide?

31. Kristo'gaz agindu gura ba-dozu* Kristo'gaz eta Kristo'afen jasan egizu.

32. Josu'ren bafuan bein ondo sartuko ba'ziña, ta bere maitasun gartsua apurtxu bat gozartuko ba'zendu, zeure onura edo kalteagaitik ez zintzateke arduratuko,- ostera, egin dautzuezan irañakaz poztu egingo zintzateke, Josu maite izateak norbere burua ezesteraño daroa-ta.

33. Josu'ren eta egiaren maitatzalea ta bafu-zalea, ta zalekeri b'debakoetatik azke dagoana, Jaungoikoagana biurtu ta gogoaz norbere ganera igon eta gozogozi atsedendu leiteke.

34. Gauzak esaten daben edo dirudien lez barik, diran lez artzen dauzana, egizko jakituna da, ta oneri gizonak baño geyago Jaungoikoak erakutsi dautso.

35. Bere bafuan ibiltzen eta azaletikoak gítxitzat esten dakiana, gogozko egikizunai ekiteko eztabi! toki-bila, ezta aldi egokiaren beeira be.

36. Bafu-zalea laster batzen da bere bafura, azaletiko gauzai guztiz inoz be etxake zabaltzen-eta.

37. Azaletiko lanak eztau eragozten, ezta nozean beingo eginbeafak be; gauzai datozen erara beta be eratzzen yake.

38. Bafuz ondo gertuta ta atonduta dagoanak, gizonen egite arigafi ta gaiztoen ardurarik eztauko.

39. Azaletikoak beragantzen dauzan neufiz, arazotu ta adigabetzen da gizona.

40. Zuzena ta biotz garbia ba'ziña, gauza guztiak onak eta onuragafiak izango litzakizuz.

41. Oraindiño zuretzako oso il barik, eta lufeko gauzetatik alde egin barik zagozalako, zer askok atsekabetu tabeti be artegatu egiten zaitue.

42. Gizonaren biotza geyen lotu ta nastuten dauana, lufeko gauzakanako zalekeri zikiña da.

43. Azaletik atsegiñak ezesten badozuz, zerutikoak begiratu ta bafuan safitan poztu al izango zara.

II ATZALBURUA
MENPETASUN APALA

1. Zure alde nai zure aurka nor dagoan etzaitte lafegi arduratu,- baña egiten dozun guztian Jaungoikoa zeugaz egon daiten arduratu ta alegindu zaitte.

2. Bafu ona eukj egizu, ta Jaungoikoak ondo zainduko zaitu.

3. Jaungoikoak lagundu gura dautsanari, iñoren gaiztakeriak kalterik ezin leyo egin.

4. Ixilik egoten eta jasaten (sufriduten) ba-dakizu, benetan Jaungoikoaren laguntasuna zeugan ikusiko dozu.

5. Berak badaki noz eta zetara lagundu bear dautzun,- eta augaitik zeure burua berari eskiñi bear dautsazu,

6. Lagundu ta edozelako estukuretatik ateratea Jaungoikoari dagokiana da.

7. Askotan besteak gure utsegiteak jakin eta euroen aurka egitea, egoki yaku apaltasun andiagoan biziteko.

8. Gizonak bere utsegiteakaitik bere burua apalesten dauanean, besteak efaz biguntzen dauz, eta asafe daukozanak be efaz baketzen dauz.

9. Jaungoikoak apala zaindu ta jabon egiten dau,- apala maite dau ta poztu egiten dau.

10. Gizon apalagana jasten da,

apalari esker asko damotsoz,- eta apal-
azo ondoren, aintzara jasoten dau.

11. Apalari bere ixilekoak agertzen
dautsoz, eta gozoro beragandu ta dei-
tzen dautso.

12. Apala iraña artuta bake-bakean
gelditzen da, lufean barik Jaungoiko-
agan dago-ta.

13. Ez egizu uste ezer auferatu za-
reanik, zeure burua guztien menperako
dala ezpa-deritxazu.

III ATZALBURUA

GIZON ON IITA BAKETSUA

1. Lenengo zeure buruaz bakean
egon zaite, ta gero besteak bakean ipiñi
al izango dozuz.

2. Oso jakitunak baño baketsuak on
geyago egiten dau.

3. Griñatsuak ona be txartu egiten
dau, ta txafa efaz siñisten dau.

4. Gizon on eta baketsuak gauza
guztiak onera biurtzen dauz.

5. Bake onean dagoanak iñogaitik
Susmo gaiztorik eztauko.

6. Baña artega ta naigabetuta dagoa-
na, susmo askok eraginda dabil.

7. Bera ezta atsedeten, eta besteai
be atsedetik artzen eztautse izten.

8. Safitan, esan bear eleukena diño,
eta geyen egin bear leukena egin barik
izten dau.

9. Besteak egin bear leukiena gogo-
ratzen dau,- baña bere eginbeafetarako
ardurarik eztauko.

10. Ofegaitik, lenengo zeure burua-
ren ardurea euki egizu, ta gero zure
urkoarena zuzen euki zeinke.

11. Zuk, zeure egiñak zuritu ta eder
ipinten ondo dakizu,- baña besteen
zurikatzerik entzun be eztoгу gura.

12. Zuzenago izango litzake zuk zeu-
re burua efudun epaitzea, ta zure lagun
urkoa zurikatzea.

13. Besteak zuri jasafea gura ba-
dozu, zeuk be besteai jasan egiezu.

14. Benetako maitasun eta apaltasu-

netik ufin ete-zagozan begitu egizu; egizko maitasun eta apaltasunak norbere buruaren aurka baño eztaki asafatu ta sumintzen.

15. Onakaz eta otzanakaz bizitea ezta asko; au danai berez be atsegingafi yake,- edonok be norbere eritxikoak geyago maite dauz-eta, eurokaz bakean pozik bizi oi da.

16. Baña gogofakaz, gaiztoakaz eta ezibakoakaz, edo gure afezlariakaz bakean bizi al izatea esker andfa, ta egite oso txalogafi ta gizontsua da.

17. Euren bafuan bakea daukenak, eta enparauakaz be bakean bizi diranak ba-dira.

18. Raita ba-dira eurentzako bakerik eztaukenak, eta iñori bakean izten eztautsenak be.

19. Besteai gogaikafi yakez oneik; baña gogaikafiago euren buruarentzat.

20. Eurak bakean bizi, ta besteak bakean ipinteko alegin egiten dabenak be ba-dira.

21 Zoritxañez beteriko bizi-tza onetan, gure bake osoa aurkakoak ez nabaitzean baño, apaltasunaz eroatean ipintea obe da.

22. Bakerik andiena ondoen jasaten dakianak eukiko dau. Auxe da bere buruaren gareitzale, lufaren jaube, Kristoren adiskide ta zeruaren jaube-gai.

IV ATZALBUKUA

BIOTZ GARBIA TA ASMO BAKUNA

1. Gizona ego bigaz jasoten da lufekoetatik: bakuntasunaz eta garbitasunaz.

2. Bakuntasuna asmoari dagokio, ta garbitasuna zaletasunari.

3. Bakuntasunak Jaungoikoagana daroa, garbitasunak Jaungoikoari eutsi ta gozartzen dau.

4. Bañu - zalekerietatik azke ba'zen-goz, egite on batek be eleuskizu eragoztiko.

5. Jaungoikoak nai dauana ta urko-lagunaren onurea baño gura ta bilatzen

çzpa-dozuz, bafuko azkatasunaz poztuko zara.

6. Zure biotza arteza ba'litz, izaki guztiak biotzaren izpilu ta ikasbide deunaren idazti izango litzakizuz.

7. Jaungoikoaren ontasuna iruditzen eztauan izaki ain txatxar eta zatafik eztago.

8. Bañuan ona ta garbia ba'ziña, guztiak eragozpen barik ikusi ta ondo uler-tuko zeunkez.

9. Biotz garbiak, nai zerua nai gaiztokia (inpernua) bafentzen dauz.

10. Bakotxak bafuan dnnez gauzak epaitzen dauz.

11. Luñean poztasunik ba dago, biotz garbidun gizonak dauko.

12. Ta iñon atsekabe ta kezkarik badago, bafu gaiztoak ezagutzen dau ondo.

13. Burdiña sutan sartuta ugefa galdu ta goritu egiten dan lez, Jaungoikoagana guztiz biurtzen dan gizonak be

epeltasuna eranzten dau, ta gizon bafira aldatzen da.

14. Gizona epeltzen asten danean, neke txatxar bateri be bildur dautso, ta azaletiko atsegiña pozik artzen dau.

15. Baña bere burua oso garaitzen, eta Jaungoikoaren bidean gizon-arauz ibiltzen asten danekoxe, len astunak eritxozanak, orain ariñak dirudtoz.

V ATZALBURUA

NORBERE BURUATZAZKO GOGAKETA

1. Gure buruari lafegi ezin siñistu geunskio, safi askotan eskefik eta zentzunik eztaukagu-ta.

2. Guban argi gitxi dago, ta argi pizka au, ardura - ezaz laster galtzen dogu.

3. Safitan txarto egiten dogu, ta geure burua txarfoago zurikatzen,

4. Batzuetan griñak igitzen gaitue ta goi-maitasuna dala uste.

5. Besteai utsegite txikiakaitik agiraka egiten dautsegu, ta geureak andiagoak izan eta efaz irunsten doguz.

6. Besteakandik jasaten (eroaten) doguna laster asmatu ta andi-egiten dogu, baña besteak gugandik jasaten dabena eztogu ikusten.

7. Norbere egiñak ondo ta zuzen aztertzen dauzanak, besteenak gogor epaitzeko ziorik eleuke izango.

8. Gizon batuak lenen bere buruaren ardurea artzen dau.

9. Ta norbere buruaren benetako ardurea daukana, besteetaz ixiltk be efaz egongo da.

10. Besteen egikizunetzaz ixilik ezpazagoz, eta zeure buruaren berebiziko ardurea ezpa-daukazu, batua ta eraspentsua bein be etzara izango.

11. Jaungoiko ta zeure buruatzaz osoro arduratzen ba-zara, kanpotik ya' tortzuzanak zirkin gitxi eragingo dautzue.

12. Non zagoz zeure buruaz etzagozanean?

13. Ta zeure buruaren ardurea barik, danetara jo dozunean, zer irabazi dozu?

14. Bakea ta benetako batasuna euki gura ba-dozuz, gauza guztiak atzeratuta, begien afean zeure burua bakafik euki bear dozu.

15. Asko auferatuko zara, aldikofetzaz ardura barik ba-diarduzu.

16. Asko galduko dozu, igeskofen bat edefesten ba-dozu.

17. Beste ezer ez anditzat, ez goratutzat, ez begikotzat ez begitzu izan, bakar-bakafik Jaungoikoa edo Jaungoikoarekikoen bat baño,

18. Izakietatik yatortzun edozelango atsegiña, utsaia dala uste egizu.

19. Jaungoikoa maite dauan arimeak, Jaungoikoaren bekoak ezetsi oi-duaz.

20. Betikoa ta neufibakoa ta guztiak beteten dauzana, ta arimearen atsegiña ta biotzaren benetako poza, Jaungoikoa baño ezta.

VI ATZALBURUA

BARRU ONAREN POZA

1. Gizon onaren aintza (gloria), bere bafu onaren ziñalpena (egi-esana) da.
 2. Bafu ona euki egizu, ta alaitasuna beti eukiko dozu.
 3. Bafu onak asko jasan leike, ta zoritxafetan poz-pozik dago.
 4. Bafu gaiztoa beti bildufez eta artega dago.
 5. Bigun atsedenduko zara, zure biotzak agiraka egiten ezpa-dautzu.
 6. Ondo egiten dozunean izan ezik, etzaite poztu.
 7. Gaiztoak inoz be eztaukie egizko pozik, eta bafuko bakerik eztabe asmetan : «Gaiztoentzat bakerik eztago, diño Jaunak» (1).
 8. Eta ba-diño : Bakean gagoz, gaitzak gure ganera eztira etofiko, norasartuko da guri kalterik egiten? ez egiezu
- (1) Is. XLVIII, 22

siñistu,- bereala jagiko da Jaungoikoaren asafea, ta euren egiñak ezerestu, ta euren oldozpenak ondatuko dira» (1).

9. Naigabe-aldian aintza artzea ezta zaila maitalearentzat; onelan aintzaldutea, Jaunaren gurutzean aintzaldutea.

10. Gizonak emoten daben eta gizonakandik datofen aintza (gloria), labuía da.

11. Lufeko aintzak beti lagun dau ifuntasuna.

12. Zuzenen aintza euren bafuan dago, ta ez gizonen aoan.

13. Zuzenen alaitasuna Jaungoikoa-gandikoa da, ta Jaungoikoagan dago, ta euroen atsegiña egia da.

14. Benetako ta betiko aintza gura dauanak, aintz aldikofaren ardurarik eztauko.

15. Ta aintz aldikofaren bila dabilanak, edo biotzez ezesten eztauanak,

(1) Psalm. CXLV, 4.

zerukoa gitxiago maite dauala erakusten dau.

16. Ez txaloen, ez irañen ardurarik eztaukanak, biotza baretasun andian dauko.

17. Bañu garbia daukana efaz egongo da pozik eta baketsu.

18. Goratzen zaituelako etzara deunago, ta zatafagoa bez beratzen zaituelako.

19. Zareana, orixe zara,- ta Jaungoikoaren afean zarean baño andiago zareanik ezin esan zeinke.

20. Zeure bañuan nor zarean begiratzten ba-dozu, gizonak zutzaz diñoenari jaramonik be eztautsazu egingo.

21. «Gizonak arpegia ikusten dau; Jaungoikoak, bafiz, biotza» (1).

22. Gizonak egiñai begiratzten dautse,- baño Jaungoikoak asmoai.

23. Beti ondo egitea ta norbere burua gitxitzat eukitea, gogo apalaren ezaugafia da.

(1) Reg. XVI, 1.

24. Izaki batetik be poztasunik artugura ez izatea, garbitasun andiaren eta biotzeko itxaropenaren ezaugafia da.

25. Iñoren on-eritxien gose eztabilanak, bere burua osoan Jaungoikoari eskiñi dautsala agiri dau.

26. Paul deunak diñonez «ezta onetsia (bedeinkatua) bere burua goratzen dauana, Jaungoikoak goratzen dauana baño» (1).

17. Bafuz Jaungoikoagaz ibiltea, ta bategaz be atetiko zalekeriz ez nastutea, gizon batuaren izakera da.

VII ATZALBURUA

CAUZA GUZTIEN GANETIK JOSU MAITE IZATEA

1. Josu maite izatea ta norbere burua Josu'afen ezestea ulertzen dauana, zoriontsua da.

2. Kutun bat beste kutun bategaitik itxi bear da, Josu'k gauza guztien gane-

(1) HCor. X, 18.

tik geyen bera bakafik maite izatea gura dau-ta.

3. Irazakien maitasuna guzurtia ta aldakoña da,- bafiz, Josu'ren maitasuna zintzoa ta iraunkofa.

4. Irazakiari eusten dautsana, jausikofagaz jausiko da; Josu laztantzen dauana betiko sendotuko da.

5. Berau maite izan eta adiskidetzat euki egizu; beste guztiak doazanean be etzaitu bertanbera itxiko, ta azkenean zu ondatzea eztau laketuko.

6. Nai gura nai gura ez, alakoen batean guztiekandik alde-egin bearko dozu.

7. Bai bizitzan bai eriotzan Josu'ri eutsi egiozu, ta zure ustea bere zintzotasanean ezafi egizu, guztiak izten zaituenean berak bakafik lagundu leiketzu-ta.

8. Zure kutunak zuk beste bat maite izatea eztau gura,- zure biotza berak bakafik euki, ta antxe, bakalduna (e'fegea) bere bakal-aulkian lez, jezafi gura dau.

9. Biotza irazaki guztietatik utsituko ba'zendu, Josu pozik biziko litzake zure bafuan.

10. Josu'gan barik gizonetan ipinten dozun geyena, galduko dozu.

11. Seska (kañabera) afoan ez usterik, ez eskurik ez egizu ezafi: «Aragi guztia elbitza da, ba,- ta bere aintza (gloria) elbitz-Iorea lez jausiko da» (1).

12. Gizonetan agiriko azalari baño begiratzen ezpa-dautsazu, ziria laster sartuko dautzue.

13. Zure poza ta irabazia besteetan bilatzen ba-dozu, kaltea safitan artuko dozu.

14. Guztietan Josu'ren bila ba-zabiz, Josu benetan aurkituko dozu.

15. Baña zeure buruaren bila ba-zabiz, zure burua aurkituko dozu,- baña zeure kalterako.

16. Gizonak Josu bilatzen ezpa-dau, bere buruari gizadi osoak eta arerio guztiak baño kalte geyago egiten dautso.

(1) I Pctr. I, 24.

VIII ATZALBURUA

IOSU'GAZ BARRU - BARRUKO ADISKIDETASUNA

1. Josu geugaz dagoanean dana da ona, ta ezek be eztirudi gatx.

2. Baña Josu eztagoanean, dana da gogoña.

3. Josu'k bafuan itz egiten eztauskuean, atsegiña zatafa da.

4. Baña Josu'k itz bakar bat esaten ba-dau, atsegin andia nabaitzen da.

5. Miren Maitalea negafez egoan tokitik etzan jagi bereala, Marta'k esan eutsanean : «Ikaslea emen dago, ta zuri deyez daukazu» (1).

6. Ordu zoriontsua Josu'k negarmalkoetatik gogo-atsegiñetara deitzen dauan ordua.

7. Josu barik bai zareala legoña ta gogoña!

8. Zu zarean zentzunbako ta utsala, Josu barik zerbait gura ba-dozu!

(1) Joan, XI, 28.

9. Au ez ete-yatzu Iudi (mundu) osoa galtzea baño kalte andiagoa?

10. Josu barik Iufak, zer emon leiketzu?

11. Josu barik egotea gaiztoki (inpernu) gogoña da, ta Josu'gaz egotea zeru gozoa.

12. Josu zugaz ba'lego, etsai batek be kalterik eleuskizu egingo.

13. Josu aurkitu dauanak, aberastazun ona aurkitu dau,- baita onik onena be.

14. Baña Josu galtzen dauanak, asko galtzen dau; ta Iudi osoa baño geyago.

15. Oso txiroa da Josu barik bizi dana,- ta aberats-aberatsa Josu'ren adiskide dana.

16. Antze (jakituri) andia da Josu'gaz itz egiten jakitea, ta Josu eukiten jakitea, zurtasun andia.

17. Apala ta baketsua izan zaite, ta Josu zeugaz izango dozu.

18. Eraspentsua ta geldia izan zaite, taljosu'k zeugaz iraungo dau.

19. Josu zeugandik laster uxatu zeinke, ta baita bere eskefa galdu be, atetikoetara itzuli gura ba-dozu.

20. Ta Josu uxatu ta galdu ezkeru, nogana joko dozu, ta adiskidetzat nor bilatuko dozu?

21. Adiskide barik ezin zeintek ez ondo bizi; eta adiskiderik maiteena Josu ezpa-yatuz, guztiz itun eta atsekabetua biziko zara.

22. Beraz zoro antzean diarduzu, ustea beste bategan ba - daukazu ta poztuten ba-zara.

23. Josu irainduta eukitea baño len, ludi guztia norbere aurka eukitea aukuratu bear da.

24. Maite dozuzan guztien artean, berariz kutuna Josu bakafik izan bekizu.

25. Guztiak Josu'afen maite egizuz; Josu, bafiz, bera danagaitik.

26. Berebiziko maitasunaz Jesu-kristo bakafik maite izan bear da, adiskiderik onena ta zintzoena bera baño ez da-ta.

27. Nai adiskideak, nai arerioak Beragaitik eta Beragan maite izan egizuz, eta guztien alde otoi ez egiozu, guztiak Bera ezagutu ta maite izan dagien.

28. Berariz goretsia edo maitatua izatea ñoz be ez egizu gura, ori antzekorik eztaukan Jaungoikoari bakafik dagokio-ta.

29. Zugazko ardurez ñor bere biotzean arazotuterik ez egizu gura-izan, eta zeu be norbaitegazko maitasunaz etzaite arazotu,- baño bai zuzan, bai gizon on guztietan Josu izan bedi.

30. Irizaki batoren arazo barik bafuz garbi ta azke egon zaite.

31. Jaungoikoagana biotz bilosa ta garbia eroan bear dozu, atsedendu ta Jauna gozo-gozoa dala gozartu gura ba-dozu.

32. Ta egiz, ofa etzara elduko, bere eskefak aufetiz gertu ta beraganatzen ezpa-zaitu,- onan biotzetik beste guztiak kendu ta jaurtita, bakaña bakafagaz batu zaitez.

33. Jaungoikoaren eskefa yatorkonean, gizona danetarako altsua egiten da.

34. Eskefa yoakonean, bafiz, ezeukia ta makala izango da, ta zigorkadak artzeko baño ezpa'litz lez.

35. Onangoetan ezta kikildu bear, eta itxaropena ezta galdu bear; Jaungoikoaren biotz baretsuaz Jaungoikoaren guraripean iraun, eta yatorkozan guztiak jesukristo'ren aintzarako eroan baño,-negu-ostean ba udea, gau-ostean eguna ta ekatx-ostean baretasun andia dator.

IX ATZALBURUA

ATSECINIK-EZA

1. Jaungoikoagandiko atsegiña dagoanean, gizonakandik datořena ezatea ezta zaila.

2. Jaungoikoagandiko ta gizonagandiko atsegin barik egotea, ta Jaungoikoaren dedurako biotz - erbestetasuna gogoz jasatea, ta ezetan be norbere

buruaren biā ez ibiltea, ta norbere irabiziari ez begiratzea, andia 'baño andiagoa da.

3. Ařigafi ete-da ba eskefa yatortzunean alai ta eraspentsu egotea?

4. Onango ordua guztiak gura dabe.

5. Jaungoikoaren eskefak daroana efaz dabil.

6. Eta zer dala ta ařitu, Alguztidunak daroanak eta artezkari onenagaz doanak, zamarik oartzen ezpa-dau?

7. Edozer atsegingafi pozik artzen dogu,- baña nekez eranzten dau gizonak bere burua.

8. Laurentzi ziņopa (martiri) deunak azpiratu eban gizakeria ta bere Jaupariagazko zaletasuna,- luřean atsegingafi irudiona guztiz ezetsi eban ba, ta maite maite eban Sixto be, Jaungoikoaren Jaupari Nagusia, Kristo'ren maitasunen beragandik kentzea eroapenez artu eban.

9. Onetara gizonakanako maitasuna Egileaganako maitasunagaz garaitu eban,

eta gizonagandiko pozaren ordez Jaungoikoaren ondogurea aukeratu eban.

10. Zeuk be onantxe Jaungoikoaren senide edo adiskide maiteen bat izten ikasi egizu; ta adiskideak izten zaitue-nean etzaite asafatu, egunen baten bata besteagandik aldendu bearko dogula badakizu-ta.

11. Gizonak bere buruagaz bufuka asko ta eten barik euki bear dauz, bere burua ondo garaitu ta bere maitasun guztia Jaungoikoaganatzen ikasi orduko.

12. Norbere buruagan ezafita dagoan gizona, giza-atsegiñetara efaz jausten da.

13. Baña Kristo'ren egizko maitatzale ta onoiemenen jafaitzale arduratsuak, eztaujoten atsegiñetara, ta gorputzaren atsegin-eske be ezta ibiltlen,- ostera, iñar-kun gogofak eta Kristo'afen neke gonak eroateko alegintzen da.

14. Jaungoikoak gogoko atsegiña emoten ba-dautzu, berari eskefak egiñaz artu egizu,- baña jakin egizu, Jaungoi-

koak zuk irabazi barik egiten dautzun eskefa dala.

15. Zeure burua ez egizu goratu, ez egizu lafegi poztu, ez egizu uskeriz afortu, emon dautzunagaitik apalago izan baño,- ta zure egite guztietan arduratsuago ta bildurtiago ibili zaite, ordu ori igaro ta ziltzaldia etofiko da-ta.

16. Atsegiña kentzen dautzueneko bereala itxaropena galdu barik, apaltasun eta eroapenaz zerutiko ikertaldian itxaron egizu, Jaungoikoa zuri bafiro atsegin andiago emoteko be altsua dozu.

17. Au ezta bafia ta ezjakiña Jaungoikoaren bidea ezagutzen dabeneztat; deun andi ta aintziñako Igarleetan onango goraberak safitan jazo ziran-eta.

18. Augaitik norbaitek eskefa eukanean esaten eban: «Nik ugari neukanean esan neban: «nik iñoz be zirkiñik eztot egingo» (1).

19. Baña eskefa ufindu yakonean berari jazo adierazoten dau, diñola:

(1) Psalm. XXIX, 7,

«Nigandik zure arpegia aldendu dozu, ta artego gelditu naz» (1).

20. Baña onango jazoerakaz itxaropena galdu barik Jaungoikoari biziago otoitz dagitso, ta diño: «Zeuri, Jauna, deituko dautzut, eta nire Jaungoikoari otoitz egingo dautsat» (2).

21. Azkenean bere otoitzaren saria jadetsita, entzun dautsola ziñaltzen dau, esanik: «Jaunak entzun eustan eta nigaz efukitu,- Jauna nire laguntzafe egin da» (3).

22. Baña, zetan? «Nire negafa, diño, atsegiñean biurtu zendun, eta pozez inguratu ninduzun» (4).

23. Onan egin ba-eban deun andiakaz, guk gaxo ta txiro ezeukiok, batzuetan gogo bero andiaz, eta beste batzuetan epel eta otz egon afen, itxaropena eztogu galdu bear,- gogoan, bere ondogu-rea dan lez, etofi ta joan egiten da-ta.

f) Psalm. XXIX, 8.

[3; Psalmi. XXIX, 11.

(4) Psalm. XXIX, 11.

24. Augaitik Job zorientsuak diño : «Egunsentian ikertzen dozu, ta batbatean azterkatzen» (1).

25. Zegan itxaron eta ustea nogan ipiñi neinke, Jaungoikoaren efuki andian eta goi-eskefaren itxaropenean baño?

26. Gizon on, anai eraspentsu ta adiskide zintzoen artean egoteak, eta irakurgai deunak irakurteak, edo abesti ta eresi gozoak entzuteak; oneik guztiok gitxi laguntzen dabe, eskefak itxi ta neure ezeukitasunean gelditzen nazanean.

27. Orduan osagafirik onena eroape-na ta neure burua ukatuta Jaungoikoaren naipean iztea dot.

28. Nozbaiten eskefa kentzea, ta biotzeko beroa ufitzea euki eztauan ain jaungoiko-zale ta eroapentsurik, egundo be eztot aurkitu.

29. Lenago edo geroago ziltzaldua izan eztan deun ain goratu ta argiturik ezta izan.

(1) Job, VII, 18.

30. Lofen baten Jaungoikoafen oitu eztana, Jaungoikoaren gai gorengoak gozartzeko ezta. I

31. Aufeko ziltzaldia, etofiko dan atsegiñaren ezaugafia izan oi da.

32. Ziltzaldipean erabifiai zerutiko atsegiña eskintzen yake.

33. «Garaitzen dauanari, diño, bizi-tzako zugatzetik jaten eraongo dau-tsat» (1).

34. Jaungoikozko atsegiña, ba, gizo-na zoritxafak eroateko sendoago izan daiten emoten da.

35. Baña zorionaz afotu eztaiten, atzean yatorko ziltzaldia.

36. Txefenak (diabruak) eztau lorik egiten, eta oraindiño aragia be eztago ilda, ta gudarako gertzeari eten barik ekin egiozu, eskuma-aldean eta ezker-aldean iñoz atsedetik artzen eztaben arerioak dagoz-eta.

(1) Apoc.II, 7.

X ATZALBURUA

JAUNGOIKOARFN ESKRRRARI ZOR YAKON

LISKIR - ONA

1. Lanerako jayo ziñan ezkeru, zer dala-ta zabiz atsedem-bila?

2. Jasatera etofi zaite, gozartzera baño len, gurutzea eroatera, alaitasunera baño len.

3. Gogoko poztasuna ta alaitasuna, zein mundu-zalek eleukez pozik artuko, beti euki al ba'Jeikez?

4. Lufeko poztasun guztiak eta aragikeriaren atsegiñak baño gogoaren poztasunak askoz andiangoak dira.

5. Lufeko atsegin guztiak, ba, edo utsalak edo loyak dira.

6. Gogoarenak bafiz, onoinemetatik erneak, eta biotz garbietan Jaungoikoak bafenduak, alayak eta garbia" k dira.

7. Baña onango jaungoikozko pozaldietan beti norberak gura dauan lez iñor

be ezin gozartu leiteke,- ziltzaldiak luzarorako eztau izten-eta.

8. Gogo-nasaikeriak eta norbere buruan uste andia eukiteak, goiko iker-taldiari asko eragozten dautso.

9. Jaungoikoak ondo egiten dau atsegin-eskefa emotean,- baña gizonak txarto egiten dau, guztia eskefak emonda, Jaungoikoagandik lez ez artzean.

10. Augaitik Egileaganako esker txafeakoak garealako, ta dana jatofizko itufiari ezarten eztautsagulako, eskar-emaizak guban ugari eztira izaten.

11. Eskefak bear dan lez egiten dauzanari beti eskefa zor yako, ta apalari emon oi yakona afoari kenduko.

12. Biotz-damua kenduko daustan atseginik eztot gura.

13. Ta afokerira narohan goi-ikuspenik be eztot nai.

14. Goiko guztia be ba ezta deuna, ta gozo guztia ezta ona, ta gurari guztiak be eztira garbiak, eta kutun guztiak be Jaungoikoari etxakoz begiko.

15. Apalago ta bildurtriago, ta neure burua ukatzeko gertuago ipinten nauan eskefa pozik artzen dot.

16. Arturiko eskefaz irakatsia ta kendirikoaren astiñaldiaz jakin-azoa, bere buruari ezertxu ezarten ezta asartuko,- oster, txiroa ta bilosa dala autortuko dau.

17. Jaungoikoarena dana Jaungoikoari emon egiozu, ta zeurea dana zeuretzat euki egizu,- au da, Jaungoikoari eskefagaitik eskafak egiozuz,- efua, bafiz, zeurea dala-ta, efuari dagokion oben-nekea irabazi dozula jakin egizu.

18. Beti berengoa jafi zaite, ta gorrengo emongo yatzu,- gorengo berengoa barik eztago.

19. Jaungoikoaren aúfean deun andienak diranak, euren eritxian txikienak dira.

20. Ta aintzatsuagoak diran neufiz, apalagoak be ba-dira.

21. Zeruko egiz eta aintzaz beteta dagoz, eta aintz utsalaren egafi eztira.

22. Jaungoikoagan sustartu ta sendotuta, ezetara be ezin leitekez afotu.

23. Ta arturiko on guztia Jaungoikoari ezarten dautsenak eztabez bilatzen alkafegandiko txaloak; ostera, Jaungoikoaren aintza baño eztabe gura, ta gauza guztien ganetik, bai euretan, bai deun guztietan Jaungoikoa aintzaldua izan dedila gura dabe, ta beti elburu ofexetara zuzentzen dira.

24. Txikienean be esker-onekoa izan zaite, ta andiagoak artzeko gai izango zara.

25. Txikiena andiena dalakotzat, eta ezegafiena berarizko etnokaritzat artu egizu.

26. Emolearen gaitasunari begiratu ezkeru, ezertxu be txatxafa ta utsala danik eztirudi.

27. Goi-goiko Jaungoikoak emona ezta txikia.

28. Nekeak eta zigorkadak emongo ba'leuskuz be, eskefak egin bear geunskioz, berak laketuta guri jazoten yakun

dan-dana, beti gure osasunerako izatenda-ta.

29. Jaungoikoaren eskefa euki gura dauana, emon dautsanagaitik eskeronekoa, ta kenduagaitik eroapentsua izan bedi.

30. Biurtu daiten otoitz-egin bedi; ta galdu eztagian, arduratsua ta apala izan.

XI ATZALBURUA

KRISTO'HIEN GURUTZ-7.ALI:AK CITXI DIRALA

1. Jesu'k orain zeruko bere bakalefiaren (efeiñuaren) maitatzale asko daukaz, baña gitxi bere gurutzea eroaten dabenak.

2. Atsegín-zale asko daukaz, baña atsekabe-zale gitxi.

3. Mairako lagun asko aurkitzen dauz, baña gitxi barau egiteko.

4. Beragaz guztiak poztu gura dabe, baña beragaitik zerbait gitxik jasan (sufridu) gura.

5. Ogia ebagi arte askok jafaitzen daut^e Jesu'ri, baña gitxik Nekaldiko (Pasiñoko) ontzitik edan arte.

6. Bere alatzak (mirariak) askok gurtzen dabez, baña gurutz-lotseari gitxik jafaitzen dautse.

7. Jesus askok maife dabe, baña ez-beafik eztaofen artean.

8. Bera askok goratu ta onesten dabe, beragandik atsegiñen batzuk artzen dagozan artean.

9. Baña Jesus ostenduten ba-yake, edo apur bateko izten badauz, murmu ka asi edo luña jota gelditzen dira.

10. Baña Jesu Jesu'gaitik eta ez norbere atsegiñagaitik maite dabenak, biotzeko atsekabe ta estualdi guztietan poztasunik andienean lez onesten dabe.

11. Ta bein be atsegiñik artuko ezpa' leukie be, beti goratu ta eskefak egin gurako leuskioez.

12. Ene, norberaren onuraz edo maitasunaz nastubako Josu'ganako maitasun utsak egingo leukena!

13. Beti atsegin-bila dabizanak, ofeik danok ez ete díra benetan alogerekoak?

14. Beti euren onura ta írabazien atzean dabizanak, Kristo baño euren burua ez ete dabe maiteago?

15. Jaungoíkoari utsean (debalde) otsein-egin gura dautsana, non aurkitu geinke?

16. Gitxitan aurkituko da gauzaguztietatik biJostuta dagoan gizon gogozalea.

17. Gogoz benetako txiroa ta írazaki guztiak erantzita daukazana, nok aurkituko dau? «Uriñetatiko ta lufaren atzenengo fokietako ondasun bikaña da ori» (1).

18. "Gizonak bere ondasun guztiak emongo ba'feuz be» (2), oraindiño au ezta ezebe,- ta oben-neke andia beteko ba'leu be, au be gitxi da,- ta jakituri guztia euki afen be, oraindiño ufin dago,- ta onoimen andia ta eraspén oso gartsua

f) Prov. XXX, 10.

(2) C'aot. VJJI, 7.

eukiko ba'leu be, oraindiño uts andiak daukaz,- au da, beretzat bear-beafekoa dan bakafa eztauko.

19. Ta, zein da ori? Guztiak itxi, ta norbere burua be itxi, ta norberagandik urten, eta norbere buruagazko maitakeririk ez eukitea.

20. Ta egiteko guztia ezagutu dauanez eginda gero, berak ezertxu be eztauala egin siñistu begi,- anditzat edefetsi leikena ezpegi anditzat artu; baña benetan ezetarako eztan otseña dala esan begi, Jesukristo'k diñon lez: «Aginduta daukazuen guztia egin dagizuenean, esan egizue : otsein ezetarako-ezak gara» (1).

21. Orduan bai gogoz txiro ta azke izango al zara, ta Igarleagaz esan zeinke: «Bakafa ta txíroa nazalako» (2).

22. Baña bere buru ta enparauak itxi, ta berengo malan jartzen dana baño aberatsagorik, altsuagorik eta azkeagorik ezta iñor be.

(1) Luc. XVII, 10.

(1) Psalm. XXIV, 16.

XII ATZALBURUA

GUHUTZ DEUNAREN BIDE EDERRA

1. Askori gogofak deritzez itz oneik: «Zeure burua ukatu, artu zeure gufutzea, ta Jesu'ri jafaitu egiozu» (1).

2. Baña askozaz be gogofago izango da azkenengo egunean itz oneik entzutea : «Nigandik ufindu zaiteze, zorigaiztokuok, zoaze betiko sutara» (2).

3. - Ba orain gurutzearen itza gogoz enfzun eta jafaitzen dabenak, orduan betiko gaitzespen-itza (kondenaziñoa) entzuteko bildufik eztabe izango.

4. Jauna epaitzera etofi daitenean, gurutz-irudi au agertuko da zeruan.

5. Guruizean josiaren antzera bizi izan diran gurutzaren jopu guztiak, orduan Kristo epaikariagana uste andiaz uferatuko dira.

6 Zerura joateko bidea gurutzea da,

(1) Matth. XVI, 24.

(2) Matth. XVI, 41.

ta, zer dala-ta zara bildur gurutzea artzeko?

7. Gurutzean dago osasuna,- gurutzean dago arerioen aurka egiteko laguntasuna,- gutrutzean dago goitiko samurtasunaren itufia,- gurutzean dago biotzaren sendotasuna,- gurutzean dago gogoaren poza,- gurutzean dago onoimennen ganburua,- gurutzean deuntasunaren ornitasuna?

8. Arimaren osasuna ta betiko bizi-tzaren itxaropena gurutzean baño eztagoz.

9. Zure gurutzea artu egizu ba, ta jafaitu Jesu'ri, ta betiko bizitzara elduko zara.

10. Bera (Jesus) auferatu zan bere gurutzea sorbaldan eroyalala, ta zure alde gurutzean il zan; zuk be zeure gurutzea eroan, eta gurutzean iltea gura izan dagizun.

11. Beragaz batera ilten ba-zara bera-gaz biziko zara.

12. Ta bere neke-laguna izaten bazara, aintz-laguna be izango zara.

13. Gurutzean dago dana, ta gurutzean iltean aurkitzen da dana,- ta bizi-tzarako ta bafuko egizko bakerako beste biderik eztago, gurutz deunaren eta egunoroko ilduraren bidea baño.

14. Zoaz nai dozun tokira, bilatu egizu gura dozuna,- ta gurutz deunaren bidea baño, ez goyan bide goragorik, ez bean eskieñagorik, eztozu aurkituko.

15. Dana zeure gurariz eta eritxiz eratu ta atondu egizu, ta olan da guzti be, edo gura dozuna edo gura eztozuna jasan (sufridu) beafa baño eztozu aurkituko,- ta onan beti gurutzea aurkituko dozu.

16. Edo gorputzean min eukiko dozu, edo ariman gogo-atsekabea izango.

17. Batzuetan Jaungoikoak itxiko zaitu, beste batzuetan urkoak jasan-azoko dautzue,- ta au baño txafago dana, zett zeure buruarentzat nekegafi izango zara; ta ezetariko osagafi edo atsegiñaz

etzara azkatu edo arinduko, ta Jaungoikoak gura dauan artean. jasatea egoki yatzu.

18. Bere menpean jafi ta atsekabeen apalago egin zaitezcan, atsekabea atsegin barik jasaten ikasi dagizula, Jaungoikoak gura dau.

19. Kristo'ren antzekoak jasan dauzanak bestean, bere Nekaldia (Pasiñoa) onen biotzez inok be eztau nabaitzen (sentiduten).

20. Onelan gurutzea beti gertuta, ta edonon zuri itxaroten dago.

21. Edonora arin joanda be ezin zeinke iges-egin, naiz-nora ba-zoaz be zeure burua daroazulako, ta beti zeure burua aurkituko dozulako.

22. Zoaz gora, zoaz bera, zoaz aiera, zoaz bafura, ta edonon gurutzea aurkituko dozu,- ta edonon be eroapena euki be arko dozu, bafuko bakea euki ta betiko burestuna (koroia) irabazi gura ba-dozu.

23. Gurutzea gogoz ba-daroazu, berak eroan eta opa dozun elburura zuzen-

duko zaitu, ta eraen izan ez afen, antxe amaiEuko yatzujan-beafa.

24. Besterik eziñean ba-daroazu, leporatuko zamea astunago egiten dozu,- ta olan da guzti be eroan bearko dozu.

25. Gurutz bat baztertuten ba-dozu, ezbai barik, beste bat eta bear ba-da astunagoa aurkituko dozu.

26. ilkor batek be iges ezin egin izan dauanetik, iges egitea usle dozu?

17. Deunen artean nor egon zan lufean gurutz eta lor barik?

28. Jesukristo gure Jaun berbera be bere bizitzaldian ordu baten etzan egon nekemin barik.

29. «Kristo'k (diño) nekea artu ta ilen artetik biztu, ta onan bere zeruan sartu bear izan eban» (!).

30. Gurutzaren bide edefa ifxita, zer dala-ta zabiz beste bideen baten bila?

31. Kristo'ren bizitza osoa gurutzea ta nekea baño besterik etzan izan, eta zu zeuretzat atsedean eta poz-bila zabiz?

(1) Luc.XXIV, 26.

32. Oker zabiz, oker zabiz lofak jasatea barik beste ezeren bila ba-zabiz; biztaldi ilkor au zoritzafez beterik eta alde guztietatik gurutzez inguratuta dago.

33. Ta gogo-bidean norbait gorago igoten dan bestean, safitan gurutz astunagoak aurkituko dauz, erbesteko naigabea maitasunaz geitu egiten da-ta.

34. Baña onan era askotara atsekabertuta dagoana, atsegiñen batek arindu barik ezta egoten,- bere gurutzea eroanaz irabazi edefa geitzen yakola ba daki-ta.

35. Gurutzea gurez daroanari, lofaren astuntasun guztia, jaungoikozko atsegiñaren itxaropenean biurtzen yako.

36. Ta aragia atsebakeakaz austen dan bestean, gogo bañuko eskefagaz sendotzen.

37. Ta batzuetan, Kristo'ren gurutzeaz bat eginda biziteko gurariak, atsekabe ta zoritzafez maite-azoaz, neke ta lor barik egotea gura ez izateraño sendo-

tzen dau; Jaungoikoafen neke geyago ta astunagoak jasan leikezan neufiz, Jaungoikoari begikoago yakola uste bai dau.

38. Eta egiten dauana eztau egiten gizonaren indafaz, aragi ausikofean onenbeste al dauan eta egiten dauan Kristo'ren indafaz baño,- gizonak berez gofoto ebana ta iges-egiten eutsana esker ofegaz orain gogo beroaz eldu ta maite dauala.

59. Gurutzea eroatea, gurutzea maite izatea,- gorputza ilduratu ta menpetasunean ezitea; andikerfetatik iges-egitea, lotsagafiak pozik artzea,- norbere burua ezetsi ta besteak ezetsi dagiela gura izatea,- aurkakoak eta kaltegafiak jasatea ta lufean zorionik ez gura izatea, gizonari etxako berezkoa.

40. Zuk zeure buruari begiratzen baddausazu, zeurez ofelakorik ezingo dozu.

41. Baña ustea Jaungoikoagan baddo zu, berak sendotasuna zerutik balduko dautzu, ta gizakeria (ínundua) ta aragia zeure menpean jafiko dira.

42. Ta siñismen-iskiluz jantzita, ta Kristo'ren gurutzeaz ezaugafituta bazagoz, zure etsai txefenari be bildufik eztautsazu izango.

43. Kristo'ren jopu on eta zintzo antzera, zu maite zinduzalako gurutzaldua izan zan Jaunaren gurutzea adoretstu eroateko.gertu zaite.

44. Biztaldi efukari onetan zoritxar eta neke asko eroateko gertu zaite; onan, edonora joan afen, Jesus zeugaz egongo da, ta edonon ostenduta be egal guztietan aurkituko dozu.

45. Onantxe izan bear be, ta gaitzen min eta naigabeetatik iges egiteko jasatea baño beste biderik eztago.

46. Jaunaren edontzitik gogotsu edan egizu, bere adiskide ízan eta bere zorionean zeure aldea euki gura ba-dozu.

47. Atsegiñak Jaungoikoaren eskue-tan ipiñi egizuz, eurokaz berak atsegin yakonez egin dagian.

48. Baña zu lofak jasateko gertu zaite ta atsegin andiak diralakoan edefe-

tsi egizuz, neke guztiak zeuk jasan al ba'zenduz be, aldi onetako nekeak eurek-kaz irabaziko dogun aintzaren aldean ezer eztira-ta.

49. Kristo'afen atsekabea gozo ta atsegingafi yatzunean, ondo yoatzula siñistu zeinke, atsegin-tokia lufean aurkitu dozu-ta.

50. Jasatea astun yatzun artean, eta jasatetik igeska zabizan artean txarto yoatzu, ta edonora ba-zoaz be lofak jafaituko dautzu.

51. Zure eginbeafa dan lez jasateko ta ilteko gertzen ba-zara, bereala obeto joango yatzu, ta bakea aurkituko dozu.

52. Ta Paul deunagaz irugafen zerurraño jaso, izango ba'ziña be, jasanbear barik ez zintzatekez izartgo.

53. «Neuk erakutsiko dautsada, diño Jesu 'k, neure izenafan jasan (suíridu) bear dauzanak» (1).

>

(1) Act. IX, 16.

54. Jesus maite izan eta beti berari otsein-egin gura ba-dautsazu, jasatea baño eztaukazu.

55. Kristo'ren izenafen zer edo zer jasateko gai ba'ziña, orixe bai zureztat aintz andia izango litzakela, ta Jaungoikoaren deunentzat poz ugaria, ta urko-lagunarentzat benetan jafaibide edefa!

56. Eroapena, danak ontzat emoten dabe, nai ta gitxik jasan gura dabela.

57. Bene-benetan Kristo'afen zeozer-txu gogoz jasan bear zeunke, askok gizakeriagaitik astunagoak be jasaten dabez-eta.

58. Ilten bizitea egoki yatzula jakin egizu.

59. Ta norberentzat ilago, Jaungoikoarentzat geyago biziten asten da.

60. Kristo'gaitik zoritxafak eroateko eztana, zerukoak ulertzeko ezta gauza.

61. Bizitza onetan Kristo'afen pozik jasatea baño, Jaungoikoarentzat maite-gafiagorik eta zuretzako osasungafiagorik eztago.

62. Ta zure eskuan ba'lego, Kristo'afen ezbeafak jasatea gurago izan bear zeunke, poztasun ugariakaz atsegindua izatea baño,- onelan Kristo'ren antzekoago ta deunen erakoago izango zintzake.

63. Gure irabazia ta gure bizitzaren auferakuntzea samurtasun eta atsegin askotan barik, neke ta lor andiak jasatean dago.

64. Gizonak zerura eroateko jasatea baño ezer osasungafiagorik eta onuragafiagorik ba'lego, Kristo'k benetan bere irakatsi ta egiñakaz erakutsiko euskun.

65. Bere ikasleai ta jafaitu gura dautsen guztiai, argiro gurutzea eroatera deitzen dautse, ta diño: «Norbaitek nire jafai etofi nai ba-dau, bere burua ukatu begi, ta bere gurutzea artu ta jafaitu beist» (1).

(1) Matth. XVI, 24.

66. Bein itzok irakufi ta ondo goz-nartu ezkeru, azken-erabagia auxe izan bedi : «Jaungoikoaren bakalefian (efe-iñuan) sartzeko, neke askoen artetik igaro bear dogula» (1).

(1) Act. XIV, 21.

IRUGAÑEN IDAZTIA

Barnko poztasunatzazkoa

I ATZALBURUA

ARIMA ZINTZOARI KRISTO'K BARRUAN
DIRAUTSANA

I 1. «Nire Jaun eta Jaungoikoak nigan diñona entzungo dot» (1).

1. Jaunak itz egiten dautsalala entzun eta Jaungoikoaren aotik pozezko Ítzak artzen dauzan arimea, zorionsua da.

3. Jaungoikoagandiko sufumufa entzun, eta lufean ezetariko sufumufai jaramonik be egiten eztautsen belafiak, zorionsuak dira.

4. Atetik datofen abots-zaratea entzun ez, eta bafuan irakasten dauan egiari entzuten dautsen belafiak, zorionsuak dira.

(1) I'salin. LXXXIV, 9.

5. Atetikoentzat batuta, baña bafuti-koentzat zabalik dagozan begiak, zoriontsuak dira.

6. Bafu-bafuraño sartu, ta zerutiko egi ezkutuak jakiteko gertzen egunero ekin eta ekin daragoyenak, zoriontsuak dira.

7. Jaungoikoarenetan ekin, eta lufeko eragozpenetatik ufintzeko ardura-tzen diranak, zoriontsuak dira.

8. Oneik egiok, ene arimea, ondo goznartu ta aragi-ateak itxi egizuz, zure Jaun eta Jaungoikoak zugar diñoana etzun al dagizun.

9. Auxe diño zure maiteak: Zure osasuna, zure bakea ta zure bizitzea neu naz.

10. Neugaz egon zaite, ta bakea idoroko dozu.

11. Igeskofak itxi, ta betikoak bifatu egizuz.

12. Igeskofak zer dira ba, iruzurgafi batzuk baño?

13. Eta izaki guztiak zer on egingo dautzue, Egifeak izten ba-zaitu?

14. Ofegaitik guztiak itxita, zeure Egileaganako maitagafi ta zintzoa egin zaite, benetako zorionajadetsi daikezun.

II ATZALBURUA

EGIAK GOGO-BARRUAN ÍTZ-ZARATA BARIK \TZ
EGITEN DAUALA

1. GOGOZINTZOAK.—«Itz-egizu, Jauna, zure otseña-k entzuten dau-ta» (1).

2. «Ni zure jopu naz, adimena emon egidazu zure egiak jakin dagidazan» (2).

3. Nire biotza zure itzetara makurtu egizu,- zure itzak iñuntza lez jatsi bediz.

4. Bein baten Isfael'go semeak Mois' eri esan eutsen: «Zeuk itz eiguzu ta entzungo dogu,- baña ez begisku itz egin Jaunak, bear ba'da ilgo gintzatekez-eta» (3).

5. Nik ez ofelán, Jauna, nik ez ofelan:

1) I Reg. III, 10.

J) Psalm. CXVIII, 125.

3) Exod. XX, 19.

Samuel igarleaz, ostera, apal eta biotz-biotzez daskatzut: «Itz egiztt, Jauna, zure otseñak entzuten dau-ta» (1).

6. Mois'ek ez beste igarleen batek ez begiste itz egin; zeuk, ostera, neure Jaun eta Jaungoikoa, iragarle guztien itz-eragile ta argitzale zarean ofek, itz egidazu,- aek barik zeuk bakafik irakatsi al daustazulako,- aek, bafiz, zu barik ezetarako be eztira.

7. Itz-zaratea bai egin leikie, baña gogoa eztabe emoten.

8. Ederto-ederto itz egiteu dabe, baña zu ixildu ezkeru, biotza eztabe ixiotzen.

9. Izkiak ba-dakafez, baña zer esan gura daben zuk azaltzen dozu.

10. Ezkutukiak (misterioak) ba-diño-ez, baña aditzea zuk irakasten dozu.

11. Aginduak bai ezarten dabez, baña aginduak beteten zuk laguntzen dozu.

12. Bidea erakusten dabe, baña ibilteko zuk indartzen dozu.

13. Aek atetik bakafik egiten dabe,

(1) I Reg. III, 10.

baña zuk biotzean irakatsi ta argi egiten dozu.

14. Aek azala bustiten dabe, baña ugaritasuna zuk damozu.

15. Aek deadar egiten dabe, baña entzuleari adimena zuk damotsazu.

16. Ez beist ba, Mois'ek itz egin, zeuk baño, neure Jaun eta Jaungoiko, ta betiko egia zarean ofek; bafuz berotzen ezpa-nabe ta kanpotik baño irakasten ezpa-dauste, bear ba'da il eta onura barik gelditu enaiten,- eta itz entzuna ta eginbakoa, ezagutua ta maitatubakoa, siñistua ta betebakoa neure kalterako izan eztagidan.

17. «Itz egizu, ba, Jauna, zure otseñak entzuten dau-ta (1); betiko bizitzako itzak daukazuz-eta- (2).

18. Nire arimeari atsegiñen bat emon, eta bizikera osoa onduteko, ta zure betiko gorespen, aintz eta dedurako, afen, itz egidazu.

(1) I Reg. III, 10.

(2) Joan. VI, 69.

II ATZALBURUA

JAUNGOIKOAREN ITZAK APALTASUNAZ ENTZUN
BEAR DIRALA, TA ASKOK BEAR DAN BESTEAN
EZTABEZALA GOZNARTZEN

1. JESUKRISTO'K. — Nire itz samur-samufak entzun egizuz, ene seme,- lufeko jakitun eta ikastun guztien jakitea baño goragoko itzak. .

2. «Nire itzak gogoa ta bizitzea dira» (t), ta gizonen adimenaz eztira neurtu bear.

i. Atsegin utsaletan erabiltekoak eztira,- ixilean entzun eta apal-apal eta gurari biziakaz artzekoak baño.

4. GOGO ZINTZOAK. — Dabi'k esan eban : «Zorionekoa, Jauna, zeuk irakas-ten dautsazun gizona, ta zeure legearen jakitea zeuk emoten dautsazuna, egun txafetatik jaboten dozulako,- eta lufean be bertanbera itxita ezta geldituko (2).

(1) Joan. VI, 64.

(2) Psalm. XCIII, 12.

5. JESUKRISTO'K.—Igarleai neuk, diño Jaungoikoak, irakatsi dautset asikalditik, eta oraindiño guztiai neuk itz egiten dautset; baño asko nire deya entzuteko sor eta gor dagoz.

6. Askok Jaungoikoari baño gizakeriari pozago entzun, eta Jaungoikoaren gurariari baño euren aragiaren ifitsari pozago jafaitzen dautse.

7. Gizakeriak (munduak) aldikofak eta txikiak eskintzen dauz, eta ori ta guzti be poz-pozik otsein egiten yako; nik, ostera, sari bikain eta betikoak eskintzen dodaz, eta gizonenb iotzak nagi-nagi dagoz.

8. Gizarteari ta bertako jauntxuai otsein egiten yaken besteko ardureagaz, nok otsein eta men egiten ete daust?

9. «Lotsatu zaite, Sion, diño itxasopak» (1); eta zer dala-ta itaunduten ba- dozu, entzun.

10. Sari ufiagaitik bide Iuzea egiten

(1) Is. XXIII, 4.

da,- betiko bizitzeagaitik, bafiz, askok oña baten be nekez jasoten dabe.

11. Irabazi zatafaren bila dabiz,- diru bat dala-ta batzuetan lotsagañizko auziak eukiten dabez,- uskeri bategaitik eta eskintza ziztriñagaitik gau ta egun nekatuta biziteko bildufik eztago : jbaña au lotsagafi! Ondasun iraunkofagaitik, bardiñik eztaukan sariagaitik, gorengo dedu (onore) ta azkenbako aintzagaitik apur bat nekatzeko be nagí dira.

12. Lotsatu zaíte, ba, otsein alper eta zital ori; zu bizitzarako baño aek eriotzarako arduratsuagoak dira-ta.

13. Zu egiaz baño aek uskeriaz pozago dagoz.

14. Ta euren usteak batzuetan uts urten dautse,- baña nire eskintzak iñori be utsik eztautso egin, eta nigan ustea daukana ezer barik eztau izten.

15. Iñok azkeneraño ni maite nauala irauten ba-dau, agindu dodana emongo dot, esan dodana beteko dot.

16. Ni on guztien saritzalea ta jaun-

goiko-zalc guztien azteruale gogoña naz.

17. Nire itzak zure b.iotzean idatzi ta zoli goznartu egizuz,- ziltzaldian beareafezkoak izango yatzuz.

18. Irakurtean ulertzen eztozuna, ikustaldi-egunean ezagutuko dozu.

19. Nire autuak era bitara ikertu oi dodaz : Ziltzaldiz eta pozaldiz.

20. Ta egunoro irakaskizun bi danio-tsedaz,- bata euren oitura gaiztoakaitik ag.raka egiñaz, eta bestea onoimenetan auferatu-azoteko aolkatuaz.

21. Nire itzak entzun eta ezesten dauzanak, azken-egunean nok epaitu ba-dauko.

F.RASPr.N-IISKERRA F.SKATZBKO OTOITZA

1. GOGO ZINTZOAK.—Neure Jaun eta Jaungoikoa, nire on guztia zeu zara.

2. Ta nor ete naz ni zuri itz egiten asartzeko?

3. Ni zure otsein txiro-txiro ta ar ezesgafi bat baño enaz,- neuk dakidan

eta esaten asartzen nazan baño be ezeukiago ta ezegafiago.

4. Gomutau zaite ba, Jauna, ezer enazala, ezer eztaukadala ta ezetarako enazala.

5. Zeu zara ona, zuzena ta deuna, ta beste iñor ez; zuk dana al dozu, dana emoten dozu, dana beteten dozu, utsik obendia (pekataria) izten dozula.

6. «Zure efukitasunak gogoratu egizuz» (1), eta zure eskefez biotza bete egidazu, zure egiñak utsik iztea eztozu gura-ta.

7. Bizitza negargafi onetan neure burua, zelan eroan al izango dot, zure efukiak eta eskefek sendotzen ezpa-nau?

8. Zure arpegia nigandik ez egizu alden du, zure ikertaldia ez egizu belutu, zure atsegiña ez egidazu geroagutu, «nire arimea zure afean urbako lufa lez egin eztaiten» (2).

9. «Jauna, zure naya beteten irakatsi

(1) Psalm. XXIV, 6.

(2) Psalm. CXLII, 6.

egidazu» (1), zure afean egoki ta apalki itz egiten irakatsi egidazu,- nire jakituria, ta benetan ezagutzen nozuna, ta ludia egin baño lenagctik, eta ni lufean jayo aufetik ezagutu ninduzuna, zeu zara.

IV ATZALBURUA

AUNGOIKOAREN AURREAN EGI AZ 6TA APAI-TA-SUNAZ ITZ EGIN BEAR DALA

1. JESUKRISTO 'K.— Ene seme, nire afean egiaz ibili zaite, ta beti biotz bakunaz bifatu nagizu.

2. Nire afean egiaz dabilana jazoera txafetatik zaindua izango da, ta iruzur-giñe ta gaiztoen txarto-esanetatik egiak jabongo dau.

3. Egiak azkatu ba-zagiz, benetan azke izango zara, ta gizonen sustraibako esamesen ardurarik eztozu izango.

4. GOGO ZINTZOAK. — Egia diñozu, Jauna.

(1) Psalm. CXLII 10.

5. Nigaz zuk diñozunez egin dagizula daskatzut. /

6. Zure egiak irakatsi beist, etaazke-neraño berak zainduko al nau.

7. Zalekeri ta maitakerietatik zure egiak azkatu ba-nadi, zugaz biotzeko azkatasun andiaz ibiliko naz.

8. JESUKRISTO'K. — Neuk irakatsiko dautzut, diño Egiak, nire aufean zuzena ta atsegingafi dana.

9. Gofoto ta damu andiaz gogoratu egizuz zure obenak, eta zure egite onakaitik ezer zareanik iñoz ez egizu siñistu.

10. Egiz obendia zara, ta griña askoen menpekoa ta eurakaz nastua.

11. Zu zeurez beti ezerezera zoaz; laster jausten zara, laster azpiratzen zaitue, laster artegatu ta kikiltzen zara.

12. Zure burua zer dala-ta goratu eztaukazu; baña bai zeure burua apal-esteko zioak ba - daukazuz eta asko, ulertu zeinken baño askoz makalagoa zara-ta.

13. Egiten dozuzanetatik bat be ez egizu anditzat etsi.

14. Betikoa izan ezik, ezer be ez egizu euki anditzat, ez edertzat, ez afigafitzat, ezontzat, ez goikotzat, ez goragafitzat.

15. Guztien artean atsegingafien betiko Egia, ta gogaikafien zure zatartasun oso andia izan bekizu.

16. Zure griña gaizto ta obenai beste bildur-izan, ezetsi ta igesi bear dautsazunik eztaukazu; edozeren kalteak baño iguingafiago izan bear yatzuz-eta.

17. Batzuk eztabiz zintzo nire aufeati; jakingura ta afokeriak eraginda nire ixilekoak jakin eta Jaungoikoaren bafukoak ulertu gura dabez,- baña euren bu-ruaren betiko bizitzeaz arduratu barik.

18. Oneik euren afokeri ta jakingu-reagaitik, ni euren aurka naukela, ziltzal-di ta oben andietan jausten dira.

19. Jaungoikoaren epayai bildur izan egiezu; Alguztidunaren asafeak ikaratu bezagiz.

20. Jaungoikoaren egiñak eztabaidak erabifi gura barik, ostera arakatu egizuz zure gaiztakeriak, eta egin dozuzanetako utsak, eta alperkeriz bete barik itxi dozuzan egite onak.

21. Batzuk euren eraspena idaztietan baño eztauke, beste batzuk irudietan, norbaitzuek, bafiz, ezaugafi ta ikusgafi agirietan.

22. Batzuk aoan ba-nakafe, baña gitxik biotzean.

23. Beste batzuk, ostera, adimen argi ta biotz garbiaz betikoetara beti antziz biurtzen dira; lufeko gora-berak entzutea nekegafi yake, gorputzaren beafizaren ardurea samintasunaz artzen dabe, ta egi utsak euren bafuan diñona aituten dabe,- egi ofek, lufekoak ezetsi ta zerukoak maite izaten, gizakeria (mundua) gofoto izan eta zerua gau ta egun gura izaten irakasten dautse.

V ATZALOURUA

JAUNGOIKOZKO MAITASUNAREN EGINTZA

ARRIGARRIA

1. GOGO ZINTZOAK.—Onesten zaitut zeruko Aita, nire Jaun Jesukristo'ren Aita, ni txiro onetzaz gomutatzea gura izan dozulako.

2. Érukitasunen Aita ta atsegin guztien emole ofi, eskefik asko,- ni atsegin bat artzeko gai enazala, nozikpein zure atsegiñaz poztuten nozulako.

3. Zure Seme bakafagaz eta Goteun (Espiritu Santu) poztzaleagaz, amaibako egunetan beti onesten eta goresten zaitut.

4. Ene ba'da, nire Jaun eta Jaungoikoa, nire maitatzale deuna, zu nire biotzera etofiko zareanean, nire ba'ua poztu egingo yataz.

5. «Zu zara nire aintza ta nire biotz-

aren poza (1); zu nire itxaropena taatsekabe-aldirako igestokia» (2).

6. Baña maitasunean makala ta onoi-menetan ornidubakoa nazalako, zeuk sendotu ta poztu bear nozu.

7. Augaitik safiago ikertu ta ikasbide onak irakatsi egidazuz; griña gaiztoetatik azkatu nagizu, ta bidebako zalekerietatik biotza sendatu egidazu, bafuz osatuta ta ondo garbituta maite-izateko gayago, jasateko sendoago ta irauteko egonkofago izan naiten.

8. JKSLIKRISTO'K. —• Maitasuna gauza andia ta benetan ondasun on-ona da, astuna dana berak baño eztau arintzen, eta gorabera guztiak bardin daroaz.

9. Zamea (kargea) zama barik daroaba, ta gafatza dana eztitu ta gozotu egiten dau.

10. Jesu'ganako maitasun andikiak egite andietara bultzegin, eta beti orni-duena gura izatera eragiten dau.

(1) Psalm. CXVIH, 111.

(2) Psalm, LVUI,

11. Maitasunak beti goyan egon gura dau, ta zatafetan eztau gelditu gura.

12. Maitasunak azke ta lufeko zalekeri guztietatik ufin egon gura dau, bere ikusmena lausotu barik, eta onura aldikofagaitik naspildu barik eta kalte bategaitik jausi barik irauteko.

13. Maitasuna baño ezer gozoagorik, ez indartsuagorik, ez jasoagorik, ez zabalagorik, ez atsegingafiagorik, ez be-teagorik, ez oberik, eztago ez zeruan ez lufean,- maitasuna Jaungoikoagandik jayo da, ta guztien ganetik Jaungoikoagan baño ezin atsedendu.

14. Maitatzalea egaz, ariñ eta pozik dabil; azke da, ta eztago lotuta.

15. Guztia guztiaren orde z emoten dau ta guztia guztietan dauko,- guztien ganetik on guztia darion eta guztia emoten dauan onik onenean atsedenduten da.

16. Emokariari begiratu barik, on guztienganetik emofeagana biurtzen da.

17. Maitasunak safitan erarik ezta,-

baña eia guztien ganetik irakitan egotei da.

18. Maitasunak zamarik (kargarik) eztau asmatzen, nekeak ezereztat daukaz,- al dauana baño geyago gura dau, ezin leikenik eztiño,- dara al dauala ta egoki yakola uste dau-ta.

19. Danetarako da ona; ta maite eztauana kikildu ta jausten danetan, maitasunak bete ta egin oi dauz.

20. Maitasuna ernai dago, ta lotan lorik eztau egiten, nekatuta ezta neka-Izen, atsekabetuta ezla naigabetzen, ikaratuta ezta lafitzen; gar bizi ta zuzi sutualezgcra igon eta eskier igaroten da.

21. Iñok maite ba-dau, itz onek esan gura dauana ba-daki: Jaungoikoaren belafietan deadar andia da arimearen gurari gartsu au: Neure Jaungoiko, neure maitasun ori, zu osorik neuretzat, eta ni osorik zeuretzat.

22 Goco ZINTZOAK. — Maitasunean zabaldu nagizu, maite izatea ta maitasunean urtu ta uger egitea gozo-gozoa

* g i * a ^ k o * * gozar_{t2cn} ikasi
²³ - Biotzaren *bem* r, ••
 gandik urt_{cn} ⁶ ^{ca} ^{ta} "m" /^a antas « "az_{ncu} -
 dau_{st}. -asunal. *eutsiko* _a,

8 - antz_z „rijafai“, st - -bestu _{begit/}
 °M n-re ari_{mca} ^m ^ ⁸ / ^t / ^Z / ^U / ⁱ > ^c "e n_{laite}
 ****> goresp_{cn} U_{naZ} ***** dala

^{2c} «gan_{maitci2an} f * ma, te «ituenak
 a ^ t -datoré_n mait_t g, da, a, a, 2 ^, ld, ^
 dauan_l _{c2}. ^u ^m ^c ^g ^{ca} --: gintze₋₁

^{3o} - J'SUKRISTOK — M •
²¹ "doa, iaungoiko-zal. T_{aSUnabizko} ^

^{csk} ⁿ ^{2a} balataadLe ^t ^d ^a ['] ^t ^a ^f ^Z ^o ^a ^Z ^U ^r ^a ^c ^z ^t ^a ^b ^e
 berekoya. ^{noz} ^b ^e

^ - a ^ ^ - n o i b a d a b ,

ezta uskeriak bilatzen dauzana,- bafiz, eratsua, garbia, egonkofa ta baketsua da, ta zentzun guztiak zaintzen dauz.

29. Nagusiaren menpeko ta esane-koa da maitasuna; bere buruarentzat utsal eta ezegafi, ta Jaungoikoarentzat eraspentsu ta esker - onekoa, beragan itxaron eta uste dauala Jaungoikoa gozo etxakonean be, maitasunean neke barik ezta biziten.

30. Edozer jasan eta maitearen gura-ria egiteko gertuta eztagoanak, maita-tzale-izena be eztau irabazi.

31. Maitaleak maiteafen gogofak eta latzak gogoz eroan bear dauz, eta aur-kazko jazoeretan be maiteagandik eztau alde egin bear.

VI ATZALBURUA

BENETAKO MAITATZALLEAUFEN EZAUBIDEA

1. JESUKRISTO'K.— Oraindiño etzara maitatzale sendoa ta zufa, ene seme.

Jauna? GOGO ZINTZOAK.—Zegaítik ez,

3. JESUKRISTO'K. — Ezbear txikafagai-tik be asi dozuna bertanbera izten dozulako.

4. Maitatzale sendoa ziltzaldian go-gor dago, ta arerioaren maltzurkeriak eztau sinisten-

5. Eta zorion-aldian atsegin nayakon lez, zoritxar-aldian enayako iguin.

6. Maitatzalearen emona baño erno-íearen maitasuna geyago obesten dau maitatzale zufak.

7. Emokaríari baño biotzarí geyago begirutzen dautso, ta emon dautsozanak maitea baño berago ipinten dauz.

8. Maitatzale andikia ezta atsedenduten emaitzean; emaitz guztien ganetik neugan baño.

9. Ofegaitik guztia ezta galdu, nai ni nai nire deunak zuk gurako zeunken lez gozo asmetan ezpa-gozuz be.

10. Nozikpein zeugan nabaitzen do-zun arako gurari on eta samufa, bañuan

daukazun eskefetik yatortzu, ta zeruko abefiaren aufetiko milikadea da.

11. Baña ofetan etzaitte lafegi jafi, joan eta etofi egiten da-ta.

12. Baña gogoko zirkin gaiztoen aurka gogor egitea, ta txefenaren (diabruaren) eragikunak baztertzea, onoimen eta irabazi ugariaren ezaugafia da.

13. Atetik yatortzuzan irudipenak, edozetzaz ba-dira be, etzagiela artegatu.

14. Zure asmoari gogor eutsi, ta Jaungoikoaganako asmo zuzena euki egizu.

15. Iñoz bat-batean gora jaso, ta bertatik biotzaren txatxarkerietara biurtzen ba-zara be, ori ezta izan ames utsa.

16. Ofelakoen egiñea baño jasalea geyago zara-ta, naigabetzen zaituen artean eta gogor egiten dautsezun artean, eztozu galtzen, irabazi baño.

17. Jakin egizu aintziñako arerioak egiñalak egiten dauzala zuk onerako daukazun guraria eragozteko, ta eraspeneren egikizunetatik zuri alde-azoteko;

esaterako deunakazko eraspera, nireNekaldiaren (Pasiñoaren) gomuta biozkoña, obenen (pekatuen) damu onurakoña, biotza zaintzea ta onoimen - bidean auferatzeko asmo sendoa kendu gura dautzuz.

18. Zu aspertu ta bildurtu zaitez, eta otoitza ta irakurte deunak itxi dagizuzan, oldozpen zatar asko bururatzen dautzuz.

19. Iguin yako autortze apala, ta al ba'Ieu, Jaunartzea izteraño eroango zindukez.

20. Oferi ez egiozu siñistu, ta ez egiozu jaramonik egin,- iruzur egiteko Jakirioa safitan ezarten ba-dautzu be.

21. Oldozpen zatar eta loyak dakartzunean, berari ezafi efua,

22. Esan egiozu : Ken emendik, gogo zikin ori, lotsatu adi zorigaiztoko ori; zikin-zikiña az benetan, belafira ofeik diraustakazan ori.

23. Ufin nigandik iruzurgile gaizto-gaizto ori: nigan zer - tkusirik eztok

izango,- nigaz Josu egongo dok gudari kementsu bat lez, eta i lotsatuta egongo az.

24. Iltea ta edozein neke eroan gura-go yoat, iri bayetza emon baño.

25. Ixildu adi ta tautik ez egik egin,-geyago eztoat entzungo, ziri ta ziri ekingo ba-daustak be.

26. «Nire argia ta nire osasuna Jaungoikoa dok, ta nori izango yausat bildur» (1). «Nire aurka gudarozteak ba'yatozak be, nire biotza eztok bildur izango (2). Jauna dok nire gaizkatzalea (Salbagilea» (3).

27. Gudari (soldadu) onaren antzera bufukatu egizu,- ta alakoen baten zure makaltasuna dala-ta jausten ba-zara, ustea nire esker ugariagoan ezañita, lengoak baño indar sendoagoak artu egizuz, eta atsegin utsal eta afokeritik ufindu zaite.

M\ D I VVW. '

(1) Psalm. XXVL, 1.

(2) Psalm. XXVL, 3.

(3) Psalm, XVLLL, 15,

28. Augaitik amaikatxuk bide zuzena galtzen dabe, ta batzuetan itsukeri osatu eziñeraño jausten dira.

29. Zoro afotzen diranen jauste au, betiko apaltasun eta ardura geyagorako izan bekizu.

VII ATZALBURUA

RSKERRA APALTASUNAREN ZAIPEAN

BSTALDU BEAR DALA

1. JFSUKRISTO'K.—Ene seme, eraspenskefa estaltzea, ta zeure burua ez goratzea, ta beratzaz lafegi itz ez egitea, ta asko ez estea obe ta eskiefago yatzu,-zeure burua, ostera, ezetsi egizu ta eskefa irabazi barik emon dautzuelako bildur izan zaite.

2. Biotzaren ofelako zaletasunari lafegi etxako eutsi bear, bestera be laster aifatu leike-ta.

3. Esker-aldian gogoratu egizu, esker barik oso gaxo ta ezeuki izaten zareala.

4. Gogo - bizitzaren auferakuntzea, atsegin-eskefaz zagozanean baño, esker

ofen kentzea be apal, burua ukatuta ta eroapenez eroatean obeto daukazu; ori gora-bera otoitz-ardurean nagitu barik, eta egunoroko egite onak egiten dozuzala, zuk al dozuna ta dakizuna alik gogorik onenaz egizu, ta gogoan legortasuna ta estutasuna nabaitu afen, etzaite alperthu.

5. Gauzak euren gogora jazoten etxakezanean beingoan artegatu edo nagitzen diranak, asko izan oi dira.

6. Gizonak eztauko beti bere bidea bere eskuetan,- Jaungoikoari dagokio berak gura dauanean, nai dauan neufian ta nai dauanari ta berak gura dauan lez poztutea.

7. Zentzunbako batzuk, euren txartartasunaren neufia gogoratu barik eta adimenaren esanari barik biotzaren gurariari jafaituta, al eben baño geyago egin gura ebelako, eraspenez-eskefagaitik euren burua galdu eben.

8. Ta Jaungoikoak gura eban baño

andiagoetarako asartu ziraJako, eskefa beingoan galdu eben.

9. Euren abia zeru goyan ipiñi ebe-nak, txiro ta matxargelditu ziran,- onelan apaletsita ta txirotuta, nire egapean itxaroten, eta ez euren egoakaz egaz egiten ikasi egien.

10. Oraindiño Jaungoikoaren bidean asibafiak eta ezjakiñak diranak, zufen esanakaz zuzendu ezik, bidea eřaz galdu ta ondatu leitekez.

Jf. Dakienai baño norbere eritxiari jafaitu gurago ba-dautse, ta euren eritxitik alde-egin gura ezik, azken afiskutsua izango dabe.

12. Euren ustez jakitunak diranak, gitxitan eroaten dabe apakusunaz euren artezkari bestenor bait izatea.

13. ApaJtasunaz gitxi jakitea ta adimen ufa eukitea obe da, afokeriaz jakiturizko ondasunak eukitea baño.

14. Afotuko zindukezan asko baño, gitxi eukitea óbe dozu.

15. Lengo ezeukitasuna ta eskiñiko

eskefa galtzeko Jaungoikoaren bildur garbiaz aitzuta, bere burua oso-osoan atsegiñari emoten dautsanak eztiardu bear dan zurtasunaz.

16. Edozein naigabe ta neke-aldian lastefegi kikildu, ta bear dan usteaz neugan itxaroten eztauanak, onoimen-gayetan eztaki gauza danik.

17. Bake-aldian eskiefegi égon gura dauana, safitan guda-aldian (gefa aldian) luña jota ta bildurtuta egon oi da.

18. Zure burua beti apal eta txikitzat eukiten, eta zure gogoia ondo ezi ta aztertzen ba'zenki, afisku ta obenetan ofen laster ez ziñateke jausiko.

19. Argia aldenduko danean izango dana, gogo-bero aldian gogoratzea onu ona dozu.

20. *Au* jazoten danean, argia bafiro be etofi leiketazula gogoratu egizu,- argi ori apur batean zure ardurarako ta nire aintzarako kendu neutzun-eta.

21. Ofelako neke-aldia askotan onu-

ragafiago da, gura dozun guztia beti zeure gogora eukiko ba'zendu baño.

22. Irabaziak eztira neurtu bear ikus-keta edo gogo-atsegin asko eukiteaz, ezta Idazti deunean jakitunago izateaz be, ezta goragoko malan jarteaz be; baña egizko apaltasunean sustartuta, ta jaungoikozko maitasunez beteta badago, eta beti garbi ta danetan Jaungoikoaren aintzaren bila ba-dabil, eta bere burua ezerezizat ba-dauko ta biotzez ezesten ba-dau, ta goratzea baño besteak be ezetsi ta apaletsi-azo dagiela gurago izatean dira irabaziak,

VIII ATZALBÚKUX

IAUNGOIKOAREN¹ AURRFAN NORBFRL BURUA ZATARTZAT ARIZUA

1. GOGO ZINT/OAK.—«Aulsa ta efautsa izan afen be, nire Jaunari itz egingo dautsat- (1).

(1) Gen. XVIIÍ, 27.

2. Zerbait geyago nazalakoan ba' nengo, ofa or zu nire aurka zagoz, eta nire gaiztakeriak diñoen egizko ziñal-pena ezin ukatu neinke.

3. Baña nire burua apaletsi ta ezerez-tu, ta izen andiko izatetik igesiko ba' neu, ta autsa nazan ezkeru, neure burua austuko ba'neu, zure eskefa nire alde izango da, ta zure argia nire biotzari auferatuko yako,- ta andi - ustekeririk txikiena be, nire ezereztasunean ito ta betiko ilgo da.

4. Antxe erakusten daustazu zer nazan, zer izan nintzan eta zetara eldu nazan : ezer enazala, ta nik enenkian:

5. Ni neurearen jaube izten ba-nabe, ezereza ta makaltasun berbera naz.

6. Baña une batean begiratzan ba-daustazu, ber-bertatik indartu ta poz bafiaz beteten naz.

7. Eta ni neurezko astuntásunaz beti berantza noan au, zuk ofen bat-batean eragitea ta ofen samur laztantzea, oso afigafi da.

8. Zyre maitasunak egiten dau au, aufetiz esker-utsez gertu, ta bear-izan askotan lagundu, ta afisku andietatik zaintzen nauala,- ta egia esateko, zenbatu ezin beste gaitzetatik jaboten nauala.

9. Neure burua oker maite izanaz galdu naz ba, eta zeu bakafik bilatu ta garbi maite izanaz, neure burua, baita zeu be aurkitu dodaz, eta maitasunak eraginda sakonago ezereztu naz.

10. Zuk ba, biotz bigun-bigun ofek, irabazi dodan baño geyago, ta nik itxaron eta eskatzen asartzen nazan baño geyago egiten dozu nigaz.

11. Onetsia izan zaitela, nire Jaungoiko ori, ni ezer onik artzeko gai enazala, zure esku-zabal eta azkenbako ondasunak, esker-gaiztokoai ta zugandik ufin dagozanai be, eten barik on egiten dautse-ta.

12. Zugana biurtu gagizuz, esker onekoak, apalak eta jaungoiko-zaleak izan gaitzezan : gure osasuna, indafa ta sendotasuna zeu zara-ta.

IX ATZALBUÍUA

CAIIZA GUZTIAK r.I.HURURA IEIZ JAUNGOIKOA-
GANA ZUF.NDU III-AR DIRALA

1. JESUKHISTO'K. —Ene seme ori, zure elburu nagusi ta azkenengoa neu izan bear nayatzu, benetan zorionekoa izan gura ba-dozu.

2. Asmo onegaz garbituko da, safitan zure bururantz eta.jrazakietarantz txarto makurtu oi-dan zure guraria.

3. Ezetan zure buruaren bila bazabiz, beingoan kikildu ta legortzen zara.

4. Augaitik guztiak aufenen neugana zuzendu egizuz, emon dodazana neu naz-eta.

5. Bakotxa onik onenagandik dario-tzat euki egizu,- ta augaitik dan-danak, euren jatofia neu nazan ezkeru, neuri ezafi bear yataz.

6. Txikiak eta andiak, txiroak eta aberatsak itufi bizitik lez, ur bizia

neugandik ateraten dabe,- ta niri euren gurez eta gogo onez otsein egiten daus-tenak, esker-ordez, eskefa artuko dabe.

7. Baña neugan barik norbere burua goretsi, edo norberaren onen batean gozartu gura dauana, ezta sendotuko benetako poztasunean, ezta nasaituko bere biotzean- ostera, askotara eragotzi ta lafituko da,

8. Onik zuregandikoa danik ez egizu uste, ta gizon bateri be onoimenik ez egiozu ezafi,- guztia, ostera, bera barik gizonak ezebe eztaukan Jaungoikoari enion egiozu.

9. Dan-dana neuk emon neban, eta bañiro dan-dana euki gura dot,- eta eske-fak egítea estu-estuan agintzen dot.

10. Afopuzkeria uxatzen dauan egia au.xe da.

11. Ta zeruko eskefa ta egizko maitasuna gogoan sartzen da-dira, ez be-kaizkeririk, ez biotz-estutasunik, ez nor-beraganako maitakeririk ezta izango.

12. Jaungoiko-maitasunak guztia ga-

raitu, ta afimearen indar guztiak zabaldu egiten dauz.

13. Ondo aditzen ba-dozu, neugan baño etzara poztuko, neugan baño eztozu itxarongo : «Jaungoikoa izan ezik inor be ona ez da-ta» (1). Bera da goralgafiena ta guztietan onetsi bear dana.

X ATZALISURUA

GIZAKERIA (MUNDUA) EZETSI EZKERO,
IAUNGOIKOARI OTSEIN EGITEA GOZO OALA

1. Goco ZINTZOAK.— Orain bafiro, ene Jauna, itz egingo dot eta enaz ixilduko,- zeruan dagoan nire Jaungoikoren, nire Jaunaren eta nire Bakaldunaren (eŕegearen) belafietan esango dot:

2. «Ene Jauna, zure bildur diranentzat ezkutatu zendun gozotasuna bai ba'dala ugaria» (Q).

(1) Luc. XVIII, 19.

(2) Psalm. XXX, 16.

3. Eta zer izango ete-zara inaitte zaituenentzat, eta zer biotz-biotzez zure moŕoitzean daragoyoenentzat?

4. Zu maite zaituenai emon oi dautsezun zutzazko ikusketa, benetan esan-eziña da.

5. Onetan batezber, erakutsi dautazu zure maitasunaren gozotasuna: enintzanean egin ninduzulako, ta zungandik uŕin bide barik nenbilala, zu otseintzeko zeuganatu ninduzulako^ ta zeu maite izateko agindu zeunstalako.

6. Betiko maitasunaren itufi ori! zutzaz zer esango dot?

7. Zutzaz zelan aitzu neinteke, galdu ta ondatu nintzanean be, nitzaz gomutatzeke on-ona izan ba-zayataz?

8. Uste neban baño eŕuki geyago izan dozu zure moŕoi onentzat, eta zure eskeŕa ta adiskidetasuna irabazi dodan baño geyago emon daustazuz.

9. Esker onen orde, zuri zer biur-tuko dautzut?

10. Guztiai etxake einon ba guztiak

itxita, gizakeriari ukatu ta lekaide-bizitza artzea.

11. Gauza andia ete-da ba, irazaki guztiak Otsein dozuzan ofi otsein egitea?

12. Zu otseindu beafak enaufitzen; baña onen txiroa ta gai-eza nazan au, zuk otseintzat artu ta zure kutunakaz batzea bai da andi ta afigafi.

13. Ona emen daukadazan eta zuri otsein egiteko darabildazan guztiak zeureak dira.

14. Baña bestera jazoten da t zuk niri geyago otsein egiten daustazu, nik zuri baño.

15. Zuk gizonaren otsein izateko egin zcnduzan zeru ta lufak gertu dagoz, eta agindu zeuntsena egunoro egiten dabe.

16. Baña au gitxi da, gotzonak (aingeruak) be gizonen mofotzarako ipiñi zenduzan-eta.

17. Baña oneik askoz goitzen dauz, zeu zerori gizonaren mofoi izan gureak, eta zure Gorputza berari emongo zeuntsala agintzeak.

18. Mila ta mila emokari onein ordez, zer emon daiketzut?

19. Nire bizitzako egun guztiak zure mofoitzean iraungo ba'neuz!

20. Ene ba'da, gitxienez egun batean bear litzaken otseintzea egiteko gauza ba'nintz!

21. Benetan otseintze guztiak, dedu guztiak eta betiko gorespenak zeuri zor yatzuz.

22. Bene-benetan zeu zara nire Jauna, ni bafiz, indar guztiak zu otseindu bear zaituan, eta zu goersten iñoz be aspertu bear eneukan mofoitxua naz.

23. Onantxe nai ta onantxe gura dot, eta niri uts yatana, afen, zeuk bete egizu.

24. Zuri otsein-egitea ta gauza guztiak zure ordez ezestea, gorespen eta aintz andia da.

25. Egiz, esker ugarria eukiko dabe, euren burua zure joputz deun deunean jatten dabenak.

26 Zure maitasunafen aragiaren atseginkeri guztiak ezesten dabezanak,

Goteuna'gandiko (Espiritu Santuagandiko) atsegin gozo-gozoa idoroko dabe.

27. Gogoaren azkatasun andia jade-tsiko dabe, zure izenagaitik bide estuan sartu ta lufeko gauzen ardurea bazter-tzen dabenak.

28. Egiz gizona azke ta deun egiten dauan Jaungoikoaganako joputzea, bai ba-da atsegingafi ta eztitsua!

29. Lekaideen joputz edeña; zuk gizona gotzonen (aingeruen) antzeko, Jaungoikoarentzat otzangafi, txfenarentzat (diabruarentzat) ikaragafi ta kristi-ñau guztientzat jafaigafi egiten dozu!

30. Joputz laztangafi ta beti opagfia,-zugaz onik gorengoena irabazi ta atnai barik iraungo dauan pozaeskuratzen da!

XI ATZALBURUA

BIOTZEKO GURARIAK AZTERKATU TA E7.I
BEAR DIRALA

1. JESUKRISTO'K. — Ene seme, ondo ikasi eztozuzan asko, ikasi bear dozuz oraindiño.

2. GOGO ZINTZOAK.— Zeintzuk dira ofeik, Jauna?

3.—JESUKRISTO'K.—Zure gurariak oso-osorik neure gurean ezafi dagizuzala, ta zeurekoya barik nire gurarien egile zolia izan zaitezala.

4. Gurariak safitan berotu egiten zaitue ta indartsu eragin,- baña begiratu egizu nire gorespenagaitik ala zure onu-reagaitik igitzen ete zarean.

5. Nik eraginda ba-diarduzu, edozeptara aginduta be, zu pozik egongo zara.

6. Baña zure asmoan zeure buruaganako maitakeri apufik ostenduko ba'litz, oña or zu eragotzi ta astuntzen zaituana.

7. Begira, ba,- neuri itandu barik etofi yatzun gurarian uste lafegi ez ezafi, lenengoan atsegin emon eutzunaz, eta ohea zalakoan gura izan zenduanaz, gero damutu ta atsekabetu etzaitezana.

8. Ona dirudian edozein gurariri etxako beingoan jafaitu bear, eta gurariaren aurkako dirudianetik be, lenengo ikusian, ezta igesi bear,

9. Batzuetan gogo gurari ta biozkada onetan ezitea egoki da, batzuen eta besteen ekinakaz gogo-batutasuna galdu eztagizun, eta zure zentzunbakokeriakaz iñori jausi-azo eztagiozun,- edo norbaitek aurka egiten dautzulako, bereala artegatu tajausi etzaitez.

10. Nozikpein aragikeriarí gizon-arauz gogor egin bear yako, ta aragiak gura dauanari edo gura eztauanari etxako jaramonik egin bear,- gura ezta be, gogoaren menpean egon daiten ardura geyago artu baño.

11. Ta edozetarako gertu, ta gitxigaz asetu ta ezerezkeri batzukaz pozik egon, eta letorkioken edozein neke ixilik eroaten ikasi arte, zigortu ta joputzean erabili bear da.

XII ATZALBURUA

EROAPENARI EKITEA TA ARACI-IRRITSEN AURKAKO BURRUKEA

1. GOGO ZINTZOA'K.—Jaun eta Jaun-goikoa, dakustanez eroapena bear-beafe-

koa yat, bizitza onetan zoritxar asko jazoten dira-ta.

2. Bakean biziteko edozetara jardun afen be, nire bizitzea guda ta min barik ezin daitekelako izan.

3. JESUKRISTO 'K — Olantxe da, ene seme.

4. Baña zuk ziltzaldibako ta atseka-bebako bakea bi'atzea eztot gura,- baña askotariko naigabeetan erabilia, ta zoritxar askotan egiztua izanda gero, benetako bakea idoro dozula uste egizu.

5. Asko ezin jasan zeinkezala esango ba'zendu,- gero garbitokiko (purgatorio-ko) sua, zelan jasango dozu?

6. Gaitz bien artean beti txikafena autu bear da.

7. Ekin, ba, oraingo nekeak Jaungoikoafen eroapenez jasaten, gero betiko oñazeotatik igesi al dagizun.

8. Gizakeri-zaleak ezebez, edo gitxi baño ezabela jasaten uste dozu?

9. Guri - gurienen bizitzea arakatu afen be, olakorik eztozu. aurkituko-

10. Baña, diñozu i atsegin asko daukiez eta euren gurarien neufira bizi dira, ta origaitik daukiezan ezbeafai jaramon gitxi egiten dautse,

11. Ofelan dala emon daigun; nai daberia euki begie. Baña, noz arte iraugo dautsela uste dozu?

12. Gizarteko ugaritasunetan dagozanak kea lez ondatuko dira, ta igaro diran pozaldien gomutarik be ezta izango.

13. Baña bizi diran artean be pozaldi ofeitan samintasun, iguintasun eta bildur barik eztira bizi.

14. Atsegiña sartzan yaken bertatik, safitan min-nekea be artzen dabe.

15. Zuzen egiten da eurakaz,- atsegin-bila ta jafai, oker dabizan ezker, lotsa ta gafaztasun barik eztagiezala euki.

16. Ene, oso labufak, guzurtiak, bidebakoak eta zatafak dira atseginkeri guztiak!

V7. Baña mozkortuta ta itsututa

dagoz eta eztabe ulertzen,- eta zentzunbako abereak lez, bizitza ustelkor onen atsegin apufagaitik arimea iltera ioten dabe.

18. Ofegaitik zuk, ene seme ofek, «aragiaren ifitsari ez egiozu jafaitu, ta zure gogotik egotzi egizuz» (1). «Jaunagan atsegindu zaite, ta zure frotzak eskatzen dauana berak emongo dautzu» (2).

19. Benetako atsegiña artu ta nik ugariago poztutea gura ba-dozu, ona emen : lufeko gauza guztiak ezetsi ta atsegin erkin guztiak zugan ebagitean izango da zure zoriona, ta atsegin betea emongo yatzu.

20. Ta izakietatiko atsegin guztietatik ufintzen zarean neufiz, nigan atsegin samufagoak eta indartsuagoak idoroko dozuz.

21. Baña onelako atsegiñetara etzara

(1) Eccli. XVIII, 30.

(2) Psalm. XXXVI, 4.

elduko atsekabe barik ta bufukaren neke barik.

22. Oitura zafa aurka jagiko yatzu, baña oitura obeaz azpiratuko dozu.

23. Aragia mar - marka ibiliko da, baña gogo gartsuaz eziko dozu.

24. Aintziñako sugeak zirikatu ta gafaztuko zaitu,- baña otoitzak iges eragingo dautso, ta lan onutatsuz atea itxiko dautsazu.

XIII ATZALBURUA

IESUKRISTO'KEN ANTZERA MENPBKO APALARUN
ESANGINTASUNA

1. JESUKRISTO'K.—Ene seme, menpetasunetik aldenduteko alegin egiten dauanak, baita eskefetik alde egiten dau.

2. Ta beretzakoak euki gura dauanak, guztienak galdu oi-dauz.

3. Bere burua nagusiari gogoz menperatzen eztautsanak, oraindiño aragia ondo azpiratu barik, eta mar-marka ta ostikoka darabilela erakusten dau.

4. Burua zure nagusiari bereala menperatzen ikasi egizu, zure aragia menperatzea gura ba-dozu.

5. Gizon-bafua makalduta ezpadago, atetiko arerioa lastefago garaitzen da-ta.

6. Zure gogoaz ondo alkar artzen eztozula, zeuretzako zeure burua baño arerio gogaikafi ta kaltegafiagorik eztago.

7. Aragia ta odola azpiratu gura ba-dozuz, zeure burua benetati ezestea beafekoa dozu.

8. Oraindiño zeure burua okefegi maite dozulako, iñoren agindupean jar-teko bildur zara.

9. Baña afigafi ete da, zu autsa ta ezereza izanda, Jaungoikoaren gizonaren agindupean jar-tea, nik guztiak ezezetetik irazan nebazan alguztidun eta Goiko Jaunak, zugaitik neure burua apal-apal gizonari menperatu ba'neutsan?

10. Guztien artean apalena ta txikiena egin naz, nire apaltasunaz zure afokeria garaitu dagizun.

11. Men-egiten ikasi egizu, auts ofek; apala izaten eta guztien oinpean makurtzen ikasi egizu, lur eta lupetz ofek.

12. Zure gurariak austen, eta edonoren agindupean jarten ikasi egizu.

13. Asafatu zaite zeure buruaren aurka, ta afopuzkeriari zugan biziten ez egiozu itxi; ostera, beste guztiak zure ganean ibili ta bideetako lupetza lez zapaldu zagiezan, iñoren menpeko ta txiki agertu zaite.

14. Zer dala-ta zagoz ayeneka gizon ziztrin ori? Jaungoikoa ofenbeste bidar iraindu ta safi askotan gaiztokia irabazi dozun obendi zatar ofek, zer erantzun al zeunskioe zu iraintzen zaituenai?

15. Baña zure arimea edefa izan yatalako, nire begiak parkatu dautzue, nire maitasuna ezagutu gagizun, eta nire on - egiteakanako esker-oneko agertu zaitezana,- eta menpetasunari (a apaltasunari beti ekin, eta zure buruaren ezespera eroapenez jasan dagizun.

XIV ATZALBURUA

ONDO EGITEN DOGUZANETAN ARROTU KZKAI-
TEZAN, JAUNGOIKOAKEN EZKUTUKO EPAYAK
GOZNARTU BEAR DIKALA

1. GOGO ZINTZOAK. — Jauna, zure epayak bufunbaka darabilzuz nire ganean, eta nire azur guztiak bildufaz ta ikaraz dardaraka ipinten dozuz, eta nire arimea oso izututa gelditzen da.

1. Afituta nago ta zeruak be zure begietan eztiralagarbiak goznartzen dot.

3. Aingeruetan be gaiztakeria aurkitu ba-zendun eta parkatu ezpa-zeuntsen, zer izango ete da nigaz? Zerutik izafak jausi ziran, eta ni autsa izanik, zer ete nazala uste dot?

4. Euren egiñetan txalogafiak zirudienak be-beraño jausi ziran, eta gotzonen (aingeruen) ogia jaten ebenak, txafien ezkufakaz poztuten ikusi dodaz.

5. Eztago, beraz, deuntasunik, Jauna, zure eskua aldenduten ba-dozu; jakitu-

riak onik eztau egiten, zaintzeari izten ba-dautsazu,- sendotasunak be eztau laguntzen, zeuk eusten ezpa-dautsazu,- garbitasun eskiefik eztago, zeuk jaboten ezpa-dozu,-.norbere burua ondo zaintzeak onik ezta kar, zure zaintze deuna bertantxe ezpa-dago.

6. Izten ba-gozuz, ondora goaz eta ito egiten gara,- baña zuk ikertu ezker, jagi ta biztu egiten gara.

7. Egiz, geurez aldakofak gara,- baña zuk sendotzen gozuz,- epeldu egiten gara, baña zuk ixiotzen gozuz.

8. Nik bai neure buruatzaz apal eta ezegafiro oldoztu bear dot; bai, ezerez-tzat euki bear dot, nigan ezer onik daukadala ba-dirudit be!

9. Ezereza ta ezereza baño besterik enazala ikusiko dodan zure epai ondo-bakoetara, ni sakon-sakoneraño jatsi bear nintzake!

10. Ori bai astuntasun neufibakoa, ori bai uger igaro-ezin leiken itxasoa,

nitzaz danean ezereza baño besterik enazala icloroten eztodana!

11. Non ete-dago ba nire afokeriaren ondapea, ta non nire onoimenetik sorturiko ustea?

12. Afokeri utsal dan-dana nitzazko zure epayen sakontasunean ito da.

13. Aragi guztia, zer da zure afean?

14. Eraltzalearen aurka afotuko ete-da bustiña?

15. Biotza bene-benetan Jaungoikoa-renazpianjafi dauana, zelan afotu leiteke itz utsakaz?

16. Egiak menperatzen dauana, ludi osoak eztau afotuko,- ta uste osoa Jaungoikoagan sendo ezafi daunari, itzetan goraka darabilenak zirkiñik be eztautse eragingo.

17. Itz egiten dabenak eurak be ezer eztira, ta itzen otsaz batean ondatuko dira : «Jaungoikoaren egiak, bafiz, beti iraungo dau» (I).

XV

CURA LEIKEZANETAN I.RAZ JARDUN ETA ITZ

EGIN B6AR DALA

1. JESUKRISTO'K. — Ene seme, gauza guztietan onantxe esan egizu: Jauna, zuri atsegin ba-yatzu, au onantxe egin bedi.

2. Jauna, au zure dedurako ba'litz, zure izenean egin bedi.

3. Jauna, niri egoki ta onuragañi yatala ba-deritxazu ta ikusten ba dozu, au zure aintzarako erabiltea emon egidazu.

4. Baña niretzat kaltegañi ta nire gaizkakunderako (salbaziñorako) eztala ona ezagutzen ba-dozu, kendu egidazu gurari au.

5. Edozein gurari ezta Goteunagan-dik (Espiritu Santua) etofia, gizonari zuzena ta ona dala ba-dirudie be.

6. Au edo a gura izatera gogo onak ala gaiztoak, ala zure eritxiak zaroazan zuzen ebaztea zaila da.

7. Leriengoetan gogo onak eragiñak zírudien asko, azkenean iruzur-eginda gelditu ziran.

8. Ofegaitik gogoari yatorkon bata-ren edo bestearen guraria, Jaungoikoaren biidufaz eta biotz apalaz gura ta eskatu bear da,- ta batezbere, buruari ukatuta, dana neuri otoiztu bear yat, esanaz : Jauna, zeuk dakizu ondoen dana,- au edo a, nai dozunez, egin bedi.

9. Gura dozuna, gura dozun beste ta gura dozunean emon egizu.

10. Nigaz dakizunez, atsegingat'ien yatzunez eta zure aintzarako danez egizu.

11. Nai dozun tokian ipiñi nagizu, ta gauza guztietan nigaz zeuk gura dozunez egizu.

12. Zeure eskuetan nago,- erabíñi ta irauli nagizu.

13. Ona emen zure otseña edozeta-rako gertu dago,- eztot bizi nai ba neuretzako, zeuretzako baño. Ondú ta be e-betean izango al da!

JAUNGOIKOAREN ONDOGUREA BETETAKO

O T O I T Z A

1. Zure eskefa emon egidazu, Jesu samur-samur ofek, neugaz izan, neugaz lan egin, eta azkeneraño neugaz iraun dagian.

2. Beti zuri begikoen eta atsegingafien yatzuna gura ta nai-azo egidazu.

3. Zure gurea neurea izan bedi, ta nire gureak beti zureari jafaitu beyo, ta beragaz oso-osoa alkartu bedi.

4. Neuk be zure gurea ta gura-eza izan bekidaz, eta zeuk gura dozuna ta gura 'eztozuna neuk gura dagidala edo gura-ezin dagidala.

5. Lufeko gauzetarako ila, ta zure maitasunafen ludi onetan ezetsia ta aitzua izateko guraria, eraon egidazu.

6. Gurari guztien ganetik zeugan atsegintzea, ta biotza zeugan baketzea emon egidazu.

7. Zu zara biotzaren benetako ba-

kea,- zu atsedeen bakafa,- zugan izan ezik, guztiak gogofak eta artetegagafiak dira.

8. Beragantxe (au da, zugan, gorengo ta betiko ontasun ofetan) bakean lo egingo dot eta atsedenduko naz (1). Olantxe.

XVI ATZALBURUA

BGNETAKO POZA JAUNGOIKOAGAN BAÑO

EZTALA ñILLATU BEAR

1. Goco ZINTZOAK.—ÍÑfire atsegiñerako gura edo asmatu neiken edozer, emengo bizitzan barik, gerokoan izango dodala uste dot.

2. Lufeko pozgafi guztiak neuk bakafik ba'neukoz, eta euren atsegin guztiak gozartu al ba'neuz be, jakiña da luzaroan ezin iraurigo leukiela.

3. Augaitik, neure arimea, ezin zein-teke guztiz poztu ez bete-betea alaitu, txiroen poztzalea ta apalen artzalea clan Jaungoikoagan baño.

4. Apur batean itxaron egizu, neure arimea, itzaron Jaungoikoaren agintzan; eta on guztien ugaritasuna zeruan eukiko dozu.

5. Oraingo gauzok bide barik gura ba-dozuz, betikoak eta zerukoak galduko dozuz.

6. Aldikoak erabili, baña betikoak gura izan egizuz.

7. On aldikofakaz ezingo zara asetu, olakoak gozartzeko egiña etzara-ta.

8. Egindako on guztiak ba'zeunkoz be, ezin izango zeinteko zorionekoa ta asetua,- zure on betea, zoriontasun osoa, ostera, guztiak egin ebazan Jaungoikoagan dago,- ta ez lur-zaleak uste ta goratzen daben antzekoa, Kristo'ren jafaitzale onak itxaroten daben, eta euren izketak zeruetan daukiezan gogo ta biotz garbiak nozikpein oraindixe muxtatzen daben antzekoa baño.

9. Gizonakandiko pozaldi guztiak utsalak eta labufak dira.

10. Zoriongafia ta benetako poztasuna egiak bañuan nabaitzen dauana da.

11. Gizon jaungoiko - zaleak bere poztzale Jesu edonora beragaz daroa, ta dirautso : Lagundu egidazu, Jesu Jauna, edonon eta beti.

12. Auxe izan begit nire poza : giza-poztasun barik egotea gogoz gura izatea.

13. Ta zugandiko pozak uts egiten ba-daust, pozik andiena zure gurea ta egiztabide zuzena izan begit: «Etzara ba beti asafe izango, ta beti zemaika be etzara eeongo (1).

XVII ATZALOURUA

ARDURA OSOA JAUNGOIKOAGAN IPIÑI

BBAR DALA

1. JESUKRISTO'K. — Ene seme, zugaz gura dodana egiten itxi egidazu, egoki yatzuna neuk dakit-eta.

2. Zuk gizona zareanez ebazten
(1) Psalm. Clf, 9,

dozu,- giza-gureak bururatzten dautzuzan langoak dira askotan zure eritxiak.

3. GOGO ZINTZOAK.—Jauna, egia da zuk diñozuna.

4. Nik neure buruaren alde euki neinken ardurarik andiena baño andiagoa da zuk nire alde daukazuna.

5. Bere ardura osoa zugan ezarten eztauana, jausteko zori-zorian dago.

6. Jauna, nire guramenak zuzen eta sendo zugan dirauan artean, nigaz zeuk nai dozuna egizu.

7. Nigaz egingo zeunkena ona baño ezin izan leiteke-ta.

8. Ni ilunean egotea gura ba-dozu, onetsia izan zaite,- eta argitan egotea gura ba-dozu be, onetsia izan zaite.

9. Ni poztutea ontzat ba-daukazu, onetsia izan zaite; eta ni atsekabetu gura ba-nozu be, onetsia izan zaite.

10. JESUKRISTO'K.—Ene seme ori, ofelan egon bear, nigaz ibili nai ba-dozu.

1). Atsegíñerako lez atsekaberako gertuta egon bear dozu,

12. Ezeukia ta txiroa, aseá ta aberatsa gogo bardiñaz izan.

13. GOGO ZINTZOAK.—Jauna, gogoz jasango dot zugaitik, zuk gura-ta etofi litzakidan edozer.

14. Zure eskutik ona ta txafa, gozoa ta gafatza, alaya ta ituna gogo bardiñaz artu gura dodaz; eta niri yazoko yatazan guztietan eskefak egingo dautzudaz.

15. Obenetatik zaindu nagizu, ta ez eriotzaren ez gaiztokiaren bíldur enaz izango.

16. Zugandik betiko jaurti ta bizitzako idaztitik kentzen ezpa-nozu, etofi leikedazan lofak ka/terik eztauste egingo.

XVIII ATZALBURUA

BIZITZALDIKO ZORITXARRAK KRISTO'K LÉZ
GOCO RARDIÑAZ JASAN BEAR DIRALA

1. JESUKRISTO'K.—Ene seme ori, ni zerutik zu gaizkatzeafen (salbeteafen)

jatsi nintzan; bear-izanak barik, maitasunak eraginda neugandu nebazan zure makaltasunak,- jasaten ikasi zengian eta bizitzako zoritxafak asafe barik eroan zengizan.

2. Jayo nintzanetik gurutzean il arte-rño, ba, neke-min barik iñoz be enitzan izan.

3. Luíeko gauzen bear-izan andia euki neban, nire aurka espak safitan entzun nebazan,- lotsakizun eta laidoak (irañak) otzan eroan nebazan,- on-egiteen orde z esker-gaiztakeria, aJatzen (mirarrien) orde z biraoak, irakatsien orde z agirakak artu nebazan.

4. GOGO ZINTZOÁK.—Jauna, zure bizitzan jasanbera izan ziñan ezker, ofetan batez bere, zure Aitaren agindua beteten zendula; ondo da nik, obendi efukafi onek, zure gurea dan lez, neureak eroapenez jasatea, ta zeuk gura dozun artean, neure burua zeruratzeko, bizitza ustelkor onen zamea (kargea) eroatea.

5. Oraingo bizitzea astunadala dirudí, baña zure eskefaren bitartez oso irabazkoía egin da, ta zure eredu ta zure deunen oñatz-jafaigafiakaz gaxo inakalentzat eroankofagó ta argitsuago egin da, baña bein alako lege zafean zeruko atea itxita egoanean, eta zeruko bidea ifunago agertzen zanean, eta zeruko efa bilatzeko ardurea ain gitxik artzen ebenean baño, askoz pozgafiago da,- zure Nekaldi (Pasiño) eta eriotzaz zofa ordaindu baño len, onak eta gaizkatzeko (sa)betako) ziranak be zeruan ezin sartu eitekezan-eta.

6. iEskefetan zor dautzut, zure betiko bakalefirako (efeñurako) niri ta siñisle guztiai bide arteza ta ona erakutsi dauskuzulako!

7. Zure bizitzea gure bidea da, ba, ta eroapen deunaren bitartez gure saria zarezan ofegana goaz,

8. Gure aufetik zeu joan eta irakatsi ezpa'zeunskun, zuri jafaitzeko ardurea nok artuko eban?

9. iAmaikatxu ufin eta atzean geldituko litzakez, zure jafaiakide bikañak ikusiko ezpa'lebez!

10. Zure alatz eta irakatsi asko entzunda be epeltzen gareanok, zer egingo ete - geunke, zuri jafaitzeko ofenbeste argi ezpa'geunko?

XIX ATZAUSURUA

IRAKI.TAN JASANLE TA BBNETAKO EROAPENTSU NOR AGIRI DAN

1. JESUKRISTO'K. — Zer diifozu, ene setne?

2. Ken intziriok, nire ta beste deunen nekaldia goznartuta.

3. Oraindiño odola emon arteraño eztozu gogor egin.

4. Gítxi da zuk jasaten dozuna, ainbeste ta ain asko jasan ebenen ondoan; ain gogor ziltzaldak, ain astun lorpetu'ak, ainbeste erataro nekatu ta eragiñak izan ziranen ondoan.

5. Besteen neke gogofagoak gogora-

tzea egoki yatzu, zure neke txikiak efazago eroan al dagizuzan.

6. Eta txikiak dirala ezpa-deritxazu, zure eroan-ezagaitik ete-dan ikusi egizu.

7. Baña txikiak nai andiak izan, guztiak eroapenez eroateko alegindu zaite.

8. Jasateko gertuko zarean neufiz, zufago diarduzu ta geyago irabazten dozu, ta ofetarako gogoz ta oitureaz zoli gertu ezkeru, efazago eroango zeunke.

9. Ez egizu esan: urliagandik onelakorik ezin jasan neinke, eta onangorik nik eztot jasan bear,- kalte andia egin eta iñoz gogoratu be etxatazan burukeria-kaz iraindu nau-ta,- beste bategandik, ostera, jasan bear dodala deritxadanez, pozik jasangot dot.

10. Tentelkcri utsa da asmo ori, eroapen-onoimena zer dan eta saria nok emongo dautsan begivatu barik, irañak eta iraintzaleak neurtzen dauz-eta.

11. Norberari deritxona ta norberak gura dauanagandik baño jasan gura eztauana, ezta benetako eroapentsua.

12. Benetako eroapentsuak eztaue giratzen nagusiak ala bardiñak, ala menpekoak, ala gizon on eta deunak, ala gizon gaito ala zatafak, ala nok jasan-azoten dautsan; bafiz, irazakietatik eta edonozjazo leikeon edozein naigabe, Jaungoikoaren eskutik ba'letorkio lez, dana bardin eta eskefak emonda artzen dau ta irabazi joritzat dauko,- zer txikar-txikafena be, Jaungoikoafen jasaten bada, Jaungoikoaren aufean irabazi barik ezta geldituko-ta.

13. Bufukaldirako gertuta egon zaite ba, garaitza jadetsi gura badozu.

14. Bufuka barik ezin eldu zeinteke eroapen-sarira.

15. Jasan gura ezpa dozu, saririk be eztozu artuko.

16. Baña saria artzea gura ba-dozu, ekin bufukan gizon arauz, eta eroapenaz jasan egizu.

17. Atsedenera neke-bidetik baño ezta joaten, eta garaitzara be ezta eltzen bufuka barik.

18. Goco ZINTZOAK.—Ene Jauna, nire izatasunez eziña yatana, zure eskefak egin-efaz biurtu begist.

19. Zuk ba dakizu gitxi jasan daike-dana, ta neke txiki bat jagi ordukoxe beia noala.

20. Zure izenañen edozelako lorpean erabilia izatea, guragafi ta maitegafi izan bekit,- neke ta atsekabeak zugaitik jasta-tea, nire arimeari oso osasungafi yako-ta.

XX ATZALBURUA ^x

NORBLRU MAKALTASLINA AUTORTZI-A TA
SIZITZA ONETAKO ZORITXARRAK

1. GOGO ZINTZOAK.—Nire gaizakeria, ene Jauna, neure buruaren aurka auto'r-tuko dot, nire argalkeria autortuko dautzut.

2. Safitan gauza txatxar bat da kikil-du ta ituntzen nauana.

3. Gogor ekiteko asmoa artzen dot; baño ziltzaldi arin bat datorkidaneko, lafi-lafi gelditzen naz.

4. Batzuetan, egiz, ezerezkeri bat da ziltzaldi andia dakarstana.

5. Ta ezer nabaitzen eztodalako, zerbaiteskiefago nagoala uste dodanean, putz arin batek lufa jo - eraginda Iez aurkitzen naz.

6. Begiratu egiozu ba, Jauna, nire ezereztasunari ta ondo-ondo dazauzun nire jauskortasunari,- efuki zakidaz eta lupetzatik atera nagizu, bertan jausirik ta betiko etzanda gelditu enaiten.

7. Ni safitan kikilduta ta zure afean lotnatuta izten nauana, onen jauskofa ta griñai gogor egtteko onen makala izatea da.

8. Ta bayetzeraño ezpa-naroe be, nekegafi ta astun yat euren aurkako ekiñaldia, ta egunoro onan bufukan bizitea iguin-iguin dot.

9. Irudipen iguingafiak alde egiten daben baño etofi efazago yatorkidaz, eta ondo ezagutzen dot makala nazala.

10. Begiratu egiozu, afen, arima zin-zin zoen zaindari zarean Isfael'go Jaungoi-

ko oso indartsu ofek, zure otseñaren neke ta miñari, ta egikizun guztietan lagun zakioz.

11. Zeruko indafez sendotu nagizu, gizon zafak ez aragi zatafak, au orañdiño gogoari ondo menperatua eztagota, azpiratu enagian,- eta aragiaren aurka ekin bearko da, bizitza zoritxartsu onetan arnasea artzen dan artean.

12. ¡Au da bizitza! naigabe ta neke barik ezin bizitea, ta alde guztietan lakirio ta arerioak daukazana.

13. Lor eta ziltzaldi bat doaneko, beste bat dator,- eta otaindiño lenengo bufukaldiak dirauala, beste asko ta uste barik datoz.

14. Ta onenbeste samintasunez beteta, ta onenbeste zoritxar eta nekez josita dagoan bizitza, zelan maite izan leike?

15. Ta zer dala-ta deritxo bizitza, onenbeste eriotz eta izufite (peste) sortzen dauzanari?

16. Ta au ta guzti be maite da, ta asko dabiz bizitza onen atsegin bila.

17. Gizartea (mundua) guztia ta utsala dala ta zer-esana ba-da : baña aragi-ifitsak lafegi agintzeu dau-ta, ezta efaz izten.

18. Baña zerbaitzuek gizartea maite izatera ba - garoez, beste zerbaitzuek ezestera garoez.

19. Aragi-ifitsak, begi-ifitsak, bizitz afokeriak gizakeria maitatzera daroe; baña onei zuzen jafaitu oi-dautsen atsekabe ta nekeak gizakeriaganako gofotoa ta gogaitasuna sortzen dabe

20. Baña jau da samiña! gizakeriari emondako arimea atsegin zatafak azpiratzen dau, ta gorputzaren menpean egotea atsegin yako; Jaungoikoaren gozotasuna ta onoinenagandiko ta bafutikojoritasuna eztau ikusi ez muxtatu-ta.

21. Baña gizartea ondo-ondo ezesten, eta lege-bide deunean Jaungoikoarentzat biziten ekin oi-dabenak, oneik benetako buru-ukatzaleai eskiñiko jaungoikozlo

gozotasuna ezagutzen dabe ta gizartea oker dabilela ta askotan iruzur egiten dauala argiroago ikusten dabe.

XXI ATZALBURUA

ON BTA EMOKARI GUZTIEN GANETIK JAUNGOIKOAGAN ATSEDENDU BEAR DALA

1. GOGO ZINTZOAK.—Gauza guztien ganetik eta gauza guztietan, Jaunagan atsedendu zaite beti, ene arimea, deunen betiko atsedena bera da-ta.

2. Josu laztan-laztan eta maite-maitegafi, izaki guztien ganetik zeugan atsedendutea emon egidazu: osasun eta edertasun guztien ganetik, ospe ta dedu guztien ganetik, altasun eta gaitasun guztien ganetik, jakituri ta adimenzofoztasun guztien ganetik, aberastasun eta ederti guztien ganetik, alaitasun eta pozaldi guztien ganetik, izen-on eta gorespen guztien ganetik, samurtasun eta atsegín guztien ganetik, itxarokixun eta agintza guztien ganetik, irabazi ta

gurari guzfien ganetik, emon eta isuri zeinkezan opari ta emokari guztien ganetik, gogoak artu ta nabaitu leiken poz etra atsegin guztien ganetik; azkenez, aingeru ta goiangeru guztien eta zeruko gudarozte guztien ganetik, ikuskor eta ikusi-ezin guztien ganetik eta zeu, neure Jaungoikoa etzarean guztien ganetik.

3. Zeu zara ba, neure Jauna eta Jaungoikoa, onik onena, zeu bakafik gorengoena, zeu bakafik altsuena, zeu bakafik naiko ta beteena, zeu bakafik eztitsu ta atsegingafiena, zeu bakafik edefena ta maitegafiena, zeu bakafik gauza guztien ganetik andiki ta aintzatsuena,- zugan on guztiak batera orniduta dagoz, beti egon dira ta egongo dira; augaitik gitxi ta ufi da zeu barik emoten daustazun edozer, zeu ikusi ta bete-beteen jadetsi ezik.

4. Augaitik uire biotza ezin leiteke benetan atsedendu, ezta osoro asetu be, emokari ta izaki guztiak goituta, zugan atsedendu ezik.

5. Ene ezkontide laztan-lasztan Jesukristo, maitatzale garbi - garbia, izaki guztien jaubea, nok emongo al-daustaz benetako azkatafun-egoak zugana egazegin eta zugan jarteko?

6. Noz egongo ete-naz beste arazo barik, zu nire Jaun eta Jaungoiko ori, oso gozoa zareala ikusi ta gozartzeko?

7. Noz batuko ete-naz oso osorik zugan, zuganako maitasunaz, bere buruaren bape ardura barik, zentzun eta neufi guztien ganetik, .eta guztiak eztakien eraz zeu bakafik nabaitu zaikedazan?

8. Orain, bafiz, safitan zottinka nago, ta nire zoritxafa samintsu daroat.

9. Zoritxar-erbeste onetan safitan lafitu, itundu ta iluntzen naberen gaitz asko jazoten dira-ta, safitan eragotzi, zabartu, zirikatu ta naspiitzen nabe,- zuganako atea zabalik euki eztagidan, eta gogo zoriontsuak beti aukeran daukiezan zure laztan zoragafiakaz poztu enaiten.

10. Nire antziak eta lufean diran askotariko zoritxafak bigundu zagizela,

ene Jesu, betiko aintzaren argia ta arima erbestetuaren poza.

11. Zure aufean itzik barik dago nire aoa, ta nire ixiltasanak itz egiten dautzu.

12. Nire Jaunak noz arte belutuko ete-dau bere etoferea?

13. Betor bere efukafi onegana, ta alaitasuna emon beyo.

14. Bere eskua luzatu, ta gaxo au lafialdi guztietatik atera begi.

15. Erdu, erdu,- nire poza zeu zorean ezkeru, zu barik ez egun ez ordu alairik izan leike; zu zara ba nire alaitasuna, ta zu barik utsik dago nire maya.

16. Efukafi naz eta espetxeratua (kartzelatua) ta oiñ-burdiñakaz lotua lez, zure arpegiaren argiaz indartu ta azke egingo nozun artean, eta adiskidetasunaren arpegia erakutsiko daustasun artean.

17. Besteak zure ordez nai dabena bilatu begie,- baña niri etxat atsegin eta eztot izango be atsegiñik, nire itxaropena ta betiko osasuna zorean nere Jaungoiko ori baño.

18. Zure eskefa nigana biurtu arte, ta zuk niri bafuan itz egin arte, enaz ixilduko ta deadar egiteari eztausat itxiko.

19. JF.SUKRISTO'K.—Emen naukazu, emen nayatortzu, deifu egin daustazu-ta.

20. Zure negar-malkoak, zure arimaren gurariak, zure apaltasun eta biotzdamuak, zugana makurtu ta ekafi nabe.

21. GOGO ZINTZOAK—Eta esan neban: Jauna deifu neutzun, eta zugan poztu gura izan dot, zugaitik dana ezesteko gertu nagoala.

22. Lenengo zeuk itxartu ninduzun, zure bila ibili nendin.

23. Onetsia izan zaite ba, Jauna, zure efuki ugariari dagokionez, zure jopu oneri onegite au egin dautsazulako.

24. Zurejopu onek, zer dauko zuri zer esan-beafik, bere gaiztakeri ta zatarakeriak beti gogoan dauzala, bere burua zure aufean apal-egin baño?

25. Ez zeruko ez lufeko afigafien artean zure antzekorik eztago.

26. Zure egiñak on-onak dira, zure epayak egizkoak, eta lufa ta gauza guztiak zure ardureak zuzentzen dauz.

27. Ofegaitik zuri, Aitaren jakituria zarean ofi, gorespina ta aintza; nire aoak, nire arimeak eta gauza guztiak batera goretsi ta onetsi zagiela.

XXII ATZALBURUA

IAUNGOIKOAGANDIK ARTURIKO ON-EGITE UÇARIEN COMUTEA

1. GOGO ZINTZOAK.—Jauna, zabaldu egizu nire biotza zure legean, eta zure aginduetan ibiltan irakatsi egidazu.

2. Zure gurea ezagutzea, ta zure mesedeak itzal andiaz eta gogarte arduratsuz, bai danak batera bai bana-ka, goratzea emon egidazu,- gaurtik auferantz bear dan lez eskefak egin daiketzudazan.

3. Zure on-egiterik kaskafenagaitik be bear añako esker-gorespenak egiteko, gauza enazala ba dakit eta autortzen dot.

4. Egin daustazuzan on guztiak baño txikiagoa naz, eta zure andikitasunari begiratzen dautsadanean, ofen andi-andia dala ikusiaz, nire arimea indar barik jausten da,

5. Ariman eta gorputzan daukaguzan guztiak,- eta bafuan nainzalean, geurez nai goi-eskefez daukaguzan guztiak, zure on-egiteak dira ta zu eskuzabal, samur eta ontzat goresten zaitue, on guztiak zugandik artu doguz-eta.

◇. Batek geyago, besteak gitxiago artu ba-dauz be, danak zureak dira ta zu barik txikar-txikar bat be ezin jadetsi leike.

7. Andiagoak artu dauzanak be berak irabazi daualakoan bere burua ezin afotu lei, ta besteak baño gorago ezin igon lei, ta gitxiago artu dauanari isekarik ezin egin leyo,- norbere buruari gitxiago ezafi, ta esker-egitean apalago ta eraspentsuagoa dana, andiagoa ta obea da.

8. Ta iñor baño norbere burua za-

tafagotzat daukana ta gaiztoena dala deritxona, andiagoak artzeko gertuago dago.

9. Baña gitxiago artu dauanak ifundu barik eta asafatu barik, eta geyago daukazanari bekaizkeririk izan barik, zure on-egiteak nor-nor dan begiratu barik ofen ugari, ofen urfirik eta esku-zabalez emoten dozuzalako, zugana biurtu ta zure ontasuna al dauan beste goratu bear dau.

10. Guztiak zugandik datoz, augaitik guztietan goretzia izan bear dozu.

11. Zeuk dakizu bakotxari emon bear yakona,- eta onek zer dala-ta gitxiago ta ak geyago daukan ebaztea ezta gure egikizuna, zeurea baño, bakotxaren irabaziak zeatz-zeatz dakizuz-eta.

12. Augaitik Jaun eta Jaungoikoa, azalez eta gizonen eritxiz goretzigafi ta aintzagafi diran asko ez eukitea, on-egite andia dala deritxat; onelan norbere txirotasuna ta kaskartasuna ikusita, astun

eta itun eta kibil gelditu barik, poz eta alaitasun andia artu dagtan,- zuk Jaungoiko ofek, txiroak eta apalak eta giza-keriaren ezegafiak, adiskide ta etxeko izateko autu zenzuzan.

13. Ziñaldari (testigu) dira lur guztian agintzeko ipiñi zenduzan zure Bialduak (Apostoluak).

14. Gizonen artean espaka (kexa) barik itz egiten eben, gaiztakeri ta maltzurkeri bakoak ziran, eta biotz apala ta garbia euken; zure izenafen irañak jasatea be atsegin eben, eta gizakeriak gofotot dauzanak eurak gogoz laztantzen ebezan.

15. Augaitik zu maite zaituana ta zure mesedeak dazauzana, zure gurea ta zure betiko erabagia beragan beteteak geyen poztu bear dau,- ta beste norbaitek andiena izatea gura dauan bestean, bera txikiena izan gureaz asetu ta poztuko da, ta azkenengo tokian lenengoan lez baketsu ta pozik egongo da,- ta ezetsia, ta baztertua ta entzute ta ospe bakoa

izanaz, besteak baño ospetsuago ta andiago ba'litz Iez, pozik egongo da.

16. Zure gureak eta zure deduaren maitasunak gauza guztien ganetik izan bear dabelako, ta artu dauzan eta artuko dauzan on-egiteakaz baño ofeikaz geyago poztu ta atsegindu bear dalako.

XIII ATZALBURUA

KAKE ANDIA DAKARREN LAU GAUZA

1. JESUKRISTO'K.—Ene seme, bakerako benetako azkatasunerako bidea oraintxe erakutsiko dautzut.

2. GOGO ZINTZOAK. — Egizu diñozun ori, Jauna, au entzutea atsegin yat-eta.

3. JESUKRISTO'K.—Ene seme, zure naya baño iñorena obeto egiteko alegindu zaite.

4. Ugari eukitea barik beti ufi eukitea autu egizu.

5. Zeuretzat beti azkenengo tokia ta guztien menpean egotea bilatu egizu.'

6. Jaungoikoaren guraria zugar beti

ondo-ondo betetea, gura izan eta eskatu egizu.

7. Onan diarduan gizona bake ta atsedeen-mugetan sartzen da.

8. GOGO ZINT/OAK. — J a u n a , zure itzaldi labur onek ornitasun andia dauko.

9. Itzez labufa, baño esan-gurez mamintsua ta igaliz betea da.

10. Nik zintzo-zintzo bete al ba'neu, onen laster eneuke artegatu bear.

11. Artega ta astun nagoan bako-txean, ikasbide onetatik ufindu nazala dakust.

12. Baña zuk, dana al dozun ela beti arimearen auferakuntzea gura dozun ofek, esker ugariagoa emon egidazu, zure esan au bete ta nire gaizkakunderako (salbaziñorako) dana egin dagidan.

OLDOZKUN! GAIZTOEN AURKA OTOIT7.A

1. «Nire Jaun e,ta Jaungoikoa, nigan-dik etzaite ufindu: nire Jaungoiko ori, er-

du niri laguntzera> (1), nire arimea atsekabetezko askotariko oldozkunak eta bildur-ikara andiak jagi dira nire aurkarta.

2. Zelan igaroko ete-naz kalterik artu barik?

3. Zelan bifinduko ete-dodaz?

4. «Neu joango naz zure aufetik, diño Jaunak, eta lufeko afoak apalduko dodaz» (2).

5. Espetxeko (kartzelako) ateak edegiko dodaz, eta ezkutuko gauzak agertuko dautzudaz.

6. GOGO ZINTZOAK. —Jauna, egizu diñozun lez, eta oldozkun zatar guztiak zure aufetik igesi begie.

7. Nire itxaropen eta atsegin bakafa auxe da.- atsekabe-aldi guztietan zure magalpera joatea,- ustea zugan ipintea,- biotz-biotzez zuri deitzea,- ta eroapenaz zugandiko atsegiñaren begira egotea.

(1) Psalm. LXX, 13.

(2) Is. XLV, 2.

ADIMENA ARGITZEA ESKATZEKO OTOITZA

1. Bañuko argkasunaz argitu nagizu, Jesu ona, ta nire biotz-bafutik iluntasun guztiak atera egizuz.

2. Nire safitako zabarkeriak ezi, ta lafi narabilen ziltzaldiak kendu egidazuz.

3. Bufukatu egizu gogor nire alde, ta pizti zatafak, au da, ir'its lizunak uxatu egiziiz,- zure onoimena bide dala, nigana bakea etofi ta jauregi deuna dan biotz garbian zure gorespen-durundia safitan entzun daiten.

4. Agindu aize ta ekaitzai; itxasoari esan egiozu: geldi adi, ta ipar-aizeari, ez egik putzik egin,- eta baretasun andia izango da.

5. Lur-ganean argi egin dagien, bialdu egizuz zure argia ta egia; ni zuk argitu arte lur soil ta utsa naz.

6. Goitik zure eskefa isuri egidazu, biotza zeruko iñontzaz busti egidazu,- eraspenn-ura emon egidazu, lufa onduta igali on eta edefak ekafi dagizan.

7. Oben - piloak zapalduta dauken gogoia eragi egizu, ta nire gurari guztia zerukoetan ezafi egizu,- bein zeruko zorientasunaren samurtasuna aoratu ezkerro, lufekoak gogoratzea iguin izan dagidan.

8. tzaki arteko atsegin igeskořetetik kendu ta atera nagizu,- nire guraria guztiz asetu ta poztu leiken izakirik eztago-ta.

9. Lotu nagizu zeugaz maitasunaren marapifo azkatu-eziñaz,-maite zaituenentzaf zeu bakafik be naiko zara ta,- guztiak zu barik zirtzilak dira.

XXIV ATZALBURUA

[ÑOREN BIZITZA-BARRIAK JAKINGURETIK

[Gr-S-L.GIN' BEARRA

1. JKSUKRISTO'K.—Ene seme, etzaite izan begi-luze, ta alpefiko ardurak ez egizuz erabili.

2. Au naiz bestea dala-ta, zuri zer ardua dautzu? Zuk nçuri jafaitu egidazu-

3. Urlia olangoa nai alangoa izan, nai berendiak onan nai alan bizi ta itz egiten dauala-ta, zuk zer daukazu zer ikusirik?

4. Zuk iñoren orde z erantzun beafik eztaukazu; baña zeugaitik erantzun bear-ko dozu.

5. Ta zer dala-ta naspiltzen zara?

6. Nik guztiak ezagutzen dodaz,- ela eguzkipean jazoten dan dana dakust, eta bakoxta nor dan ba dakit, zer asmatu ta zer gura dauan, eta bere asmoak zertara joten dauan be bai.

7. Augaitik guztiak neure ardura-pean ezafi bear dira; baña zuk bake onean iraun egizu, ta artegatzalcari gura dauan bestean artegatzten itxi egiozu.

8. Esan nai egingo dauan dana bere ganera jausiko da, niri ezingo daust ziria sartuta.

9. Kerizpe andiko izenaren, ez askoren kutuna izatearen, ez gizonen berebiziko maitasunaren ardurarik ez egizu izan.

10. Oneik biotzean zabarkeri ta ilutv-tasun andia sortzen dabez.

11. Nire 'ttza pozik esango neuskizu ta nire eskutukoak agertu be bai, nire etoferaren begira arduraz ba'zengoz, eta biotzeko atea edegiko ba'zeunskit.

12. Zoli egon eta otoitzean ernai zaite, ta danetan zeure burua apaletsi egizu.

XXV ATZALBURUA

BIOTZECO BAKE SENOOA TA BEK'ETAKO

AURRERAKUNTZA

1. JESUKRISTO'K.— Ene seme, nik esan neban: «Bakea rzten dautzuet, neure bakea emoten dautzuet, eta eztautzuet emoten gizakeriak (munduak) emon oi dauan lez» (1).

2 Bakea guztiak nai dabe,- baña benetako bakeari dagokiozanen ardurea eztaukie guztiak.

(1) joan, XIV, 27.

3. Nire bakea biotzez apalak eta otzanak diranakaz dago.

4. Zure bakea eroapen andian aurkituko dozu.

5. Niri entzun eta nire deyarijafaitzen ba-dautsazu, bake andian bizi zein-teke.

6. GOGO ZINTZOAK.— Zer egingo dot?

7. JI;SUKRISTO'K.— Egin eta esaten dozun guztian adi egon zaite, ta zure asmoa beti neuri baño ez emon, eta neu izan ezik, ezer ez gura ez bilatzea izan bedi, ta besteen esanak eta egiífak ariñegi ez egizuz apaitu, ta zure ardurapekoak ez-tiranetan etzaite nastu,- eta ba-leiteke gitxi edo banaketan baño ez artegatzea.

8. Baña kezkarik iñoz ez nabaitzea,- ez biotzeko ez gorputzeko nekerik ez jasatea, oraingo bizitzari barik, betiko atsedenekoari dagokiona da.

9. Atsekaberik eztaukazulako ez us-te bakea idoro dozunik, eta areriorik eztaukazunean edozer ez egizu ontzat euki, ta guztiak zure gurearen neufira ya-

tortzuzalako be ondo-ondo zagozala ez egizu uste,- ta eraspén eta gozotasun andia zeugan oartu afen, ez egizu uste izan andia zarea la edo maite-maite zai-tuela,- onoimenen benetako maitatzalea ez talako ezagutzen onangoetan, eta gizonaren auferakuntzea ta ornitasuna be eztago onangoetan.

10. Goco ZINTZOAK. — Zetan dago ba, Jauna?

11. JESUKRISTO'K.—Zeurerik, ez txikian ez andian, ez aldian ez betikotasunean bilatu barik, zareanez zeure burua biotz-biotzez Jaungoikoaren gureari eskin-tzean; guztia aztakin bategaz astunduta, nai zorion - aldian nai zoritxar - aldian Jaungoikoari eskefak arpegi bardiñaz emoten dautsazuzala.

12. Bañuko poz-aldia kendu afen, nekemin astunagoak jasateko zure biotza itxaropen indartsu ta sendoan gertuta egon ba'litz, oneik eta onenbeste eztozula jasan bear-eta, zeure burua zurikatu barik, nire erabagi guztietan ni zu-

zentzat euki ta deuntzat goresten banozu, orduantxe zabiz bakearen bide egizko ta zuzenean, eta bafiro nire arpegia atsegin artean ikusteko uste ziufa euki zeinke.

13. Ta zeure burua oso ezesteraño eltzen ba-zara, jakin egizu atze fi onetan euki leiken besteko bake ugari az poztuko zareaJa.

XXVI ATZALBURUA

IRAKURTEAZ HAÑO OTOITZ APALAZ OBBTO
IRABAZTBN DAUALA GOGOAK BERE AZKATASU-
NA, TA AZKATASUN ONEN ISIKAINASUNA

1. GOGO ZINTZOAK,—Jauna, auxe da gizon ornidua ren egikizuna: zerukoeta-rako asmoan ez otzitate, ta ardura askoren artetik ardura barik lez igarotea,- ez nagiaren antzera, gogo azkearen eskubideaz izaki bateri be zalekeri okefez eutsi barik baño.

2. Neure Jaungoiko samur - samufa, lafegi nastu enaiten, bizitza onetako ar-

duretatik jabon nagizula daskatzut: gorputzaren bear-izan askotatik, atseginke-riak atzitu (afapau) enagian,- arimaren eragozpen guztietatik, lofez ausita jauñi enaiten.

3. Eztiñotzut giza - uskeriak biotz-goseaz gura dauzan gauzetatik jabon nagizula, baña bai nai leukenean bafuko azkatasunera ezin sartu al daiten, zure otseñaren gogo au, il bear dogun guztioen zoritxafak neketsu astundu ta atzeratzen dabenetatik zaindu nagizula.

4. Neure Jaun eta Jaungoikoa, gozotasun esan-eziña,- betikoetzazko maitasunetik aldendu, ta oraingo edozelako atsegiñen gaizto baten itxaropenaz beraganatzen nauan aragi-atsegiña gafaztu egidazu.

5. Ezpenagi garaitu, ene Jaungoikoa, aragi ta odolak ezpenagi garaitu,- gizake-riak (munduak) eta bere aintz labufak ezpeist iruzur-egin,- txefenak eta bere maltzurkeriak ezpenagi oinperatu.

6. Jarkiteko indafa emon egidazu,

iasateko eroapena ta irauteko sendota-suna.

7. Lufeko atsegin guztien orde zure gogoaren igortze bat emon egidazu, ta aragi-maitakeriaren orde zure izenagazko maitasuna isuri,

8. Janaria, edaria, jantzia ta gorpuzari eusteko bear diran beste enparauak be, gogo gartsuari astunak yakoz.

9. Gurari lafegiaz arazotu barik, beafezkoak neufiz erabiltea emon egidazu.

10. Guztiak iztea ezta zuzen, gorpuzta janaritu bear da-ta.

11. Baña gañerakoak eta atsegingafi-enak bilatzea lege deunak galazoten dau,- bestela aragia gogoaren aurka jagiko litzake. Onangoen artean, Jauna, zure eskuak arteztu ta irakatsi begiste, geyegikeririk egin eztagidan.

XXVII ATZALBURUA

NORBERAZKO MAITAKERIAK BHTIKO ONKTIK
ASKO ATZERATZKN DAUAI.A

1. JESUKRISTO'K.—Ene seme, danaren orde z dan emon egizu, ta zeure buruarena ezetan be etzara izan bear.

2. Zure buruaganako maitakeriak lufeko edozek baño kalte geyago egiten dautzula, jakin egizu.

3. Zeuk dautsezun maitasun eta zaltetanaren neufiz, eurakaz geyago edo gitxiago batuta egongo zara.

4. Zure maitasuna garbia, bakuna ta zuzena ba'litz, ezek be etzindukez Iotuko.

5. Eukitea legeko etxatzunik ez egizu gura.

6. Bafuko azkatasuna eragotzi ta kendu leiketzumik ez egizu euki gura.

7. Gura edo euki zeinkezan guztiaz zure buru oii biotzaren bafu-bafutik neuri ez emotea, afitzekoa da.

8. Zegaitik argaltzen zara alpefiko ituntasunakaz? zegaitik nekatzen zara ganezko ardurakaz?

9. Zagoz neure naira, ta kalterik eztozu izango.

10. Zeu erosoago ta gogozago ego-teafen, onen edo aren bila ba-zabiz, nai emen nai an egon nai ba-dozu, bakean eta ardura barik. bein be etzara egongo; utsen bat gauza guztietan eta aurkarien bat edonon aurkituko dozu-ta.

11. Ra atatik jadetsi ta ugarituak barik, ezetsiak eta biotzeko sustafetik ateraten danak on egiten dau.

12. Ta ori diru ta ondasunetzaz, baita andi-gura ta txaloak entzun gurez be aditu bear da, oneik danok Iudiagaz igaroten dira-ta.

13. Gogoa bero euki ezik, tokiak gitxi zaintzen dau.

14. Ta kanpoan bilatuko bakean luzaroan eztau iraungo, biotzaren benetako euskafirik ezpa - dauko, au da,

neugan ezpa-zagoz,- ni barik aldatu zeintekoz, baña obetu ez.

15. Bein garaya eldu ta artu ezkeru, iges-egin zeuntsana ta geyago aurkitu dozu-ta.

BIOTZ-GARKIKUNTZA TA ZERUTIKO JAKITURIA

ESKATZEKO OTOVITZA

1. GOGO ZINTZOAK. — Goteunaren (Espiritu Santuaren) eskefaz sendotu nagizu, ene Jaungoikoa.

2. Bafuz sendotzeko ta nire biotza alpefiko ardura ta lafi-aldietatik utsituteko, ta nai zatafa nai edefa dan edoze-ganako askotariko zalekeriak eroan ena-gien, indafa emon egidazu i guztiak badoazala ta neu be eurakaz noala ikusi dagidati; eguzkipean eztago, ba, ezer iraunkofik; uskeriak eta gogo-atsekabeak baño eztagoz.

3. Onan goznartzen dauna, auxe da jakituna.

4. Jauna, zerutiko jakituria emon

egidazu, gauza guztien ganetik zeu bilatu ta aurkitzen, ta zeu gozartu ta maite izaten; eta enparauak zure jakiturian diran lez ezautzen ikasi dagidan.

5 Zurikatzaleagandik alde egiteko zurtasuna, ta aurkariari jasateko eroapena emon egidazu,- edozein itzen aizeboladagaz zirkiñik ez egitea, ta zurikatzale gaiztoari belafirik ez ezartea jakituri andia da-ta; onan zeruko bidetik eskier jafaitzen da.

XXVIII ÁTZALBURUA

MI.\ rXARTO'ESALHEN AURKA

1. JESUKRISTO'K.—Ene seme, norbaitzuek eritxi txafean ba-zaukiez, eta entzun gurako efzeunkena ba-diño be, etzaita asařatu.

2. Zuk zeure buruatzaz oraindiño txařagoak siñistu bear dozuz, eta beste iñor baño zeure burua makalagotzat euki egizu.

3. Zeure bafuan ba-zabiz, egaz doa-

zan itzai jaramon andirik eztautsezu egingo.

\. Aldi txafean ixilik egotea, ta nigana biotzez biurtzea, ta giza-eritxiagaitik ez artegatzea, ezta zurtasun txikia.

5. Zure bakea ezpedi egon gizonen aotetan.

6. Zutzaz nai ondo nai txarto etsi, beste gizon bat etzara.

7. Non dago ba benetako bakea ta benetako aintza? neugan ez ete?

8. Ta gizonen begiko izan gura eztauana, ta ofein iguin izateko bildur ezтана, bake andian biziko da.

9. Biotzaren kezka ta zentzunen nasaikeri guztiak bidebako maitakeri ta alpefeko bildufetik sortzen dira.

XXIX ATZALBURUA

IORKALDIAN JAUNGOIKOAI OEU TA BERA

ONETSI 8LARRA

1. GOGO ZINTZOAK.—Zure izena beti, beti onetsia izan bedi, Jauna : ziltzaldi ta lor au nleri etortea gura izan dozulako.

2. Ezin neyo iges-egin,- zugana bafiz, jo bear dot, niri lagundu ta nire onerako biurtu dagistazun.

3. Jauna, lorpean nago orain, eta nire biotza lafi dago,- ta estu-estu narabil min onek.

4. Ta orain, Aita laztana, zer esango dot? Kezkaz inguratua nago. Estualdi onetatik atera nagizu.

5. Ni oso apalduta gero, zeuk azkatu nagizunean, zeu goratua izan zaitezcan eldu tiaz ni estu-aldi onetara.

6. Atsegin izan begitzu, Jauna, ni azkatzea,- nik ba gixaxo onek zu barik zer egingo dot, eta nora joango naz?

7. Oraingoz bc eroapena emon egidazu, Jauna.

8. Lagundu egidazu, neure Jaungoikoa, ta lor astunak azpian eukiko banebe be enaz bildurtuko.

9. Hta orain onelako estu-aldian zer esango dot?

10. Jauna, zure naya egin bedi. Lofak eta zoritxafak ondo irabazita daukadaz.

11. Oraindiño egoki yat jasatea, ta eroapenaz jasango al dot, ekaitza igaro ta baretuko dan artean.

12. Guztiz lufa jo eztagidan ziltzaldi auxe be niri kentzeko, ta bere indafa gitxiagotzeko zure esku alguztiduna indartsua da,- orain artean be safitan egin daustazunez, nire Jaungoiko efukitsu ofek.

13. Ta Goikoaren eskumaren aldakuntza au, niri zailago yatan bestean, zuri efazago yatzu.

XXX ATZALBUBUA

JAUNGOIKOZKO LACUNTASUNA ESKATU, TA
ESKERRA BARRIRO BE EUKIKO DOGULA
USTE BEAR DOGU

1. J.ESUKR[STO'K.—Ene seme, «neu naz !or-egunean sendotzen dauan Jauna».

1. Ondo ez yoatzunean, erdu neugana.

3. Otoitzera beluegi biurtzen zarea-

lako, geyenez, eragozten yatzu zerutiko atségiña.

4. Niri gogoz otoitz egin baño len, atsegin askoren bila ibili ta poza atati-koetan artzen dozu.

5. Augaitik nigan itxaroten dabenak zaintzen dodazana neu nazala, ta ni barik ez gauzazko laguntasunik, ez onu onuraturik, ez osagafi iraunkofik da-goala ikasi artean, zuri danak be on gitxi egiten dautzue.

6. Baña bein ekaitz ostean arnasea artu ezkeru, sendotu zaite nire efuki argitan,- gauza guztiak osorik baita ug-ariz eta gonburuz lengoratzeko ur nago ta, diño Jaunak.

7. Niretzat gatxa danik ete- dago ba? ala esan, baña egiten eztauanaren antzekoa ete-naz ba?

8. Non dago zure siñismena?

9. Zagoz sendo ta iraun egizu.

10. Gizon sendo ta adore andikoa izan zaite, ta atsegiña bere orduan elduko yatzu.

11. ttxaron egidazu, itxaron,-etofiko naz eta osatuko zaitut.

12. Ziltzaldia da lafitzen zaituana, ta bildur utsala, ikaratzen zaituana.

13. Zetarako yatzu jazo leikezanen ardurea, iluntasunaren.ganera iluntasuna izateko baño? «Egun bakotxari naiko yako bere zoritxafa». (1)

14 Bear ba-da iñoz jazoko eztiran etortekoakaitik, lafitu edo poztutea uskeria da ta onik eztakar.

15. Baña onango asmakeriakaz norbere burua atzipetzea giza-makaltasunari dagokio, ta arerioari ofen efaz ifi egiten iztea, adore ufiaren ezaugafia.

16. Berari eztautso ardura egíakaz ala guzufakaz norbaitei ifi ta iruzur egiten dautsan,- ezta nai oraingoan maitasunaz nai gerokoen bildufaz Iufajoazo tzkero.

17. Beraz, zuen biotza ezpedi lafitu, ezta bildurtu be.

18. Neuri siñistu, ta nire efukian us-tea euki egizu.

(1) Matth., 6, 34.

19. Nigandik ufiñago zagozala uste dozunean, safitan ufago naukazu.

20.. Zuk dan-dana galdutzat lez daukazunean, safitan orduantxe ufean dozu asko irabazteko erea.

21. Ezta dana galdu, zerbait zure aurka jazoten yatzunean.

22. Orain eretxi yatzunez eztozu ebatzi bear, eta edonondik datofen lofari be eztautsazu eutsi bear, bere azpitik urteteko usterik ezpa-lego lez.

23 Apur baterako lofen bat bialdu edo gura izan dozun atsegiña kentzen ba-dautzut be, ez uste bertanbera itxita zaukadazanik. .

24. Zeruko jaurefira (efeñura) onantxe eltzen da.

25. Ta benetan zuri ta nire otsein guztiai obe yatzue naigabeakaz eragiñak izatea, dana zeuoen gogora eukitea baño.

26. Oldozkun ostenduak nik ba dauzadaz, eta ba dakit zure onerako ondo yatzula nozik-pein atsekabetuta iztea,

zorion-aldian afotu etzaitez, eta etzareana zarealakoan zeure burua edertzat euki eztagizun.

27. Emon dodana kendu, ta atsegin yatanean ostera be emon dagiketzut.

28. Emoten dautzudanean neurea da; ta bafiro kentzen dautzudanean zurerik eztautzut artu,- emoniko onak eta emokari orniduk neureak dira-ta.

29. Neke edo naigabeen bat bialtzen ba-dautzut, ezpedi asafatu, ta ezpegi lufa jo zure biotzak: nik bereala eragi ta edozein lor pozera aldatu dagiketzut.

30. Baña zugaz onetara diardudanean, zuzena ta oso txalogafia naz.

31 Zuzen ebatzi ta egiaren arauz eristen ba-do zu, naigabeakaitik bein be ofen lafi etzara itundu bear, poztu ta niri eskafak egin, eta pozgafi bakafa auxe izan dagitzula: samñez astindu ta efuki barik joten zaitudala.

32. «Aitak maite izan nauan lez, neuk be zuok maite zaituet» (1), esan neutsen
(1) Joan.XV, y.

nire ikasle kutunai; eta eurok pozaldi aldikofetara barik, benetan bufuka gogofetara bialdu nebazan,- gorespentara barik, ezespentara,- alpeferira barik, lanera; atsedenera barik, eroapenaz igali (frutu) asko ekartera.

33. ítz oneitzaz gomutatu zaite, ene seme.

XXXI ATZALBURUA

IZAKI GUZTIAK EZBTSITEA, ISGILLEA AURKITU
AL (ZÁTEKO)

1. GOGO ZINTZOAK.—Jauna, oraindiño oso beafa yat esker ugariagoa, ez iño ez ezek ezin eragozteko bestean gora eldu bear ba-dot.

2. Ezek lotuta naukan ar.tean, zugana azke ezin dot egaz-egin.

3. Egaz azke egin gura eban iñoanak: «Usoaren antzeko egoak nok emongo daustaz, egaz egin eta atsedendu naiten» (i).-

(1) Psalm. LIV, 7.

4. Asino garbia baño garbiagorik, zer?
5. Eta lufean ezer gura eztauana baño azkeagorik, nor?
6. Ofegaitik izaki guztien ganera igon eta norbere buruaz aitzuta, gogo goratu ta geldi begiratu bear da, zuk, guztien Egile ofek, izakiakaz antzik eztaukazula ikusteko.
- 7 Ta burua izaki guztietatik utsituten eztauanak, Jaungoikoarenetan azkezin jardun leike.
8. Augaitik ikuskor eta izaki guztietatik alde egiten dakienak gitxi diralako, gogo-ikusketarako gitxi aurkitzen dira.
9. Arimea jaso ta bere ganeraño eragiteko, esker andia bear da.
10. Ta gizona guztiz goratuta, ta izaki guztietatik azkatuta, ta Jaungoikoari oso batuta ezpa-dago, dakian eta daukan guztia be ezta anditzal andiesteko.
11. Luzaioan txiki ta luña joa izango da, neufibako ta amaibako on bakafa barik beste ezer anditzat daukana.

12. Ta Jaungoikoa eztana ezebe ezta, ta ezereztzat euki bear da.
13. Gizon goi-argitu ta eraspentsuaren jakituri, ta eleiz-gizon ikastun zoliarren jakituri artean alde andia dago.
14. Ekiñaren ekiñaz gizonak bere indafez lortzen dauan jakituria baño, jaungoikozko eragikunaz goitik dariona askoz be bikañagoa da.
15. Ikuskera-zale asko aurkitzen díra, baño atarako bear diranetan jarduteko ardurarik eztauke.
16. Benetako ildurea baztertuta, irudi ta agirikoetan gelditzea eragozpen andia da.
17. Eztakit zek ez zein asniok garoazan, ez zer gura dogun gogo-zaleak gareala diñogunok: igeskofoak eta zirtzilak eskuratzeko onenbeste neke ta ardura asko ge'ago artzen dogula, goznartzeko geure bafura nekez eta belu batzen gara-ta.
18. Au da samiña! apurtxu bat bafuratu ordukoxe, bereala urteten gara

kanpora, ta gure egiñak zeatz eztoguz arakatzen.

19. Gure zaletasunak non daukaguzan eztogu begiratzen, eta gure biotza galduta dagoalako negafik eztogu egiten.

20. «Aragi osoak bere bidea usteldu eban» (1), eta ofegaitik etofi zan uriyola andia.

21. Gure biotza askoan ustelduta dagoan ezker, bafuko indar-ezaren ezaugafi diran egiñak be ustelduak izango dira.

22. Biotz garbitik dator bizitza onaren igalia.

23. Norbaitek asko egin dauan itanduten da, baña onoimenaz egin ete-dauan, ofen arduraz ezta begiratzen.

24. Indartsua, aberatsa, galanta, idazle azkafa edo ona, abeslari ona, langile ona nor dan aztertzen da,- baña gogoz txiro, eroapentsu, otzan, eraspentsu ta bafu-zale ba-ete dan askok eztabe aifatu gura.

(1) Gen. VI, 12.

25. Gizatasunak gizonaren atetikoe-tara begiratzen dau,- eskefa, bafiz, bafukoetara biurtzen da.

26. Ari safitan iruzur egiten (engañetan) dautse; baña onek Jaungoikoagan itxaroten dau, iruzur egin eztagioen.

XXXII ATZALBURUA

NORBr.RE BURUA UKATZEA TA IRRITS GUZTIAK
IZTEA

1. JESUKRISTO 'K. — Ene seme, zeure buruari osoro ukatu ezik, benetako azkatasuna ezin euki zeinke.

2. Jaubeak, norbere buru-zaleak, griñatsuak, geyegi jakin-zaleak, eta beti bigunkerien bila ta ez Jesukristo'ren bila dabizanak, eta iraungo eztauana safitan asmatzen eta eratzen daragoyoenak lotuta dagoz.

3. Jaungoikoagandik eztaofen dandana ondatuko da.

4. Esakun labur eta mamintsu oneri eutsi egiozu.

5. Guztiak itxi egizuz, eta guztiak aurkituko dozuz,- ifitsa itxi egizu, ta atsedena idoroko dozu.

6. Auxe gogoan erabilzu : ta 'oeteten dozunean, dana ulertuko dozu.

7. GOGO ZINTZOAK.—Jauna, au ezta egun baterako lana, edo ume-olgetea,- bafiz, ofen esakun labufean lekaideen ornitasun osoa sartzen da.

8. JESUKR.STO'K.—Ene seme, osotasunerako bidea zein dan entzunda atzera eginbeafik edo kikildubeafik eztaukazu,- goragoetarako alegindu, edo gitxienez igoteko gurariakaz bizi zaite.

9. Zeure buru-zale ezpa'ziña, ta bakafik neure gurarira ta emon dautzudan nagusiaren naitara osoro ba' zengoz,- orduan bai neure begikoa izango zintzake, ta zure bizitza osoa poz eta atseginetan igaroko litzake.

10. Oraindiño iztekorik asko daukazu, ta ofek guztiok oso-osoa neuretzat itxi ezik, eskatzen dozuna eztozu jadetsiko.

11. Aberals izateko sutan garbituko ufea,- au da, beko guztiak ostikopetzen dauzan jakituri zerutafa neuri erosi dagistazula biotzez dirautzut.

12. Lufeko jakituria ta gizarteko ta zure atsegingafi guztiak atzeratu egizuz.

13. Gizonen eritxian edefak eta goikoenak diranen ordez, zeuretzat zatafenak erosteko esan dautzut; oso zatafa, txatxafa ta aitzua dala dirudi zerutiko benetako jakituria: au ezta afopuztuten eta eztaki lufeko andikeri-bila ibiltzen; berau askok eta askok irakasten dabe, baña eginetan ufin daukie,- ta berau da bitxi eder-edefa, askorentzat ostendua.

XXXIII ATZALBLIRUA

BIOTZAREN ALDAKORTASUNA, TA GURE AZKEN-ASMOA JAUNGOIKOAGANA ZUZENDU BEARRA

1. JESUKRISTO'K.—Ene seme, ez egiozu siñistu zure gurariari; orain dana Iaster besteratuko yatzu-ta.

2. Bizi zarean artean, gura ezta be, al-

dakoña izango zara, batzuetan pozik, beste batzuetan itun,- batean baretsu, bestean artega,- orain bero, gero epel,- orain langife, gero alper; orain astun, gero arin aurkituko zara. Baña gogotzazkoak ondo aditzen dauzan jakituna, gorabera onein goitik dago; bere bafuan nabaitzen daunari, ta aldakortasun aizeak nondik putzegiten dauan begiratu barik, beré a'smo osoa bear eta gura dauan elburura zuzendu dedin arduratzen dala.

3. Ainbeste jazoeren artean asmo bakanaz, aspertu barik niri begira egoten dana, beti bat eta zirkin barik iraungo dau.

4. Ta asmo - begia garbiago izan, ekaitz askoren artean geldiago iraungo dau.

5. Baña datofen edozelako atseginafira efaz begiratzen da-ta, askotan asmo garbiaren begia lausotu egiten da, norberekoitasunaz orbandubakoak gitxi baño eztira-ta.

6. Onelan judatafak bein Betania'ko

Marte ta Miren'enera joan ziran Jesu' gaitik, baita Elazar ikusteafen be.

7. Asmo - begia bakuna ta zuzena izan, eta bitarteko guztiak itxita nigana zuzendu dedin, garbitu egin bear da

XXXIV ATZALBURUA

MAITATZALIE.tKI GUZTIAK liAÑO CHYACO TA
GLIZTIETAN JAUNGOIKOA VAKOLA
GOZOGAHIir.MA

1. GOGO ZINTZOAK.—Ona emen neure Jaungoikoa ta guztiak.

2. Zer geyago gura dot; eta zer zori-ontsuagorik gura nengike?

3 Auxe dan itz eztitsu ía samufa, baña Jauna maite dauanarentzat; eta ez lufa ta lufekoak maite dauanarentzat.

4. Neure Jaungoikoa ta guztiak.

5. Ulertzen daunari naiko esan yako, ta safitan esatea atseginafira yako maitaleari.

6. Zu berton egon ezkerero, dana atseginafira,- bafiz, zu ufin egon ezkerero, guztiak gogaikafi.

7. Zuk biotz baretsua, bake andia ta poz alaya sortzen dozuz.

8. Zuk edozetzaz ondo eritxi ta guztietan zeu goretsiazoz dagizu, ta zu barik (uzaroan atsegingafi ezer ezin izan leike,- ostera, zerbait atsegingafi ta gozogafi izateko, zure eskefak antxe egon, eta zure jakituriak eztitu bear dau.

9. Zu gozo zayakezanai, zer etxake gozo izango?

10. Ta gozo etzayakezanai, atsegiñ-ik zek emongo dautse?

11. Baña munduko jakitunak eta aragi-zaleak zure jakituria eztzaue,- aetan afopuzkeri andia ta oneitan eriotzea aurkitzen da-ta.

12. Baña lufekoak ezetsi ta aragia ilduratuta zuri jafaitzen dautzuenak, uskeritik egira ta aragitik gogora igaroten dira-ta, benetako jakitunak dirala agiri da.

13. Onei Jaungoikoa gozo yake, ta izakietan dagoan on guztia Egifearen aintzarako artzen dabe.

14. Baña Irazale ta izakiaren, betikotasun eta aldiaren, irazanbako argi ta argituaren gozotasuna oso bestelangoak dira.

15. Irazanbako argi guztiak goitzen dozuzan betiko argi ofek, nire biotz bafuraño sartuko dan tximista dizdira-tzafea goitik bialdu egizu.

16. Garbifu, poztu, argitu ta biztu egizuz nire gogoa ta beronen almenak, pozaren pozezko lafegitasunean zuri batu nagizun.

17. Ene, ta ordu zoriontsu ta guragafi au noz etofibo ete-da, zure arpegiz asetu nagizun, eta guztietan guztia izan zakidazan?

18. Au emongo daustazun artean poz osorik eztot izango.

19. Baña au da samiña! oraindiño gizon zaña nigan bizirik dago; oraindiño eztago guztiz gurutzean josita, eztago osoro ilda; oraindiño gogoaren aurka gogorjagiten da,- bafuko gudak dauzala, arimaren agintzeari bakean eztautso izten.

20. Baña zu, «itxasoaren indafa ezi ta ureska-asafea ibitzen dozun ori» (1), jagi zaite ta lagundu egidazu. «Efi guda-zaleak ondatu egizuz» (2) zure indafez bifindu egizuz, zure alatzak (mirariak) erakutsi egizu², eta zure eskumea aint²atua Ízan bedi,- zugar neure Jaun eta Jaungoiko ofegan izan ezik, niretzat ez itxaropenik ez estalperik eztago-ta.

XXXV ATZALBURUA

IJIZITZA ONETAN ZILTZALDIAK EZ IZATEKO
ESKIEKTASUNIK I.ZTAGOALA

1. JESUKRISTO'K. — Ene seme, bizitza onetan bein be etzagoz eskier (seguru), eta bizi zarean artean gogo-iskiluak beti be beafekoak dozuz.

2. Arerioen artean zabiz, eta eskumatik eta ezkefetik ekiten dautzue.

3. Beraz, babeskintzat (eskudotzat)

(1) Psalm. LXXXVIU, 10.

(2) Psalm. LXVII, 31.

eroapena ezpa-darabil^u, zauri barik luzaroan etzara egongo.

4. Onetzaz gañera, datofen guztia egizko asmoaz neure edefagaitik jasateko (sufriiduteko) zure biot^a neugan sendoro ezarten ezpa-dozu, bufuka gogor ofi ezingo dautsazu eutsi, ta zorionsuen sariraño be ezirgo zara eldu.

5. Beraz, zoaz aufera gizon-arauz, eta datofena datofela, gogor bufukatu egizu.

6. Garaitzaleari mana emoten yako ba,- alpefentzat, bafiz, zoritxar andia gelditzen da.

7. Bizitza onetan atsedena-bila ba-zabiz, gero betiko atsedenera zelan elduko zara?

8. Atsedena asko barik, eroapena andia eukiteko alegindu zaite.

9. Benetako bakea zeruetan bilatu egizu ta ez lufean,- ez gizonetan, ez beste izakietan, Jaungoikoagan baño.

10. Jaungoikoafen zoriixar guztiak: nekeak eta miñak, ziltzaldiak, lofaldiaki beartasunak, gaxotasunak, irañak, esa-

meseak, agirakak, apalaldiak, lotsaldiak, zuzentzeak eta ezesprenak pozik jasan bear dozuz.

11. Oneik gauzok onoimenerako laguntzen dabe; oneik Kristo'ren ikaslea egiztuten dabe. oneik egiten dabe zeruko burestuna (koroia).

12. Nik neke labufaren ordezt betiko saria, ta Iots igeskofaren ordezt amaibako aintza emongo dot.

13. Gogozko atsegiñak beti zeure gurarira eukiko dozuzala uste zozu?

14. Nire deunak be beti ez ebezan eukiten,- eta bai neke astunak, askotariko ziltzaldiak eta atsekabe gofiak.

15. Baña eroapenez jasan ebezan, eta euren burua baño Jaungoikoagan uste andiagoa eben: «aldi onetako nekeak eurekaz irabaziko dogun geroko aintza-
ren aldean ezer ezdirala» (1) ba ekien-eta.

16. Askok negafen negafez eta nekeen nekez oztaz jadetsi ebena, zuk be reala euki gura dozuz? 'f

(1) Rom. VIII, 18,

17. Jaungoikoagan itxaron egizu, gizon-arauz ekin egizu ta sendotu zaite; ta ustea galdu barik eta igesi barik, gorputza ta arimea beti-beti Jaungoikoaren aintzarako eskiñi egizuz.

18- Nik bete-beteandainduko dauztut: lofaldi guztietan ni zeugaz egongo naz.

XXXVI ATZALBURUA

GIZONEN HRITXI UTSAILEN AUUKA

1. JKSUKRISTO'K.—Ene seme, zure biotza Jaunagan sendo ezafi egizu, ta zure bafuak on eta efubako ebazten zaituean, gizonen eritxiari bildufik ez egiozu izan.

2. Ofelan jasatea on eta zorionekoa da,- eta biotz apalari ta ustea norberagan baño geyago Jaungoikoagan daukanari etxako astun egiten.

3. Askok lafegi itz egiten dabe-ta, gitxi siñistu bear yake.

4. Baña guztien gogoko izatea be eziña da.

5. Paul deunak Jaunagan guztiai atsegin izaten ekin afen, eta guztientzat guztia egin afen, bera gizonak epaitzea ezereztzat etsi eban.

6. Besteen onbiderako ta gaizkakunderako (salbaziñorako) beragan egoana ta al eban guztia egin eban,- baña onan be batzuen nozean-beingo eritxi ta ezepenetatik azke etzan bizi.

7. Augaitik dana ezagutzen dauan Jaungoikoaren eskuetan itxi eban dandana, ta min zitalen aurka, baita uskeri ta guzufak asmatu ta gura-aña esaten dabezanen aurka, apaltasun eta eroapenaz zaindu eban bere burua.

8. Baita batzuetan erantzun be egin eban, bere ixiltasuna zala-ta makalak jausi ez eitezan.

9. Nor zara zu gizon ilkoñaren bildur izateko?

10. Gaur ba-da, ta biar ezta agiri.

11. Jaungoikoaren bildur izan zaite, ta gizonen dardareaz etzara ikaratuko.

12. Gizonak itzez nai irañez zer egin leiketze?

13. Zuri baño bere buruari kalte geyago egingo dautso, ta naiz-nor dala be Jaungoikoaren epaitik ezingo dau igesik egin.

14. Jaungoikoa gogoan erabilzu, ta itz mingafiak dirala-ta etzaite ibili ezta-baidaka.

15. Ta orain azpira jausten bazara, ta irabazi eztozun lotsea jasaten ba-dozu, ofegaitik etzaite asafatu,- eroapenezaz zeruko zure saria ez egizu gitxitu,- bafiz, zerura neuri begiratu egidazu, lots eta iraiñ artetik atera ta bakotxari, bere egiñen neufiz, zoryakonaemoteko altsua naz-eta.

XXXVII ATZALBURUA

BIOTZAREN AZKATASUNA JADESTEKO NORBERO
BURUAREN UKAPEN GARBI TA OSOA

1. JESUKRISTO'K.—Ene seme, zure burua itxi egizu, ta aurkituko nozu.

2. Ezer gura barik ta zeuretu barik zagoz, eta beti irabaziko dozu.

3. Bein zeure burua itxi ta bafiro artu ezik, ber-bertatik esker joriagoa emongo yatzu.

4. GOGO ZINTZOAK. — Jauna, zeinbat bidar burua ukatu, ta zeintzuetan itxi bear dot?

5. JESUKISTO'K.—Beti ta ordu guztietan, txikian lez andian be.

6. Ezebe eztoz beresten, guztietatik erantzita aurkitu gura zaitut-eta.

7. Bestelan, zu nirea ta ni zurea zelan izan gintekez, zure gura osoa bafutik eta azaletik eranzten ezpa dozu?

8. Erantzte ori lastefago egifiaz obe izango yatzu,- eta osoago ta biotzetikoago egiten dozun neufiz, niri atsegingafiago izango zakidaz, eta geyago irabaziko dozu.

9. Batzuk euren buruari ukatzen dau-tse, baña ez guztietan,- Jaungoikoagan eztabe itxaroten uste beteaz, eta augaitik euren buruaz arduratzen dira.

10. Beste batzuk, bafiz, fenengoan dana eskintzen dabe,- baña gero, ziltzaldia eraginda, euren etara itzultzen dira, ta onbidean ezebe eztira auferatzen,

11. Oneik euren buruari ukatu ta norberaren egunoroko eskintzea egiten ezpa-dabe, biotz garbíaren benetako azkatasmiera la nire adiskidetasun atsegingafira eztira elduko,- ori barik batze pozkofik eztalako ta ezin izan leikelako.

12. Safi - safitan esan dautzut eta orain bafiro dirautzut : burua itxi, buruari uko egiozu, ta bafuko bake ugaria gozartuko dozu.

13. Guztíaren orde z guztia emon egizu: ezer ez egizu bilatu, ezer ez egizu eskatu,- neugan zintzo ta ezbai barik zagoz, eta eukiko nozu.

14. Biotza azke izango dozu, ta iluntasunak etzaitue ostikopetuko.

15. Onetarako izan bediz zure ekiñak, onetarako zure gurariak, jaubetasun guztia erantzita Josu bilosari bífosik

5. Auxegaitik Josue'ri ta Isfaeldat'ai Gabaondafak ziria sartu eutsela irakurten dogu; lenengo Jaungoikoaren erantzuna ifandu beafean, itz labanai ariñegi siñistu eutselako, efuki kirtenak iruzur-egin eutsen.

V V V I V A

AAAIA ATZALBURUA

CIZONAK ARAZOETAN [Í7.TAUALA IZAN' BEAR
ARDURATSU.r.GIA

1. JESUKRISTO'K.—Ene seme, betineuri ardurapetu egidazu zure auzia, bere aldian neuk ondo atonduko dautzuteta.

2. Nire erabagiaren zain zagoz, eta onurea nabaituko dozu.

3. GOGO ZINTZOAK. — Jauna, guztiak oso pozik ardurapetzen dautzudaz, nire asmaketak gitxi auferatu leike-ta.

4. Etorteko diran jazoerai asko itsatsiko ezpa'nintzkie,- ostera, ber-bertatik nire burua zure ondo-gurerako eskiñiko ba'neu!

5. JESUKRISTO'K. — Ene seme, gizonak safitan gura dauan zerbaitera eltzeko alegiñak egin daroaz,- baña bein beraganatu ezkerro, beste era batera eristen asten da: zerbaitganako gure zaletasunak eztira izaten iraunkofak, batetik bestera bultzatzen gaitue-ta.

6. Ezta ba txikia txikafenetan be norbere buruari ukatzea.

7. Gizonaren égizko auferakuntzea bere buruari ukatzea da.

8. Ta buruari ukatu dautsan gizona oso azke ta eskier dago.

9. Baña aintziñako etsayak on guztiak zirikatzeari eztautso izten,- ostera, egunez eta gabaz maltzurkeri andiak asmatzen diardu, ardurabakoen bat bere sareetan artu al ba'leu.

10. «Ziltzaldian jausi etzaitezen itxafik egon eta otoitz egizue», diño Jaunak (!)•

(1) Matth. XXVI, 41.

XL ATZALBURUA

GIZONAK BEREZ ONIK BAT BE EZTAUKALA
TA ARROTZEKORIK BEZ

1. GOGO ZINTZOAK.—Jauna, zer ete-da gizona, zu beraz gomutatzeko; edo zer ete-da gizasemea zuk ikertzeko? (1).

2. Zer irabazi dau gizonak, zuk berari zure eskefa emoteko?

3. Jauna, izten ba-nozu be, zer dala ta efemuska ibiliko naz? ta eskatzen dautzudana egiten ezpa-dozu be, espa zuzenik esan neuskitzu?

4. Benetan egiz auxe oldoztu ta esan daiket:

5. Jauna, enaz ezer, ezin dot ezer, neurez eztaukat ezer onik; ostera, edozetan txulut egiten dot, eta beti ezere-zera noa.

6. Ta zeuk lagundu ta bafuz irakatsi ezik, oso epela ta lizuna egiten naz.

7. Zu bafiz, Jauna, beti bat zara ta beti bat irauten dozu; beti ona, zuzena

(1) Psalm. VIH, 9.

ta deuna,- gauza guztiak ondo, zuzen eta deunkiro egin eta jakituriaz atontzen dozuzana,- baña nik, auferatzeko baño atzeratzeko makufago nazan onek, beti egoera batean ez tot irauten, egunoro zazpi gogaldi izaten dodaz-eta.

8. Baña zuk nai dozunean eta zure esku Iaguntzalea luzatzen daustazunean, beingoan egiten naz ohera,- gizonakandiko Iaguntasun barik zeuk bakafik lagundu ta sendotu nengikezulako, nire arpegia askolara aldatu ez taiten, eta nire biotza zugana ta ez beste iñogana biurtu ta zugan atsedendu daiten.

9. Augaitik, nai eraspina jadesteko, nai gizonen artean nok poztu eztaukadalako, zugana joateko daukadan beartasunaz giza-atsegin guztiak alboratzen ondo ba'nenki, onetara bai zure eskefean bidez itxaron, eta atsegin bafiaren emokunagaz poztu ninteke.

10. Eskefak zuri, Jauna, ondo jazoten yatan guztia zugandik datorkit-eta.

11. Ni, bafiz, zure aufean uskeria ta

ezereza, gizon aldakoña ta malaka naz.

12. Beraz, zer dala-ta afotu ninteke? edo zer dala-ta ospetsua izan gura dot? Ezerezagaitik ala? Baña ati uskeri utsa da.

13. Benetan afopuzkeria izufite (pese) txafa ta uskeri oso andia da,- benetako aintzatik aldendu ta zeruko eskefa kentzen dau-ta.

14. Gizona bere buruari aisegin yakonean, zuri iguingafi yatzu, ta gizonen txalo-gose dan artean, benetako onoi-menak kendu egiten yakoz.

15. Benetako aintza ta poz deuna norberagan barik, zugan aintzaldutean dago,- norberaren onoi-menean barik, zure izenañen poztutean,- eta zeugaitik izan ezik izaki batxu batean atsegiñik ez artzean.

16. Goretsia izan bedi zure izena ta ez nirea,- andietsiak izan bediz zure egiñak eta ez nireak; onetsia izan bedi zure izena, ta niri gizonen gorespenen apt fik ez begiste ezafi.

17. Zu zara nire aintza, zu nire bio-

tzaren pozkiña,- egun osoan zugan aintzaldutako naz; nitzaz bafiz, ezetan bez, neure makaltasunetan izan ezik.

18. Judatañak afkañegandiko aintza bilatu begie,- nik Jaungoikoagandikoa dana baño eztoz bifatuko.

19. Giza-aintzak eta gorespen aldikofak eta lufeko goitasunak, zure betiko aintzaren ondoan uskeria ta zorakeria baño ezтира.

20. Ene neure egi, ene! neure efuki-ene! neure Jaungoiko ori, Irutasun zorionsu ori, zeuri ta beste iñori ez gorespena, dedua (onrea), onoi-mena ta aintza amaibako egunetan.

XLI ATZALBURUA

ALOIKOR DEDU GUZTIAK EZESTEA

1. JESUKUISTOK. — Ene seme, besteak txalo la gorespenen artean eta zeure bira, bafiz, ezespene eta apalespenen azpian ikusi afen, etzaitte mindu.

2. Zure biotza nigana zerura jaso egi-

zu, ta lufean gizonen ezesprenak etzaitue itunduko.

3. GOGO ZINTZOAK. — Jauna, itsukerian gagoz, eta uskeriak laster atzipetuten gaitu.

4. Neure buruari zuzen begiratzen ba-dautsat, izaki batek be inoz irañik eztaust egin, eta zure aurka zer dala-ta efemuskadaka ibili eztaukat.

5. Baña safitan eta oben astunakaz iraindu zaitudalako, izaki guztiak nire aurka bidezjagiten dira.

6. Lotsea eta ezesprena zuzen zor yataz ba, ta zuri goresprena, dedua ta aintza.

7. Edozein izakik ezetsi, baztertu ta ezereztzat eukitea pozik gura izateraño gertzen ezpa-naz, bafuz ezin baketu ta sendatu ninteke, ta gogoz argitua izan bez, eta zugaz guttiz batu bez.

XLII ATJZALBURUA

BAKEA GIZONAKAN EZTALA ÍPIÑI BEAH

1. JESUKRISTO'K.—Ene seme, zure ba-kea zure gogokide ta lagunene batean ezarten ba-dozu, urduri ta nastuta aurkituko zara.

2. Baña beti bizi ta diraun egiagana itzultzen ba-zara, doan edo ilten dan adiskideagaitik etzara itunduko.

3. Adiskideganako maitasuna neugan ezafi bear da, ta biritza onetan on eta maitagafi dirudizuna, neugaitik maitezian bear dozu.

4. Ni barik, adiskidetasuna ezetarako be ezta, ta eztau iraungo,- ta rik alkar-tzen eztodan maitasuna ezta maitasun garbia ta benetakoa.

5. Zeurez adiskideakanako zaletasunetan inogaz artu-emonik barik bizitea gura izateraño, ilda egon bear dozu

6. Gizona lufeko atsegiñetatik ufin-tzen dan bestean, Jaungoikoari uferatzen

yako. Baita, beraga sakonago jatsi ta ezereztuten dan neufiz, Jaungoikoagana gorago igoten da. s

7. Norbere buruari ezer onik ezarten dautsanak, Jaungoikoaren eskefari beragana etortea eragozten dautso,- Goteunaren (Espiritu Santuaren) eskefa beli biotz apalaren bila dabil-eta.

8. Burua osoro ezereztuten eta egin-dakoen maitakeritik aldenduten ba'zenki, orduan zuri esker ugaria isuri bearko neuskizu.

9. Zuk izakiari begiratzen dautsazuanan Egilea ikustea kentzen yatzu.

10. Egileafen zeure burua beti azpiratzen ikasi egizu,- ta orduan bai Jaungoikoa ezagutzera eldu al izango zara.

11. Txatxar-txatxar edozer oker maitte izan edo begiratzen ba'yako, on osotik ufindu eta kalte egiten dau.

XLIH ATZALBURUA

GIZARTBKO JAKITLIRI UTSALAREN AURKA

1. JESUKRISTO'K.—Ene seme, gizonen esate eder eta zofotzak ez begitzue zirkiñik eragin.

2. «Jaungoikoaren jaurefia (efeñua) eztagoalako itzetan, onoinenetan baño» (1).

3. Biotzak ixiotu, ta adimenak argitu, damua biztu ta atsegin asko dakazan nie itzai adi zagoz.

4. Izkirik bein be ez egizu irakufi, burua ikastun eta jakitunagoa agertze-afen.

5. Oitura gaiztoak ilduratzen ikasi egizu, onek gai zail asko jakiteak baño on ge)ago egingo dautzu-ta.

6. Asko irakufi ta ezagutzen dozuzanean, beti sorburu bakafera jo bear dozu.

7. Neu naz gizonari jakituria erakus-
(1) Korint. 1.'MV, 20.

ten dautsana, ta gizonak irakatsi leikean baño umeai adimen argiagoa emoten dautsena.

8. Nik itz egiten dautsadana laster izango da jakitun, eta gogoarenetan asko auferatuko dau.

9. Niri otsein egiteko oso gitxi arduratu, ta gizonen bafikeriak jakin gura dabezanak, bai ba-dirala efukafi!

10. Egunen batean irakasleen irakasle ta aingeruen Jauna dan Kristo, guttioen irakaskizunak entzutera,- au da, baktxaren bafua aztertzera etofiko da,- ta orduan Jerusalem zuziakaz azterkatuko dau, ta ilunpekoak agirian ipiñiko dira, ta min-zurikeriak ixilduko dira.

11. Neu naz adimen apala bat-batean jasoten dodana, ikastolan amar urte eginda baño betiko egiaren bideak obeto ulertu dagizan.

12. Nik itz-zarata barik, eritxi naáte barik, deduaren orbal barik eta egizta-bidean bufuka barik irakasten dot.

13. Neu naz lufekoak ezetsi, orain-

goen iguin-izan, betikoak bilatu, betikoak gozartu, deduetatik iges-egin, eragozpenak jasan, uste osoa nigan ezafi, ta neu eztanik gura ez izan, eta biotz-biotzez eta gartsu neu maite izaten irakasten dodana.

14. Norbaitek ni biotz-biotzez maite ninduala, jaungoikozkoak ikasi ta irakatsi ebazan-eta.

15. Guztiak itxiaz geyago auferatuzan, gai sakonak ikasiaz baño.

16. Batzuei guztietarikoak irakasten dautsedaz, beste batzuei berebizikoak; batzuei ezaugafi ta irudipen artean samur agertzen nayake, beste batzuei argi-argitan agertzen dautsedaz eskutapenak.

17. Idaztien otsa bat da, baña ots ofek guztiai bardin eztautse irakasten,- egiaren bafuko irakasle, biotz-arakatzale, oldozkun ezaule ta egiñen eragilea neu nazalako, ta zuzen deristanez baktxari berea enioten dautsat-eta.

•

XLIV ATZALBURUA

ATIÏTIKOAK EZITRALA NORBERAGANDU BEAR

1. JESUKRISTO'K.—Ene seme, gauza askotan ezjakiña izatea, ta zeUre burua lur-ganean iltzat eta ludi osoa zuretzat gurutzaldutzat eriztea beafekoa dozu.

2. Baita gauza askotan belafi-gofa izan zaite, ta zure bakerako diranak geyago gogoratu egizuz.

?. Iguin yatzunetik begiak aldendu ta bakotxa bere eritxian iztea onuragarriago da eztabaidaka ekitea baño.

4. Jaungoikoagaz ondo ba-zagoz eta bere epayari begirutzen ba-dautsazu, garaitua izatea efazago eroango dozu.

5. GOGO ZINTZOAK.—Jauna, noraño eldu gara? Lufeko kalteen batagaitik negar egiten da, irabazi apufagaitik lan-egin eta arin-arinka ibili gabiz; eta gogokaltea bafiz, aitztuta daukagu ta nekez eta berandu dator gogora.

6. Gitxi edo ezetarako eztanagaitik asko arduratu, ta beafik beafena jaramon

barik izten da,- gizona oso-osoa atetikoetara doa, ta laster datnutzen ezpa-da atetikoetan etzunda pozik dago.

XLV ATZALBURUA

GUZTIAI HTXAKELA SINISTLI BEAR, DTA ITZETAN
ERRAZ LABAN-EGIN OI'DALA

1. Goco ZINTZOAK —«Jauna, naigabealdian Iagundu egidazu, gizonakandiko laguntzea utsala da-ta» (1).

2. Zenbat bidar zintzotasuna aurkituko nebalakoan, eta eztot aurkitu?

3. Baita, zeinbat bidar gitxien uste nebanean bertan aurkitu dot?

4. Utsala da beraz gizonakandiko ustea,- bafiz, zugan dago Jauna, zuzenen osasuna.

5. Onetsia izan zaitez, neure Jaun eta Jaungoiko ori, guri jazoten yakuzan guztietan.

6. Makalak eta aldakofak gara,- ziria

(1) I'salm. LIX, 13.

beingoan sartzen dauskue ta aldatzen gara.

7. Alangoen batean iruzur edo zalantzen batean ez jausteko bestean, bere burua arduraz eta zur zaintzen dauan gizonik ete-dago ba?

8. Baña, Jauna, zugar itxaron eta biotz bakunaz zure bila dabilanak, onen efaez eztau laprast-egiten.

9. Ta lofen batera jausita, ta edoze-lan naskilduta egon afen be, zuk laster atera edo poztuko dozu,- zugar itxaroten dauana betiko eztozu izten-eta.

10. Adiskidearen estualdi guztietan zintzo irauten dauan adiskideak, banakak izaten dira.

11. Zeu, Jauna, zeu zara bakafik guztietan zintzo-zintzoa, ta zeu izan ezik olangorik eztago.

12. «Nire arimea Kristo'gan sendotu ta sustartuta dago», esan eban arako gogo deunak, bai ondo ulertu ebala (1).

13. Neu be onan ba'nengo, gizonen-

(1) Agate deunak,

kandiko bildufak onen efaez eninduke ikaratuko, ta itz iraingafiak be eleuskide zirkiñik eragingo.

14. Dan-dana afez nok ikusi leike? ta etorteko gaitz guztiai bidea nok eragotzi leyoe?

)5. Afez ikusiak be safi askotan' kalte egiten ba-dabe, afez ikusi-ebak eztabez egingo zauri andiak?

16. Baña ni efukafi au, zegaitik afez obeto enintzan gertu?

17. Ta besteai zer dala-ta onen efaez siñistu- neutsen?

18. Baña gizonak eta gizon auskofak baño ezgara, askoren eritxiz eta esanez aingeruak ba-gara be.

19. Jauna, nori siñistuko dautsat?

20. Nori, zuri izan ezik?

21. Zu, atzipetuten (engañetan) eztozun eta atzipetu ezin zaitekezan egia zara.

22. Gizona, bafiz : guzurtia, makala, aldakoña ta labana da, batez bere itzetan,-

ta augaitik lenengo ikusian zuzena diru-
diana be gitxitan siñistu bear da.

23. Benetan ederto irakatsi euskuzun
gizonagandik zaintzeko,- ta gizonaren
arerioak bere etxeakoak dirala,- ta norbai-
tek ona emen, ara an dirauskunean ez
siñistuteko esan zenduanean.

24. Neure lepotik ikasi dot, eta
tentelago barik zufago jarduteko izango
al yat.

25. Zufa izan zaite, diraut urliak,
zufa izan zaite; ta dirautzudana zeure
bafuan jabon egizu.

26. Ta nik ixilik daukadala, ta ori
estalduta dagoalakoan, berak niri ixilik
eukiteko eskatu eustana ixilpean euki
ezinda, bai ni, bai bere burua salduta,
joan zan.

27. Olango bafikeri ta gizon min
luzeetatik zaindu nagizu; Jauna,- ofein
eskuetanjausi enadin, eta olangorik egin
eztagidan.

28. Nire aoan itz egizkoak eta zin-

tzoak ipiñi egizuz; eta nigandik min
zitalak ufin eroan egizuz.

29. Jasan nai eztodana ezetara be
eztot egin-bear.

30. Beste iñortzaz ixilik egotea, ta
itsumustuan edozer ez siñistutea, ta bu-
ru ariñagaz itz ez egitea, ta bafua gitxiri
zabaltzea, ta zu, biotza ikusten dozun
ori bilatzea, ta edonondiko itz-aizez
batera ta bestera ez ibiltea, ta bafuko ta
atetiko guztiak zeure gu ea dan lez egin
daitezala gura izatea, oso ona ta bake
andikoa da.

31. Zeruko eskefari iraun-azoteko
giza-azalekoetatik iges-egitea, ta aragiz
afigafi dirudienak gura barik, bafu
beroa emon eta bizikerea onduteko
diranetan artlura guztiaz ekitea, da bide
eskiefa.

32. jArnaikatxuri kalte egin dautso
onoimen jakiñak eta lastefegi txalotuak;
eta ziltzaldia ta gudaldia baño eztan
bizitza auskor onetan, amaika on-egin
dau eskefa ixilpean zaintzeak!

XLVI ATZALBURUA

ÍTZ MINGARRIAK ZAURITZEIM GAITUENÍAN

JAUNGOIKOAGAN ITXARON BHARRA

1. JÍISUKRISTO 'K.— Ene seme, zagoz sendo ta neugan itxaron egizu.
2. Itzak zer dira ba itzak baño?
3. Aizeaz zear egaz doaz, baño afia eztabe zulutzen.
4. Efudun ba-zara, onduteko asmoa gogoz artu egizu.
5. Baña ezetariko efurik ezpa-dauka-zu, Jaungoikoafen gogoz jasan gura dozula, gogoratu egizu.
6. Zigorkada gogoñak artu ezin dozuzan ezker, nozikpein itz mingafiak jasanaz naiko gitxi egiten dozu.
7. Ta ezerezkeriok zegaitik biotzerañõ sartzen yatzuz, oraindiño aragikerizale izan, eta gizonai jaramon lafegi egiten dautsazulako baño?
8. Ezespenaren bildur zarealako zure geyegikeriakaitik agirakarik eztozu

entzun nai, ta aitzakiaren kerizpe-bifa zabiz.

9. Baña zure bañua obeto azterkatu egizu, ta oraindiño zugan gizakerizaletasuna ta gizonai begiko izateko gurari utsala bizi dirala ikusiko dozu.

10. Zure okefakaitik zcure burua apaldu ta lotsatzetik iges egiten dozunean, argiro ikusten dana da etzareala apala, ta gizakeriarentzat eztagozala ilda, ta gizakeria (mundua) zuretzat gurutzalduta eztagoala.

11. Baña nire itza entzun egizu, ta gizasemeen amar-mila itzai jaramonik eztautsezu egingo.

12. Ara, asmatu leikezan guztiak zure aurka asmorik gaiztoenaz esango ba'lebez, baño zuk igarofen itxiko ba' zeunskioe ta galtsu bat baño geyagotzat eukiko ezpa'zenduz, zer kalte egingo leuskitzue?

13. Ule batxu bat atera al ete-leuskitzue?

14. Bafta biotzaren bañuan eztagoana

ta begien afean Jaungoikoa eztaukana, itz iraingafi batek laster minduten dau.

15. Bafiz, ustea nigan daukana, ta bere eritxian jezafi gura eztauana, gizonen bildur-ikara barik egongo da.

16. Neu naz bafu-bafukoen epaikari ta ezagutzalea,- nik ba dakit jazo dan-dana,- nik iraintzalea ta irain-jasanlea ezagutzen dodaz.

17. Itz au neugandik urten da. neuk itxitajazo da au, biotz askoen asmoak agertu daitezana.

18. Efuduna ta efubakoa neuk epaituko dodaz,- baña biak aufetiz epaixilagaz egiztu gura-izan dodaz.

19. Gizonen ziñalpenak safitan utsegiten dau, baña nire epaya egitsua da, sendo egongo da ta ezta kenduko.

20. Safitan estalduta dago ta ondo-ondo gitxik ikusten 'dabe; baña utsik iñoz be eztau egiten, eta ezin egin leike, zentzunbakoen begiai zuzen ezpa-dirudie be.

21. Ustea norbere jakiturian ezafi

barik, edozein eritxian neugana etofi bear da.

22. «Zuzena ba Jaungoikoaren eskuetik letorkikeon edozegaitik be ezta artegatuko» (1).

23. Ta bere aurka bidebakokerien bat esaten ba-dabe, jaramon andirik eztautso egingo.

24. Ta beste batzuk bere alde zuzen egingo ba-dabe be, ezta afortuko.

25. Biotzen eta oldozkunen arakatza-lea neu nazala-ta, gizonen arpegi ta antz arauz eztodala ebazten badaki-ta.

26. Gizonen eritxian txalogafi dana, safitan nire begietan efudun aurkitzen da.

27. GOGO ZINTZOAK.—Gizonen auskortasuna ta gaiztakeria ondo ezagutzen dozuzan, Jaungoiko Jauna, epaikari zuzena, sendoa ta eroapentsua; niri indafa ta itxaropen osoa izan zakidaz, nire bafua etxat naiko-ta.

28. Nik eztakidana zuk badakizu, ta

(1) Prov. XII, 21.

augaitik agiraka-aldi guztietan burua apaletsi ta otzan jasan bear neban.

29. Baña onan egin eztodanetan azketsi (parkatu) egidazu, ta jasateko esker ugariagoa bañiro emon egidazu.

30. Ba, azkespena jadesteko obe yat zure efuki andia, nire usteko zuzentasuna nire bafu ostenduaren alde egiteko baño.

31. Nire bañuan obenik oartu ezafen, au gora-bera neure burua ezin neinke zuzentzat euki: zure efukia kendu ezkerro, bizi danik zure begietan deunduta ezta agertuko-ta.

XLVKATZALBURUA

NEKE ASTUN DANAK BETIKO BIZITZEAGAITIK

JASAN BEAR DIRALA

1. JESUKRISTO'K. — Ene seme, neugaitik leporatu dozuzan nekeak, ezpegitzue lufa jo eragin, lofak be ezpegitzue kikildu-azo; ostera, edozelango gertakizu-

nean nire agintzak sendotu ta poztu zagezala.

2. Era ta neufi guztien ganetik ordaintzeko neu naz naiko.

3. Emen eztozu luzaroan lan-egingo, ezta etzara beti nekeminpean egongo.

4. Pizkatxu bat itxaron egizu, ta nekeen amaya laster ikusiko dozu.

5. Neke ta kezka guztiak geldituko diran ordua etofiko da.

6. Aldiagaz igaroten dana gitxi ta labuñ da.

7. Zure zeregiñari ekin egiozu,- nire mastegian zin.tzo lan egizu: zure saria neu izango nayatzu-ta.

8. Idatzi, irakufi, abestu, negar-egin, ixildu zaite ta otoitz egizu, ta zoritxfak gizon-arauz eroan egizuz; betiko bizitzea onango ta buñuka andiangoen gai bada-ta.

9. Bakea Jaunak dakian egunean etofiko da,- ta orduan ezta izango, orain lez, gau-egunik: betiko argia, amaibako

argitasuoa, bake sendoa ta atsedeen eskiefa baño.

10. Orduan eztozu esango, «nok atearako ete-nau gorputz ilkor onetatik» (1); eztozu deadar egingo: «ni bai efukafi, erbeste-aldia luzatu }'at-eta» (2); eriotzea ondatu ta akatzbako osasuna etofiko data, kezka bat be ezta izango, alaitasun zorionsua, ta lagundi gozo ta adefa baño.

11. Deunak zeruan daukezan bures-tunak (koroyak), eta emen gizadiarentzat ezegafi ta biziteko lain be ez tirala dirudienak, aintz edefaz poztuta dagozala ikusiko ba'zenduz, benetan zure burua luferaño apaletsiko zeunke, ta batxuren nagusi izatea baño guztien menpean ego-tea gurago izango zeunke,- ta bizitza onetako poz-egunen gose ez ziñateke izango: Jaungoikoafen lorpean izanaz poztuko zintzateke, ta gizonak zu ezereztat estea irabazi anditzat artuko zeunke.

(1) Rom.VII.Q4.

(2) Psalm, CXIX.5.

12. Oneik egiok gozartuko ba'zenduz, eta biotz-bafuraño sartuko ba'litza-kizuz, baten be asartuko zintzake efemuskadaka asten?

13. Betiko bizitzeagaitik, ez ete-dira jasan-bear nekegafi guztiak?

14. Ezta gauza txikia Jaungoikoaren jaurefia (efeñua) galdu edo irabaztea.

15. Jaso egízuz ba zure begiok zerura; ona emen ni, 'ta nigaz lufean bufukaldi gofiak euki ebezan deun guztiak.

16. Orain poz-pozik dagoz, orain eskier dagoz, orain atsedenean dagoz,- eta nire Aitaren jaurefian (efeñuan) amai barik inugaz iraungo dabe.

XLVIII ATZALIÍURUA

RETIKO UCUNA TA BIZITZA ONETAKO

LARIHAI DIAK

1. Goco ZINTZOAK, —Zeruko biztoki zorionsu-zorionsua!

2. Betiko egun argi-argia,- gabak ifundu ez eta beti Egi uts-utsak argi-egiten

dauana,- beti tgun pozgafia, egun eskiefa ta iñoz besterutzen eztana!

3. Ene! egun ofek argi-egingo ba'leu ta aldakor oneik amaituko ba'lira!

4. Deunai benetan betiko argi bizi-biz'taz argi-egiten dautse; ostera, lufeko atzefi onetan bizi diranai ufiñetik eta 'ispilutik lez.

5. Egun ori oso pozofa dala zeru-tafak dakie; Eba'ren nme erbestetuak egun au gafatza ta gogaikafia dala-ta zotinka dagoz.

6. Bizitza onetako egunak gitxi ta txafak, min eta lafialdiz beteak dira,- eu-roetan gizona oben askogaz lo'ttu, griña askogaz lotu, bildur askogaz lafitu, ar-dura askotan arazotu, bafikeri askogaz oyertu, uskeri askotan nastu, oker askogaz tnguratu, lor askogaz ausi, ziltzaldia-kaz astuhdu, atseginkeriakaz indargetu ta txirotasonagaz oñazetua da.

7. Ene! gaitz oneik noz amaituko ete-dira? griña gaiztoen menpetasun efukafitik noz urtengo ete-naz?

8. Jauna, noz gomutauko ete-naz zutzaz bakafik? zugan noz poztuko ete-naz?

9. Noz egongo ete-naz eragozpen bat be barik, benetako azkatasunean, gogo ta gorputzean astuntasun bat be barik.

10. Noz izango ete-dot bake sendoa, bake aldatu-eziña ta eskiefa,- bakea bafittik, bakea atetik, bake oso iraunkofa?

11. Josu ona, noz jagiko ete-naz zu ikusteko? zure jaurefiko aintza, noz ikusiko ete-dot? guztietan guztia niretzat noz izango ete-zara?

12. Noz egongo ete-naz zugaz, zure maiteai betikotasunetik gertu zeuntsen ztire jaurefian (efeñuan)?

13. Eguneroko bufukak eta zorigaitz andiak diran arerio-efian txiro ta erbestetuta itxi nabe.

14. Nire erbeste au poztu egiztt, nire miii au ibitu egizu,-nire gurari osoa zure antziz dago-ta.

15. Gizakeriak atsegiñerako eskin-
tzen daustan guztia nekegafi yat.

16. Zeu bafu'bafuan gozartu gura
zaitut, baña ezin zaitut artu.

17. Zerukoai batu guta-ta nabil; ba-
ña aldikoñak eta griña ezibakoak lufera-
tzen nabe.

18. Gogoaz gauza guztien ganetik
igon gura dot; baña aragiak, gura ezta
be, azpian nauko.

19. Ona ni gizon gaxo au neure bu-
ruak bufuka nabil eta neure buruaren-
tzat nekegafi egiten naz, gogoak goran-
tza ta aragiak berantza egiten daustala.

20. Ene Jauna, zerukoak gogartzen
dodazala nik bafuan jasaten dodana,
otoitzaldian bat-batera aragikeri piloak
gogora datorkidazanean!

21. Nigandik etzaite ufindu, Jauna,-
zure jopu onegandik etzaite asafez al-
dendu,- zure tximisteari txist eragiozu, ta
odeyok ezereztn egizuz,- zure azkonak
jaurti egizuz eta arerioen asmakeri guz-
tiak lafitu beitez.

22. j\|ire asinamen (sentidu) guztiak
zeugan batu egizuz, luferko guztiak aitzu-
azo egidazuz, eta irudikeri zatafak ni-
gandik ainbat Jastefen uxatu ta ezesteko
indaña enion egidazu.

23. LaguiKÍú egidazu, betiko egia
zarean ofek, eta uskeriak ez beist zírkin
eragin,- etofi zakidaz, zeruko samurtasu-
na, ta zikínkeri guztiak igesi begie zure
aufetik.

24. Otoitzean zu barik beste zerbait
gogoan darabilifan bakotxean, azketsi
(parkatu) ta efukiz begiratu egidazu.

25. Ik-nefan oso oyei futa egoten izan
nazala autortzen dot.

26. Askotan ba, niregorputzazutunik
edojezanta daukadan tokian barik, ol-
dozkunak narroan tokian nago.

27. Nire oldozkuna (pentsamentua)
dagoan tokian nago *neu be*. Ta nire ol-
dozkuna, safitan, inaita dodan atantxe
dago.

28. Berez atsegin emon edo poztuten
nauana yatorkit lenen gogora.

29. Augaitik egia zarean ofek, argiro esan zendun. «Zure ondasuna non, zure biotza be antxe». (1)

30. Zerua maite ba-dot, zerukoetzaz pozik oldozten dot.

31. Lufa maite ba-dot, lufeko zoriontasunakaz poztu, ta bertoko zoritxafakaz itundu egiten naz.

32. Aragia maite ba-dot, aragikeriarenak iruditzen yataz safitan.

33. Gogoa maite ba-dot, gogozkoak asmetan dago nire atsegiña.

34. Maite dodazan guztietzaz pozik itz-egin eta entzun daroat; eta euroen irudiak neugaz etxera dakadaz.

35. Baña zorioneko da, Jauna, zure edefagaitik ikazi guztiai alde eg'ucko baimena emoten dautsena, norbere buruari gogor egiten dautsana, ta aragi-ifi-tsak gogo beroaz gurutzean josten dauzana,- bein bafua baretu ezkeru, zuri otoiitz garbia eskiñi dagitzun, eta lufeko
(1) Matt. VI, 21.

guztiak bere bafu ta atetik ufinduta, aingeru-talde artean egoteko gai izan daiten.

XLIX ATZALBURUA

BIIITIKO BIZITZEA GURA IZATHA, TA BURRUKALARENTZAT ACINDUTA DAGOZAN ONAK
ASKO-ASKO DIRALA

1. JESUKRISTO'K.—Ene seme, betiko zoriontasunaren guraria isuritzen yatzula nabaítzen (sentiduten) dozunean, ta nire argitasuna aldakuntzetako kerizpe barik ikusteko gorputz-bafutik urten gura dozunean, zure biotza zubaldu egizu, ta gogargi deun au biotz-biotzez artu egizu.

2. Zure astuntasunaz lufekoetara labandu etzaitzean, zugaz ofen adeitsu jardun, ofen efukiz ikertu, ofen gartsu eragin, eta ofen indartsu jasoten zaitualako, esker ugariak egtozuz goiko ontasunari.

3. Ori zure ardura ta alegiñez barik,

zeruko eskefaren eta Jaungoikoar.cn on-tasunaren bidez baño eztozu artzen,- on-bidean eta apaltasun apalagoan aufcratu dagizun, eta geroko bufukaldietarako gertuta egon zaitez,- eta biotz-biotzez niri batu zakidazan, eta nire otseinlzean gogo sutsuaz ekin dagiznn.

4. Ene seme, safitan sua gafetan dago,- baña ke barik gafa ezta igoten.

5. Onan batzuen gurariak zcrukoe-tzaz gafez dagoz, baña au ta guzti be aragiaren ziltzaldi barik eztagoz.

6. Augaitik Jaungoikoagandik ain gogotsu eskatzen dabena be, Jaungoikoaren dedurako asmo garbi - garbiaz eztabe egiten.

7. Onangoa da safitan bear ba-da, ofen era barik agertzen dozun zure guraria.

8. Ezta ba garbia ta bikaña, norbere onureagaz nastua dagoana.

9. Niri atsegín eta dedugafi yatana eskatu egizu, ta ez zure atsegin eta onerako yatzuna: zuzen ebatzen ba-dozu,

nire erabngia zure gurari ta gura dozu-zan guztiak baño geyago obetsi fajafaitu bear dozu.

10. Ba-dakit zure guraria, ta zure safitako negar-zotiñak entzun dodaz.

11. Oraindixe Jaungoikoaren semeen aintzazko azkatasunean egon gura zeunke,- betiko etxeak eta atsegiñez beteriko zeruko abefiak oraindixe poztuten zaitu,- baña ori oraindiño ezta eldu, beste aldi bat dozu oraingoa: guda, neke ta ekin-aldia.

12. Guren-gurenagaz asetzea nai dozu; baña oraindiño ori ezin jadetsi zeinke.

13. Neu naz, diño Jaunak; itxaron egidazu Jaungoikoaren jaurefia elduko dan artean.

14. Oraindiño lufean egiztua ta, gauza askotan, eragiña izan zear dozu.

15. Nozikpein atsegiña emongo yatzu; baña assetasun beterik ez.

16. liizkortu ta sendotu zaite, izatasunaren aurkakoak egin eta jasateko.

17. Gizon-bafiz jantzi-bear zara, ta beste gizon batera aldatu.

18. Safitan nai eztozuna egin, eta nai dozuna itxi bear dozu.

19. Besteai atsegin yakena ondo joango da; zuri atsegin yatzuna ezta egingo.

20. Besteak diñoena entzungo dazuk diñozuna ezereztzat artuko dabe.

21. Besteak eskatu ta artuko dabezuk eskatuko dozu, baña eztozu jade-tsiko.

22. Besteak gizonen aoetan andiak izango dira,- zutzaz, bafiz, ezer ezta esango.

23. Besteai ardura au edo bestea emongo yake; zu, bafiz, ezetarako be etzaitue artuko,

24. Au dala-ta, izatasuna batzuetan ifunduko yatzu, ta ezta gitxi izango ixilik ba-darozu.

25. Jaungoikoaren otsein zintzoak bere burua ukatu ta guztietan austen ba-ete-dakian, onango ta antzekoetan ezautzen da.

26. Beste gauzetan baño zure gura-riaren aurkakoak ikusi ta jasatean iltea beafako dozu,- batezbere, bidebako ta egoki-ezak agintzen yatzuzala dirudizunean.

27. Ta zu menpeko izan eta nagusiari ezer esaten asartzen etzarealako, iñoren naitara ibili ta zure eritxia osoan erantztea gogofa dala dirudizu.

28. Baña goznartu egizu, ene semejneke onein lastefeko amaya ta sari andiandia, ta etxatzuz astun egingo,- ostera, zure eroapenaren pozgafi sendoenak izango yatzuz.

29. Orain gogoz izten dozun guramen apur onen orde, zeruan zure *cjura-ria* beti egingo dozu.

30. Antxe ba gura dozun guztia ta gura zeunken guztia idoroko dozu,- antxe ondasun guztia, galtzeko bildur bari, zeure eskuc:an eukiko dozu.

31. Antxe zure gurea nireagaz bat izango da, ta ez besterik ez beretzakorik eztau gurako. An iñok be eztautzu go-

gor egingo, zutzaz iñor be efemuska ezta ibiliko, iñok be eztautzu cragotziko, ezek be etzaitu arazotuko; bafiz, gura diran guztiak eukiko dozuz, eta gurari osoa ganeraño asetu ta beteko 3'atzu.

32. An, jasandako lotseaten ordeztantz aintza emongo dot, atsekabearen ordeztantz aintzazko jantzia, azkenengo tokiaren Ordeztantz betiko jaurefiko aulkia.

33. Antxe agertuko da esangintzaren igafia, garbayaren nekea poztuko da, ta menpetasun apala aintzagaz burestunduko da.

34. Orain, beraz, guztien cskupean apal makurtu zaite, ta au nok esan edo agitudu dauan jakiteko ardurarik ez egizu artu,- baña onexeu ardura andia bai euki bear clozu: Kai nagusiak, nai gazteagoak, nai idekoak zerbait eskatu nai adierazoko ba'leutzu, guziia ontzat artuta, gogo zintzoaz beteteko alegin egizu.

35. Batak au, besteak ori bilatu bedi;

urlia atan, berendia onetan aintzalduak eta mila bidar goretsiak izan bediz,- zu bafiz, ez onetan, ez atan etzaite poztu, zure burua ezestean eta nire ondogura ta deduan baño.

36. Zuk, nai bizitzan nai eriotzan, auxe gara izan bear dozu: zugan beti Jaungoikoa goretsia izan daitela.

L ATZALIUIRUA

CIZON ATSr.KABP.TUA JAUNGOIKOAREN
ESKUETAN JARTEKO ERA

1. Goco ZINTZOAK.—Jaun eta Jaungoikoa, Aita deuna, orain eta beti onetsia izan zaite, gura dozun lez egin dalako, ta zuk egiten dozuna ona dalako.

2. Zugan alaitu bedi zure otsein au ta ez bere buruagan, ez beste iñogan; benetako alaitasuna, Jauna, zeu baño etzara-ta, zeu zara nire itxaropena ta nire burestuna, zeu zara nire poza ta nire aintza.

3. Zure otseñak zer dauko zugandik

artu dauna baño, ta auxe be irabazi bari-rik?

4. Emon eta egin daustazuzanak dandanak zeureak dira.

5. «Txiroa naz eta gaztetatik neke artean azia» (1) ta batzuetan arimea negar egiteraño ifuntzen yat; eta beste batzuetan, griñak joten dabelako, artega daukat.

6. Bakearen poza gura dot, atsegin-argitan janaritzen dozuzan semeen bakea eskatzen dot.

7. Bakea emon eta poz deuna isuriten ba-daustazu, zure otseñaren arimea alaitasunez beteta eraspentsu egongo da zu gorestekoko.

8. Baña safi-safitan egin oi dozunez, alde egiten ba-dozu, zure agindu-bidean ariñeketan ibili ezinda, bere bulafajoteko belaunbikotuko da; etxoako ba, atzo ta aranegun bere buru-ganean zure argiak dizdiratzen eutsanean, eta zure egoen

(1) Psalm. LXXXVII, 1G.

itzalpean ziltzaldien uriolatik bere burua zaintzen ebanean lez.

9. Aita zuzen eta goragafia, zure otseña egiztuteko ordua eldu da.

10. Aia maitagafia, ordu onetan zure otsein onek zugaitik zer edo zer jasatea ondo da.

11. Aita gurgafia, ztik betikotasunetik ba-zenkian ordua eldu da, apur batean zure otseiia, agiriz beintzat, jausita egongo zana, baña bafuz bcti zugaz bizi dedin. Gizonen afean apur bat beratu, apaletsi ta kikildu bedi; griñak eta gaxoak apurtu begie, gero argi bafiaren egunsentian zugaz biztu ta zerukoetzaz irakatsia izan 'dedin.

12. Aita deuna, zuk olantxe erabagi dozu, ta olantxe gura izan dozu, ta zeuk agindu zendun auxe egin da.

ÍB. Zure adiskideentzako eskefa auxe dozu ba: zure edefagaitik zuk izten dozun bakoitxean eta edonogandik, ludi onetan min eta lofak jasatea. Zure era-

bagi ta ardura barik eta zio barik lufean ezertxu be ezta egiten.

14. «Nire onerako, Jauna, apaletsi nozu, zure zuzenbideak ikasi dagidazan» (1); ta biotzeko afokeri ta ustekeri guztiak jaurti dagidazan.

15. Lotsa gofiak nire arpegia estaltzea ederto etofi yat, poztuteko, gizonak barik, zeu bilatu zagidazan.

16. Onetan zure epai igafi-eziñaren bildur-ikara izaten be ikasi dot: zuzena gaiztoagaz batera atsekabetuten dozula, baña ez bide ta zuzentasun barik,

17. Eskefak zuri, zoritxafak ufitu barik, oñazez josita atetik eta bafutik lafi' tasunakaz itota, zigorkada gafatzakaz bifindu nozulako.

18. Zerupearan dagoan bat be ezta ni poztu nengikenik, «zauritu ta sendatu, gaiztokietaraño eratsi ta bafiro jasoten dozun» (2) nire Jaun eta Jaungoiko, arimen zeruko osagile ori izan ezik.

(1) Psalm. CXVII, 71.

(2) Tob, XIII, 2.

19. Zure ikasbidea nire ganean izan bedi, ta zure zigofak berak irakatsiko daust.

20. Ene aita maitea, zure eskuetan naukazu, zure agirakaren zigorpean makurtzen nayatzu,- astindu egizu nire sorbalda ta lepo au, nire okertasuna zure gurara makurtu dagidan.

21. Ederto egin oi dozunez, ikasle eraspentsu ta apala egin nagizu, zure gogora ibili naiten.

22. Nazan au ta daukadazan guztiak zeuri damotzudaz, artezlu dagizuzan; zigorkadak gero baño orain artzea obeda-ta.

23. Zuk guztiak eta baxotxa badauzazu, ta gure bafuan ezer etxatzu ostentzen.

24. Etorkizunak jazo baño lenagotik dakizuz: eta lufean jazoten diranak inok irakatsi edo aifatu beafik eztaukazu.

25. Zuk bada-kizuz auferatzeko egoki yatana, ta oifura gaiztoen ugefa kentzeko Iofa berebizikoa dala.

26. Nigan gura ta atsegin yatzuna egizu, ta iñok baño obeto ta argiago eza-gutzen dozun ofek, nire bizitza obentsua ez egizu ezetsi.

27. Jakin bear dana jakin-azo egidazu, Jauna,- maite-izan bear dana matte-azo, ta zuk atsegiñen dozun áxe goretsi, ta zuri edeña yatzuna aintzat artu, ta zure begietan zataña dan axe laidotu-azo egidazu.

28. Ez egidazu itxi aragi-begiok dakusenez ebazten, ezta gizon kirtenai entzunaren arauz epaitzen be; bafiz, ikuskor eta gogokofak egizko epayan banatu, ta gauza guztien ganetik beti zure gurearen hila ibiltea emon egidazu.

29. Epaitzean, giza-asmamenak safitan uts egiten dabe,- baita tnundu-zaleak be, ikuskofak bakafik maite-izanaz, iruzur edefak artu daroez.

30. Gizonak gizona andietsi afen, zetan obe egiten da?

31. Guzurtiak guzurtiari, afoak afoari, itsuak itsuari, makalak makalari iru-

zur dagitso goresten dauanean,- eta egiz, geyago lotsatu baño eztau egiten, zentzun barik goresten dauanean.

32. Norbait zure begietan dana ofenbeste da, ta ez geyago, diño Pantzeska deun apalak.

LI ATZALBURUA

EGIKI7.UN AI'ALETAN EKIN BEAR DALA GOI-GOHATLIETARAKO ADORERIK EZTAGOANEAN

1. JESUKRISTO'K.—Ene seme, ezin egon zinteke beti onoimentzazko gurari bizi-biziakaz, ezta ezin iraun zeinke ikusketako gorengo malan be; ostera, jatofizko makaltasuna dala-ta, nozikpein apalagoetara jatsi, ta bizitza ustelkor onen zamea, nai ta nai ez etá iguiñez, eroan bear dozu.

2. Gorputz ilkoña daroazun artean, gogaitasunak eta biotzeko kezkek izango dozuz.

3. Aragian bizi zarean artean, aragiaren zameaz safitan negar egin bearko

dozu,- gogoaren egikizunetan eta jaun-goikozko ikusketan eten barik jarduteko etzara-ta.

4. Orduan apaletara ta atetikoetara jo, ta zure biotza egite onakaz atsegin-du, ta nire etoferan eta goitiko ikertaldian uste sendoaz itxaron, eta zure erbestetasuna eroapenez jasan bear dozu; neuk bafiro ikertu ta kezka barik itxiko zaitudan artean.

5. Nik ba, nekeaaiztu ta bafuko atsendena gozartu-azoko dautzut, eta idazti deuneko landak zure afean zabalduko dodaz: biotz nasayaz nire aginduen bideetatik arin ibiltzen asi zaitezaz.

6. Eta esango dozu: «Guri gero agertuko yakun aintzaren aldean, oraingo nekeak ezer eztiralakoan nago». (1)

(1) Rom, VIII. 18.

LII ATZALBURUA

POZAI.DIAK BAÑO ZIGOUKADAK OBETO IRABAZI
DAUZALA SINISTU BOAR DAUALA GIZONAK

1. GOGO ZINTZOAK.—Jauna, zugandiko atsegin eta gogo-ikertaldirako enaz gai.

2. Eta augaitik zuzen diarduzu nigaz, lander eta atsekabetuta izten nozunean.

3. Itxasoa beteteko beste negar malako isuri al ba'neuz be, oraindiño zuk poztuteko gai enintzake izango.

4. Augaitik safitan eta oben astunakaz iraindu zaitudalako, ta askotan oben andiak egin dodazalako, atsekabeak eta zigorkadak baño eztodaz irabazi.

5. Beraz, ondo begiratú ezkeru, poz-tasunik txikafena be eztot irabazi.

(<• Raña zuk egindakoen oiulatzerik gura eztozun Jaungoiko ontsu taefukior ofek, efukizko ontzietan zure onberata-sunaren aberastasunak erakusteko, zure

otseña, nai ta beronek ezer irabazi ez, giza-neufitik ganez poztu gura dozu.

7. Zugandiko poztasunak eztiralako gizonen autuetakoak lez.

8. Zer egin dot, Jauna, niri zeruko atsegiñen bat emoteko?

9. Ezer onik egin dodanik enaz gomutetan,- beti oitura gaiztoetara makurtua ta onduteko nagia izan nazala baño.

10. Egia da ta ezin ukatu neinke.

11. Besterik esango ba'neu, zu nire aurka egongo zintzakez, eta nire alde egitekorik elitzake izango.

12. Nire obenakaz zer irabazi dot, gaiztokia ta betiko sua baño?

13. Egiz, ifi ta ezespren guztiak zor yatazala, ta zure maiteen artean egoteko enazala autortzen dot.

14. Ta au entzutea gafatza ba-yat be, nire obenak neure buruaren aurka ta egiaren alde autortúko dodaz, zure efukia jadestea efazago irabazi dagidan.

15. Zer esango dau efudun eta lotsaz bete onek?

16. Aoa itz bakar auxe esateko baño eztaukat: Oben egin dot, Jauna, oben egin dot: efuki zakidaz, azketsi (parkatu) egidazu.

17. «Itxi nagizu apur batean, ifuntasun eta eriotz-lañoaz estalduko lufaldera joan orduko, neuk oñazeagaitik negar egin dagidan» (1).

18. Efedun eta obendi efukafiari bere obenakaitik damutu ta burua apaldu dagiala baiio besterik, zer eskatzen dautsazu ba?

19. Azkespenaren itxaropena egizko damu ta biotzaren apaltasunean sortzen da, bañu artekatua baketu egiten da, galdu zan eskefa biurtu oi da, etorteko asafetik gizonak bere burua jaboten dau, ta Jaungoikoa ta garbaidun arimea, mun deunaz alkarganatzen dka.

20. Obenezazko damu apala opari begikoa yatzu, Jauna, zure afean kedatsaren lufunak baño askoz usain gozoa-goia emoten dau-ta.

(1) Job, X, 21.

21. Auxe da zure oiñ deunai isuritea gura izan zendun arako igurzki atsegin-gafia : biotz damutua ta apaletsia iñoz be eztozu ezetsi-ta.

22. Antxe dago arerioaren asafetik iges egiteko aterpea,- beste batean txartogin eta loifu zana, antxe ondu ta garbitzen da.

LIII ATZALBURUA

I.URREKOAK COZO DABEZANAKAZ IAUNGOICO- AÍEN ISKKRKA EZTALA NASTUTEN

1. JP.SUKUISTO'K. — Ene seme, nire eskefa bikaña da, beste gauza ta lufeko pozkeriakaz r.asterik.eziau artzen.

2. Eskefaren eragozpen guztiak egotzi bear dozuz, esker ori zuri bafendutea gura ba-dozu.

3. Zuretzat toki eskutu bat bilatu egizu, zeure buruágaz bakañik bizitea maite-izan egizu, iñogaz be itz egitea ez egizu eskatu,-Jaungoikoari, ostera, eskari

gogotsua egiozu, biotz damutua ta bafu garbia euki dagizun.

4: Ludi osoa ezereztzat euki egizu, ta atetiko guztiak baño len Jaungoikoaren deya obetsi egizu.

5. Nigaz jardun eta batera igeskofakaz poz-artzea ezin alkartu leitekez.

6. Ezagun eta adiskideakandik uñintzea, tá atsegin aldikofetatik gogoa utsituta eukitea, ondo da,

7. Onantxe Kepa bialcluak (apostoluak, «ludi onetan Kristo'renjafaitzaleak afotz eta bidaztiak bailíran jarduteko diño» (1).

S. Ene! lufeko ezeganako gurariak lotzen eztauanak, íl-zorian eukiko dauan uste andia!

9. Baña biotza onelan gauza guztietatik alenduta eukitea, oraindiño gogo argalak eztau ulertzen, eta abere antzeko gizonak be gogoaren azkatasuna eztazau.

10. Baña iñok gogokoya izan gura (I) IPetr. 11,11.

ba-dau, bai ufiñekoak bai urkoak itxi bear dauz, eta iñogandik baño geyago bere buruagandik zaindu.

11. Zeure burua ondo garaitu ezke-ro, besteak efezago azpiratuko dozuz.

12. Norbere burua garaitzea gurenda bikaña da.

13. Aragiak adimenari ta adimenak guztietan niri men-egin dagisfan, norbere burua menpean daukana, Ori bai benetan bere buruaren garaile ta ludiaren jaube dala.

14. Mendi-galur ofaño eldu gura ba-dozu, gizon-arauz asi ta aizkorea sustrayari ezafi bear dautsazu,- zureganako, zuretzako ta lurkofentzako daukazun zalekeri makufa sustraitik atera ta ondatzeko.

15. Gizonak bere burua okefegi ta griñatsu maite izatean dago sustrai-sustraitik garaitu bear dana.

16. Ta bein au azpiratu ta buztarpetu ezkeru, bake andia ta betiko baretasuna izango dira.

17. liaña norbere buruarentzat ilteari gitxik ekin eta eurakandik osoan urteten eztralako, naspilduta gelditzen dira, ta ezin dira gogoaz euren ganera igon.

18. Baña nigaz azke ibili gura dauanak, bere gurakeri ta oker guztiak ilduratuta, izaki bateri be biotza berekoikeriz eztautso itsasi bear.

LIV ATZALJURUA

IZATASUNAREN BTA ESKERRAREN ERAGIKUN
BASDIN-EZAK

1. JESUKRISTO'K.—Ene seine, izatasunaren eta eskefaren eragikunak arduraz begiratu egizuz,- alkafen aurka ta zofotz dabiz ba, ta gizon gogokoi ta bafuz argituak be gaitz igarten dabez.

2. Egiz, guztiak dira on-zaleak, eta euren esan eta egiñetan onaren bila dabiz,- eta on-antzas asko atzipetzen dira.

3. Izatasuna azeri da-ta, asko bera-gandu, sarean artu ta atzipefzen dauz

eta, bere elburutzat beti berbera jarten da; eskefa, bafiz, laun-laun dabil, edo-zeren txar-antzetik alde-egiten dau, maltzurkeririk eztau gura, ta egiten dauana Jaungoikoafen bakar-bakafik egin daroa, ta Beragan, bere elburuan lez, atsedentuten da.

4. Izatasunak ez ilduratzerik, ez estututerik, ez azpiratzerik, ez menperatzerik, ez gogoz buztarpetzerik eztau artu gura izaten; eskefak, bafiz, norbere buruaren ildurari daragoyo, aragikeriari gogor egiten dautso, menpean egotea bilatzen dau, azpiratua izan gura dau, bere aukeran eztau bizi gura, legepean bizi-beafa maite dau, ta batxuren nagusia eztau izan gura, beti Jaungoikoaren menpean bizi, iraun eta egon baño; ta Jaungoikoafen edozein izakiri apal makurtzeko gertuta dago.

5. Izatasunak norbere lasaitasunera-ko diranetan daragoyo lanean, eta besteakandik onurarik ete - yatorkon begiratzen dau,- eskefak, ostera, beretzat

onuratsu ta eskura datofenari baño, askori on egiten dautsanari geyago begiratzen dautso.

6. Izatasunak dedua ta itzala pozik artu daroaz,- eskefak, bafiz, dedu ta aintz guztia zintzo-zintzo Jaungoikoari ezarten dautso.

7. Izatasuna lotsaren eta ezespenaren bildur da,- eskefa, bafiz, Josu'ren izenafen irañak jasateaz poztu egiten da.

8. Izatasunak opor ta gorputz-atse- dena maite dauz,- eskefa, ostera, alpeferian ezin da egon, eta lana gogoz artzen dau.

9. Izatasunak txukun eta edefak euki gura dauz, eta zatar eta zakafak gofoto dauz; eskefa, bafiz, gauza bakun eta apalakaz poztu egiten da, latzak etxakoz iguin, eta oyal zafakaz janzteko eztau ezetz esaten.

10. Izatasunak aldikofai begiratzen dautse, lufeko irabaziaz poztu egiten da, ta kalteagaz ifundu, ta edozein itz iraingafi arin batek asafean ipinten dau

baña eskefak betikoai begiratzen dautse, aldikofai etxake ksasten, eta gauzak galdu afen ezta artegatzen, eta itzik gogorenakaz be ezta samintzen,- bere ondasun eta poza ezer galtzen eztan zeruan ipiñi eban-eta.

11. Izatasuna zekena da, ta etnon baño artu pozago egiten dau, ta bereak eta beretzakoak maite dauz,- eskefa, bafiz, biotz - zabala ta danentzako da,- berenetik iges egiten dau, gitxigaz ase da, ta «artzea baño emotea zori obetzat dauko» (1).

12. Izatasunak izakietara, norbere aragira, uskeri ta bafiketara makurtzen dau,- eskefak, ostera, Jaungoikoagana ta onoiementara daroa, izakiai uko egiten dautse, gizartetik iges egiten dau, aragiaren gurariak gofoto dauz, ibilte utsalak ezi egiten dauz eta agirian agertzeko lotsa da.

13. Izatasunak bere zentzunak atsegintzen dauzan edozelango poza gogoz
(I) Act. XX, 35.

attzen dau,- eskefak, bafiz, Jaungoikoagan bakafik poztu ta gauza guztien ganetik on gurenean atsegindu gura dau.

14. Izatasunak egiten dauana bere irabazi ta onerako egiten dau, ufirik ezin dau ezer egin,- berak egin dauanagaitik beste ofenbeste edo geyago, edo gorespena, edo laguntasuna artzeko ustea dauko, ta bere egiteak eta emokariak asko goratzea gura dau,- eskefak, ostera, ezer igeskofik eztau bilatzen, eta on-egitearen ordaingafitzat Jaungoikoa baño beste saririk eztau eskatzen eta beafeko aldikofetatik betikoak lortzeko lagundu leyoenak baño eztauz euki gura.

15. Izatasuna adiskide ta senide askogaz poztu egiten da, jayotefi ta jatofi argian aintza artzen dau,- altsuentzat labana, aberatsentzat koipetsua ta bardiñentzat txalokaria da,- eskefak, bafiz, arerioak be maite dauz, adiskide piogaitik ezta afotzen, jayotefi tajatoffari jaramonik eztautso egiten, ofetan onoiemen andiagotik ezpa-dago,- aberatsaren baño

txi-roaren alde geyago egiten dau, altsuari baño efubakoari efuki geyago dautso, egitsuagaz poztuten da ta ez guzurtia-gaz; onai beti goi-emokarietarako ardu-ratzeko ta onoimenen bitartez Jaungoiko-Semearen antza artzeko dirautse.

16. Izatasuna, beartasuna ta nekea dirala ta, laster dago erostaka; baña eskerak txirotasuna gogotsu daroa.

17. Izatasunak dana beraganatzen dau, ta norbere alde bufuka ta eztabaidaka daragoyo,- eskefak, bafiz, dana guztien iturburu dan Jaungoikoagana biurtzen dau, bere buruari onik ezertxu be eztautso ezarten, berea danik eztau sinisten, eztiardu eztabaidaka, bere eritxia besteena baño obetzat eztauko,- bere eritxi ta jakite guztietan, ostera, betiko jakituri ta jaungoikozko azterpenaren azpian ipinten dau.

18. Izatasunak eskutukoak jakin eta bafiak entzun gura dauz, besteen afean agertu ta asmamenakaz asko oartu gura dau,- ezaguna izatea ta gorespena ta os-

pea ekafi al leyoenak egin gura dauz; eskefa, ostera, eztnbil bafi ta zorakeriak jakin gurarik, au dana aspaldiko ustelkeririk sortzen dalako, ta lur-ganean bafirik eta ira.mkofik eztago-ta.

19. Baita zentzumenak batzen, afo-puzkeri ta agiririk iges egiten, eta goragafi ta afigafiak apaltasunean ostentzen, eta edozetan eta jakiturietan onuraren igaliak, eta Jaungoikoaren gorespen eta aintza bilatzen irakasten dau.

20. Bera ez bererik zarataka iragarterik eztau gura; ostera, dan-dana maitasun utsez emolen dauan Jaungoikoa, bere emokarietnn onetsia izan daitela opa dau.

21. Esker au goitiko argia ta Jaungoikoaren berebiziko emokuna da, ta zerurakoen ezaugafa ta betiko gaizkakunderrako kutuna,- ta gizona lufekoetatik zerukoak maite-izatera eragi, ta aragi-zaiea gogo-zalean biurtzen dauana da.

22. Onan izatasuna geyago estutu ta garaituaz esker joriagoa isuriten da; ta

egunean-egunean ikertaldi bafiakaz gizon-bafua Jaungoikoaren antzera bafiztu oi-da.

LV ATZALHURUA

[ZATASUNAREN USTEI.TASUNA TA JAUNGOIKOZ-KO ESKERRAREN BRAGINTASUNA

1. GOGO ZINTZOAK.—Zure irudira ta antzera egin ninduzun nire Jaun eta Jaungoiko ofek, zeruratzeko onen andi ta beafekoa dala esan zendun esker au emon egidazu,- obenetara (pekatuetara) ta galbidera naroan nire izatasun gaizto-gaizto au garaitu dagidan.

2. Nire aragian, ba, oben-legea nire gogo-legearen aurka bufukan eta askotan aragiari men egitera lotuta naroala asmatzen dot; eta zure eskar deun-deuna nire biotzean biziro isurialagun ezpa-yat, aragiaren griñai ezin neinkie gogor-egin,

3. Zure eskeña ta esker andia bear da benetan gaztetatik makurtuta dagoan izatasuna garaitzeko.

4. Lenengo gizon Adan'egan jausita, ta obenagaz gaiztotuta dago-ta, orban onen zigofa gizaseme danetarajasten da, ta zuk ona ta zuzena egindako izatasuna, berez txarera ta bekoetara egtten dualako, orain izatasun ustelaren gaitza ta makaltasuna dirudi.

5. Gelditu yakon indar apufa, autspean estalduko txingartxua langoxea da-ta.

6. Auxe da berezko adimena, odei andiak ingutatuta daukena,- baña oraindiño ona ta txafa epaitu ta egia ta guzufa banandu leikez, nai ta ontzat emoten dauana beti-ezin, eta egiaren argi osoa ta zaletasunak zindo euki ez afen *be*.

7. Emetik datorkit, ene Jaungoikoa, «bafuko gizonari dagokíonez zure Iegean atsegin izatea» (1); zure agindua ona, zuzena ta deuna dala, ta gaiztakerí ta oben guztietatik iges-egin bear dala ba-daki ba,- baña aragiagaz aragi-legeari otsein (IJ Rom. Vñ, 22.

dagitsot, adimenari baño aragikeriari geyago men-egiten dautsadala.

8. Onan «ona gura izatea neugan daukat, baño zelan bete eztot aurkitzen» (1).

9. Au daia-ta, amaikatxu bidar ondo egiteko asmoa artzen dot; baño nire makaltasunari laguntzeko eskefa eztaukat-eta, eragozpen ezerez bategaitik atzera noa ta kikilduta gelditzen naz.

10. Augaitik ornitasunerako bidea ezagutzen dot, eta zelan jardun bear dodan naiko argiro ikusten dot; baño nire usteltasunaren astuntasunaz zapalduta orniduagoetara enaz igoten.

11. Benetan, Jauna, onean asi, jafaitu ta ondo amaitzeko zure eskefa bear-beafa yat; bera barik ezer be ezin dot-eta,- baño zegan, zure eskefaz sendotuta dana al dot.

12. iEne zerutiko eskefa, zu barik norbere irabaziak ezer be eztira, ta iza-

(1) Rom.VII, 18.

tasunaren berezko onak eztira andietsi bear!

13. Eskefa barik ezertxu be eztira, Jauna, zure aufean,- ez edertiak, ez aberastasunak, ez edertasuna, ez sendotasuna, ez adimen zofotza, ez itz-etofia.

14. Izatasunaren emokariak onentzat eta gaiztoentzat dira,- baño eskefa edo maitasuna autuen emokaria da, ta beronegaz betiko bizitzarako gai egiten dira.

15. Eskar au barik ezta ezertzat euki bear ez igarteko emaitza, ez afigafiak egitekoa, ezjakituririk gorengoena,- ionen bikaña da eskefa!

16. Ez siñismena, ez ítxaropena, ez beste onoiemenak be etxatzuz gogoko maitasun eta esker barik.

(7. Enc, esker zorion-zoriongafia, gogoz txiroa dana onoienez aberastu, ta ondasunetan aberatsa danaren biotza apalesten dozun orí: erdu, jatsi zaiten nigan, len-bait-len zure pozez bete nagizu, nire biotza gogoaren neke ta legortasunaz lantuta jausi eztaiten.

18. Zure begietan, afen, Jauna, eskefa aurkituko al dot, nire izatasunak gura leukezan enparauak euki ez afen be, zure eskefa naiko yat-eta.

19. Lofaskok zirikatu ta oñazetuko ba-nabe be, zure eskefa neugaz dagoan artean, kaitearen bildur enaz izango.

20. Bera da nire indafa, berak emoten daust onu (consju) ta laguntasuna.

21. Arerio guztiak baño indartsuagoa, ta jakitun guztiak baño jakitunagoa da.

22. Egia irakatsi, lege-bidea erakutsi, biotza argitu, estu-aldian poztu, ituntasunari igesi-azo, bildufa kendu, eraspena indartu ta negar-eragiten dau.

23. Bera barik, zer naz egur igefa, ta ezetarako eztan mukufa baño?

24. Beraz, Jauna, zure eskefa beti nire aufe-atzetik bebil, eta beti-beti egite onai arduraz ekitea emon beist, zure Seme Jesukristo'afen. Olantxe.

I.VI ATZALBURIU

GUHii HUUUA UKATU TA GURUTZARKN HITAUTTZ

KRISTO'RUN ANTZA AKTU *HiiAR* DOGULA

1. JnsuKRiSTo'K.—Ene seme, zugandik urten zeinken bestean nigana etofi zein-tekez.

2. Atetikoak ez gura izateak bafuko bakea dakafan lez, norbere burua bafuz izteak Jaungoikoagaz batzen dau.

3. Ezezkorik eta espa barik, zure burua nire gurarira oso-osoan ukatzen ikasi dagizula gura dot.

4. 'fjafaitu nagizu: Neu naz bidea, egia ta bizitzea» (1).

5. Bide barik ezta joaten, egi barik ezta ezagutzen, eta bizitza barik ezin bizi leiteke.

6. Neu naz jafaitu bear dozun bidea, siñistu bear dozun egia, ta itxaron bear dozun bizitzea.

(1) Joan. XIV, (.

7. Neu naz bide ausi'ezina, egi uts-ezina, bizitza amaitu-ezina.

8. Neu naz biderik zuzenena, egirik gorengoena, egizko bizitza, bizitza zoriontsua, irazanbako bizitza.

9. Nire bidean ba-dirauzu, egia eza-gutuko dozu, ta egiak azkatuko zaitu, ta betiko bizitza lortuko dozu.

10. «Bizitzara sartu nai ba-dozu, nire aginduak bete ag'tzu» (1).

11. Egia jakin gura ba-dozu, neuri si-nistu egidazu.

12. -'Ornidua izan nai ba-dozu, gauza guztiak saldu egizuz» (2).

13. Nire ikasle izan gura ba-dozu, zeure burua ukatu egizu.

14. Bizitza zoriontsua euki gura ba-dozu, oraingo bizitza ezetsi eg'tzu.

15. Zeruan goratua izan gura ba-dozu, lufean zeure burua apaletsi egizu.

16. Nire agintza-lagun izan nai ba-dozu, gurutzeta neugaz eroan egizu.

(1) Matth. XIX, 17.

(2) Matth. XIX, 21.

17. Zorionerako ta egizko argirako bidea gurutzaren otseñak baño eztabe aurkitzen.

18. Goco ZINTZOAK.—Josu Jauna, zure bidea estua ta gizartean ezetsia dalata, gizakeria (mundua) ezesten zure antzeko izatea emon egidazu.

19. «Otseña, ba, ezta bere ugazaba baño andiago ta ikaslea bez bere irakaslea baño geyago» (1).

20. Zure otseñak zure bizitzari bera-goyo, nire osasuna ta benetako deuntasuna ortxe dago-ta.

21. Zutaz eztana irakufi edo entzuten ba-dot, ez pozik ez atsegin beterik eztaust emoten.

22. JESUKRISTO'K.—Ene serae, oneik guztiok jakin eta irakufi dozuzan ezkerok, eurok egiten da-dozuz zorionekoa izango zara.

23. «Nire aginduak euki ta beteten dauzana, orixe da ni maite nauana, ta neuk be maite izango dot, eta oferi ager-

(1) Matth. X, 24.

tuko nayako» (1) eta nire Aitaren jaur-efian neugaz yezafiko da.

24. GOGO ZINTZOAK. — Josu Jauna, esan eta agindu dozunez egin bedi, ta ori irabaziko al dot.

25. Zure eskutik artu dot gurutzea, eroan dot eta il arteraño, ipiñi daustazun lez, eroango dot.

26. Egiz, lekaide zintzoaren bizitzea gurutzea da, baña zeru-bidea dana. Arloa asita dago, ezta biurtu bear atzera, ta iztea be ezta egoki.

27. Ta ba, anayok, goazen batera,- Jesu geugaz izango da.

28. Gurutz au Jesu'gandik artu dogu, gurutzean Jesu'afen iraun daigun.

29. Gure biderakusle ta autelari dana, gure laguntzale izango yaku.

30. Ara, gure aufetik doan gure bakaldunak (efegeak), gure alde bufukatu-ko dau.

31. Gizon antzera jafaitu dayogun,- inon) beoak n'afien bildur ezpedi izan.

gudan adoretsu ilteko gertu egon gaitazan, gurutzatik iges eginda gure aintzari lotsarik eztayogun ezafi.

LVIIATZALBU.ÍUA

[JTSBN BATZUETAN JAUSTEN OANA IZTALA

I ARIH GI KIKI.IHI BLAR

1. ILSUKRISTO'K.—Ene seme, zorionaldian poztasun andia ta eraspena baño," naigabe-aldian eroapena ta apaltasuna atsegiñago yataz.

2. Zure aurka ezerezkeri bat esateak, zegaitik ituntzen zaitu?

3. Geyago izan ba'litz be, etzintza-kez artegatu bear.

4. Baña orain igaroten itxi egiozu.

5. Ezta lenengoa izango, ta bafia bez, eta azkenengoa bez, luzaroan biziko ba-zara.

6. Zure aurka ezer jazoten etxatuz-nean naiko adoretsu izaten zara.

7. Onu (konseju) onak emoten eta

besteak itzez indartzen ba-dakizu,- baña zure atera ustebako lofak jo dauanekoxe, onu ta indar barik gelditzen zara.

8. Safitan gauza txikietan nabaitzen dozun zure makaltasunari begiratu egiozu.

9. Baña oneik eta onangoak datozeanean zure onerako izaten dira.

10. Zure biotzetik dakizun ondoen kendu egizii; baña ikutu ba-dautzu, luzaroan kikiltzen eta naspiltzen ez egiozu itxi.

11. Pozik ezin ba-dozu, eroapenez beintzat jasan egizu.

12. Gura eztozuna entzun eta asafatuta izten ba zaitu be, ezi egizu asafe ori, ta umeentzat jauspidea izan leiken itzik zure aotik ez egizu atera.

13. Sortu yatzun asafea laster baretuko yatzu, ta bafuko samiña eskefaren biurtzeagaz eztituko yatzu.

14. Oraindiño bizi naz, diño Jaunak, zuri lagundu ta besteetan baño geyago poztuteko gertuta, zure ustea nigan

ezafi ta eraspenez neuri deitzen ba-daustazu.

15. Kementsuago egon eta geyago jasateko gerlu zaitte.

16. Safitan lor eta ziltza andiakaz atsekabetutaurkitzen ba-zara, ofegaitik dana ezta galdu.

17. Gizona zara, ta ez Jaungoikoa.

18. Aragia zara, ta ez aingerua,

l'>. Zuk zelan irauñ zeinke onoimenean beti bat, zeruan aingeruak eta atseidentokian lene.igo gizonak irauñ ezpa-eben'?

20. Neu naz negartiak gora jasoten dodazana, ta euren makaltasuna ezagutzen dodala nire jaungoikotasunera dakardazana.

21. GOGO ZINTZOAK.—Jauna, onetsia izan bedi zure itza, nire aoarentzat abaraska ta ezta baño gozoagoa.

22. .Nik ofenbeste lor eta lafiaidi artean, zer egingo neuke, zuk zeurc itz deunakaz indartuko ezpa'ninduzu?.

23. Azkenean zeruko kaira (portura)

elduko ba'nintz, zer ardura daust, zertzuk eta zeinbat jasan dodazan?

24. Atzen ona emon egidazu, ludi (mundu) onetatik urteera zorionsua emon egidazu.

25. Nitzaz gomutau zaitte, nire Jaungoiko ori, ta bide artezetik zure jaurefira zuzendu nagizu. Olantxe.

LVIII ATZALBURUA

GOIKOENAK ETA JAUNGOIKOAREN ERARAGI
ESKUTUAK EZTIRALA AZTERKATU BEAR

1. JESUKRISTO'K.—Ene seme, goitiko gayak eta Jaungoikoaren erabagi eskutuak eztabaidaka ez egizuz erabili; zer dala-ta urlia itxi, ta berendia ainbesteko eskaferrako artu dan,- ezta zer dala-ta au onenbeste atsekabetu, ta bestea ain gora jasoten dan be.

2. Oneik guztiok gizonen adimena goitu egiten dabe, ta Jaungoikoaren era-

bagia igarteko, ez ulermena ez eztabaidak eztira gauza.

3. Beraz, onetarikoen bat arerioak belafiratzen dautzunean, nai gizon jakintzaleen batzuk ifanduten dabenean, Igarlearena erantzun egiozu: «Zuzena zara, Jauna, ta zure erabagia arteza da» (1).

4. Baita «Jaunaren erabagiak egitsuak dira, ta berez zuzenak» (2).

5. Nire epayak bildur izateko dira ta ez eztabaidaka erabilteko, giza-adimenaz eztira ulertzen-eta.

6. Etzaitte asi deunen irabaziak arakatzten ez eztabaidakatzen,- nor ete-dan geyago, ala zeruko jaurefian nor ete-dan andiago.

7. Onangoak safitan alpefiko auzi ta bufukak sortu, ta afokeria ta andipuzkeria geitu egiten dabez, eta ortik bekaizkeriak eta asafeak ernetan dira: bat tak deun bata, ta besteak beste bat, afokeriz aufenetsi gurarik.

(1) Psalm. CXVIII, 137.

(2) Psalm. XVIII, 10.

8. Onangoak jakin gura ta arakatu gureak onik eztakafe, ta deunak iguin dabez: enaz ba Jaangoiko bufukalaria, baketsua bafio; ta bake au norberaren gorespenean barik benetako apaltasunean geyago dago.

9. Batzuek inaitasun-leraz deun batzuekanako geyago zaletzen dira, besteakanako baño, baña giza-zaletasunaz eta ez jaungoikozko zaletasunaz.

10. Neu naz deun guztien egilea; neuk emon neutsen eskefa; ta aintza be neuk emon dautset.

11. Nik bakotxaren irabaziak ba-nenkizan,- nire gozotasunaren onespentak auzefez neuk gertu nebazan,- nik neure maiteak, eunkiak baño lenagotik ezagutu nebazan.

12. Neuk autu nebazan gizartetik, eurak eninduen neu autu,- neuk eskafez deitu ta efukitasunez neugandu nebazan.

13. Ziltzaldi asko artetik neuk igarozazo neutsen, neuk isuri neutsezan atsegin zoragafiak, neuk emon neutsen irau-

pena, ta neuk saritu neban euren eroa-pena.

14. Nik lenengoa ta azkenengoa eza-gutzen dodaz,- eta igafi ezin besteko maif-tasunaz Jaztantzen dodaz.

15. Nire deun guztietan neu aintzaldu ta gauza guztien ganetik neu goratu bear nabe, ta neu goreski bearnabe deun bakotxagan,-euren aufetiko irabazi barik aintzarako eregi ta autu nebazalako.

16. Augaitik nire txikienean bat ezesten dauanak, andia be eztau goresten,- txikia ta andia neuk egin nebazan-eta» (1).

17. Ta deunen bat beratzen daunak neu be beratzen nau, ta zeruko jaurefian dagozan enparauak be bai.

18. Maitasunezko korapiñoz danak bat dira; danak eritxi ta gurari bat clau-ke, ta danak alkar maite dabe.

19. Ta geyago dana, ni euren burua ta irabaziak baño be maiteago nabe.

20. Euren ganera jagi ta euren bu-ruaganako maitakeritik azkatuta, niga-
(1) Snp. VI, 8.

nako maitasunera igaro ta antxe gozogo-
gozo atsedenduten dira.

21. Andik kendu edo eratsi leikeza-
n'tk eztago,- betiko egiak beterik eta mai-
tasun itzali - eziñan su - gafetan dagoz-
eta.

22. Ixildu beitez, ba, ta deunen iza-
keratzaz eztabaidaka ez begie jardun
gizon aragikeri-zale ta aberetiak, euren
atsegiñak maite izaten bañ.o eztakie-ta.

23. Eurai dirudienez kendu ta gei-
tzen dabe, ta ez betiko egiak atsegin
dauanez.

24. Askotan ez-jakitea da, batezbere,
gitxi argituta norbait maitasun oso go-
gokofaz gitxitan maite izaten dabenetan.

25. Oraindiño batzuekana edo bes-
teekana asko berezko zaletasunak eta
giza-adiskidetasunak daroez, eta lufe-
koetan diarduen lez zerukoetan be izan-
go dala uste dabe.

26. Baña gizon oso-ezak asmatu, ta
goitiko agerkundez argituak ikusten da-
benen artean alde luze-luzea dago.

27. Begira, ba, ene seme, etzaitetz ibili
zure jakituriaren ganetikoak jakin gura-
ka, bafiz, ekin eta alegiñak egizuz Jaun-
goikoaren jaurefian, txikiena izanda be,
egon al zaitkezan.

28. Ta norbaitek deunago nor dan
edo zeruko jaurefian andiago nor dan
ba'leki be, jakite onek onik egingo
leuskio, ezagutze onen bitartez, nire
aufean bere buruaap aletsi ta nire ize-
naren gorespen andiagorakojagiko ezpa-
litz?

29. Deunen artean andiago edo txi-
kiago nor dan jakiteko eztabaidaka da-
bilana baño, norberen obenen astunta-
suna ta onoimen gitxi daukazala, ta deu-
nen ornitasunetik ufin dagoala gogora-
tzen dauana atsegiñago dau Jaungoi-
koak.

30. Deunai eraspentsu ta negafez
otoitz egitea, ta euren bitartekolasun
andiari gogo apalaz deitzea obe da, eu-
ren ixilekoak alpefiko jakingureaz azter-
katzea baño.

31. Deunak ondo ta ederto asetuta dagoz, gizonak asetzen eta bafikeriak eziten ba'lekie.

32. Euren irabaziakaitik eztira afoztzen.euren buruari onik bat be eztautse ezarten, dana neuri baño,- dauken on gutzia neufibako maitasunaz neuk emon neutsen-eta.

33. Jaungoikoaganako maitasunez eta ganezko pozez beteta dagozala, aintzaren uts apufik eztaukie, ta zorionerako ezertxuren beafizantik be ezin euki leikie.

34. Deunak aintzean goragoak izan, apalagoak eta nire ufagoak eta maitcagoak dira.

35. Augaitik idatzita daukazu: «Euren burestunak Jaungoikoaren aufflean kentzen ebezala, ta Bildotsaren aufflean auzpazu ziralala, ta len, orain ta beti bizi tlana gurtu (adorau) ebela» (1).

36. Asko dabiz Jaungoikoaren jaurefian andiena nor dan jakin gurarik-

(1) Apoc, IV, 10.

txikienen art'ean sartzeko be gai izango ete-diran eztakiela.

37. Andia da zeruan txikiena izatea be; an guztiak dira ba andiak, eta guztiak Jaungoikoaren seme deitu ta izango dira.

38. Txikiena mila artean andia izango da, ta eun urteko obendia ilgo da.

39. Zeruko jaurefian andiena nor izango zan ikasleak itandu ebenian, erantzun au artu eben: «Umetxuen antzeko biurtu ta egiten ezpa-zare, zeruko jaurefian etzare sartuko».

40. <Beraz, umetxu onen antzera bere burua apalesten dauana, zeruko jaurefian andiena auxe izango da» (1).

41. iErukafiak, umeakaz gogoz apaletsi gura eztabenak! zeruko ate apalak sartzen eztautse itxiko-ta!

42. Bai, efukafiak euren etsegiñak emen daukezan abcratsak be; txiroak Jaungoikoaren jaurefira sartu, ta eurak bafiz, atean txilioka egongo diralako.

(1) Matth. XVHI, 3. 4.

43, Poztu zaiteze apalok, eta alaitu zaiteze txiruok, egi-bidetik ba-zabize, Jaungoikoaren jaurefia zeuona dozue-ta.

LIX AT/AIBURUA

ITXAROPEN KTA USTI7 OSOA [AU.\GOIKOAGA,N)

BAÑO EZTALA EZARRI BLAR

1. Gooo ZINTZOAK.—Jauna, zeiri da nire itxaropena bizitza onetan? edo zerrupean ikusten diranetatik, zein da a.tsegingafien niretzat?

2. Ez ete-zara zeu, efukiak neufi barrik daukazuzan, neure Jaun eta Jaungoiko ori?

3. Zu barik, niri non joan yat ondo?

4. Edo zu bertan egon ezkeru, noz ibili naz txarto?

5. Gurago dot zure edefagaitik lan-defa izan, zu barik aberatsa baño.

6. Lufean zugaz bidez kari bizitea

obetzat daukat, zu barik zerua eukitea baño.

7. Zu non, antxe zerua,- ta zu etzago-zan tokian antxe eriotzea ta gaiztokia (inpernua).

8. Zure gose-egafi naz, eta augaitik zure atzean zotin, deadar eta otoitz egin bear dot.

9. Azkenez, ene Jauna, nire bear-izanetan egoki nok lagundu eztaukat, zeuk izan ezik, eta uste osoa zeugan daukat.

10. Zu zara nire itxaropena, zu nire ustea, zu nire pozkile ta adiskiderik zintzo-zintzoena.

11. Guztiak eurenen bila dabiz; zuk, bafiz, nire osasuna ta auferakuntzea baño eztozuz gura, ta dan-dana neure onerako biurtzen daustazu.

12. Askotariko ziltzaldi ta zoritxafetan izten nozunean be, ori guztia neure onurarako artezten dozu,- zure autuak askotara aztertzen dozuz-eta.

13. Onango azterketan, zerutiko

atsegiñez beteko ba'ninduzu lez, maite izan eta goretsi bear zaitut.

14. Zeugan ba, Jaun eta Jaungoikoa, nire etxaropen osoa ta igestokia ipinten dot; zure eskuetan izten dodaz nire Iofak eta lafitasun guztiak; zugandik ataz dakustan dan-dana makal eta aldakor aurkitzen dot.

15. Adiskide askok eztauste onik egingo, laguntzale altsuak be eztauste urgazi al izango, onulari zafak be eztauste emongo erantzun egokia, jakitunen idaztiak be enabe poztuko, gauza edefak be enabe azkatuko, bazter eskutu ta atsegintsuak be enabe zainduko,- zeuk lagundu, urgazi, indartu, poztu, irakatsi ta zaiztzen ezpa-nozu.

16. Bakea ta zoriontasuna eukiteko dirudien gauzak eztira ezer, eta zoriontasunaren apufik eztakafe, zu bertan ezpa-zagoz.

17. Zeu zara, ba, ondasun guztien elburua, bizitzaren galufa ta itzen sarkontasuna,- ta gauza guztien ganetik

zugan itxarotea zure otseñai atsegin andiandia yake.

18. Zugana jasoten dodaz nire begiok, zugan itxaroten dot, neure Jaungoikoa, efukien Aita.

19. Onetsi ta gurendu(santutu) egizu nire arima au zerutiko onespenez, zure biztoki deuna ta zure betiko aintzaren aulkia izan daiten, eta zure begiak iraintzekorik ezpedi aurkitu zure jauretxe onetan.

20. Zure ontasanaren anditasunari ta efukiaren ugaritasunari dagokionez begiratu egidazu, ta iluntasun eta efioztzeñian ufin erbestetuta dagoan zure otseñ onen otoitza, afen, entzun egizu.

21. Bizitza ustelkor oncn jauspideetan otseintxu onen arimea jabor eta zaindu egizu, ta zure eskefa lagun dala, bake-bidetik betiko argiaren aber'ira zuzen-Ju egizu. Olantxe.

—————,

LAUGARĒN IpaZTIA

Jauna artzeko dci eraspentsua

KRISTO'REN OTSA

1. «Nekatu ta zamatuta zagozen guztiok erdu zaiteze neugana, ta neuk arin-duko zaituet, diño Jaunak (1).

1. «Nik emongo dodan ogta neure aragia da ludiaren (munduaren) bizitzarako» (2).

3. «Artu ta jan egizue: auxe da zuon alde emongo dan neure gorputza: auxe neure gomutaz egizue» (3).

4. «Nire aragia jan eta nire odola edaten dauana nigan dago, ta ni beragan» (4).

5. «Nik esan dautzuedazan itzok gogo ta bizitzea dira» (5).

- (1) Matr., XI, 28.
- (2) Joan. VI, 52.
- (3) 1. Cor. XI, 24.
- (4) Joan. VI, 67.
- (5) Joan. VI, 64.

I ATZALEURUA

KKISTO ITZAL ANDIAZ ARTU BBAR DALA

IKASLFAREN OTSA

1. Ene Kristo, betiko Egia, itzok zureak dira,- aldi baten esanak eta toki baten idatziak ezpa-dira be.

2. Beraz, zureak eta egizkoak diralako, eskefak eginda ta zintzo artu bear dodaz.

3. Zureak dira zuk esan zenduzalako : baña neureak be badira, neure one-rako esan zenduzan-eta.

4. Zure aotik gogoz artzen dodaz, nire biotzari bafurago itsatsi dakiozan.

5. Gozotasun eta maitasunez beteriko ofen itz samufok adoretu egiten nabe.

6. Baña nire gaiztakeriak bildur-ikarutzen nabe,- eta ofen eskutuki (misterio) andiak artzetik bafu loyak atzeratzen nau.

7. Zure itz eztitsuak zirikatzen nabe; baña nire griña txar ugariok astun egiten nabe.

8. Zugana uste osoaz joateko, ta ez ilteko dan janaria artzeko agintzen daus-tazu,- zugaz aldea euki ta betiko bizitzea ta aintza jadetsi nai ba-dodaz.

9. «Nekatu ta zamatuta zagozen guztiok erdu zaiteze neugana, diñozu, ta neuk arinduko zaituet» (1)-

10. Obendiaren-(pekatariaren) belafietan itz oneik gozo-gozoak eta maitagafiak dira,- zuk, nire Jaun eta Jaungoiko ofek, ezeuki ta txiroari zure Gorputz deun-deunajatera deitzea!

11. Baña ni nor naz zugana eltzen asartzeko?

12. Ara, zeru zabalak ezin zaitue artu, ta zuk diñozu : Erdueze neugana guztiok.

13. Zer esan gura dabe onberatasun ofen samufak, eta dei ofen laztanak?

14. Ni zelan asartuko naz zugana

(1) Matth. XI, 28.

joatera, usterik eukiteko nire bafuan ezer onik ezpa-dakust?

15. Nire etxean zelan sartuko zaitut, zure begi samur-samufak safitan iraindu dodazan onek?

16. Áingeruak eta goi-aingeruak dar-daraka dagoz,- deunak eta zuzenak zure hildur dira, ta zuk diñozu: Erdu zaifeze neugana guztiok.

17. Jauna, au zeuk esango ezpa' zendu, nok siñistuko leuke?

18. Ta zeuk agindu ezpa-zendu, nor asartuko litzake zugana uferatzen?

19. Arako gizon zindo Noek kuxa egiten eun urte emon ebazan, bertan gitxigaz gaizkatzeko (salbetako); eta ni ordutxu baten zelan gertu ninteke ludia egin ebana begirunez artzeko?

20. Zure otsein andi ta bafuko adis-kide Mois'ek ol usteldu-eziñakaz kutxa bat egin, eta ufe uts-utsez estaldu eban, bertan Lege-olak ipinteko,- ta ni izaki us-tel au, zu, legearen Egile ta bizitz-emole ori, onen efaz artzen asartuko nayatzu?

21. Saloinon'ek, Isfael'go bakaldunik (efegerik)jakitunenak, zazpi urtean Eleiz eder-edefa egin eban zure izenaren aintzarako, ta eskintza-jayak zortzi egun' ean ospatu ebazan,- mila bake - opari eskiñi ebazan ta itunben-kutxa, bereztako egoan tokian adar-oska ta ijuika, ospe andiaz jafi eban,- eta nik, gizonen artean efukafi ta txiroen onek, eraspenez ordu erditxu bat oztaz igaroten dodan onek, nire efxean zelan artuko zaitut? eta ordu-erdia be iñoz ondo igaroko ba neu!

22. Ene neure Jaungoikoa, aek bai zuri atsegin izateafen alegiñak egin ebezala!

23. Ene, oso gitxi da nik egiten dodana, ta Jaunartzeko gertzen emoten dodan aldia labur-labura izaten da.

24. Neure bafuan gitxitan oso batirik eta oso gitxitan bape zabaldu barik egoten naz.

25. Ta benetan, jaungoikozko zure arpegi onuragafiaren aufean burutasun loirik elitzakit etofi bear, ezta izakien

batek arazotu be, neure etxean ba ez aingeruen bat, aingeruen Jauna artuko dot-eta.

26. Onetzaz gañera Itunben-kutxa ta bere bafukoen eta zure Gorputz garbigarbi ta beroneri yagokozan onoimen esan-eziñen artean alde andia dago; eta etorkizunen iruditzat ipiñitako beñolako lege-oparien eta aintziñako opari guztien betetasuna dan zure Gorputzaren benetal.o opariaren bitartean alde luze-luzea dago.

27. Zergaitik geyago enaz ixiotzen zure aufean? Aintziñako Erkabak eta Igarleak, Bakaldunak (efegeak) eta Nagusiak efi osoagaz Itunben-kutxaganako ainbesteko eraspengaz agertu ba ziran, zelan enaz gertzen ardura andiagoaz, zu Ikurtonean artzeko?

28. Dabid bakaldun jaungoiko zale andiak, lenagoan asabai egindako mese-deak gogoratuta, Jaungoikoaren kutxa-aufean indar guzttakaz jantzan egin eban,- askotariko ereskiñak egin ebazan;

ercsiak (salmoak) berak atera ta alaita-suiiez abestuteko agindu eban,- eta berak be Goteunaren (Espiritu Santuak) eskefak eraginda, maniuragaz (zitaraz) safitan abestu ebazaii; eta Isfael'go efiari biotz - biotzez Jaungoikoa goretsi, ta egun bakotxean danak ao batez onetsi ta ospatzen irakatsi eutsan. •

29. Orduan ainbeste eraspen ba-egoan, ta Itunben - kutxaren aúfean Jaungoikoa gorestekoa ainbesteko ardu-rea ba-euken, zelango itzal eta eraspenea euki bear ete dogu, nik eta kistar guz-tiak, Ikurtonaren (Sakramentuaren) aúfean, eta Jesukristo'ren Gorputz bikain-bikaña artzean?

30. Asko deunen gorpuzkiñak ikus-teafen toki askotara oi doaz, eta deunen egiñak entzunda afituta gelditzen dira,- eleiz nagusiak ondo-ondo ikusten dabez, eta afeun (seda) eta ufez estalduta dagozan deunen azur gurenai mun egiten dautsie,- ta ona emen zu berton zagoz, neure aúfeko opal-mayan (aldaran) neure

Jaungoiko ori, deunik tleunena, gizonen Egilea ta aingeruen Jauna.

31. Olangoak ikustera iñoz ikusiba-koak ezagutu ta jakin-gureak daroaz saf-itan gizonak, eta obetasun gitxi atera oi-clabe, batezbere batera ta bestera, buru ariñaz eta benetako damu barik dabil-tzanean.

32. Emen, bafiz, opamaiko (aldarako) Ikurtonean, neure Jesukristo maite ori, Jaungoiko ta gizona oso-osorik zagoz, eta berton bear dan besteko gertakizun eta eraspenez artzen dogun bakotxean betiko bizitzarako asko irabazten da.

33. Ta ikurton (Sakramentu) onetara ez gakaz arinkeri, ez jakin-zalekeri, ez aragikeriak; siñismen sendo, itxaropen eraspentsu ta maitasun zindoak baño.

34. Ene Jaungoikoa, ludiaren (mun-duaren) Egile ikusi-eziña, zuk bai afigaf-iro diarduzula gugaz! samur samur, eta eskarutsez erabagiten dozu zure autuen-tzat, eurai Ikurtonean (Sakramentuan)

janaritzat zeu artu zagiezan zeure Gorputza eskintzen dozula!

35. Onek adimen guztiak goitzen dauz, onek jaungoiko-zaleen biotzak jasotako sutu egiten dauz, euren bizitza osoa onduten diarduen zure jafaitzale zintzoak, [kurton guren-guren onetatik eraspen - eskefa ta onoimen - maitasuna safitan artzen dabez.

36. Afigafia ta ostendua da benetan Kristo'ren jafaitzale zintzoak baño eza gutzen eztaben Ikurton onen eskefa, . siñistebakoak eta obenaren (pekatuaren) otseñak, bafiz, asmatu be ezin leikie.

37. Ikurton (Sakramentu) onetan gogoko eskefa emoten dozu, ta galduriko onoimena bafiro biotzeratzen da, ta obenak loitutako edertasuna bafiro dator.

38. Batzuetan esker au gogoari, baita gorputz makalari be, isuri yakon eraspen beteaz indar ugariagoak emoteko bestean andia izaten da.

39. Baña tamalgafia ta negargafia da gure epelkeri ta nagikeria, Jesukristo ar-

tzera gogo andiagoaz ezkarozalako, zerruratuko diranen itxaropen eta irabazía bera ciafa.

40. Bera da, ba, gure donekuntza (santifikaziño) ta zeru-bidea, bera da bidarien (erbeste onetakoen) poza ta deunen betiko atsedena.

41. Oso negargafia da, beraz, zerua poztu ta lufari eusten dautsan eskutuki (misteri) osasungafi oneri askok jarañon gitxi egitea.

42. Giza-biotzaren itsukeri ta gogorkeria; onen emokari gurenari jaramon geyago ez egitea, ta egunoro erabiliaz beratzaz aitzutea!

43. Ikurfon deun-deun au toki baten bano ospatuko ezpa'fitz, eta ludi guztian jaupari (abade) batek baño eskiñiko ezpa'leu, jaungoikozko eskutukiak ospatzen ikusteafen, toki ofetara ta jaungoikoaren abade ofegana gizonak zelako gurariaz joango Ikzakezala uste dozu?

44. Orain, bafiz, abade asko dira ta toki askotan eskintzen da Kristo- Jaunar-

tze deuna ludian (munduan) zabaldu dan neufiz, gizonaganako Jaungoikoaren eskefa ta maitasuna ugariago agertu dai-tezan.

45. Eskefak zuri, Josu on eta betiko artzain ofi, gu, txiro ta aíotzok (erbes-tetuok) zure Gorputz eta Odol bikaña-gaz janaritzeko efukiofa izan zarealako; ta baita zure aotik urtendako itzakaz eskutuki oneik artzera deitu zeunskulako be, diñozula. «Nekatu ta zamatuta za-gozen guztiok, erdu zaiteze neugana, ta neuk arinduko zaituet» (1).

II ATZALBURUA

IKURTON (SAKRAMENTu) ONETAN CIZONARI
JAUNGOIKOARUN ONTASUN CTA MAITASUN
ANDIA AGERTZEN YAKOZALA

1. IKASIEARLN OTSA.—Jauna, zure on-tasun eta efuki andian ustea daukadala, ni gaxoa Osagileagana, gosez- eta egafiz nagoana bizitzako itufira, ezeukia zeru'

(1) Matth. XI, 2S.

ko Bakaldunagana (efegeagana), otseña Jaunagana, izakia Egileagana, ta atseka-betua neure poztzale efukitsuagana natorkizu.

2. Baña, nondik datorkit niri zu nigana etorfeá?

3. Ni nor'naz zeu zarean ori niri emoteko?

4. Obendia (pekataria) zelan asartuko da zure aufean aurkeztuten,- eta zu obendiagana etorteraño, zelan beratzen zara?

5. Zure otseña ezagutzen dozu, ta berari mesede au egiteko berak ezer onik eztaukala badakizu.

6. Nire zatarkeria, beraz, autortzen dot, zure ontasuna ba-dazaut, zure efukia goratzen dot, eta zure maitasun laf-egiagaitik eskefak dagitzudaz.

7. Au nire irabaziakaittk barik, zeu zareana zarealako egiten daustazu, onetara zure ontasuna ezaunago, maitasuna ugariago isuria ta apaltasuna bikañago izan dagidazan.

8. Zuri au atsegin yatzulako ta zuk onelan egiteko agindu dozulako, neuui be atsegin yat zuri begiko izatea,- ta nire gaiztakeriak ez al daust eragofcziko!

9. Ene Jesu guztiz eztitsu ta biotz bigun ori! betiko gorespenakaz itzal eta esker on andiak zor yatzuz, bere anditazuna iñok azaldu ezin leiken zure Gorputz guren-gurena artzeagaittik.

10. Baña, zer oldoztuko (pentsauko) dot oraingo Jaunartze onetan nire Jaunagana uferatzean, berau bear dan bestean ezin gurtu, baña onan da guzti be eraspenez artu gura dot-eta?

11. Nire burua zure aufean apaletsi ta niganako zure neufibako onberatasuna gorestea baño obe ta onuragafiagorik oldoztu neinke?

12. Nik goraldtu ta betiko goretsi gura zaitut, ene Jaungoiko ori; neure burua onesten dot eta nire zatarkeriaren sakontasunean menperatzen dautzut.

13. Zu deunik deunena zara, ta n! obendi (pekatari) zikiña naz.

14. Zugana begiak jasoteko be gainazan niganañomakurtzen zara zu.

15. Zu nigan zatóz, zuk nigan egon gura dozu, zure maña deitzen nozu.

16. Zuk niri zerutiko janaria ta ainguruen ogia jateko emon dura daustazu.

17. Ez besterik, zerutik jatsi ziñan zeu, ta gizadiari bizia emoten dautsazun ogi bizi ori baño'

(8. Andiak dira benetan zure maitasuna ta onberatasuna, ta esker eta gorespen asko ta asko zoryatzuz.

19. Ikurton au irasi zenduanean, zuk izan zendun asmo osasungafi ta onuragafia! a zan jate eztitsu ta gozoa, janaritzat zeure Gorputza ta Odola emoten zenduana!

20. Zure egiñak afigafiak dira, Jauna, zure indaía dan altsua; zure egiña dan uts-eziña!

21. Itz egin zendun eta guztiak egin ziran, eta agindu zendun axe egin zan.

22. Afigafi ta siñisgafi ta giza-adinie-

na goitzen dauana da, zu nire Jaun eta Jaungoiko ori, benetako Jaungoikoa ta gizona izanik, ogi ta ardo pizkaren irudipean oso osorik egotea ta artzen zaituanak, zu ezereztu barik, zu jatea.

23. Zuk, guztien Jauna zarean eta ezeren beafik eztaukazun ofek, zure Ikurton onen bitarlez gure artean bizi gura dozu, ta nire biotza ta nire gorputza orban barik jabon egizuz, bafu alai ta garbiagaz zure eskutukiak safiago ospatu dagikedazan; eta batezberere, zure gorespenerako ta betiko gomutakitzat irazan eta jafi zendun Ikurton (sakramentu) au betiko bizitz-gajtzat artu dagidan.

24. Poztu zaite, neure arimea, ta eskefak egiozuz Jaungoikoari, negar-efi onetan emokari ofen bikaña ta berebiziko atsegiña itxi dautzulako.

25. Ba. eskutuki au gogoratu ta Kristo'ren Gorputza artzen dozun bakotxean, zure beferoskundera bafiztu ta Kristo'ren irabazkide egiten zara.

26. Kristo'ren mattasuna bein be ezta.

Iti Atzalbnnia

4j^

gitxitzen, eta bere efuki andia iñoz be ezta agortzen.

27. Augaitik gogo beti bafizfuaz gertu bear zara ofetarako, ta osasungafia dan eskutuki andiau arduraz gogoan erabili egizu.

28. Jaupea (mezea) emon naf entzuten dozunean, egun atan Kristo zerutikjatsita Ama Neskutzaren (Birjiñaren) seblean gizon egin bai'litzan, edo gurutzetik eskegita, gizonen gaizkakunderako jasan (sufridu) ta il zan eguna bai'litzan, andia, bafia ta atsegingafia dala siñistu egizu.

1// ATZALBUIUM

ONDO DALA SAKRITAN JAUNA AKTZIA

!. IKASLKARBN OTSA.—Zugana nator, Jauna, zure emokariak on egin dagistan, eta zuk Jaungoiko ofek, zures amurtasun-ez txiroai atondu zeuntsen zure jateko deunean poztu naiten.

2. Ofa-or, zugan dago gura neiken

14. Beraz, jaunartzeak gaitzetik al-
dendu ta onean sendotu egin ol-dau.

15. Ta orain, Jauna artu nai jaupa
(nieza) emoten dodala, onen safitan nagi
ta epel ba-nago, zer 'izango Utzake osa-
gafi ori artu ez, eta laguntasun andi ori
bilatuko ezpa-neu?

16. Ta egunoro Meza emoteko beste
gai ta ondo gertuta ezpa-nago be, esker
au irabazteko garai egokietan jaungoi-
kozko eskutukiak artzeko aleginduko
naz.

17. Arima zintzoaren atsegiñik andie-
na, gorputz ilkofean zugandik ufin bizi
dan artean, auxe da ba. Bere Jaungoikoa
saritan gogoratu ta bere maitea biotz
eraspentsuaz artzea.

18. Guganako zure efukiaren órib'é-
ratasuna dan afigafia! Zuk, Jaun eta Jaun-
goiko, gogo guztien ligile ta Bizitz-emo-
le ofek, artma gaxoagana etofi, ta oneti
gosea zure jaungoikotasun eta gizonta-
sun osoaz asetzea!

19. Gogo zorionsua ta arima zorion-

duna: zu, bere Jaun eta Jaungoikoa, eras-
penaz artu, ta zu artzean gogokor pozez
beteten dana!

30. Benetan Jalin andia artzen dau,
afotz (kanpotar) maitea etxeratzen dau,
lagun laztana beragantzen dau, adiskide
zintzoa aukcratzen dau, maitale edefa ta
andikia laztantzen dau, guztien artean
maiteena ta maitagafi guztien ganetik
maite izatekoa!

21. Zure auffman, neure kutun-kutun
ori, ixiiiik begoz zcruak eta lufak, ela
euroen npaintasuiia, goresgafitzat eta
edergafitzat dauken dan-dana, zure esku
zabaletik artu dabe-ta; ta amaibakoj-
kitoria dauken zure izenarcn aintzaraño
iñoz be czтира elduko.

IV AT/ALHURUA

UISA hÍASPHN AN'DIAZ ARTZBN DABENAI ON'
ASKO EMOTBN YAKIE7.ALA

1. IKASLEAREN OTSA.—Neure Jaun eta
laungoikoa, zure gozotasunaren onespe-

nakaz aufendu zakioz zure otseñari, zure lkurton Sakramentu gurenera bear danez eta eraspenez uferatu al naiten.

1. Nire biotz au zeuganantza bultzau egizu, ta lozofo gogor onetatik itxartu nagizu.

3. Itufian lez, oso-osorik ostenduta dagoan zure gogotasuna Ikurton onetan gozartu dagikedan, ikertaldu nagizu abegi onaz.

4. Baita nire begiak be argitu egidazuz onenbesteko eskutukiari begiratze-ko; ta siñismen bizi-biziaz siñisteko, sendotu nagizu.

5. Zuk egiña dalako, ez giza-almenak- ta zure iraskuna, ez gizonen asmakizuna.

6. Aingeruen adimen zolia goitzen dauan au aitu ta ulertu leikenik eztago- ta.

7. Ta nik obendi (pekatari) ergel, lur eta auts onek, eskutuki ofen goiko ta deunatzaz, zer arakatu ta ulertu neinke?

8. Jauna, biotz zintzoz eta siñiste on

eta sendoz, eta zure aginduz uferatzen nayatzu, ta bene-benetan siñisten dot zu emen Ikurtonean aurkitzen zareala, Jaungoiko ta gizon.

9. Beraz, artu zagidazala ta maitasunean zeugaz bat egin naitela gura dozu.

10. Augaitik zure biotz efukitsuari eskatzen dausat, eta onetarako berarizko eskefa emon dagistazun otoizka (efeguka) naukazu, zure maitasunez urtu, gañezka egin eta beste iñongo atsegiñen ardurarik ez izateko.

11. Ikurton goi-goiko ta guren-guren au, gorputzaren eta arimaren osasuna, ta gogoaren gaitz guztien osagafia da-ta, berton nire oitura txafak osatu, griñak ezi, ziltzaldiak azpiratu edo gitxiagotu egiten dira,- eta esker ugariagoa isuri, onoimen asi-bafia geitu, siñismena sendotu, itxaropena indartu ta maitasuna sutu ta zabaldu egiten da.

12. On asko emon oi-dautsezue, batez bere, Ikurtonean zu eraspem andiaz artzen zaituenai; zuk, neure Jaungoiko,

nire gogoaren artzaile, giza-makaltasunaren osagile ta bafuko atsegin guztien etnole ofek.

13. Askotariko lofen aurka atsegin joria isuriten dautsezu ba, ta euren kikilkeri sakonetik zure laguntasuna itxarotera eragi dozuz, eta esker bafiagaz euren bafuak poztu ta argitzen dozuz,- onan lenengoan lafi ta Jauna artu aufetik epel egozanak, gero zeruko jan-edariz sendotuta, obero aldatuta aurkitzen dira.

14. Ta onan diarduzu zeuretzako dozuzanakaz, euren ez makal-makalak dirala, ta onak eta eskefak zure efukitik artu dabezala egi-egiz ikusi ta ezagutu dagian,- euren ez otzak, gogofak eta eraspenbakoak izanik, sutsuak, alayak eta eraspenitsuak izatea zugandik artzen dabe-ta.

15. Hzti-itufira gogo apalaz eldu ezker, bettotik nok atara ez ezti-tantakadatu bat?

16. Edo su andiaren ondoan egon ezker, nor ezla berotuko zerbait?

17. Eta zu, itufi bete ta gañezka da-

goana zara beti,- beti gafean tlogoan sua ta iñoz be itzaliten eztana.

18. Augaitik itufi betetik ura *artzen ta aselu arieraño edaten* izten ezpa-dauste be, beintzat nire egafia asetu ta guztiz igertuta gelditu ez nadin, zeruko odi (kañu) zuloan aoa ipiñiko dot, ango ur tantakadatu bat artu dagidan.

19. Ta oso zerutikoa ta Jakitunak (kerubin) eta Sudunak (seiafin) lez gartsu izan ezin ba-naz be, aleginduko naz eraspenari ekin eta biotza gertzen, Ikuton bizigafi au artuaz jaungoikozko sugafetatik txingartxuen bat neuganatu dagidan.

20. Baña ntri uts yatana, zuk, Jesu on eta Gaizkatzale (Salbagile) deun-deun ofek, efukiz eta ufurik ornidiLegizu,- danai zugana deitzeko adeitsua izan ziñan ba, esan zenduanean: «Nekatuta ta zamatuta zagozen guztiok erdueze neugana, ta neuk arinduko zaituet» (1).

21. Nik, ba, arpegi-izerditan lan egi-

(1) Matth.Xi, 28.

ten dot, eta biotz-miñez oñazetuta, ta obenez zamatuta, ta ziltzaldiz artegatuta, ta griña askogaz naspilduta ta lafituta nago,- ta nok lagundu cztaukat, ez nok azkatu, ez nok gaizkatu (salbau) bez, zuk, neure Jaun eta Jaungoiko ta Gaizkatzaile ofek izan ezik,- nazan eta nire gauza guztiak zure ardurapean izten dodaz, ni zaindu ta betiko bizitzara eroan nagizun.

22. Zure izenaren gorespen eta aintzarako artu nagizu, zure Gorputza la Odola janari ta edaritzat ipiñi zeunstan ofek.

23. Nire Jaungoiko Jaun eta Gaizkatzailea, zure eskutukira safitan uferatuaz, nire eraspeneren beroa mardotzca emon egidazu.

I ! A
V AT'ZAUUIRUA

IKUIITONAREN ANDITASUNA TA JAUPARIEN
GOTASUNA

1. MAITEAHEN OTSA.—Aingeruen garbitasuna ta Jon Ugutzariaren (Bateatza-

learen) gurentasuna (santutasuna) ba' zeunkaz be, Ikurton au artzeko ta erabilteko beste ez zintzakez izango.

2. Gizonak Kristo'ren Corputza iskindu (konsagrau) ta erabiltea, ta aingeruen ogia jatea, eztalako gizonaren irabaziari zor yakona.

3. Eskutuki andia da au, ta jaupari-
cn (nieza emoleen) bikaintasuna gurena da, aingeruai emon et.xakena eurai emon yake-ta.

4. Iia mezea cmooi eta Kristo'ren Corputza iskintzeko (konsagretako) eskubidea Eleizan arauz jaupalduak diran jaupariak baño eztaukie.

5. Jauparia benetan Jaungoikoaren ordezkoa, Jaungoikoaren erabagiz eta aginduz Jaungoikoaren itzak diñozana da.

6. Baña ofetan egile nagusi ta eragile ostendua, dan-dana bere menpean daukan eta guztiak men-egiten dauksen Jaungoikoa da.

7. Be/az, Ikurton bikain-bikain one-

tan zure zentzunai ta ezaugafi agiriai baño, guztia al dauan Jaungoikoari geyago siñistu bear dautsazu.

8. Augaitik Ikurton onetara bildufaz eta begirunez etofi bear da.

9. Ondo goznartu ta begirafu egizu Cotzañaren eskuak czartetik arlu dozun eskubidea.

10. Aiko, jaupari egin zaitue ta mezea emoteko jaupaldu.

11. Opari au Jaungoikoari zintzo ta etaspensu aldi egokian eskintzeko, ta zeu garbi-garbi agertzeko arduratu zaite.

12. Zure zamea (kargea) eztozu arindu,- bafiz, zeure burua korapilo estua-goaz lotu ta gurentasun (santutasun) bikañagora igoteko beartu LIOZU.

13. Jaupariak onoimen guztiakaz apainduta egon bear dau, ta besteai bititza onaren ereduia emon bear dautse.

14. Bere autualdiak gizon nasai ta ardurabakoakaz barik, zeruko aingeruakaz edo lufean gizon zindoakaz izan bear dabe,

15. Jauparia jaupa (meza) soñekoz jantzita Kristo'ren ordezkoa da, bere buruaren eta efi osoaren alde Jaungoikoari otoi-eskaria bizirotu ta apal egiteko.

16. Bere aúfean eta atzean Kristo'ren gurutz-irudiadauko, Kristo'ren Nekaldia (l'asiñoa) beti gogoan erabili dagian.

17. Aúfeanjaupa-janzkian (kasulean) gurutzea daroa, Kristo'ren oñatzai arduraz begiratu ta berari sutsu jafaitzeko.

18. Bere atzean be gurutzea daroa, lagun-urkoen irañak eroapenaz Jaungoikoaien jasateko.

19. Bere aúfean gurutzea daroa, bere obenakaitik (pekatuakaitik) negar egiteko, bcre atzean be badaroa, besteen obenakaitik efukiz negar egiteko, ta Jaungoikoaren eta obcndiaren bitaitetia dala jakin dagian,- eta Jaungoikoagandik esker eta efukia jadetsl artean, otoiitz egiteari ta oparia eskintzeari itxi eztatigon.

20. Jaupariak mezea emoten dauanean laungoikoa goretsi, aingeruak poztu,

Eleizeari on-egin, biziari lagundu, ilai atsedena emon eta bere burua on guztien kide egitçn dau.

VI AIZALBURLIA

JAUNA ARTU AURRKKO EGIZUNAK

1. IKASLIÁAKLN OTSA.—Jauna, zure bikaintasuna ta nire zatarkeria gogoratzen dodazanean, ikaraz dardaraka ta lotsatu-ta nago.

2. Zugana ezpa-noa, bizitzatik igcs noa,-ta txarto aurkezten ba-nayatzu, irain dagitzut.

3. Beraz, zer egingo dot, neure Jaungoiko, neure laguntzale ta beafaldietarako neure onularia?

4. Bide zuzena zeuk erakutsi egidazu: Jaunartzeko iñarkun labor eta egokien bat ipiñi egidazu.

5. Zure Ikurton au onuraz artzeko, nai opari onen andi ta jaungoikozko au eskintzeko, nire biotza eraspén eta lotsa andiaz gertzen jakitea beafezkoa yat-eta.

VII ATZALBURUA

NORRI.RI. BARRUA ARAKATZLIA TA ONDUTL.KO ASMOA

1. MAITKARI.N OTSA.—Ikurton (Sakramentu) au eskiñi, erabili ta artzeko biotz apala, itzal eraspentsua, siñismen osoa ta Jaungoikoa goresteko asmo zintzoa bear - beafekoak dauz Jaungoikoaren jaupariak.

2. Zure bañua arduraz arakatu egizu, ta, al dozenez, benetako damuaz eta autortze apalaz garbitu ta argitu egizu,-oben astunen batek be artegatu etzagizan, eta eskutuki onetara etortea galazo eztagitzun.

3. Zure oben guztiak gofoto izan egizuz,-baña batez be, zure egunoroko utsegiteakaitik damutu zaite ta negar egizu.

4. Ta astirik badaukazu, zure griñen lotsakeri guztiak biotz-bañuan Jaungoikoari autortu egiozuz.

5. Negar egin eta damutu zaite, oraindiño ofen aragikoi ta mundukoi zaralako,- griñetan ofen gordiña, ifits-eragikunez ofen betea,- zentzunak zain-tzeko ofen ardurabakoa, irudikerietan ofen safitan naspildua, atetikoetarako ofen etzana, bafukoetarako ofen nagia,- bafe ta ijuijirako ofen efaza, negar eta damurako ofen gogoña,- nasaik'eri ta aragikerietarako ofen zolia, ta laztasun eta eraspenerako ofen alpeña,- bafiak entzun eta edefak ikusteko ofen ifitsua, apal eta zatafak laztantzeko ofen otza; asko artzeko ofen gosetia, emoteko ofen esku estua, eukiteko ofen zekena,- itz egiten ofen bafitsua, ixilik egoteko ofen ixil-eziña,- ekanduetan ofen nasaya, egiñetan ofen erabakoa; jateko ofen nastua, ta Jaungoikoaren itzetarako ofen goña; atsedenerako ofen zolia, ta lanerako ofen motela; bafiketarako ofen itzafik, otoitzean ernai egoteko ofen lo-gura,- atnaitzeko ofen ariña, adi egoteko ofen nagia,- otoitzean ofen alpeña, jaupa emo-

lean ofeu epela, Jauna artzean ofen legoña; ofen efaz oyertua, ofen gitxitan zeugan ondo batua,- asafeak ofen laster eragiña, besteak naigabetzeko ofen efaza,- epaitzeko ofen etzuna, agiraketan ofen zofotza,- zorion-aldian ofen pozik, zori-txar-aldian ofen jausia,- onak asmatzen ofen ugaria, ta betetean ofen meatza.

6. Zure makaltasunaretikoak diran oneik eta beste zure utsuneak, damu ta iguin andiaz autortu ta negar egin ezke-ro, zure bizitzea beti ondu ta onbidean auferatzeko asmo sendoa artu egizu.

7. Eta gero eroapen osoagaz eta biotz-biotzez zure burua eskiñi egidazu nire izenaren aintzarako, zure biotzeko opa-mayan betiko oparitzal zure gorpuz-ta ta arimea zintzo neure ardu.rapean ezarten dozuzala,- onan oparia bear danez Jaungoikoari eskintzea, ta nire Gorputzaren Ikurtona onuraz artzea irabazi dagizun.

8. Eztago ba eskintza edefagorik, ezta obenak kentzeko ordaintza andiaporik

be, norbere burua utsik eta osorik Jau-pan eta Jaunartzean, Kristo'ren Gorputzagaz Jaungoikoari eskintzea baño.

9. Gizonak bere eskuan dagoana egin eta benetan damutzen ba-da, esker eta parka-eske nigana datofen bakoitzean : «Bizi naz, diño Jaunak, eztodala gura obendiaren (pekatariaren) eriotzea, nigana biurtu ta bizi dadila baño (1); bere obenakaz geyagoan enaz gomutauko C2), ba guztiak parkatuko yakoz.

VIII ATZALBURUA

GURUTZIAN KRISTO'REN ESKINTZEA TA NORBERAREN JASATASUNA

1. MAITEAREN OTSA.—Besoak zabalik eta Gorputza bilosik, eskintzekorik nigan ezertxu be itxi barik, zure obenen ordeztan, Aita Jaungoikoari bere asafea ibitzeko neure burua gurutzean opaldu neutsan lez,- onantxe zeuk be, egunoro

(1) Ezch. XXXIII, 11.

(2) Hebr. X, 17.

zure indar eta biozkada guztiakaz jaupa einotean eta al bait gogotsuen zeure buiua opari garbi ta deuntzat eskiñi bear daustazu.

2. Zarean guztia oso-osoa neure eskuetan iztea baño, zer geyagorik daskatzut?

3. Zeu barik emoten daustazun edozer eztoz gura, enabil ba zure emokariaren bila, zeure bila baño.

5. Neu barik, gauza guztiak euki afen, naiko elitzakizun lez,- onantxe zeure burua barik emoten daustazunik etxat atsegin.

5. Zeure burua eskiñi egidazu ta Jaungoikoafen osorik emon egidazu, ta zure oparia begiko izango yat.

6. Neuk be Aitari zure alde neure burua osorik eskiñi neutsan,- baita nire Gorputza ta Odola be jan-edaritzat emon nebazan, ni osorik zurea izan nendin eta zu nirea izan zaitez.

7. Baña zeugan gelditzen ba-zara, ta neure gurera gogoz ezpa-zatoz, zure

oparia ezta osoa, ta gure arteko batasuna be ezta izango batasun osoa. Ofegaitik azkatasuna ta eskefa jadetsi gura ba dozuz, zure egikizun oroen aufetik zure burua Jaungoikoaren eskuetan gogoz eskiñi bear dozu.

8. Euren bafuz argitu ta azkatuak ain gitxi dira, baña euren buruari beti ukatzen eztakielako da.

9. Auxe da nire erabagi sendoa i «Norbaitek guztiak izten ezpa-dauz, nire ikaslea ezin izan leike» (1). Augaitik zuk nire ikaslea izan gura ba-dozu, zure burua gurari guztiakaz neuri eskiñi egidazu.

IX ATZALBURLIA

CBURB ISURUA TA GURH GUZTIAK
IAUNGOIKOARI F.SKIÑÍ, TA DANP.N ALDE.
OTOFIZ-EGIN BEAR DAUTSACLILA

1. IKASLEARP.N OTSA.—Jauna, zeruan eta lufean dagozan guztiak zeureak dozuz. .

(1) f.uc. XIV, .13.

2. Nire burua gogozko oparizat zeuri eskiñi, ta beti zeurea nazala iraun gura dot.

3. Jauna, nazanez nire burua gauttik betiko otsein-opari ta gorespengafitzat biotz bakunaz eskintzen dautzut.

4. Ikusi ezinda be, berton dagozan aingeruen aufean gaur eskintzen dautzudan zure Gorputz bikain-bikañaten opaii gurenagaz batera, neu be artu nagizu, nire ta efi osoaren onerako izan dedin.

5. Zure efuki-opamayan eskintzen dautzudaz, Jauna, oben egitcn asi nintzan egunetik oraintxe arte, zure ta aingeruen aufean egin dodazan oben eta gaiztakeri guztiak, zure maitasun-gafetan guztiak batera efe ta kiskaldu dagizuzan, eta nire obenen otban guztiak kendu dagitazuzan, eta nire bafua gaiztakeri guztitik garbitu dagizun, eta oben egiñaz galdu neban eskefa bafiro emon dagidazun, dan-dana azketsi ta zure efukiaz bakezko niosua damostazula.

6. Nik nire obenen ordañez zer egin neinke, apal eta negafez autortu ta eten barik zure efukiaren eske egon baño?

7. NeureJaungoikoa,zureaufean nago ta afen, efukiz entzun dagizula daskatzut.

8. Nire oben guztiak gofoto dodaz, bafiro iñoz be eztodaz egin gura,- damu naz, eta oben-nekea bete ta al dodanez ordaintzeko gerturik nago.

9. Azketsi (parkatu) egidazuz, ene Jaungoikoa, azketsi egidazuz nire obenak zure izen deunagaitik; gaizkatu (salbau) egizu zure odol bikañaz erosi zendun nire arima au.

10. Ona emen, zure efukipean jazar ten naz,- zure eskuetan izten dot nire burua,- nigaz zure ontasanari dagokionez egizu, ta ez nire gaiztakeri ta zitalkeriari zor yakonez.

11. Baita nire on guztiak be, gitxi ta utsez beteak izan afen, eskintzen dautzudaz, zeuk obetu ta gurendu dagizuzan, ontzat artu ta zuretzat atsegingafi egin, eta beti obetik-obera eroan dagi-

zuzaii; baita ni gizontxu alper eta baldar au betiko zorionera eroan nagizun be.

12. Baitajaungoiko-zaleen gurari deun guztiak, eta nire guraso, adiskide, anai, afeba, nire maite guztien eta zure edefafen niri nai bcsteri on-egin dauskuenen bear-izanak be eskintzen dautzudaz,- baita nik euren eta eurenen alde otoitzak eta jaupak eskintzea gura ta eskatu daustenen alde be, nai biziak nai ilak dirala; danak zure eskefaren laguntasuna, zure poztasunaren sorospena, afiskueta azkatasuna ta nekeetan arintasuna oartu dagien, eta gaitz guztietatik aterata, zuri oso alai esker ugariak egin dagitzuezan.

13. Baita otoitzak eta efukizko opariak be eskintzen dautzudaz, batez be zeozetan kalte, atsekabe, irain, ezbear edo gaitzen bat egin daustenen alde,- baita neuk iñoz itzez edo egitez, jakitez edo ez jakitez atsekabetu, kezkatu, iraindu ta obeneratu nebazanen alde be. guztioi gure obenak (pekatuak) eta alkafe-ganako irañak azketsi dagiskuzuzan.

14. Jauna, gure biotzetatik susmo, suniin, asafe ta bufukal<, eta maitasuna eragotzi ta urkoaganako txera ona gitxitu leiken edozer kendu egizuz.

15. Efukitu zaite, Jauna, efukitu zaite zure efukia eskatzen dautzuenakaz,- eta eskefa emon egiezu bear dabennai, ta zure eskefa artzeko.ta betiko bizitzara joaleko gai egin gagizuz. Olantxe,

X ATZALBURUA

JAUNARTZHA EZTALA KHRAZ ÍTXI IJLAR

1. MAITHARP.N OTSA. — Eskefaren eta jaungoikozko efukiaren itufira, ontasun eta garbitasunaren itufira safitan joan bear dozu, zure griña ta oitura gaiztoetatik osatu zaitkezcan, eta txefenaren (diabruaren) zirikada ta maltzurkeri guztien aurka egiteko sendoago ta bizkofago jartea jadetsi dagizun.

2. Igali (frutu) ta osagafirik andiena Jaunartzean dagoala arerioak badaki-ta,

X Atzalbuin-i

m

beti ta guztietara ekíten dautso siñislc ta jaungoiko-zaleak ufindu ta eragoztén.

3. Augaitik batzuk Jaunartze deunera-ko gertzen asten diraneko, len baño txefenaren zirikada txa.fagoak jasaten dabez.

4. Goteungea berbera, Job'en idazti-ak diñonez, Jaungoikoaren semeen artera dator, oi dauan zitalkeriagaz artegatu edo bildurtiegi egin, edo estututeko; onan euren eraspenna epeldu, ta gogor egiñaz siñismena kendu al ba-dautse, edo bear bada Jaunartzea guztiz izten ba-dabe, edo epel artzen ba-dabe.

5. Baña ofen zitalkeri ta irudikerien ardurarik ezta euki bear, izan leikezanik zatafenak efa ikaragafienak izanda be,-bañiz,dakarguzan irudikeri guztiak berari barurajaurti bear yakoz.

6. Zorigaiztoko onen lepotik ifi ta bafe egin bear da,- berak eragiten dauzan zapafada ta ekaitzak gora-bera Jaunartze deuna ezta itxi bear.

7. Baita eraspenna safitan eragozten

dau berau lortzeko ardura lafegiak, eta autortzeko estutasun lafiak be.

8. Jakitunak dirautzuen lez egizu ta alde batera itxi egizuz kezkek eta lafitasunak; Jaungoikoaren eskefa galazo ta gogoko eraspina kentzen dabe-ta.

9. Ez kezka ez lor pitiñen bategaitk Jaunartzea ez egizu itxi; al bait lastefen zoaz autortzera, ta besteai egin dautzuezan irain guztiak gogoz parkatu egiezuz.

10. Baña zeuk norbait iraindu ba-dozu, azkespena (parkamena) apal eskatu egiozu ta Jaungoikoak pozik azketsiko dautzu.

11. Autortzea asko belutu ta Jaunartzea atzeratzeak, zer onik dakar?

12. Ainbat lastefen bafua garbitu egizu; !enbait-len edena (benenoa) jaurti egizu.

13. Osagafia beingoan artu egizu, ta luzaroan geroratuko ba-zendu baño obeto egongo zara.

14. Gaur au dala-ta izten badozu, bear bada biarko zio andiagooa agertuko

da,- ~ta onan Jaunartzea luzaroan itxita, gertaera gitxiagogaz aurkituko zintzateke.

15. Nagikeri ta geldikeri ori ainbat bizkofen jaurti egizuz, luzaroan kezkatu ta artega ibiliaz, eta egunoroko eragozpenakaitik jaungoikozko fkurton onetatik alde egiñaz be, ezebe tztozu irabaziko-ta.

16. Jaunartzea asko belutzeak, bafiz, kalte andia egiten dau,- alperkeri andia ekafi oi dau-ta.

17. Au dan negargafia! Epel eta naisai norbaitzuek euren gogoo ardura geyagoaz zaindu beafa ez eukiteafen, autortzea ta Jaunartzea pozik beranduagotu ta belutzen dabe.

18. Jaunartzeanonen efazbelutzen dabena, maitasun ufia ta eraspina motela bai daukela!

19. Benetan zorionsu ta Jaungoikoarentzat atsegingafi da, egoki ba'litzakio ta agiri barik egin al ba'leu, egunean-egunean Jaunartu guraz eta gertuta

egoteko, ondo bizi ta bafua garbi zaintzen dauana.

20. Apaltasunagaitik edo bidezko eragozpenagaitik norbaitek Jaunartzea nozikpein izten ba-dau, txalogafia da bere lotsa ofegaitik.

21. Baña apurka-apurka epeltasuna sartu ba-yako, bere burua bizkortu ta al dauana egin bear dau,- eta batez be, asmo onari begirutzen dautsan Jaungoikoa gurari onean laguntzeko etofiko yako.

22. Baña bidez eragotzita dagoanean be, Jaunartzeko gogo ona ta asmo zintzoa eukiko dau,- eta onan Ikurtonaren (Sakramentuaren) igali (frutu) barik ezta geldituko.

23. Edonor elizkoik egunoro ta orduoro be gogoz eta onura andiaz jaunartu Jeike, au ñok be eztautso eragozten-eta; baña egun batzuetan eta aginduta dagoan aldian Gaizkatzalearen Gorputza Ikurtonean itzal samufaz artu, ta norbere atsegiña baño geyago bilatu

bear dau Jaungoikoaren aintza ta dedua.

24. Kristo'ren Gizakundea ta Nekaldia (Pasiñoa) gomutau ta beraganako maitasunean ixiotzen dan bakotxean, gogoz Jaunartzen dau ta ikusten ez tala alikatzen da.

25. Jai-eguna etofi daitenean, edo oitureak eraginda baño gertzen ez tana, safi-a'skotan aurkituko da gertu barik.

26. Zorionsua Meza emotean nai Jaunartze bakotxean, norbere burua oparitzat Jaungoikoari eskintzen dautsana.

27. Jaupa edo Meza emotean astiroegia edo ariñegia izan barik, zugaz bizi diranen erara egizu.

28. Iñori be etzakio izan ez nekegafi ez gogaikafi, danentzat ipiñi daben bi-deari jafaitu baño, ta zure eraspén eta gurariari baño besteen onerako danari geyago begiratu egiozu.

XI ATZAI.BURUA

KRISTO'RENGORPUTZA TA IDAZTI DHUNA ARIMA
SINISLEARI BEARREKOAK YAKOZAI-A

1. IKASLEAREN OTSA.—Ene Jesu Jaun gozo-gozoa, andia da benetan arima eraspentsuaren gozotasuna, zure mayan zugaz bazkaltzen dauanean,- an beste jatekorik etxako aurkezten zeu bere maite bakafá, ta bere biotzak gura leikenik guragafien ori baño.

2. Ta egiz, nik zure afean biotz-biotzez negar-malkoak pozik isuriko neunkez, eta Maitale jaungoiko-zalez zure oñak negar-malkoz bustiko neunkez.

3. Baña, onango eraspelik non dago? Non onango negar-malko deunen isuritze ugaria?

4. Benetan zure ta aingeruen afean nire biotzak gafetan egon bear leuke, ta pozaren pozez négar egin.

5. Bene-benetan Ikurtonean zauka-

daz ba, beste antz bat az estalduta ba-da be.

6. Zure jaungoikozko argitasunean nire begiak ezingo leuskitzue begiratu, ezta lufak be ezingo leuke iraun zure aintzaren anditasunaren ditzira-aufean.

7. Beraz, nire makaltasuna ondo dakizula, estalduta zagoz Ikurtonean (Eukaristian).

8. Egiz, zeruan aingeruak gurtzen daberen berbera neuk be daukat eta gurtzen dot, baña nik oraindiño siñismenez,- aek, bafiz, ikustez eta estalki barik.

9. Ni benetako siñismenaren argitan pozik egon eta ibili bear naz, betiko egunaren argia agertu ta irudien kerizpea igesiko dan artean.

10. Baña on osoa etofi daitenean, Ikurtonak amaituko dira,- zeruan zoriondunak ikurtonen osagafirik eztabe bear eta: Jaungoikoaren afean onen aintza arpegi-arpegiz ikusten dabela betiko pozik dagoz, eta jaungoikotasunaren bafubafuan argitatik-argitara dabizala, giza-

tu zan Jaungoikoarentzaasikalditik izan danez eta beti izango danez, gozartzen dabe.

11. Afigafioiok gogoratuta, edozein atsegin, gogokofa izanda be, gogaikafiyat,-nire Jauna bere aintzan argiro ikusiko dodan artean, lufean ikusi ta entzuten dodan edozerezeretzat daukat-eta.

12. Zu, ene Jaungoiko ori, jakitun zagoz ezek be ezin nauala poztu, ez izakien batek asetu,- betikotasunean ikusi gura zaitudan neure Jaun ofek baño.

13. Baña au eziña da aragi ilkor.onetan bizi nazan artean,- augaitik eroapen andia bear dot, eta gurari guztietan nire burua zure menpean ezafi beardot.

14. Jauna, ba, zeruko jaurefian (efeñuan) zugaz dagozan deunak be, lufean bizi izan ziran artean, siñismen eta eroapen andiaz zure aintzaren etoferari begira egon ziran.

15. Eurak siñistu ebena neuk be siñisten dot; eurak itxaron ebena neuk be itxaroten dot; eurak eldu diran tokira

neuk be, zure eskefa lagun, araxe eltzeko ustea daukat.

16. Bien bitartean, deunen ereduakaz indartuta, siñismenaz ibiñiko naz,- idazti deunak be atsegin eta eginbidetzat izango yataz,- eta guzti onein ganetik, zure Gorputz guren-gurena berebiziko osagafi ta igestokitizat eukiko dot.

17. Gauza bi, batez be, bizitza onetan bear beafak yatazala dazaut, eta eurok barik bizitz negargafi au ezingo neukelajasan (sufriidu).

18. Gorputz onetan lotuta nagoala, janariaren ta argiaren bear-izana daukadala autortzen dot.

19. Zuk gaxo onen gogo ta gorputza janaritzeko zure Gorputz gurena emon zeunstan, eta «nire *oñen* argirako zure itza ipiñi zendun» (1).

20. Oneik biok barik ezingo nintzake ondo bizi: Jaungoikoaren itza (berbea) ba, nire arimearen argia da, ta zure Ikurtona bizitea damotsan ogia.

(I) *Psalm, CXVJII, 10§.*

21. Oneik biok Eleiza deunaren ondasuntegiko alde batean eta bestean ipiñiko mai biak dirala esan leike.

11. Bata, ogi gurena; au da, Kristo'ren Gorputz bikaña daukan opamai (aldara) deuna, ta bestea Jaungoikoaren legearen maya; ikasbide deuna daukana, siñismen zuzena irakasten dauana, ta gurenik gurenena estalduta dagoan bafubafuraño eskier garoazana.

23. Eskefak dagitzudaz zuri, Jesu Jauna, betiko argiaren argi ofi, zure otsein, Igarle, Bidaldu (Apostolu) ta beste Irakaslietan emon zeunskun ikasbide gurenaren mai augaitik.

24. Eskefak zuri, gizonen Egile ta Biferosle ofi, ludi (mundu) guztiari zure maitasuna adierazteko opari andi bat atondu zendulako,- ta bertan, irudizko bildotsa barik, zure Gorputz guren-gurena ta Odolajan-edateko ipiñi zendulako,- zeruko atsegin guztiak daukazan jatei guren onetan, kistar guztiak poztu ta edari osasungafiaz mozkortu egiten do-

zuz, eta, gozotasun zoriontsuagoaz bada bc, aingeru deunak be maikide doguz.

25. Andia ta dedugafia da benetan Jauparien eginbeafa! Goiko Jauna itz deunakaz izkindu, ezpanakaz onetsi, eskuetan euki, norbere aoan artu ta besteai banantzeko eskubidea eurai en.on yake'.

26. Eskuak oso txukun, aoa oso garbi, gorputza oso guren ta biotza oso orban barik euki bear dauz, garbitasun-Egilea ofnbeste bidar bere bafura sartzen yakon jaupariak!

27. Kristo'ren Gorputza ofen safitan artzen dauan jaupariaren aotik itz deun, garbi ta onuragafiak baño eztabe urten bear.

28. Bere begiak, Kristo'ren Gorputza ikusten daben ezkeru, bakun eta garbiak izan bear dabe.

29. Bere eskuak, zeru - lufen Egilea darabilen ezkeru, garbiak eta zerurantz jasoak izan beitez.

30. Jaupariari batez be esaten yake Legean: «Deunak izan zaiteze, ni zuen Jaun eta Jaungoikoa deuna naz-eta» (1).

31. Jaungoiko alguztidun ori, zure eskefak lagudu bekigu jauparitzea leporatu dogunoi, gaitasunaz eta eraspenez, biotz garbiaz eta bafu onaz zure otseintzan jardun daigun.

32. Ta bear geunken lez efu barik bizi ezin ba-gara, egindako gaitzakeriakaitik ondo negar egitea, ta oraindik auferantzean gogo apalak eta asmo onaz zuri gogotsuago otsein-egiteko laguntasuna emon eiguzu.

XII ATZAI.BURUA

KRISTO ARTUKO DAUANA ARDURA ANDIAZ

GERTU BEAR DAT.A

1. MAITEAREN OTSA. — Ni garbitasunzale ta deuntasun-emolea naz.

(1) Lcv. XIX, 2.

1. Ni biotz garbiaren bila nabil, eta ant.xc daukat nire atsedentokia.

3. Apari - gela andi ta apaindu bat atondu egidazu, ta nire ikasleakaz zuegan ospatuko dot Igarotza (Pazkoa).

4. Ni zugana ctofi ta zuegan gelditzea gura ba-doztt, orantz (lebadura) zafa jaurti ta zure biotzeko egongua garbitu egizu.

5. Gizakeriaren (munduaren) eta oittra gaiztoen durundia zugandik ufindu cgizu, txori bakafa lez telatuan jezafi zaite, ta zure geyegikeriak arimearen gafaztasunean gozartu egizuz.

6. Maitatzale edonok tokirik onena ta edefena bere niaite kutunari gertu oi dautso: onetan ezagutzen da, ba, kutuna etxeratzen daunaren maitasuna.

7. Baña jakin egizu, zure egiñakaz onenbestean ezingo zareala gertu, besterik gogoan euki barik urte betean gertzen ekingo ba'zendu be.

8. Baña nire eskar eta efukiagaitik nire maira eltzen utscan izten yatzu,-

aberats batek eskeko bateri bere maira deitu dautsala, eskekoak mesede au ordaintzeko bere burua apaletsi ta eskefak egitea baño ezpa'leuko lez.

9. Zuk al dozuna egizu ta zoli egizu; oituraz edo beafez barik, bildur, itzal eta biotzez artu bear dozu zugana etorteko dan Kristo'ren Gorputza.

10. Neu naz deitu ta etorteko agindu neutzuna; zuk eztaukazuna neuk emongo dautzut: erdu ta artu nagizu.

11. Eraspen-eskefa damotzudanean, zure Jaungoikoari eskefak egiozuz; ez atarako lain zarealako, zutzaz efukitu nazalako baño.

12. Eraspenik ezpa - daukazu ta legofago aurkitzen ba-zara, geldi egon barik, esker osasungafiaren biferdo tanta-kadaren bat artzea irabazi arte, otoiartzari ekin eta negar-egin eta atea jo egizu.

13. Zuk beafa nozu, ta nik ez zeu.

14. Zu etzatoz ni deun egitera: Ni, ostera, zu gurendu (santutu) ta ondutera nayatorkizu.

15. Zu nik gurendu, neugaz balu., esker bafia artu ta bafiro onduteko be-rotzera zatoz.

16. Esker au ezetsi barik, zure biotza al dozun ardureagaz gertu, ta zure ku'tuna zeure bafuan artu egizu.

17. Egoki yatzu ez bakafik Jaunartze-afean eraspenna eukitea, baita Jaunartze-ondoren eraspenn ori zeugan ardura zoliaz zaintzea be.

18. Eraspenagaz gertzea beafekoa ba-da, Jaunartze - ostean bafura baruta egotea be beafekoa dozu,- esker ugaria-goa jadesteko, ondorengo ardura ona gertakizunik onena da-ta.

19. Bafiz, itu-itu beingoan atetiko atsegiñetara doana gertakizun barik gelditzen da

20. Bafiketatik alde eginda toki ixiera baztertu, ta zure Jaungoikoagaz gozartu zaite.

21. Ludi (mundu) osoak kendu ezin daiketazuna daukazu-ta

22. Zure ardurea oso - osorik neuri

emon bear daustazu, gaurtik auferantzean ardura barik neugan, eta ez zeugan bizi zaitezan.

XIII ATZALBURUA

COGO [AUNGOIKO 7AILAK IKURT ONIAN (EUKARISTIAN) KRISTO'GAZ HATZEA BIOTZ-HIOTZ,E/,
GURA IZAN BFAR DAUALA

1. IKASIEAREN OTSA. — Nok emongo daust, Jauna, zu bakafean aurkitzea, ta nire biotz guztia zuri zabaltzea,- ta nire gogoak gura dauan bestean izugan gozar-tzea,- ta onezkero iñok be ez ezestea, ez izakien batek zirkiñik eragitea ta eurai jaramonik ez egitea, ta maitatzaleak maitagaz itz-egin eta adiskidea adiskideagaz poztu oi dan lez, zuk niri ta nik zuri bakafean itz egitea?

2. Auxe eskatu ta auxe gura dot, oso osoan zuri batzea, ta nire biotza egindako guztietatik ufinduta, Jaunartzez eta

safitan Jaupa emonaz zeruko ta betikoe-tan atsegiña artzen ikastea.

3. Ene Jaun eta Jaungoiko neurea, noz egongo naz zugan geldituta, zuz-gaz bat-bat eginda, ta neure buruagaz guztiz aitzuta?

4. Zu nigan eta ni zugan, eta onan biok bat eginda irautea emon egidazu.

5. Egiz, zeu zara nire kutuna, mileta-tik aukeratua, ta nire bizitzako egun guztietan zeugaz bizitea atsegingafi yako nire arimeari.

6. Egiz, zeu zara nire baketzalea, ba-kerik andiena ta benetako atsedena zeu-gan dago,- zu barik, neke ta miña ta az-kenbako zoritxafa.

7. Egiz, «zu zara Jaungoiko ostendua» (1), ta gaiztoakin eztaukazu artu-emonik, apal eta bakunakaz dira zure autuak.

8. «Ene Jauna, zure gogoa dan ezti-tsua zure semeakanako gozotasuna adie-razoteafen, zerutik jatsitako ogi gozo-

(1) ItaiXLV, 15.

gozoagaz janaritu gura izan dozuz-eta» (1).

9. Egiz, zu gure Jaungoiko ori, siñis-le guztiai uferatzen zayakezan beste, bere Jaungoikoak uferatzen yakozan efi onen andirik eztago; zureak egunoroko atsegiñaz euki ta biotzak zerura jaso daguezan, jateko ta gozartzeko zeure Gorputza damotsezu.

10. Non dago Kistafen efi besteko efi andirik? Jaungoikoak bere aragi aintzatsuaz janaritzen dauan arima jaungoiko-zalea baño maiteago dauan irazakirik zerupean ete-dago?

11. Esker esan-eziña'. ontasun afigafia! neufibako maitasuna, gizonari berariz emona!

12. Baña, zer emongo dautsat Jaunari esker onen ordezt, onenbesteko maitasunaren ordezt?

13. Nire biotza oso-osorik beretzat emon, eta berari gogoz batzea baño

(1) Eleizeak Jos.Vorpurz-egun.jko af'endian.

atsegiñago izango yakonik ezin emon negikeo.

14. Ta nirearimea jaungoikoari batu-batuta emon daitsoanean, alaituko dira nire bañak.

15. Orduan esango daust: zuk nigaz egon gura ba-dozu, nik zugaz egon gura dot.

Ib. Eta nik erantzungo dautsat: Jauna, afen neugaz gelditu zaite, nik zugaz egotea gogoz gura dot-eta.

17. Nire gurari guztia auxe da: nire biotza zuri batuta egon dadila.

XIV ATZALBURUA

KRISTO'RrN GORI'UTZA ARTZEKO JAUNGOIKO'
ZAI-H BATZUEN GURARI GARTSUAK

1. IKASLEAREN OTSA.—«Jauna, zure bildur diranentzat ostendu dozun gozotasuna andia be andia da» (1).

7. Zure Ikurtonera (Sakramentura) eraspén eta biotz andiaz yatorzuzan
1) Píalm XXX, 20.

jaungoiko-zaleak gogoratzen dodazanean, safitan neure bafuan bildurtu ta lotsatu egiten naz, ni zure opamaira (altatara) ta Jaunartzeko maira onen epel eta otz joaten nazalako,- onen legor eta gurarii barik gelditzen nazalako,- zure afean, jaungoiko maitea, su-gafetan enagoalako; ta Jaunartzeko gurari sutsuak edo maitasun beroak eraginda, negar asko egiten eben jaungoiko-zale asko lez, Jaunartzera maitasunak bultz eta indaregin-da enoalako,- zugana, itufi bizi zarean Jaungoiko ofegana, aoz eta biotzez eltzeko berotan bizi ziran eta zure Gorputza gozotasun beteaz eta gogo-goseaz artu ezik, euren gose-egafia ezin eben gitxitu, ez asetu.

3. Aen egizko siñismen gartsua, zu [kurtonean (Eukaristian) zagozanaren azaupide argiazan!

4. Onexek dira benetan, euren Jauna ogia ebagitean ezagutzen dabenak; Jesu eurakaz dabil eta biotza su-gafetan dauke.

5. Onango gurari ta eraspenna ta ofen mailasun indartsu ta gartsua, safi-askotan nigandik ufin dago.

6. Jesu on, bigun eta efukitsu ori, efuki zakidaz,- eta zure eskeko oneri nozikpein zure maitasunaren pitin bat Jaunartzean nabaitzea emon egiozu, nire siñismena sendotu, nire itxaropena zure ontasunean geitu, ta nire maitasuna bein onclo ixiotu ta zeruko mana zer dan jakin ezkeru, iñoz be itzali (amatau) eztaiten.

7. Indartsua da, ba, zure efukia niri gura dodan eskefa emoteko, ta gogo-beroz zuk gura dozun eguna etofi daiteanean ni efukiz ikertzeko.

8. Ta zure berebiziko eraspentsuen gurariakaz gorituta ezpa-nago be, bai zure eskefaren bitartez gurari bero ori euki gura dot, eta zure maitatzafe gartsuen lagunkide ta euren artean egoteko artu nagizun, gura ta eskatzen dodala.

XV ATZALBURUA

KRASI'LN-ESKERRA AIMLTASUNAZ CTA NORBERB
BUKUARI.N UKAPUNAZ JADESTEN DALA

1. ÍVIMTUARI.N OTSA.—Jaungoikoa datofen artean, ikertzeko ordua ta erea berari izten dautsazuzala, zuk eraspén-eskafa ekin eta ekin bilatu, biotzez eskatu, eroapén eta usteaz itxaron, esker onagaz artu, apaltasunaz zaindu, ta, bera lagun, arduraz lan egin bear dozu.

2. Batez be, apaletsi bear dozu zure burua, eraspén gitxi edo bat be nabaitzen (sendituten) eztozunean,- baña lafegi kikildu ta geyegi itundu barik.

3. Jaungoikoak luzaroan ukatu ebana, safitan unetxu baten emon daroa.

4. Baitabatuetan otoitz-asieran ukatu ebana, atzenean eraon oi dau.

5. Eskefa beti laster emongo ba'litz ta norbere gurari-neufiz ba'lego, gizon makalak ezingo leuke ondo eroan.

6. Ofegaitik eskefari uste onaz eta eroapén apalaz itxaron bear dautsazu.

7. Ta emon ez, edo igafi barik kentzen ba-yatzu, efua zeure buruari ta zeure obenai ezafi egiezu.

8. Batuetan ezerékzeri bat da eskefa eragotzi ta estaltzen dauana,- ezerezkeria deitu al ba'litzakio ta ez andia, onen ondasun andia eragozten dauanari.

9. íaña ezerezkeri-edo andi ori kendu ta ondo azpiratzen ba-do zu, eskatu dozuna eukiko dozu.

!0. Zure burua biotz-biotzez Jaungoikoari emoten dautsazunean, eta zure naya dan lez, onen edo aren bila ibili barik bere eskuetan izten dozunean, batu ta beretuta egongo zara,- Jaungoikoaren gurea baño gozoagorik eta atsegingafiagorik ezertxu be etxatzu izango-ta.

11. Beraz, norbaitek bere asmoa biotz bakunaz Jaungoikoagana jaso, ta bere biotzetik zalekeri ta gurari oker guztiak kendu ba-dauz, eskefa artzeko ondo ger-

tuta egongo da, ta eraspena eukiteko beste izango da.

12. Jaunak bere onespena, utsik aurkitzen dauzan ontzietara isuri oi dau.

13. Ta norbaitek bekoak osoago ukatu, ta norbere buruaren ezespenez ilago egon, eskefa lastefago etofi, ugariago sartu ta biotz azkea gorago jasoten dau.

14. Orduan Jaungoikoaren eskua beragaz dagoala, ta Jaungoikoaren eskue-tan betiko jafi zala ikusiko dau, ta ganezka egingo dau, afituko da ta zabalduko yako biotza.

15. Onelan biotz-biotzez Jaungoikoaren bila ibili ta bere arimea alpefik artu eztauan gizona onetsiko dabe.

16. Onek Jauna artzen dauanean, jaungoikozko batasunerako esker ugaria irabazten dau; bere eraspén eta atseginari begiratu barik, eraspén eta atsegin oroen ganetik, Jaungoikoaren aintza ta dedua bilatzen dauz-eta.

XVI ATZALBURUA

CUKB BEAKTASUNAK KRISTO'RI AGKRTU TA LIS'

KERKA BERARI BSKATU BEAR DAUTSAGLILA

1. IKASLEAHEN OTSA.—Ene Jaun oso samur eta maitagafi ori, orain eraspentsu artu gura zaitudana; zuk ba-dakizu nire makaltasuna ta nik daukadan beartasuna, ta gaitz eta oitura gaizto askotara jausita nagoala,- ta txitian-pitian nekatuta, zirikatuta, artega ta orbanduta nagoala.

2. Osagafiaren bila nayatortzu, atsegiña ta jasogafia daskatzudaz.

3. Dana dakianari, nire biotzaren bafukoak agirian daukazanari, eta berak bakafik ondo poztu ta urgazi nindukenari itz dagitsat.

4. Zuk ba-dakizu onik beafenak zeintzuk yatazan, eta onoinemetan onen txi-ro nagoala.

5. Ona emen, zure aufean naukazu

txiro ta bilosik, eskar-eske ta efuki-otoizka.

6. Jaten emon egiozu goseak-ilik da-goan zure eskeko oneri; nire oztasuna zure maitasunaz ixiotu, ta nire itsutasuna zure arpegiko argiaz argitu egizu.

7. Lufeko guztiak gafaztu egidazuz; astun eta naigabe guztiak eroangafi egidazuz,- eta beko gauza ta izaki guztiak ezetsi ta aitzu eragidazuz.

8 Nire biotza zeuganantz zerura eragidazu, ta lur-ganean ara-ofa ibilten ez egidazu itxi.

9. Beti-betiko zeu bakafik izan zakidaz gozo,- nire janaria ta edaria, nire maitasuna ta nire poza, nire gozotasuna ta nire on gutzia zeu zara-ta.

10. Zure arpegiaz ixiotu, kiskaldu ta zeugan aldatuko ba'ninduzu, bafuko batasun-eskafez eta maitasun gartsuaren urtutez zugaz gogo bat egin nadin!

11. Zugandik baraurik eta Iegor aldentzen ez egidazu itxi; bafiz, efukitsua

jzan zaite, zure deunakaz safitan afigafiro egtn dozunez.

12. Zu beti gafetan eta iñoz be itzailiten (amatetan) eztan sua, ta biotza garbitu ta adimena argitzen dauan maitasuna izanik, zure maitasunak ni goritu ta efetea afigafi ete-litzake?

XVII ATZALISURUA

KRISTO ARTZEKO MAITASUN CARTSU TA GURARI BIZIA

1. IKASLEARFN OTSA. — Eraspenik andienaz eta maitasunik eta biotzeko indar eta bero guztiaz artu gura zaitut, Jauna,-euren bizitzeaz atsegingafi izan yatzuzan eta eraspen sutsua eukien deun eta jaunkoi asko, Jaunartzean zure gosegafi izan ziran lez.

2. Ene Jaungoikoa, betiko maitasuna, nire on gutzia, amaibako zoniontasuna, deunen 'oatek be egundo ez euki, ez oartu eztauan guraririk adoretsuenaz eta itzalik gorengoenaz artu gura zaitut.

3. Ta olango eraspén-biozkadak eukiteko beste ezpa-naz.be, nire biotzeko gurariak osorik eskintzen dautzudaz,- arako gurari atsegingafi ta gartsu guztiak neuk bakafik ba'neunkoz lez.

4. Ta gogo zintzoak asmatu ta gura leiken dana, itzal apalaz eta biotzeko eraspénaz emon eta eskintzen dautzut.

5. Neuretzat ezertxu be eztoz itxi gura,- nire burua ta nire guztiak, gogoz eta pozik, oparitzat zeuri eskiñi baño.

6. Ene Jaun eta Jaungoikoa, nire Egile ta nire Eroslea, Gizakunde eskutukia agertu eutsan aingeruari «ona emen Jaunaren mirabea, zuk diñozunez egin bekit» (1), apal eta zintzo erantzun eban zure Ama deun-deun Miren Garbi aintzatsuak artu ta maite izan zinduzan besteko gurari, itza), gorespen, dedu, eskar-on, gattasun, zaletasun, siñismen, itxaropen eta maitasunagaz gaur artu gura zaitut.

7. Ta deunik andiena ta zure Aufe-

(1) l.tic. 1,38.

lari Jon Ugutzaria (Bautistea) oraindiño atnaren sabelean egoala, Gogo Deuna-gandiko (Espiritu Santua) pozagaz, zure aufean jauzi zan lez,- eta geroago, Jesu gizonen artean ikusi ebanean, bere burua apaletsita, biotz eraspentsuagaz esaten eban lez: «aufean dagoan eta entzuten dautsan senafaren adiskidea asko poztuten dan lez senat'aren abotsa entzunaz» (1), onantxe neuk be, gurari andi ta deunakaz gafetan egon eta zure aufean biotz oso-osoaz aurkeztu gura dot.

8. Biotzjaungoiko-zaleen poz-aldiak, gurari gartsuak, gogo-afitasunak, goiko argikuntzak eta zerutiko ikuspenak,- baita zeruan eta lufean izaki guztiak euren onoimen eta gorespenakaz emon daben eta emongo daben ospea be, nire alde ta niri otoitzak eskatu daustiezan guztien alde eskiñi ta opaltzen dautzudaz,- danak dagokitzunez goretzi ta beti aintzaldudu zagiezan.

9. Jaun eta'Jaungoikoa, zure azken-

(1) Joan. III, 79.

bako anditasun esan-eziñari zor yakon beste, zu goretsi ta onesteko daukadazan antzi ta gurariak artu egidazuz.

10. Orain oneik eskintzen- dautzudaz eta egunoro eta uneoro eskiñi gura neuskizuz, eta zeruko aingeruai ta zure kistar guztiai neugaz batera zuri gorespenak eta eskefak egiteko otoitzez eta gurariz deitu ta eskatzen dautsiet.

11. Efi, abenda ta mintzoera guztiak goretsi zagiez, eta zure izen deun eta eztitsua poz andi ta eraspén gartsuaz andietsi begie.

12. Ta zure Ikurton guren-gurena lotsa ta eraspénaz ospatu ta siñismen osoaz artzen daben guztiak, zure begietan eskefa ta efukia aurkitu begie, ta ni obendi (pekatari) onen alde apal-apal otoitz egin begie.

13. Ta gura eben eraspéna ta batasun atsegingafia jadetsi dagienean, eta zeruko mai deunetik ondo poztuta ta afigafi² janarituta urten daitezanean, ni, gaxo onetzaz, afen, gomutau beitez.

XVIII ATZALUURUA

GIZONAK IKURTON (sAKRAMENTu) ON.F.N JAKIN-GURA LAHR.F.GI ELIKI BAI.HK, BFRi IZRITXIA SINISM.F.N DEUNAREN AZPIAN F.ZARRITA, KRISTO' BEN ANTZAKTZALL.fi IZAN BEAR DAUALA

1. MAITBAEBN OTSA.— Ikurton sakon au jakin-zalekeriz eta alpefik ez azterkatzeke ardurea euki egizu, bestela ezbai sakonetara ondatuko zara.

2. «Anditasunaren azterkatzelea aintzak zapalduko dau» (1).

3. Gizonak ulertu leiken baño geyago egin leike Jaungoikoak.

4. Eraspén eta apaltasunaz egia azterkatzea eztago galazota, irakatsia izateko ta Eleiz-Gurasoen irakasbideetatik ibilteko alegin egiten ba-da.

5. Eztabaideetako bide Iatzak itxita, Jaungoikoaren aginduen bide leun eta eskiefetik doan gogo bakuna zorionsua da.

(1) Prov. XXV, 27.

6. Askok, goitikoak azterkatu gura izan ebezalako, eraspena galdu eben.

7. Siñistea eskatzen yatzu ta bizike-ra zindoa, ez adimen zolia, ezta Jaungoikoaren eskutukiak ezagutzea be.

8. Zu baño beragokoak aditu ta ulertzen ezpa-dozuz, zelan ulertuko dozuz zu baño goragokoak?

9. Burua Jaungoikoari menperatu egiozu, ta zure eritxia siñismenaren azpian apaletsi egizu, ta jakituri - argia emongo yatzu, onuragafi ta beafeko yatzun bestean.

10. Batzuek siñismenaren aurka gogor zirikatua dira Ikurton (Sakramentu) onetan: baño onen efua, euroi barik, arerioari ezafi bear yako-

11. Zure burutasunai jaramonik ez egiezu egin, eta eurakaz eztabaidan etzaitetz ibili, ta txefenak dakartzuzan ezbayai ez egiezu erantzun; baño siñistu egiezu Jaungoikoaren itzai, siñistu bere deun ta igarleai, ta arerio gaiztoak zugandik iges egingo dau.

12. Sañilan Jaungoikoareu olseñari onuragafi yako onelako ziltzaldiak jasatea.

13. Siñismenbako ta obendiak eztauz zirikatzen, bere menpean eskier daukazalako,- baño siñisle ta jaungoiko zaleak, askotara zirikatu ta artcagutzen dauz

14. Ikurtonera siñismen bakun eta sendoagaz uferatu ta itzal andiagaz eldu zaitte,- ta ulertu ezin dozuna Jaungoiko alguztidunaren eskuetan eskier itxi egizu.

15. Jaungoikoak ziririk eztautzu sartzen,- bafiz, norbere buruari lafegi siñisten dautsanak, bere burua atzipetuten (engañetan) dau.

16. Jaungoikoa bakunakaz dabil, apa-lai agertzen yake, txikiak adimena damotse, gogo garbiai jakinbidea zabaltzen dautse, tajakin-zale ta afoakandik bere eskefa ostendu egiten dau.

17. Giza-adimena makala da ta txulut egin leike,- benetako siñismenak, ostera, txuliitik ezin egin leike.

18. Giza - adimenak eta berezko ja-

kingureak siñismenaren atzetik joan bear dau, ez aufetik, e(a eztau ausi bear.

19. Ikurton deun eta gorengo onetan sifusmen eta maitasunak eder-eder emoten dabe, ta ixil-ixilean diardue.

20. Betiko, azkenbako ta alguztidun Jaungoikoak zeruan eta lufean gauzaandi ta ulertu eziñak egiten dauz, eta bere egintza afigatiak ulertzeko biderik eztago.

21. Jaungoikoaren egiñak gizonaren adimenak efaz ulertzeko bestekoak ba'lira, afigafiak eta esan-eziñak elitzakez izango.

III.-ERASPENAK

aftao^^aaaMMMaaaM^agi

GURUTZ-BIDEA

Gurutze santuaren...

Jesukristo neure Jauna...

ESKINT/A. — Neure Jesus ona! Aŕfean naukazu belauniko. Zenbat bider alsekabetu zaitudan! Baña damu dot zu iraindua. Gaurdanik etzaitut irainduko, biotzez maite izango zaitut. Ta maitasun onetan indartzeko, Kalbario-tnendirako igoera lafian izan zenduzan oiñaze-miñak gogoratu nai ditut. Lagun zakidaz, Jesus maitea! Lagun zakklaz Zu be, ene Ama Maria, Jesus onari lagun egin dagiodan eta Eleiza Ama deunak eginkizun eder oni eskiñitako parkapenak irabazi dagi-ilazan. Olantxe.

Toki balelik beslera zoazala, esan:

Ama efukafia, Jesus'en zauriak —ezafi egidazuz— neure biotzean.

LENENGO EGOTALDIA. — Jesus gurufzean *iltea erabagi áabe*. Jesus maitea! Pilato'k Zu gurutzean josteko agindu dau. Baiña ilteko epai ori neure pekatuak emon dautzue. Damu dot, Jauna. Ez geiago pekatuak. Efuki zakidaz.

Aita Çjurea, *Jicjur Maria ía Ainíza...*

BIGARREN EGOTALDIA. — Jestis iiiialeak giurufzea *aldean arlzen* dau. Ene Jesus, zeru-lufen egile andia! Nire maitasunafen pozik artu dozu gurutze astuna zeure sorbaldan. Emoidazu niri be atsekabe, min eta zoritxar guztiak gogo onez artu ta eioateko indafa.

Aita Çtirea, *Acjur Maria ta Ainíza...*

IRUGARREN EGOTALDIA. — Jesus *maitea* leuengoz *jausita*. Lufera jausi zara, ene Jesus! Zeu zure-lufen indafa, ta gurutzeak eratsi zaitu? Ez, nire pekatuak oinperatu zaitue. Oiain ezagutzen dot

nire gaiztakeia. Jauna, cz gciago pekatuak.

Aila *jttrea, Acjur Maria ta Aintza...*

LAUGAHUIX CGOTALDIA. — Jesus *maiteak* l'ce Ania aurkiu. Ene Jesus niaitea! Ama yatortzu afez-aur bidean n'gafez. Zenbateko samiña zuon biotzetan! Ama naigabctua, nire dongakeriak ipiñi dabe olan zure Semea. Baña otain zintzo autor-tzen ditut. Damutan naukazu!

Aiía Çurea, *Atjur Maria ta Aintza...*

BOSTGARREN EGOTALDIA. — JISUS Oliai't gurulzea e'ioateko, *tacjuna ipinten dautse*, Ene Jesus maitea! Laguna artu dozu gurutzea eroateko. Astunak ziñez nite pekatuak! Etnoidazu niri be mundu onetako gurutzeak biotz onez eroatcko indar ta sendotasuna.

Aita Çtirea, *Acjur Maria ta Aintza...*

SEICARREN EGOTALDIA — *lieronika Jesus'i arpegia garbitzen*. Eguzki ta izafak baiño argiago zarean Jesus maitea! Nok zikindu dautzu arpegi eder ori? Neuk,

tieute gaiztakeriz,- baña orain, damuzko zapi edefez izerdi-loiak kendu nai dau-tzudaz.

Aila Cjurea, Agur Maria ta AinUa...

ZAZPIGARREN HGOTALOIA.—Jesus mailea *birtañenez* jausleu. Ene Jesus maitea! Bigañenez lufa jo dozu. Lafegia yatzu gurutzearen astuna,- obeto esateko, nire gaiztakeriaren astuna. Safi artu oi dot geiago pekaturik ez egiteko asmua, ta ofa bafiro pekatupean. Lagun zakidaz, Jauna,- indartu nagizu aítutako erabagian.

Aita Cjurea, Agur J'Maria ta Aintza...

ZOIÍTZIGARRCN egotaldia.—Jesus *Jirus'á-len'go alabai itz etpten*. Ene Jesus maitea! Jerusalem'go alabak yatortzuz negañez, eta Zu'k, efukiz beterik, euren buruez negar egiteko diñotsezu. Bai, Jauna, neuk be bafuan daukat zertzas negar egin. neure pekatu, oker ta bidegabeke-riak. Biztunirebafuan damu ta maitasun-gafa.

Aita Çurea, Agur 9ªaria ta Aintza...

BBDBSATZ.CARREN EGOTALD.A.—Jesus mai-lei *irutjarenez lura jola*. Ene Jesus maitea! Ainbeste neke-miñez aul egiñik, emen jausi zara irugañenez lufera. Irakasle zai-tudan ezkeru, ikasi dagidan Zu'gandik nik be oiñaze-miñak, neke-lofak, ezbear ta atsekabeak gogo onez artzen ta ero-aten.

Aita Cjurea, Atjur Aiarria ta Aintza...

AMARGARREN EGOTALDIA.—Jesus *maileari soeukoaf kentzen daulez*. Ene Jesus maitea! Edertasuna bera zara, ta alan be, or are-rioen aúfean bilosik. Au lotsaria! Zelan ordaindu nai dozuzan nire nasaikeri ta loikeriak! Etnoidazu, afen, Jauna, bio-tzeko garbitasuna,

Aita Gurea, Atjur J'Maria ta Aintza...

AMAIKAGARREN EGOTALDIA.—Jesus (*juru-izeau josita*). Ene Jesus niaitea! Esku ta oin gurutzearen josten zaitue, zanak ufatu ta azufak askaturik! Au zure zaurtako odoljarria! Ta ori, Zeu gizadiaren Erosle zareala! Ta gfrutze ofetan neuk ipini

zaitut. Efuki zakidaz, Jauna, efuki zakidaz.

Afa Çurea, Aclur Maria ta Aintza...

AVIABIGARRIM UGOTALDIA.— *JiSiS Çfiru-Izean* ilik. Ene Jesus maitea! Gurutzean jasota, miñez aseturik, lapur biren erdian il zara,- ta neugaitik il zara, Erosle maite ori. Garbitu egizu zeure odolez nire arimea, ez, ez bedi, Jauna, nireztat alpefikoa izan zure eriotza.

Aita Qurea, Agur Titaria ta Aintza...

AMAIRUGARRIIN EGOTALDIA.— *Jesi's'en tjorpua Amaren besoelan.* Ene Ama samindua! Nok neurtu zure samiña? Semearen gorpua jatsi dautzue, ta ia ezpatea zure biotzekoa! Ama efukitsu ofek, nire eriotzostean, artu egizu besoetan nire arimea, ta Jesus zeure Seme onaren aufera eroan nagizu.

Aita Çurea, Agur Maria ta Aintza...

AMAI.AUGARREN DGOTALDIA. — *Jesus 'en gorjnia obian.* A, ene arimea! Or dakusu zeuk egiña. Jesus il-obi bañian sartu dalie.

Amar.en biotza iixaso saniin biurtu çla. Jesus maitea! Biotz au bedi zure atseclen leku ta pozgafi. Amaatse!<abetu oii! Zure nekemiñak izan bediz niretzako zerua irabazteko bide, zeugaz batera Jesus ona betiraun osoan goratu ta maitatu dagidan. Olantxe.

Aita Çtit'M, Agur Mntia ta Jinlza...

Allara-aunean esan oiain bost •• Aita iiiirt'-, At'ñi Santiuiven asinoetarako.

Oa'ra-. Gurutz-bidea egiteaz parkapen osoa irabazten da.

GURE JAUNAREN ONESPENA EMOTEKO EREA

Jauna agirian ipinkeran, O *salutaris*,
Pam/e /ffigua edo antzekoren bat abestu
oi da. Gero Agurtza edo esanda, *Jantum*

PrifO

V. Panein de coelo praestitisti eis (T.
P. Alleluia).

R. Omne delectanientuni in se habentem (T P. Alleluia).

Oremus. Deus, qui nobis sub Sacramento mirabili Passionis tuae memoria in reliquisti: tribue, quaesumus, ita nos Corporis et Sanguinis tui sacra ministeria venerari, ut redemptionis tuae fructum in nobis jugiter sentiamus. Qui vivis et regnas in saecula saeculorum. R. Amen.

Ita giire Jauna bañuan ijorde baiño len, biraoen ordezko gorapenofe esafeu dira, belan-uiko.-

Goratua izan bedi Jaungoikoa.

Goratua izan bedi bere izen santua.

Gure jaunaren onespenei

doratua izan bedi Jesukristo, Jaungoiko (a gizon egiazkoa.

Goratua izan bedi Jesus'en izena.

Goratua izan bedi bere Biotz gurgafia.

Goratua izan bedi altarako Sakramentu guztiz santua.

Goratua izan bedi Jaungoikoaren Ama guztiz santua.

Goratua izan bedi here Sortze efigeta santua.

Goratua izan bedi bere jasokunde afigafia.

Goratua izan bedi iMaria Birjiña ta Ama-en izena.

Goratua izan bedi bere Hzkontide garbi Jose Santua.

Goratua izan bedi Jaungoikoa bete aingeru ta santuetan.

JESUS'EN BIOTZ&REN XII ESKINTZAK, BERE MAITALFENTZAT

- 1) Euren bizibidean bear dabezan laguntasun guztiak Neuk emongo dautsedaz.
- 2) Euren sendi *edo* familietan bakea zabalduko dot.
- 3) Atsekabe guztietan Neuk poztuko dodaz.
- 4) Bizitzan eta, batez be, eriotzako orduan, Neu izango naz euren abaro ta estalpe.
- 5) Euren egikizun guztietan bedeinkatu ta lagunduko dodaz.
- 6) Pekatariak nire Biotzean efukizko itxaso bazter bakoa aurkituko dabe.
- 7) Kristiñau epelak berotu egingo dodaz.
- 8) Beroak, nire maitasunean ixiotuko dodaz.
- 9) Eleiz-gizonai biotzik gogofenak biguntzeko doaia emongo dautset.

- 10) Nire Biotzaren irudia agirian dauken etxeak bedeinkatuko dodaz.
- 11) Nire biotzaganako maitasuna zabaldu dagien guztien izenak neure Biotzean ezafita gordeko ditut.
- 12) Ilen lenengo bariku jafaikoetan Jaunartu dagien guztiai nire Biotzaren neufibako efukiak eskintzen dautse, ez dirala nire asafean ilgo, ez-ta eleizakoak artu barik be.

Jesus'en Biotzaren egunean esateko otoitza

Gure Jesus maitea, gizonen Eroslea: zure oiñetan gagozanoi, afen, efukiz begiratu. Zureak gara, zureak izan nai dogu, ta zureak beti izan gaitez, gutatiko bakotxak gaur zure Biotzari eskintzen dautsa bere burua.

Asko dira, Jauna, zu iñoz ezagutubakoak; beste askok, zure aginduak ukaturik, baztertu egin zaitue,- efuki izan egizuz, Jauna, batzuk eta besteak, ta guztiak zeure Biotz santuan batu egizuz.

Guztion jaun ta jabe izan zaitez, ez bakafik Zu'gandik iñoz aldendu ez dirarena, ez bai Zugandik ufun joan direan seme-alaba galduena be, eta gosez ta ez-eukiz il ez daitez, biurtu egizuz guztiak etxera.

[zan zaitez guzufak edo asafeak banatu dabezanen Efege,- ekafi egizuz egiaren kaira, guztiok siñiste bateko izanik, auferrantzean artzain baten azpian artegi bakar bat egin dagien.

Egin zaitez guzufeckojaungoikoen edo maomatafen siñisteko ilunpean bizi direanen Efege be,- ekafi egizuz onek guztiok be zure efeiñuko argira.

Azkenez, begiratu egiozu efukizko begirunez beiñola zure kutuna izan zan efiko semeai. betor euren gaiñera, bataio-ur-antzean, eurak pekatutik askatu ta bizira ekarteko, beiñola euren buruen kalterako eskatu eben zure Odola.

Emoiozu, Jauna, zeure Eleizeari askatasuna eta bakea, emon efiai he bakezko zoriona, eta lufaren bazter batelik bes-

tera eztaizela entzun oiú au baiño besterik: Aintza, osasuna emon euskun Jesus'en Biotzari! Aintza ta gorapenezko oiúak Berari amaibako egunetan. Olantxe.

fParcameii osoa, atitortu, 'launartu ta Aita Santuaren asmoen úlde vloitz egú ezfçero).

Jesus'en Biotzaren jaureskundea

f.lxeko guztiak eísari çgokfenean *balurik*, fleiz-gizonak oiian *bedeinkatzen dau Jesus'en liiotzareit irudia-*.

- V. Adjutorium nostrum in nomine Doniini.
- R. Qui fecit coelun et terram.
- V. Dominus vobiscum.
- R. Et cum spiritu tuo.

Oreíit. Omnt'potens sempitérne Deus, qui Sanctórum tuórum itnágines pingi aut sculpi non réprobas, ut qitóties illas óculis córporis intuémur, tóties eórum actus et sanctifátem ad imitándum emtírfae Óculis meditémur,- hane, ç|uaesu-
IIHS, imáginem in honórem et memóriam

Sacratíssimi Cordis Unigéniti Fílii tui Dómini Nostri Jesu Christi adaptátam, bene t dícere et sanc t tificáre dignéris,- et praesta, ut quicúmque coram illam Cor Sacratíssimi Unigéniti Fílii tui sup- plíciter cólere et honoráre studúerit, illíus méritis et obténtu a te grátiam in praesénti, et aetérnam glóriam obtíneat in futúrum. Per Christum Dóminun nostrum. Amen.

Orain *ur* bedeiibnlua boía *imdiari* eta elxeakoái.

Geo «Kredo», *guzliak* balera.

OTOITZA.—Zatoz, Jesus maitagafiori, zeure Amagaz batera, Zeu'ri eskintzen dautzugun etxe Onetara: ta beté gagizuz berton bizi gareanok zure Biotz agurgafia maite daben sendiai agindutako mesedez.

Jaun efukitsua! Margarita doatsuai'i esan zeuntzonez, zure Biotz ofek, esker gaiztoz' erantzuna izan afen, gizasemeak OSO gartsu maite dituzu, ta mundti guz-

tiak Zeu gorestea nai zeunke. Guk beintzat maite zaitugu, ta geure etxeko lekuri egokienean pozafen ipinten zaitugu. Ona emen guztiok bat eginda, Zu Efegetzat arturik, zure menpean jarten gara. Bai, gure ondoan biziko zara, eta Zeu izango zara gure biotzen jabe. Pozean eta negar-orduan, gozo ta neklanetan, etxe onetako gorabera guztietan, Zu gure ondoan egotea nai dogu beti Bedeinkatu gagizuz, ba; bedeinkatu Jaungoikoak gme artetik betiko eroan eban maiteak, bardin emen orain gugaz ez dagozan senide guztiak be.

Zu maitatuaz bizi gaitezala, Jauna, siñismenean zuzen eta garbi; lufeko zorakeriak atera ta gure arimak zuré Biotz ofetan sartu egizuz, ta ortxe josi. Zure Biotzeko zauriaren erdi-erdian gorde gagizuz, eta geto eroan guztiok beti Zu'gaz bizitera. Maitetua, onetsia eta goiatua izan bedi Jesus gure artean. Bai, afen, bai.

Aita Çjurto, Jijur 'JHaria eta Aintza...

Oraiu aflak edo *etxe*ko buruak *Jesus*'ni Ijioizareu *inulin* aufetikgerliilafco egoiilefeuan *arien dau*. Biárléau, «O Biotz santu», *edo olanijo abestien bal abestu*, faguztiak *belauniko direala*, ufengo otoitz au *esantfo da*-.

OTOITZA,—Ofa gure etxe au beste mifen artean berezi ta jauregitzat artu dauan Jesus Efegea. Goratua izan bedi Jesus'en Biotza! Afiturik gaukazuzjauna, gure buru izatera etofiaz egin dauskuzun mesede aundi onegaz,- bafen-bafendik poztuta, zeure aúfean auzpez mak urtzen gara,- aita umeakaz lez teilape baten bizi gara, ta gure pozetan poztuten zarean ori, gure neke-lanetan be, gugaz zagozana ba-dakigu. A! Ez gara gu iñor, Zu gure etxean sartzeko; baña zeure guraria erakutsi dauskuzu, ta egafiz dagoan a itufira lez, Zure Biotzeia gatoz, betiko bizitzara garoezan ur garbien biá,- Zu'gana gatoz damuturik eta uste osoz.

Zagoz, afen, gugaz, Biotz santu maita-

li ori. Zure egafi dira gure arimak: guk eta besteak be, Zu maitatzea nai dogu. Or tlaukazu mundu guztia garbitu eta berotu bear dauan sua, iBai, bai! Betania' ko etxea baizen gozo-atsegiña izan bedi gute au Zuretzako,- emen aurkituko do-7.uz Zu'gaz beti egon nai daben lagun kutunak. Zure areioak erbesteratzen zaitue, baña ona emen Egipton lez gordeta biziteko tokia, ez Zu'ri dagokizun bestckoa, baña bai zintzoro gorde ta maitatuko zaituana.

Zatoz, Jesus ona, zatoz. Etxe onetan be, Nazaret'en lez maite dogu Maria, Zeu'k emon zeunskun Ama biguna. Zatoz eriotzeak gure artean isten dituan iitsuneak beteteia. iA, gure negar-orduetan Zu emen izan ba'ziña! Gozotuko zenduzan, bai, gure malko gafatzak eta Zuk dakizuzan gure biotzeko zauriak sendatuko zenduzan. Zatoz, bai! Bear bada, nekaldi bafiak izango doguz laster,- eta gure gaztaroko uste ariñak joan dira... Gelditu emen gugaz, ilunabafa

da-ta, mundu gaiztoak bere odei baltz-etan sartu nai gaitu-ta. Guk Zu gura zaitugu; gure Bide, tigi ta Bizia Zeu zara.

Bañola lez, esan egizu: «Gaugandik etxe onetan Neuk bizi nai dot». Bai, Jauna,- etxe onetako Efege Zeu zara-tn, Zeu'k nai ta agintzen dozuna guztiok egingo dogu. Zure gerizpean biziko gara,- ez dogu nai beste inok emen agintzerik. Zu bakafik gure Efege. Goratua izan zaite etxe onetan. Gora Jesus'en Biotza! Betor gugana zure efeiñua. Olautxe.

Andra OSaria'ren iniolz guzliz cjarbiari -Salbe» bat.

Jesus'en Biotz guztiz santua, gugaz efuki. (3 bider).

Maria'ren Biotz guztiz garbia, gure alde otoitz egizu.

Jose doatsua, gure alde efegutu.

Margarita Maria Alakoke zorionekoa, gure alde efegutu.

Azkenez, eleiz-gizonak etxeko guztiak be-deinkalzen ditu:

Benedictio Dei omnipotentis: Patris et Filii et Spiritus Sancti t descendat super vos et nianeat semper. Amen.

Zatoz, Jesus laztana,
zatoz, gure Efege;
gaur goratzen zaitugu,
gure Jaun ta jabe.

Betor len-bai-len gugana
zure jabetasuna,
arerioak oinperaturik
betor bai garaipena.

AGURTZA DEUNA

Gurutze Santuaren...

Jesukristo neure Jauna...

- V. Domine, labia mea aperies.
 R. Et os meum annuntiabit laudem tuam.
 V. Deus, in adiutorium meum intende.
 R. Domine, ad adjuvandum me festina.
 V. Aintza Aitari ta Semeari ta Espiritu Santuari.
 R. Len lez orain, beti ta amaibako egunetan. Amen.

Ama eskertsu ta efukiofa, geure areriokandik zaindu ta eriotzaldian artu gaizuz. Amen.

Pozezko ezkutukiak edo miserioak.
 (Astelen eta eguenetarako).

- 1) Jaungoikoaren Semearen gizakundea.
- 2) Andra Mariak bere lengusiñari egin-dako ikustaldia.

- 3) Jaungoiko-Semeari jaiotzca.
- 4) Andra Maria cleizan sartzea.
- 5) Jesus Umea galdu ta eleizan aurkitzea.

Nekezco ezkiitukiak. (Astarte ta barikue-tarako).

- 1) Jaunak Getsemani'n egiñiko otoi-tza.
- 2) Jaungoikoaren Semea zigofez astin-dua.
- 3) JesukristoVen arantzazko koroia edo burestuna.
- 4) Jesus gurutze astuna sorbaldan da-uala.
- 5) Jesukristo'ren gurutzeko eriotza.

ylintzazfco ezkutukiak. (Eguazten, zapatu ta domeketarako).

- 1) Jaungoiko-Semearen berbizkundea.
- 2) Jaunaren zerura igokundea.
- 3) Espiritu Santuaren etoferea.
- 4) Andra Maria'ren zeruetara jasokun-dea.
- 5) Andra Maria'ren bureskunde edo koronaziñoa.

ANDRA MARIA'REN ARENTZA

Jauna, efuki zakiguz.
 Kristo,- efuki zakiguz.
 Jauna, efuki zakiguz.
 Kristo, entzun gagizuz.
 KristO, afen entzun gagizuz.
 Zeruko Aita Jaungoikoa, guzaz *efuki*.
 Jaungoikoaren Seme, gizonen Beferos-
 lea, guzaz *efuki*.
 Espiritu Santu Jaungoikoa, guzaz *efuki*.
 [rutasun cleuna, Jaungoiko bakafa,
 giiaz *efukf*.
 Maria Deuna, *gure aide eskalu*. \
 Jaungoikoaren Ama Deuna, {2
 Bifjiñen-Bifjiña deuna, | 5
 Kristoren Ama, \ >
 Jaungoikozko eskefaren Ama, < S
 Ama gafbi-gafbia, J m
 Ama efubagea, f £
 Ama kutsubagea, | c
 Ama ofbanbagea, \

Ama soitzez gafbia,
 Ama maitagafia,
 Ama miragafia,
 Aolku onaren Ama, /-
 Egilearen Ama,
 Eioslearen Ama,
 Bifjiña guztiz zufa,
 Bifjiña gui'gafia;
 Biijiña goragafia,
 Bifjiña altsua,
 Bifjiña efukiofa, /
 Bifjiña zintzoa,
 Zuzentasun-ispilua,
 Yakituiaren jaflekua
 Guie pozaren itufia,
 Gogozko ontzia, >
 Ontzi omengafia,
 Eraspent-ontzi ospetsua,
 Lafosa miragafia,
 Dabiden tofea,
 Matfilezko tofea, \
 Ufezko etxea,
 Alkartasun-kutxa,
 Zeiuko alea,

Goizeko izafa,
 Geizoen osasuna,
 Pekatarien babesa,
 Atsekabetuen pozgilea,
 Kristauen laguntza,
 Aiogeruen Efégiña
 Éfkaben Efégiña { >
 Igañleen Efégiña, I m
 Bidalien (apostoluen) Efégiña, >
 Ziñopeen (martirien) Efégiña,
 Autofleen Efégiña, t
 Bifjiñen Efégiña,
 Deun guztien Efégiña, \

Jatofizko ofban barik softuriko
 Efégiña,
 Zerura jatoriko Efégiña.
 Aguftza guztiz deunaren Efégiña,
 Rakearen Efégiña,

laungoikoaren Bildotsa,
 . i i
 gizonen pekatuak
 kentzen dozuzana,
 harkafu etizn, Jauna.

laungoikoaren Bildotsa,
 . i i
 gtzonen pekatuak
 kentzen dozuzana,
 ertúzuu eifjuzu.

Jaungoikoaren Bildotsa,
 gizonen pekatuak
 kentzen dozuzana,
 efuki zafciguz, ~jauna.

v. Otoitz egizu gure alde Jaungoiko-
 a.en Ama done ofek :
 ii. Jesukristoren agintzariak jadetsi
 daikeguzan.

Ofoitza

Geure Jaun eta Jaungoikoa, emoiguzu,
 Srén, zure otseñoi gorputz-aritnako
 osasun betikoa,- eta Maria beti Birjiña
 aintzatsuaren bitartez oraingo naibagi-
 etatik al denduta, amai bako atsegin
 zorionsua geugandu daigula. Jesukristo
 gure Jaunaren irebaziz. Olantxe.

Ilrrillean, Agurtza-ostean esateko otoitza

JOSE DGUNARI

Zugana gatoz, Jose doatsua, gure lafi-aldian,- eta zeure emazte guztiz garbiaren laguntasuna eskatu ondoren, zure bitartekotasuna be uste osoz eskatzen dautzugu. Jaungoikoaren Ama Maria orban-gakoari zeuntsan on-eritxiagaitik eta Jesus Umea laztandu zenduan maitasun samufagaitik, apal-apalik eskatzen dautzugu: Jesukristo'k bere odolez erosiriko sendi au efukiz begiratu daizula, ta zure eskubide ta laguntzaz lagundu gaizuzala, geure beafizanetan.

Sendi deunaren jagole oso arduratsua! Zaindu, afen, Jesukristo'ren efi aukeratu au, ufindu gugandik uts-egite ta gaiztakerien orban guztiak. Geure bitarteko guztiz altsua! Begi onez ikusi ta lagundu gagizuz zerutik, inpernuko are-rioakaz darabilgun bufuka onetan,- eta

r

lenago Jesus Umea eriotzako afiskutik atera zenduan lez, zaindu orain Jaungoikoaren Eleiza deuna arerioen ekiñaldi ta zoritxac guztietatik; eta gurariko bakotxa zeure ardura ta babespean artu egizu, zeure laguntasunaz indarturik, zeure antzera santutasunean bizi gaitezcan, eriotza ona egin eta zeruan betiko zorriona jadetsi daigun. Olantxe.

OARRA.—Zazpi urte ta befogeiko parkapenak, ufileko Agurtza ondoren esan ezkeru; ta 300 eguneko parkapenak, egunean esanda

ÍLAREN LENENGO ZAPATUA

Ilaren lenengo zapatua, batez bc, Pio IX'gafenak agindu eban ezkerro, Andra Mariari eskiñita dago. Lenengo zapatu bakoitzean Parkapen osoa irabazi daiteke, autortu, Jaunartu ta edozein otoitz Andra Maria'ri esanaz.

Andra Maria'k, Fatima'ko ikuslari Luzia artzaintxuari esana; «Eriotzako orduan zeruko grazi ugariz lagunduko dautset ilaren lenengo bost zapatutan, eten barik, autortu, Jaunartu, efosario-aren zati bat esan, eta nire Biotz guztiz garbiari egiten yakozan iraiñen ordez, ordu lauren batean niri laguntzen daustenai».

KARMEN'GO AMARI IKUSTALDIA

OTOITZA —Pozez nator zure oiñetara, Ama maitagafi ta gozoa. 7ute egalpean alditxu bat emon nai dot, zure adiski-ieakaz dituzun biguntasunak gogora ekañiz. Ama laztana, zure eskuetan zer dakust? tiskapulario santua... Orixe berori daroat nik be bular «aiñfean, eta eriotzararte eroango dot; benola jantzi <der au ekañirik, esan zenduan: «Ona emen osasunaren itufi, ezbeafetan laguntza eta betiko bake-ezaugafia,- au jantzi-rik dauala ilten danak ez dau inpeniuko stigafik ikusiko». Ama maitea: itz oneik zureak dira, beraz uts emon eziñak. Pozez eta itxaropenez betetan dabe nire arimea. Izan be, efuki samufaren ezau-gafi ba'da Lskapulario eder au, ta ni, soiñeko bikain au jantzita bizi ba'naz, noren bildur izango naz? Gaixo ta aul-Jurik, miñez ta atsekabez aurkitzen ba'

naz, zure jantzia laztandurik poztuko ivaz,- deabrua, mundua ta aragia, asmo gaizto ta tnaltzufeaz, hi galdu-naiez jagiten ba'yataz be, zure jantzi edefean benetako laguntza egokia aurkituko dot Eta Zu, Ama maite, nire alde ba'zagoz, nok niri kalterik egin?

Zu bai benetan ona, Karmen'go izar eder ori. Beti izan dot zure laguntza, neure bizi guztian. Zer egin nik zuti esker ona erakusteko? Zurea da nire gogoia, zurea nire bizitza, zureak nire asmo ta gogorapen guztiak. Lagun zakidaz beti, baiña eriotzaldian batez be,- ez nagizu bakafik itxi ordu ikaragafi aretan,- zure seme nazala gogoratu egizu, zure maitasun gozotan, zure jantziari mosuka, zorionekoen eriotzaz il nadin. Olantxe.

Karmen'go Ama'ri agurrak

- 1) Karmen'go Ama maite-maitea, gora Zeu, zure semetzat artu nozulako.
Agtir *J\|axia...*

- 2) Karmengo Ama maite-maitea, gora Zeu, zure Eskapulario santuaren bitartez, afisku guztietan laguntzen daustazulako. *Agur TVlaria...*
- 3) Karmen'go Ama maitea-maitea, gora Zeu, zerura joateko ezaugafi dan soiñeko deunaz jantzi nozulako. *Jitjur Maria...*

AZKLN-OTOITZA.- Karmen'go Ama maitagafia, Zu goraltzen eta Zu'ri cskefak emoten emon dodan alditxo augaitik, artu egizu nire biotzetiko esker ona. Geitu dedila, Ama gozooa, zukanako mai;asun-sua nire bafuan,- eta egunen batean, maite-gar ofek suturik, betiko zeru edefean sartu naitela. Olantxe.

Karmen'go Amak Simon Stok Deunari.- «Artu, seme, zure Lagundiko jautzi au, neute neba-afebatasunaren ezaugafia, zuretzat eta karmeldar guztiontzat beraiizko mesedea . berau jantzitn ilten danik, ezta betfko sutara jausiko».

JOSE DEUNA

Jose deuna Jesukri.ao'ren Aitaordeko dogu, Eleiza Amaren Zaindarí, ta eríotzaldian batez be gure laguntzaile ona Teresa Ama doneak ona zer diñoskun: «Ez daukat gogoan eskaturiko gauzarik Jose deunak ukalu daustanik: Jaungoikoak beste Santuei beafizan bat edo bestean laguntzeko doaia emon dautsela dirudi; Santu andi onek, ostera, ikusita daukat, guztietan laguntzen dauala,- lufean lez zeruan be, bere esanak egite: dituala Juangoikoak adierazo nai-edr, dausku».

Izan gaitezán, ba, bere maitale andi; laguntza eskatu daiogun, eta bere bizitzari jafaitu, bakotxak bere zeregin eta bizibidean.

Zazpi Igandeak

Oso zabaldua *dabil aure arlean eraspen aui* zarpf domefca /afafuefian egin oi da,

antorfu, *Jaunarlu la zazpi atsekabe-aisegiñak esanaz. Parkapen osoa irabazten da igande bafcofcean.*

ATSEKABE - ATSEGIÑAK. — I. Maria txit garbiaren Senar garbi, Jose doatsua! Andia benetan zure biotzaren atsekabea zeure Emazte orbanbagea itxiko zenduan ala ez egon ziñanean,- ezin esana zure atsegiña be, Aingeruak Jaungoiko gizon egiñaren ezkutapen andia iragafi eutzunean.

Atsekabe-atsegin onekaitik eskatzen dautzugu, poztu daizula orain gure biotza bizitza onez, ta azken-orduan, Jesus ta Maria'ren besoetan, zurearen antzeko eriotza edefez.

Aita Łjurea, Agitr Maria ta Aintza...

II. Aitalen zorioneko, Jaungoiko gizonduaren aitaordekt» auturiko Jose doatsua! Jesus Umetxoa ailagiñako ez-eukian jaioten ikusirik, atsekabez bete ziñan,- baiña laster biurtu yatzun atsekabe ori zeruko poz, aingeru-soñuak en-

tzun eta gau miraritsu atako argitasuna-ikusirik.

Atsekabe-atsegin onekaitik eskatzen dautzugu, bizitza onetako aldia igarota-koan, aingeru-abestiak entzun eta zeruko argi dirditsuan poztutera joan gaitezala.

Afía Çurea, Açjur 7v\ar\ a ia Ainzala...

III. Jaungoikoaren legea zintzo bete zenduan Jose doatsua! Gure Erosle Jesus Umeak Bilebaikundean ixuri eban odolak biotza ausi eutzun,- baiña Jesus'en izenak poz-atsegiñez indartu zinduzan.

Atsekabe-atsegin onekajtik eskatzen dautzugu, bizitzan gaiztakeri guztia botarik, Jesus'en Izen santua aoan ta biotzean dogula, poz-pozik il gaitezala.

Aita Çurea, Agur ÍMaria ta Aintza...

IV. Gure Erosketako ezkutapenetan artu-emonan izan zenduan Jose zintzo ta doatsua! Simeon igafleak, Jesus eta Maria'k igaro bearko ebena iragafi eutzunean, ilbeafeko atsekabez lafitu zintzan,- baiña neke-miñok ainbeste arimen

onerako izango ziralajakiteak pozez bete zinduzan.

Atsekabe-atsegin onekaitik eskatzen dautzugu, Jesus'en irabazi ta Maria Birjiñaren bitartez, zorion-bizitzarako berbirtuko diranen arteko izan gaitezala.

Aita Íjurea, Agur yViaría la Aintza...

V. Jaungoiko-Seme gizonduren Jaugola arduratsu izan ziñan Jose donea! Zenbat ardura ' izan zenduan Jaungoikoaren Seme ori azi ta zaintzen, batez be Egipto'ra iges egin bear izan zenduanean! Baiña zenbat alaitu ziñean, Jaungoikoa bera zeugaz beti eukiteaz, eta Egipto'ko guzufecko jaungoiko-irudiak lufera jausten ikusteaz!

Atsekabe-atsegin onekaitik eskatzen dautzugu, inpernuko arerioa ufin eukirik eta batez be galbide afiskutsuetatik alde egiñik, jausi dedila gure biotzetatik lurzalekeria ta guzur-jaungoiko dana, Jesus eta Maria'ren zale ta jafaile izanik, zorionsu bizi ta il gaitezana.

Afía (jurea, Agur Maria ta Ainzala...

VI. Lufeko aingeru, zeru goiko *Eiegea* menpeko izan zenduan Jose doatsua, Egipto'tik etxeratzean, Arkelao'n bildufez, mingoztu yatzun biotza,- baiña Aingeruaren esana ontzat artu ta pozik bizi izan ziñean Nazaret'en.

Atsekabe-atsegin onekaitik eskatzun dautzugu, gure biotza bildurtzar gutitik gorde ta bafuko bake gozatsuan, jesus eta Jularia lagun, bizi ta il gaitetzala.

Aita Çurea, Agur Maria la *Aintza*...

VII. Santutasun osoaren eredu zarean jese doatsua! Zeure efu barik galduriko Jesus Umea, atsekabe aundiz, iru egunez bilatu bear izan zenduan,- baiña azkenik atsegin anditan aurkitu zenduan eleizan, irakasleen erdian.

Atsekabe-atsegin onekaitik biotzbio-tzez eskatzen dautzugu, ez daigula Jesus ona iñoz galdu pekatu astunaz,- baiña, zoritxafez iñoz galduko ba'gendu, damu zintzoz lenbailen aurkitu daigula, erioztzako orduan batez be bera efukior

aurkiturik, zeruan zeugaz batera bere efukiak goretsi daiguzan.

Afia Gurea, Agtir JSiaria la Ainiza...

BIKI.—Jesus bera, agertzen asi zanean, ogetamar bat urteko zan, Jose'ren semea, • uste zanez.

V. Gure alde otoi egizu, Jose deuna.

ñ. Jesus'ek aginduak jadetsi daikeguzan.

OTOITZA. — Ainbesteko atduraz Jose doatsua zeure Ama txit santuaren senartzat auketatu dozun Jaungoikoa: eiguzu, afen, lufean zaindari dogun lez, zeruan bitarteko izan daigula. Amaibako egunetan bizi ta agintzen dozun Ofek. Olantxe.

MIXIÑOEN ALDEZKO OTOITZA

(Pio XI'gafenak egiña)

Jesus gure Jaun ezin maitagafiagoa, zeure odol edefa ordaiñez emonik mundu guztia erosi zenduana! Itzuli, afen, begi efukitsu ofeik oindiño erioztaren itzalean eta guzur-ilunpetan bizi direan ainbeste gizasemeengana, ta bialdu eurengana bere dizdira guztian egia-
ren argia. Ugaritu, Jauna, zure Bafi Onaren zabaltzaileak; sutu egizuz eurok, emoikor egin eta onetsi zeure graziaz euren kemena ta nekeak, euren lanaz siñistebakoak Zeu ezagutu ta euren Egile ta Erosle zarean Ofengana biurtu daicezan, Dei egin zeure artaldera sakabana-ruta deslai dabilzan ardiai, ta atze-atze-ka dabilzananak be zeure Eleiza donearen altzora ekafi egizuz. Betorkigu lufera, Salbagile maitagafia, lenbailen zure efe-

getza ta agintea,- erakafi gizon guztiak zeure Biotz txit gozoagana, zure erospe-
neko irabazi ezin-esanez jabe egiñik, zeru edefean zoriontsu bizi daitezcan. Olantxe.

Teresetxo deunari.—Jesus'en Tere-
satxo deuna, mundu guztiko Mixiño katoliko-
en Zaindari izendatua izan za-
reana! Gogoratu egizuz Jesukristo'ren
Gurutzea lufeko bazter guztietan ezafi
ta bere Bafi Ona, mundua mundu dan
artean, zabaltzeko emen lufean bizi
ziñeala erakutsi zenduzan gurari bizi-
biziak. Lagun zakiez, agindu zenduan
lez, Abade ta Mixiolariari, ta Eleiza
osoari. Olantxe,

I. Jesus Umearen Teresatxo donea,
Mixiñoen Zaindaria.

E. Otoitz egizu gure alde.

ONDO ILTEKO GERTUEREA

Zelango bizitza, alangp eriotza, esan oi da. Baiña batez be eriotzatic datorki-gu edo betiko zoriona edo betiko zorigaiztoa. Au dala-ta, bizi garean artean ardura andiz gertau ta gero, geixo-aldian, Eleizakoak artu ta abar, afeta andiangoaz egin beafean aurkitzen gara.

EldOTZA ONA JADHSTEKO OTOITZA.—GurU' tzean josita zagozan neure Jesus maitea! Artu egizu gogo onez nik eriotzaldirako orain zuzentzen dautzudan otoitza, erioztaren bildufez nire zentzun guztiak tits egingo daben aldi aretarako.

Nire begiak lausotu ta ilundurik aurkituko diranean, zure arpegi samufa geiago ezin ikusirik, orduan, ene Jesus laztan ofek, gogoratu orain zuzentzen dautzudan begikun samufa, ta efuki zaite.

Nire ezpan legofak zure zauri agurgafiari ezin munik emonik aurkituko dira-

nean, goyoratu orduan, Jauna, orain emoten dautzudazan mun gozoak, eta itzaz efuki zaitez.

Nire esku otzak zure gurutze maiteari ezin eutsirik aurkituko diranean, gogo-atu orain biotzez laztantzen dodala, ta nitzaz efuki zaite.

Fta azkenez, nire min fodi-molelduak geiago itzik ezin esango dauan une aretan, gogoratu nire orai/igo eskari au.

Jesus, Maria ta Jose, nire arimea zuen eskuetan ipinten dot.

GEIXOA II-AGIÑI:A.\ DAGOANERAKO OTOITZAK. *-f.leiz-gizonik ez ba'ier/o, edozeinek rtjin kikezotoiiz oneik, cjurulze haten <uirënn belauniko.*

I. OTOITZA.—Zoaz, arima kristiñaua, mundu onetatik, egin zinduzan Aita Jaungoiko aJguztidunaren izenean,- zugaitik il zan Jesukristo, Jaungoiko biziaren izenean; zugana jatsi zan Espiritu Santuaren izenean,- Jaungoikoaren Ama .Maria Birjiña edefaren izenean,- onen

senar goragafi Jose santuren izenean,-
 Aiugeru, Goi-aingeru, Aulki, Nagusi,
 Agintari, Almen, Aingeru argi ta Aingeru
 sutsuen izenean- Lege Zafeko Aitalen eta
 Igarleen izenean,- Apostolu ta Ebangelari
 santuen izenean,- Martiri ta Autorle san-
 tuen izenean,- Lekaide ta Eremutar san-
 tuen izenean,- Birjiña santu ta Jaungoi-
 lcoaren beste done guztien izenean. Gaur
 izango al dozu bake-lekuan zure egonle-
 kua ta Sion santuan zure aterpea, Jesu-
 kristo Jauna bera bitarte dala. E. Olantxe.

II. OTOITZA.—Artu egizu, Jauna, zure
 otsein (mirabe) au, zure efukiari esker
 itxaroten dauan osas un-lekuan. E. Olan-
 txé,

Gorde egizu, Jauna, otsein (mirabe)
 onen arima, inpernura jausteko afiskutik,
 geroko neke ta oiñaze guztietatik. E.
 Olantxe.

Gorde egizu, Jauna, zure otsein (mira-
 be) onen arima eriotzatik, Enok eta Elias
 berezko eriotzatik gorde zenduzan lez.
 E. Olantxe.

Gorde egizu, Jauna, zure otsein (mira-
 be) onen arima, Noe uiolan gorde zen-
 duan lez. E. Olantxe.

Gorde egizu, Jauna, zure otsein (mirn-
 be) onen arima, Abraan Ur critxon Kal-
 dea'ko uritik atara zenduan lez. E. Olan-
 txé.

Gorde egizu, Jauna, zure otsein (mira-
 be) onen arima, Job bere neke-miñetatik
 gorde zenduan lez. E. Olantxe

Gorde egizu, Jauna, otsein (mirabe)
 onen arima, Isaak bere aita Abraan'en
 eskuetatik il barik atara zenduan lez.
 E. Olantxe.

Gorde egizu, Jauna, zure otsein (mira-
 be) onen arima, Lot Sodoma'ko su kis-
 kalgafitik atara zenduan lez. E. Olantxe.

Gorde egizu, Jauna, zure otsein (mira-
 be) onen arima, Moises Egipto'ko Paraon
 efegegandik atara zenduan lez. E. Olan-
 txé.

Gorde egizu, Jauna, zure otsein (mira-
 be) onen arima, Daniel leoi-zulotikatara
 zenduan lez. E. Olantxe.

Gorde egizu, Jauna, zure otsein (mirabe) onen arima, arako iru gazte areik labarogoritik eta efege gaiztoaren eskuetatik atara zenduan lez. E. Olantxe.

Corde egizu, Jauna, zure otsein (mirabe) onen arima, Susana guzufeeko salakuntzapetik atara zenduan lez. E. Olantxe.

Gorde egizu, Jauna, zure otsein (mirabe) onen arima, Dabid efege Saul'en eta Goliat'en eskuetatik atara zenduan lez. E. Olantxe.

Gorde egizu, Jauna, zure otsein (mirabe) onen arima, Pedro ta Paulo Santuak' "katepetik atara zenduan lez. E. Olantxe,

Eta Tekla birjiña ta martiri deuna iru nekaldi ta oiñaze ikaragarfitik atara zenduan lez, atara egizu, afen, zure otsein (mirabe) onen ariraea be, eta Zeu'gaz zeruetako ondasun-arteko poza izan bedi. E. Olantxe.

(II. OTOITZA.—Jauna, onen gaztaroko pekatu ta uts egitez ez zaite, afen, goinutaci; baiña zeure efuki andiaren legean,

oroitu zaitez beronetzaz zeruko argiatsunean. Zeruak edegi bekioz- aingeruak poztu begie. Artu egizu Zeu'k, Jauna, zeure mcnpeko au zeruan. Ondo etofia emon begio Mikel Goi-aingeru deunak, zeruko gudari-sailen buru danak. Betorkioz bidera Jaungoikoaren Aingeru guztiak, ta eroan begie zeruko Jerusalem urira. Ondo etofia egin begio zeru-efiko giltzak Zeu'k emon zeuntsazun Pedro Apostolu zoriontsuak. Lagun etofi bekio Paul Deuna, zure ontzi autua izateko mesedea egin zeunt.sanak. Beronen alde egin bei Joan Apostolu deunak, zeruko ixil-gordeak Jaunak erakutsi eutsozanak. Beronen alde otoitz egin begie, lotzeko ta askatzeko eskubidea Jaungoikoak emon eutsen Apostolu guztiak. Azkenez, Kristo'ren izenagaitik lur onetan ainbat neke eroan daben zeruko Santu ta aukeratu guztiak izan dagizala bitarteko: aragi ilkor onetako kateak etenik, Aita ta Espirjtu- Santuagaz batean Jesukristo gure Jauna betiraun guzion

bizi ta Efege dan zeruko zorientasunera eltzea lortu dagian, E. Olantse.

ANDHA MARIA'HI OTOITZA.—Andra Maria Jaungoiboaren Ama efukio ta naigabetuen pozkileak eskiñi begio bere Semeari otsein (mirabe) onen arima,- Ama samur onen bitartez, eriotz lafiaren bildufak uxatuaz, egafi biziz itxaron izan dauan zeruko abefia, bera lagun dauala, pozez beterik jadetsi dagian. E. Olantxe.

JOSE DEUNAKI OTOITZA.—Zugana nator, ilzorian dagozanen Zaindari zarean Jose santua,- eta zuri, zeure eriotza zorientzuan Jesus eta Maria begira zeunkazau ofi, mesede pozgafi biokaitik, il-zori lafian aurkitzen dan N. otsein (mirabe) onen arima eskintzen dautzut, zu bitarteko zareala, deabruaren maltzurkeri ta betiko eriotzatic aldendu dadin, ta betiko zorionera sartzea merezi dagian. E. Olantxe.

Jesus, Jesus, Jesus!

Zure eskuetan, Jauna, ipinten dot neure arimea.

Jesukristo neure Jauna, artu nire «ngoa.

Andra Maria, nire alde efegutu.

Maria, Atfia eskertsu ta efukiofa, areioalcandik zaindu ta eriotzaldian artu nagizu.

Jose deuna, otoitz egizu nire alde.

AzKEN-ARNASEA EMONDA r.ASTLR ESATE" KOA.—E) Zatoze, zeruko santuak; urten bidera, Jaungoikoaren aingeruak; artu egizue onen arimea, ta eroan Goikoaren aufera.

I) Kristo'k artu zagizala, Berak deitua izan zara-ta, ta Aingeruak Abraan bizi dan lekura eroan zagiezala.

E) Artu egizue onen arimea, ta eroan Cloikoaren aufera.

I) Betiko atsedena emoiozu, Jauna, ta betiko argiak argi egin begio.

E) Eroan egizue Goikoaren aufera.

Jauna, efuki zakiguz.

Kristo, efuki zakiguz.

Jauna, efuki zakiguz.

Aild (jtirta (ixiik).

t) Ez eiguzu itxi tentaldian jausten.

E) Baiña gatxetik jagon gaizuz.

I) Jauna, emoiuzu betiko atsedena.

E) Eta betiko argiak argi egin begio.

I) Inpernuko atetik.

E) Aldendu egizu bere arimea.

I) Bakean bego.

E) Olantxe.

I) Jauna, entzun nirc otoitza.

E) Eta beyoa Zu'ganaño nire deia.

I) Jauna zuokaz.

E) Bai ta zure arimeaz be.

OTOITZA.—Jauna, zure eskuetan isten dogu zure menpeko onen arimea, mundurako il dan ezkeru, Zuretzat bizi dadin; eta aragizko gorputz aulak eragin dautsozan pekatuak, Zure efukiaren efukiz, afen, garbitu egiozuz, Jesukrisfo gure Jauna bitarte dala. Olantxe.

• ajaaaaaMMMMaa^^^ia

ZORTZI EGUNeko GOGO-IÑARKUNE- TARAKO GAYAK

Lenengo egunerakc

1. Bakartasun eta ixillasunerako zaíetasuna. (J'go i-iaztia XX. 119 ingoskia).
2. Gurc azken elburua: Jaungoikoa (3, IX, 240).
3. Jaungoikoa'gandiko on-egiñak (3, XXII, 280).
4. Lufeko uskerí gutzien ezespna (1, I, 19).

Bigaren eguneroko

1. Jaungoikoa'reu eskutuko epayak (3, XIV 255).
2. Betiño cguuia (3, XLVIÍÍ, 353).
3. Obentlien epai ta oñazeak (1, XXIV, 141).
4. Norbere baña arakatzea (4, VII, 439).

Irugaren egunerako

1. Eriotzazko gogartea (1, XXIII, 134).
2. Bafu onaren poza (2, VI, 172).
3. Norbere makaltasuna (3, XX, 271).
4. Izatasunaren eta eskafaren eragykun barclin-
ezak (3, LIV, 379).

Laugaren egnerako

1. Kristo'renirakatsi tajafibideak(3, XVIII, 265).
2. jaungoikoaren itzak (3, III, 214).
3. Kristo'renantz-artzea (3, LVI, 391).
4. Asaba Deunen ereduak (1, XVIII, 110),

Bosgaren egunerako

1. Gure bizikeraren obekuntza (1, XXV, 147).
2. Emengo bizitza gudaketa da (3, XXXV, 318).
3. Biotzeko bake sendoa (3, XXV; 209).
4. Onean jafaitzeko ardnrea (1, XI, 91).

Seigarert egunerako

1. Norbere burua ukatzea (3, XOXII, 311).
2. Josu'ganako maitasuna (2, VII-VIII, 275).
3. Izaki guztiak ezetsitea (3, XXXI, 307).
4. Norbere buruaren ukapena (3, XXVH, 296;
XXXVII, 323).

Zazpigaren egunerako

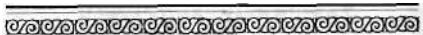
Kristo gurutzatuaganako maitasuna(2, XI, 193).
Gurutz Oeunaren bide edefa (2, XII, 197).
Geure burua ta gure guztiak Jaungoikoari
eskintea (4, XIII-IX, 442-444).
Josu'ren antzera menpeko apalaren esangin-
tasuna (3, XIH, 252).

Zortzigaren egunerako

Jaungoikoa'ren maitasuna (3. V-VI, 223-228).
Josu'gaz ikurtonan alkartzeko guraria (4,XIIJ,
464).
Betiko bizitzea gura izatea (3, XLIX, 3591).
Jaungoikozko eskai'orea eragitasuna (3, LV,
396).

Beste gai batzuk

Lckaidien bizikera (1, XVII, 108).
Lekaidien esangintza ta menpetasuaa <1,
IX, 26).
Jauparien goitasuna (4, V, 429).

ZER NUN

Atariko	5
---------	---

L-OTOITZAK

Goizeko otoitzak	9
Egun bitartereko otoitz batzuk	13
Iluntzeko otoitzak	14
Autortza	17
Jauna\rtzea	24
Meza Deua	30
Gogozko otoitza	65

II.-KRISTO'REN ANTZ BIDEA

I.	Kristo'ren antz-bidea ta lufeko uske- ri guztien ezespena	6!.>
II.	Norberazko eritxi apala	72
III.	Egiaren ikasbidea	75
IV.	Eginbeafatzazko zurtasuna	80
V.	Idazti Deunak irakurceaz	81
VI.	Gnrari okefak	83

Zer uin

537

VII.	Aipefiko itxaropen eta afokeritik ifics-egin bear da	84
VIII.	Adiskidetasun lafegirik ezta euki bear	86
IX.	Esangiotza ta menpetasuna	88
X.	Alperiko itzak eztira esan bear	89
IX.	liakea jadetsi ta onean jafaitzeko ardurea	91
Xif.	Zoritxnfarcn onurea	95
XIII.	Ziltzaldiai gogor eginbeafa	99
XIV.	/io ariñegiaz eztala epaitu bear	102
XV.	Makasuneiiko egiñak	104
XVI.	Besteen utsak eroan beafa	106
XVII.	Lekaidcen bizikerea	108
XVIII.	Asaba Dcuncn eredaak	110
XIX.	Lekaide onaren iñarkunak	114
XX.	liakartasun eta ixiltasunerako zaleta- suna	119
XXI.	Ifiutzeko dainua	125
XXII.	Gizatasunaren zoritxafak goznartze- az	129
XXII.	Eriotzako gogarketa	134
XXIV.	Obendien cpai ta ouazeak	141
XXV.	Gure bizikera osoarcn obekuntza gartsua	147

Bigaren idaztia

1.	Iafuko autuetzaz	156
U.	Menpetasun apnla	162

III.	Gizon on eta baketsua	164
IV.	Biotz garbia ta asmo bakuna	167
V.	Norbere buruatzazko gogaketa	169
VI.	Bafu onaren poza	172
VII.	Gauza gnztien ganetik Jesu maite izatea	175
VIII.	Jesu'gazbafu-bafuko advskidetasuna	178
IX.	Atsegifuk-eza	182
X.	Jauogoikoa'ren eskafari 2or yaken esker-ona	189
XI.	Kristo'ren gurutz-zaleak gitxi clirala	193
XII.	Gurutz Deuna'ren bide edef'a	197

Irugaren idaztia

I.	Arima zintzoari Kristo'k bafuan diramsana	209
II.	Egiak gogo-bafuau itz-zarata barik itz-egin dauala	211
III.	Jaungoikoaren itzak apaltasunaz entzun bear dirala, ta askok bear dan besteao eztabezala goznartzen	214
IV.	Jaungoikoaren aufean egiaz eta apaltasunaz itz egin bear dala	210
V.	Jaungoikozlfo maitnsuwaren egintza afigafia	223
VI.	Benetako mailtazalearen ezaubidea	228
VII.	Essteia apaltasunaren zaipean estaldu bear dala	233

VIII.	Jaungoikoaren aufean norbere burua zatartzat artzea	237
IX.	Gauza guztiak elburura lez Jaungoikoagana zuzendu bear dirala	240
X.	Gizakeria (mundua) ezetsi ezkeru, Jaungoikoari otsein - egitca gozo dala	242
XI.	Riotzeko gurarink azterkatu ta ezi bear dirala	246
XII.	Eroapenari ekitca ta aragi - i'itsen aurkako bufukea	248
XIII.	Jcsukristo'ren antzera nienpeko apalaren esangintasuna	252
XIV.	Ondo egiten doguznntan afotu ezkaitez, Jaungoikoaren eskutuko epayak goznartu bear diraln	255
XV.	Gura leikczanetan craz jardun eta itz cgin bear dala	258
XVI.	Benctako poza Jaungoikoagan baño ezta bilatu bcar	261
XVII.	Ardura osoa Jaungoikoagan ipiñi bear dala	363
XVIII.	Bizitzaldiko zoritxaralí Kristo'k lcz gogo bardiñaz jasan bear dirala	265
XIX.	Irañetan jasaten ta benetako eroapentsu nor agiri dan	268
XX.	Norbere makaltasuna autortzea ta bizitza onetako zoritxafak	271
XXI.	On cta cmokari guztien ganetik Jaungoikoagan atsedendu bear dala	275

XXII.	Jaungoikoari arturiko on - egíte ugar- rien gonmtea	336
XXIK.	Bake andia dakafen lau gauza	284
XXIV.	Jioren bizit2a - bafiak jakinguretik iges-egin beafa	283
XXV.	Biotzeko bake sendoa ta benetako aufferakuntza	290
XXVI.	Irakurteaz baño otoitz apalaz obeto irabazten dauala gogoak bere azka- tasuna, ta azkatasim onen bikain- tasuna	293
XXVU.	Norberazko nraitakeriak betiko one- tife asko atzeratzen dauala	296
XXVUI.	Min txarto-esaleen aurka	299
XXIX.	Lofaldian Jatmgoikoari deitu ta bera onetsi beafa	300
XXX.	Jaungoikozko Iaguntasuna eskatu, ta eskefa bafiro be eukiko dogula uste bear dogu	302
XXXI.	Izaki guztiak ezetsitea, egítea aurkitu al izateko	307
XXXII.	Norbere burua ukatzea ta ii'its guz- tiak iztea	311
XXXIII.	Biotzaren aldakortasuna ta gure az- ken-asmoa Jaungojoagana zuzen- clu beafa	313
XXXIV.	Maitatzaleari guztiak baño geyago ta guztietan Jaunjoikoa yakola go- gogafiena	315

XXXV.	fiizit/a o.nctan ziltzaldia cz ízateko eskiertasum'k cztagoaln
XXXVf.	Gizonen erixí utsalcn aurka
XXXVII.	ÍfioLzaren azkatasuna jadestcko nor- berc buruaren ukapen garbi tn oson
XXXVIII.	Atelikoelan norbere burua ondo zaindu, La afiskuctan Jaungoikoa- gnnn \o bear dala
XXXIX.	Gizonakarnzoetan czluala izan bear nrdratsuegia
XI.	Giionak berez onik bat be cztaukala, tn afotzekorik bez
XÍ.I.	Aldikor dedu guztiak ezestea
XLIÍ.	Bakca gizonknn ezala ipiñi bear
XI,III.	Gizarteko jakjturi utsalaren aurka
XI,IV.	Atctikoak eztirafa norberagandu bear
XI,V.	Guztiari etxakela siñstti bear eta izkctan cfaz laban-egin oi dala
XÍ,VI.	It/. mñgai'ink /.auriUen gaituenean Jaungoikoagaz itxaron beafa
XI,VII.	Neke astundanakbizitzeagaitikjasan bear dirala
XLVIII.	Bctiko eguna la bizitza onetako la- f indiak
XIIX.	Bctiko bizitzea gura izatea, la bufu- kalarientzn nginduta dagozan onak nsko-asgo dirala
L,	Gí/,onatsckabetna Jaungoikoaren- nctan jnrctko era

LI.	Egikizun apaletan ekin bear dala, goi-goratuetarako aclorerik ezta- goanean	371
LII.	Pozaldiak baño zigorkadak obeto ira- ba^i dauzala siñistu bear dauala gizonak	373-
LÍU.	Lui'ekoak gozo dabezakanak Jaun- goikoaren eskefa eztala nastuten	376
LIV.	Izatasunaren eta eskafaren eragikun bardin-ezak	579
LV.	Izatasunaren usteltasuna ta Jaungoi- kozko eskefaren eragitasuna	ZS^
LVI.	Gure burua úUatu ta gurutzaren bitartez Kristo'ren antza artu beor dogula	301
LVII.	Utsen batzuetan jausten dana eztala lai'cgi kikildu bear	395
LVIII.	Goikoenak eta Jaungoikoaren eraba- eskutuak eztirala azterkatu bear	3)8
LIX.	Jtxaropen eta uste osoa Jaungoioa- gan baño eztala ezafi bear	4<X

Laugaren idaziía

I.	Kristo itzal andiaz artu bear dala	Í11
Tí.	Ikurton (Sakramentu) onetan gizo- nari Jaungoikoaren ontasun eta maitasun andia agertzen yakozala	420
III.	Ondo dala sn'itan Jauna artzea	435

IV.	Jauna ernspcn andíaz artzen dabcnai on asko emolen yakiczala	-1/>
V.	Ikurtonaren anditasuna la jauparien goitasnnn	431
VI.	Jauaa artti aufcko egikizunak	438
VII.	Norbere burua arakntzea ta ondute- ko nsmoa	439
VIII.	Gurutzean Kristo'ix'n e;;kintzea ta norberaren jnsatnsunn	443
IX.	Geure burua ta geure guztink Jaun- i*oikoari eskiñi, tn danen alde oloitz-cgin bear dautsagula	444
X.	Jaunnrlzea eztala eraz itxi bear	44S
XI.	Kristo'ren gorputza ta idazti dcuna arima siñisleari benrekonk ynkozln	454
XII.	Kristo arluko dauana ardura andiaz gertu bear dala	460
XIII.	Gogo Jninko-zalcak ikurtoncan (Eu- karistian) Kristo'gaz bntzen biotz- biotzez gura iznn bear dauala	464
XIV.	Kristo'ren gorputza artzcko Jaungoi- ko-znlc batzuen gurari gartsuak	467
XV.	Lraspcn-eskci'a apaltasunaz eta nor- bere buruaren ukapcnaz jadesten clnla	470
XVI.	Gurc boartasunak Kristo'ri ngertu tn cskcfn berari cskntu bear dau- tsngula	473
XVII.	Kristo art2cko niaita.sun gartsu ta gurart bizia	475

- XVIII. Gizonak Ikurton (Sakramentu) onen
 jakin-gura lafeifi euki barik, berc
 eritxin siñisimen deunaren azpian
 ezafila, Kristo'i cii niHxartzale izan
 b'ear dnuala •Z»

III.-ERASPENAK

Gurutz-ljidea	4S4
Gure Jaunaren onespena emoteko erea	492
Jesus'en lijolzaren XII eskinuak here maitaleentzat	494
Jesus'enBiotzaren egunean esateko otoiua	495
Jesus'en Biot/.aren jaureskundca	497
A^urtza Deuna	503
Andrn Maria'ren Arentza	503 •
Ui'iiean, Agurtzn ostean ésateko otoitza. Jose Deunari	508.
ifaren lenengo zapatua	5iÓ
Karmen'go Amari Ikustaldia	513
Jose Deuna. Zazpi igandeak	517
Mixiñoen nldezko otoitza	520-
Ondo ilteko gertuerea	522
Zortzi eguneko gogo-Iñnrkunctara- ko gayafí	5B3